

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

LANDSKAPS-
PLANEN

BESKRIVNING Etapplandskapsplan 4 för Nyland

Nylands förbunds publikationer A 44 - 2017
ISBN 978-952-448-542-5
ISSN 2342-3781

Helsingfors 2017

Översättning: Patricia Karlsson
Layout: Anni Levonen
Foton: Tuula Palaste

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	5
2. UTGÅNGSPUNKTER.....	6
2.1 Landskapsplanen som en del av planeringssystemet för markanvändningen	6
2.2 Landskapets planeringssystem och Nylandsprogrammet.....	7
2.3 Landskapsplaneprocessen.....	7
3. NYLAND SOM PLANERINGSOMRÅDE.....	9
3.1 Planeringsområde.....	9
3.2 Landskapsplanesituationen	9
3.2.1 Nylands landskapsplaner	9
3.2.2 Grannlandskapens landskapsplaner	11
3.3 Aktuella planeringsprocesser i Nyland.....	12
3.4 Analys av verksamhetsmiljöerna för de ämnesområden som behandlas i etapplandskapsplan 4 för Nyland.....	13
3.4.1 Näringar och innovationsverksamhet samt logistik: analys av verksamhetsmiljön .14	
3.4.2 Vindkraft: analys av verksamhetsmiljön.....	15
3.4.3 Grönstruktur: analys av verksamhetsmiljön.....	16
3.4.4 Kulturmiljöer: analys av verksamhetsmiljön.....	18
4. PLANENS MÅL OCH INNEHÅLL	19
4.1 Huvudmål	19
4.2 Planens innehåll.....	20
4.3 Spetsmål för ämnesområdena som behandlas i etapplandskapsplan 4 för Nyland.....	20
4.4 Planens allmänna planeringsprinciper	21
4.5 Planhandlingar	22
4.5.1 Kartor	22
4.5.2 Planbeteckningar och planeringsbestämmelser	23
4.5.3 Planbeskrivning.....	24
5. PLANLÖSNING.....	26
5.1 Näringar och innovationsverksamhet samt logistik.....	26
5.1.1 Näringar och innovationsverksamhet.....	27
5.1.2 Logistik	33
5.2 Vindkraft.....	50
5.3 Grönstruktur.....	63
5.3.1 Naturskyddsområden.....	66
5.3.2 Natura 2000 -områden	71
5.3.3 Grundvattenområden.....	73
5.3.4 Geologiska formationer	75

5.3.5 Behov av grönförbindelse.....	78
5.3.6 Vidsträckta och sammanhängande skogsbruksområden.....	82
5.3.7 Nätverk av rekreationsområden.....	87
5.3.8 Friluftsleder.....	90
5.3.9 Skärgårdszoner.....	93
5.3.10 Bakgrundsmaterial till grönstrukturen.....	97
5.4 Kulturmiljöer.....	100
5.5 Andra beteckningar som anges i planen.....	114
5.5.1 Områden för tätortsfunktioner.....	114
5.5.2 Naturgashuvudledning.....	123
5.6 Beteckningar och bestämmelser som upphävs.....	126
6. RÄTTSSVERKNINGAR.....	130
6.1 Kommunernas planläggning och annan styrning av byggandet.....	130
6.2 Landskapsplanens styrande verkan på annan myndighetsverksamhet.....	131
6.3 Bygginstränkning i landskapsplanen.....	132
6.4 Annan lagstiftning och landskapsplanen.....	132
7. KONSEKVENSBEDÖMNING.....	135
7.1 Influensområde.....	136
7.2 Planens sammantagna konsekvenser.....	136
7.3 Bedömning av hur målen nås.....	143
7.4 Bedömning av konsekvenserna för nätverket Natura 2000.....	149
8. DELTAGANDE OCH VÄXELVERKAN.....	150
8.1 Landskapsplanens växelverkan.....	150
8.2 Extern utvärdering som en del av växelverkan.....	154
8.2.1 Utvärdering som utförts av externa sakkunniga.....	154
8.2.2 Extern utvärdering som utförts av Stockholms Läns Landsting.....	156
8.3 Ändringar som har gjorts i planlösningen under planprocessens gång.....	156
9. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING.....	162
9.1 Genomförande av landskapsplanerna.....	162
9.2 Beredning av programmet för genomförande.....	163
9.3 Genomförandet av respektive tema.....	163
9.4 Uppföljning.....	167
10. LITTERATUR- OCH KÄLLFÖRTECKNING.....	169
BILAGA 1. RIKSOMFATTANDE MÅL FÖR OMRÅDEANVÄNDNINGEN.....	172
11. KARTBILAGOR OCH ÖVRIGA BILAGOR.....	176
11.1 Kartbilagor.....	176
11.2 Övriga bilagor.....	177

1. INLEDNING

Etapplandskapsplan 4 för Nyland har utarbetats vid Nylands förbund sedan 2013. Etapplandskapsplanen tar tidsmässigt sikte på år 2040. Planen omfattar hela Nylands område, med undantag av Östersundomområdet. Östersundomområdet behandlas som en egen planprocess som utgör en del av slutförandet av arbetet med etapplandskapsplan 2.

Utkastet till etapplandskapsplan 4 var framlagt till påseende och utlåtanden begärdes om planen våren 2015. Utifrån responsen har man nu utarbetat ett planförslag som i enlighet med de ändrade bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen var på remiss vid årsskiftet 2015–2016. På basis av utlåtandena, myndighetssamråd och annan växelverkan gjordes ändringar i planförslaget. Förslaget lades fram till påseende i slutet av 2016 och anmärkningar kunde då framställas om planen. Ändringar gjordes i planen utifrån anmärkningarna. Landskapsfullmäktige godkände planen 24.5.2017.

I landskapsplanen samordnas de riksomfattande målen för områdesanvändningen med målen på regional och landskapsnivå. Etapplandskapsplan 4 har utarbetats som en etapplandskapsplan som endast behandlar de ämnesområden inom områdesanvändningen som har ansetts vara nödvändiga att ta upp eller se över. Etapplandskapsplanens huvudmål är hållbar konkurrenskraft och välfärd och dessa utgör ett sorts paraply under vilket man samlar

mycket varierande ämnesområden som hänför sig till grönstruktur, näringar, logistik, vindkraft och kulturmiljöer. Under arbetets gång har man genom en öppen och involverande process skapat en gemensam vision för landskapet vad gäller de frågor som behandlas i planen.

Under denna planomgång har man eftersträvat att utarbeta en allt mer strategisk landskapsplan. I vilken mån planen är strategisk och detaljerad beror på innehållet i de ämnen som behandlas i planen. Nylandsprogrammet har godkänts som en central utgångspunkt för hela planarbetet. Etapplandskapsplan 4 genomför de strategiska mål som anges i Nylandsprogrammet. Etapplandskapsplan 4 för Nyland kompletterar och justerar också lösningarna i etapplandskapsplan 2 för Nyland samt övriga gällande landskapsplaner vad gäller de ämnesområden som valts för planarbetet.

Under den här planomgången har man fortsatt utveckla och förenhetliga planbeteckningarna i landskapsplanerna för Nyland och östra Nyland vad gäller de frågor som behandlas i planen samt klarlagt tolkningen av planbestämmelserna. Förverkligandet av planens mål främjas allt mer genom att man som en del av planbeskrivningen utarbetar en genomförandeplan samt genom att man utvecklar uppföljningssystemet och myndighetsarbetet.

2. UTGÅNGSPUNKTER

2.1 Landskapsplanen som en del av planeringssystemet för markanvändningen

Planeringssystemet för markanvändningen omfattar i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (MBL) de riksomfattande målen för områdesanvändningen, landskapsplaner, generalplaner och detaljplaner. I markanvändnings- och bygglagen definieras vad en landskapsplan är, vilka krav som ställs på dess innehåll och hur den ska utarbetas i växelverkan med intressenterna.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen har till uppgift att säkerställa att omständigheter av riksomfattande betydelse beaktas i landskapets och kommunernas planläggning samt i de statliga myndigheternas verksamhet. De riksomfattande målen för områdesanvändningen godkändes av statsrådet 30.11.2000 och målens innehåll sågs över 13.11.2008. Mer information om de riksomfattande målen för områdesanvändningen i anslutning till etapplandskapsplan 4 finns i bilaga 2 till denna beskrivning samt på miljöförvaltningens webbplats (www.ymparisto.fi/vat).

Landskapsplanen är den mest översiktliga av planerna som ingår i Finlands planläggningssystem. Planen innehåller lösningar som berör områdesanvändningen i flera kommuner. Planen utarbetas av landskapsförbundet och godkänns av landskapsfullmäktige.

Landskapsplanerna har hittills fastställts av miljöministeriet men i och med ändringarna i markanvändnings- och bygglagen som trädde i kraft 1.2.2016 har bestämmelserna som gällde landskapsplanernas fastställande strukits ur lagen. Enligt den nuvarande lagstiftningen är det landskapsfullmäktige som slutligen godkänner landskapsplanen.

I samband med lagändringen ändrades också bestämmelserna i markanvändnings- och byggförordningen som berör landskapsplaneprocessen. Utlåtanden ska nu begäras om planförslaget innan förslaget läggs fram till påseende. Utlåtanden begärs av de myndigheter som planen berör, inklusive

behöriga ministerier. Myndighetssamrådet som berör planförslaget ska också ordnas innan förslaget har lagts fram till påseende.

I landskapsplanen anges principerna för områdesanvändningen och samhällsstrukturen samt områdesreserveringar som är nödvändiga med tanke på landskapets utveckling. Områdesreserveringar anges endast i den mån och med den noggrannhet som behövs med tanke på de riksomfattande målen eller landskapets mål för områdesanvändningen eller för att samordna områdesanvändningen i flera kommuner än en. Markanvändnings- och trafikfrågor på kommunal och lokal nivå avgörs i general- och detaljplanerna.

Landskapsplanen styr kommunernas planläggning samt övrig av myndigheterna utförd planering av områdesanvändningen. Landskapsplanens kommunövergränsande riktlinjer preciseras genom de general- och detaljplaner som utarbetas av kommunerna. Landskapsplanen ska tjäna till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas och ändras samt när åtgärder i övrigt vidtas för att reglera områdesanvändningen. På området för en generalplan med rättsverkningar eller för en detaljplan gäller landskapsplanen inte. Landskapsplanens rättsverkningar ska beaktas i myndigheternas verksamhet när de planerar samt beslutar vidta åtgärder som gäller områdesanvändningen.

Landskapsplanen består av en plankarta samt av planbeteckningar och planbestämmelser som ska godkännas av landskapsfullmäktige. Till de officiella handlingarna hör ytterligare en planbeskrivning, som inte godkänns av fullmäktige. Den önskade framtidsbilden åskådliggörs med hjälp av kartans planbeteckningar. I beskrivningen presenteras målen för planen, planens konsekvenser samt andra uppgifter som behövs för att tolka och genomföra planen. Det är fråga om en etapplandskapsplan då planen enbart behandlar de delområden som är i behov av nya planer. En etappplan kan även utarbetas för ett specifikt delområde inom landskapet.

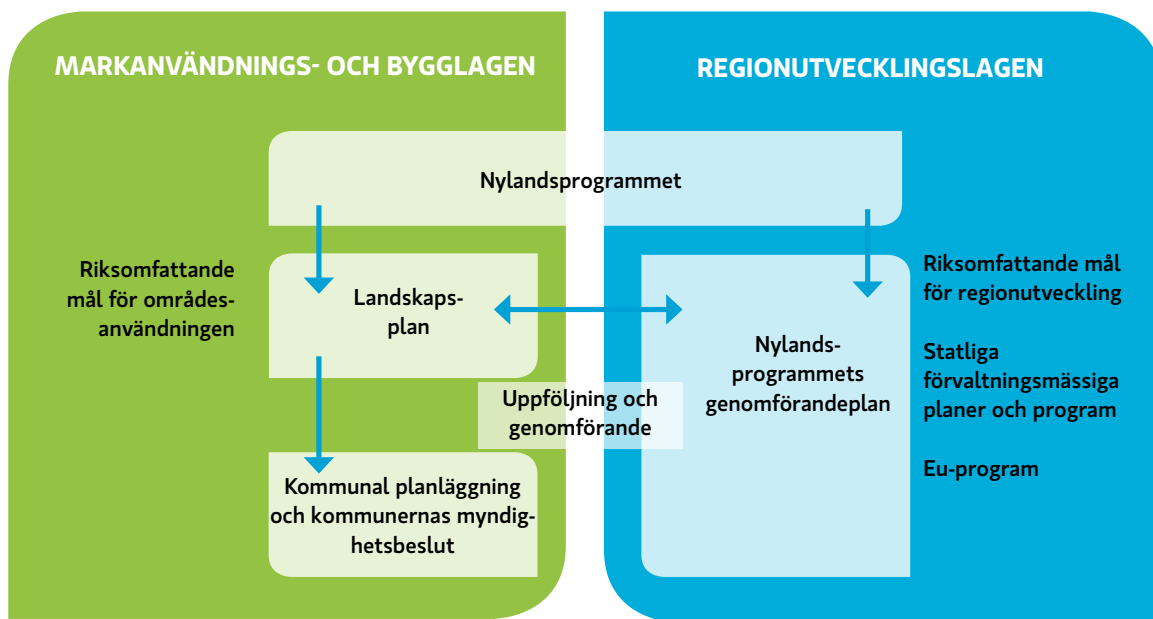

Bild: Modell för landskapets utveckling.

2.2 Landskapets planeringssystem och Nylandsprogrammet

Landskapets planeringssystem har förnyats i samband med den nya lagen om utveckling av regionerna. Nylands strategiska utvecklingsmål och -program har samlats inom samma pärmar. Dokumentet har fått namnet Nylandsprogrammet och utgör en gemensam strategisk utvecklingsplan för olika aktörer i Nyland. I programmets genomförandeplan beskrivs hur Nylandsprogrammet genomförs i form av olika projekt. Genomförandeplanen uppdateras kontinuerligt.

I Nylandsprogrammet har man fastställt utgångspunkterna och målen för landskapets utveckling. Nylands vision är att år 2040 vara i spetsen för Östersjöområdet. Målet är att skapa ekonomisk och andlig tillväxt, förhållanden för en fungerande vardag för invånarna samt att planera verksamheten så att den på ett hållbart sätt gynnar miljön och ekonomin.

Nylands strategiska utvecklingsmål för 2040 är:

1. Den smarta tillväxtens vagga

– hållbar utveckling och smarta lösningar utgör grunden.

2. Lätt att komma till, stanna och verka i

– betonar hur lätt det är att ta sig fram, att arbeta och vara aktiv, betonar en god livsmiljö.

3. Ett rent och vackert Nyland

– betonar förnuftig användning av naturtillgångarna, bevarandet av naturens mångfald samt kolneutralitet.

Landskapsplanens uppgift är att genomföra Nylandsprogrammet genom att skapa ramar för markanvändningen så att programmets vision och utvecklingsmål kan förverkligas. Samtidigt kan man även med Nylandsprogrammet och dess genomförandeplan stöda förverkligandet av lösningar som ingår i landskapsplanen, såsom trafikförbindelser.

2.3 Landskapsplaneprocessen

Målet är att arbetet med etapplandskapsplan 4 ska inledas och avslutas under en och samma fullmäktigeperiod. Beredningen av planen inleddes 2013 i och med att utarbetandet av ett program för deltagande och bedömning. Etapplandskapsplan 4 anhängiggjordes och programmet för deltagande och bedömning var framlagt till påseende under årsskiftet 2013–2014. I samband med programmet för deltagande och bedömning fastställdes också planens innehåll.

Som en del av beredningsprocessen under 2014 sammanställdes för varje tema dess utvecklingsmål, nuläge och utveckling samt Nylands vision

för temats utveckling fram till 2040 i form av en utvecklingsbild eller bakgrundsutredning. I samband med utvecklingsbilderna har man också för vissa temans del granskat olika alternativa lösningar. Därtill har man bedömt vilka av utvecklingsbildens mål och frågor som kan lösas med hjälp av landskapsplanen och planeringen av områdesanvändningen. Vid analysen av utvecklingsbilderna kom man för en del ämnesområden fram till att det inte finns behov av eller förutsättningar för att behandla ämnesområdet i det egentliga planarbetet. Det visade sig vara fallet till exempel för temat näringar och innovationsverksamhet. Flera bakgrundsutredningar har också gjorts för respektive tema som behandlas i planen. Resultatet av utredningarna har använts som grund för planens lösningar.

De preliminära målen och utgångspunkterna för ämnesområdena i etapplandskapsplan 4 för Nyland preciserades under 2014 genom samverkan med kommunerna, olika intressentgrupper och experter. I planutkastet samordnades de olika temana och

planlösningarna granskades i förhållande till de gällande landskapsplanerna. Landskapsstyrelsen behandlade utkastet till etapplandskapsplan 4 i slutet av 2014 och planen var framlagd till påseende i början av 2015. Utifrån responsen som lämnades in utformade man ett planförslag under 2015.

Ändringarna i markanvändnings- och bygglagen inverkar på processen med etapplandskapsplan 4 så att utlåtanden begärdes om planförslaget i början av 2016, innan förslaget godkändes för att läggas fram till påseende. Utlåtanden begärdes av de myndigheter som planen berör, inklusive behöriga ministerier. Till utlåtandena utarbetades bemötanden och behövliga ändringar gjordes i planen på basis av utlåtandena och övrig växelverkan. Planförslaget lades fram till påseende i slutet av 2016 och då kunde anmärkningar framställas om planen. Ändringar gjordes i planförslaget utifrån anmärkningarna. Det reviderade planförslaget godkändes i landskapsstyrelsen 24.4.2017 och i landskapsfullmäktige 24.5.2017.

Bild 2: Beredningsprocessen för etapplandskapsplan 4 för Nyland.

3. NYLAND SOM PLANERINGSOMRÅDE

3.1 Planeringsområde

Etapplandskapsplan 4 för Nyland omfattar hela Nylands område med 26 kommuner. Till planområdet hör inte det så kallade Östersundområdet som landskapsfullmäktige valde att inte godkänna i etapplandskapsplan 2 för Nyland. Östersundområdet sträcker sig från Östersundom i Helsingfors till Söderkulla i Sibbo. Östersundområdet behandlas i form av en egen planprocess som en del av slutförandet av arbetet med etapplandskapsplan 2.

Planeringen av Östersundområdet har samordnats med etapplandskapsplan 4 och för områdets del behandlas därför också teman som ingår i etapplandskapsplan 4. Utgångspunkten för planeringen av Östersundområdet är etapplandskapsplan 2 som fastställdes av miljöministeriet 30.10.2014. Planeringsprocessen har samordnats med utarbetandet av kommunernas gemensamma

generalplan för Östersundom. Kompletteringen av Östersundoms delområde i etapplandskapsplan 2 för Nyland är mer omfattande än planeringsområdet för den gemensamma generalplanen för Östersundom.

3.2 Landskapsplanesituationen

3.2.1 Nylands landskapsplaner

Planläggning på landskapsnivå utgör en fortlöpande process som kompletteras hela tiden, där nya planer delvis ersätter och delvis kompletterar eller preciserar den helhet som de tidigare utarbetade och fastställda landskapsplanerna bildar. Innehållet i planläggningen på landskapsnivå reflekterar den föränderliga omvärlden och de utmaningar som den medför, och med planens hjälp försöker man erbjuda lösningar som är gemensamma för hela landskapet.

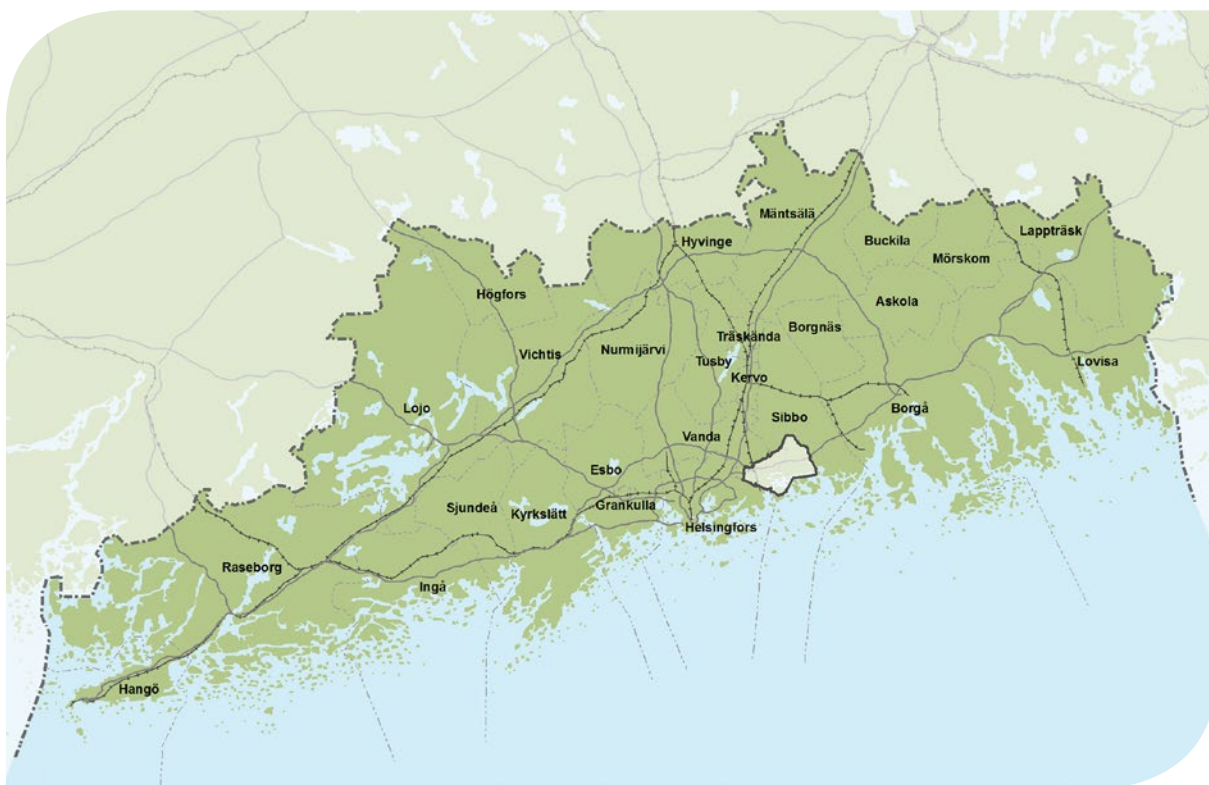
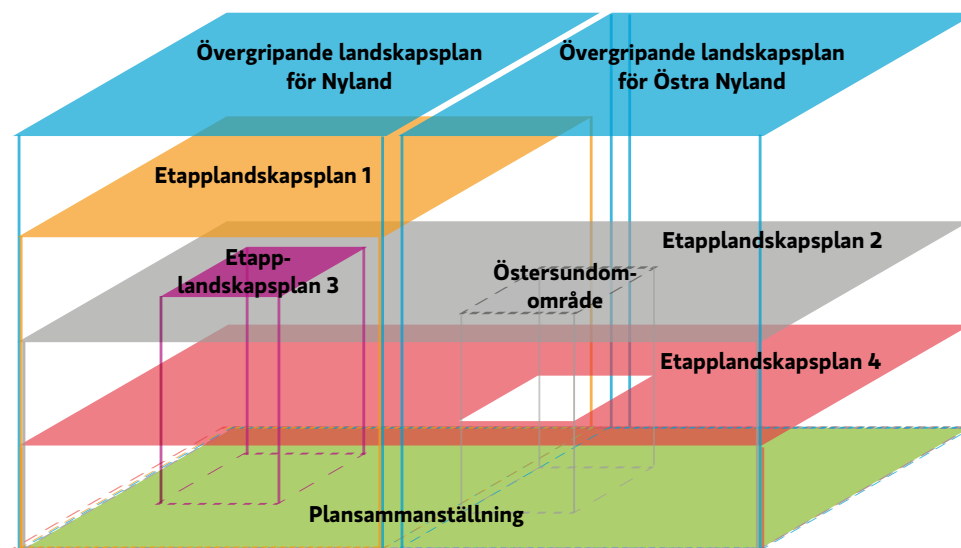

Bild 3: Etapplandskapsplan 4 för Nyland utarbetas för hela Nylands område, med undantag av Östersundområdet, och planen gäller samtliga 26 medlemskommuner som hör till Nylands förbund.

Landskapsplanen för Nyland (fastställd 11/2006). Övergripande landskapsplan.

Landskapsplanen för Östra Nyland (fastställd 2/2010). Övergripande landskapsplan.

Regionplaner som ändrats till landskapsplaner samt etapplandskapsplan 2000.

Gäller på det område som anslutits från Sibbo till Helsingfors (fastställd 4/2002). Till följd av den partiella kommunsammanslagningen fastställdes inte en del av landskapsplanen för östra Nyland enligt miljöministeriets beslut 15.2.2010. Då ändrades också de regionplaner som gällde på området till landskapsplaner med stöd av MBL 210 §.

Etapplandskapsplan 1 för Nyland (fastställd 6/2010). En etapplan som kompletterar landskapsplanen för Nyland och som behandlade de markanvändningsformer som inte behandlats tidigare. Dessutom gjordes mindre ändringar i landskapsplanen för Nyland.

Etapplandskapsplan 3 för Nyland (fastställd 12/2012). En etapplan som gäller Blombackens avloppsreningsverk i Esbo och som preciseras lösningen i etapplandskapsplan 1.

Etapplandskapsplan 2 för Nyland (fastställd 10/2014). En kompletterande etapplan som behandlar aktuella teman. Dessutom företogs mindre ändringar i de tidigare planerna.

Etapplandskapsplan 2 för Nyland, Östersundområdet (utarbetas för närvarande). Kompletterar etapplandskapsplan 2 vad gäller ett enskilt område. Beredningen av planen har samordnats med beredningen av kommunernas gemensamma generalplan för Östersundom.

Etapplandskapsplan 4 för Nyland (utarbetas för närvarande). En kompletterande etapplan där aktuella ärenden behandlas. Därtill görs små ändringar i de tidigare planerna.

Inofficiell plansammanställning. För att göra det lättare att förstå planerna har man gjort en inofficiell sammanställning av de fastställda landskapsplanerna.

Bild 4: Landskapsplanesituationen i Nyland.

En central utgångspunkt för etapplandskapsplan 4 är de gällande och fastställda landskapsplanerna för Nyland. Landskapsplanerna för Nyland och Östra Nyland är övergripande landskapsplaner och behandlar alla former av markanvändning. Etapplandskapsplanerna 1, 2 och 3 för Nyland kompletterar och justerar de övergripande planerna för vissa valda temans del. Förutom de nämnda landskapsplanerna gäller på Östersundomområdet Etapplandskapsplan 2000 samt regionplaner som ändrats till en landskapsplan.

Alla landskapsplaner ska granskas och tolkas tillsammans så att det är möjligt att uppmärksamma deras samkonsekvenser för den övriga planeringen av områdesanvändningen.

3.2.2 Grannlandskapens landskapsplaner

Nylands grannlandskap är Egentliga Finland, Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland och Kymmendalen. Planläggningssituationen i grannlandskapen utreddes i samband med beredningen av planförslaget på våren 2016.

Landskapsplanerna för Egentliga Finland

Landskapsplanen för Åbo stadsregion är en övergripande landskapsplan som behandlar bland annat samhällsstruktur, trafikförbindelser och rekreationsområden. Landskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 23.8.2004.

Landskapsplanen för Saloregionen är en övergripande landskapsplan som omfattar städerna Salo och Somero. Planens mest centrala tema var samordningen av vägsträckningen E 18 och samhällsstrukturen. Landskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 12.11.2008.

Landskapsplanen för Loimaa region, Åboregionens kranskommuner, Åboland och Nystadsregionen är en övergripande landskapsplan som behandlar bland annat samhällsstruktur, trafiksystem, natur och rekreation. Landskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 20.3.2013.

I etapplandskapsplanen för banlinjen Salo–Lojo anvisades en ny järnvägssträckning mellan Salo och Lojo som samordnades med markanvändningen på banlinjens influensområde. Etapplandskapsplanen omfattar det område av Salo stad som hör till Egentliga Finlands landskap. Etapplandskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 4.12.2012.

I etapplandskapsplanen för vindkraft anvisas de

mest lämpliga områdena för vindkraftsproduktion i Egentliga Finlands landskap. Etapplandskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 9.9.2014.

En etapplandskapsplan som behandlar markanvändningen, service och trafiken i tätorterna i Egentliga Finland har påbörjats sommaren 2013. Planen utarbetas som en etapplandskapsplan som behandlar markanvändningen i centrum- och tätortsområden i Åbo stadsregion. Planutkastet var framlagt till påseende för utlåtanden och anmärkningar sommaren 2015.

I december 2015 beslutade man se över den övergripande landskapsplanen för Egentliga Finland. Planen kommer att utarbetas som en etapplandskapsplan

Landskapsplanen för Egentliga Tavastland är en övergripande landskapsplan som behandlar bland annat följande teman: boende, centrumfunktioner och service, näringar samt fritid och rekreation. Landskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 28.9.2006.

Teman i etapplandskapsplan 1 för Egentliga Tavastland är bland annat handel och vindkraft. Landskapsplanen godkändes i miljöministeriet 2.4.2014 och slutligen även vad gäller beteckningen servicezon i regioncentrum (C-vkm) 18.12.2015.

Teman i etapplandskapsplan 2 för Egentliga Tavastland är naturtillgångar och trafik. Planens mest väsentliga innehåll gäller placeringen av grundvattenområden och områden för torvtäkt och vindkraft, vissa enskilda trafiklösningar och några kompletterande områdesreserveringar för tagande av bergmaterial och hantering och slutförvaring av överskottsjord. Landskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 24.5.2016.

I november 2015 inleddes arbetet med att förnya landskapsplanerna för Egentliga Tavastland. Planen har namnet landskapsplanen för Egentliga Tavastland 2040 och den kommer att ersätta de fastställda landskapsplanerna för Egentliga Tavastland. Landskapsplanen program för deltagande och bedömning var framlagt till påseende för kommentarer i början av 2016.

Landskapsplanen för Päijänne-Tavastland 2006 är en övergripande landskapsplan som behandlar alla teman som berör områdesanvändning. Landskapsplanen fastställdes av miljöministeriet 11.3.2008.

I juni 2010 inleddes arbetet med en nya

övergripande landskapsplan, Landskapsplanen 2014, som kommer att ersätta den tidigare övergripande landskapsplanen för Päijänne-Tavastland. I arbetet med utarbetandet av planen ligger fokus i synnerhet på miljölägenheter och en ansvarsfull region- och samhällsstruktur samt på markanvändningslösningar som berör grundvattnet och miljölägenheter. En reviderad version av landskapsplanen var på remiss på våren 2016.

I **Kymmnedalens landskapsplan** "tätorterna och deras omgivningar" behandlades huvudsakligen utvecklingen av samhällena och livsmiljöerna, i synnerhet vad gäller servicestrukturen och kvaliteten i tätorterna och deras närområden. Planen har fastställts i miljöministeriet 28.5.2008. Planen fastställdes slutligen också beträffande behovet av sjötrafikförbindelse 18.1.2010.

De mest centrala helheterna i landskapsplanen "Landsbygd och natur" var region- och samhällsstrukturen, i synnerhet vad gäller områden utanför tätorter, behoven att utveckla förbindelsenätet, planlösningar som kultur- och naturarv. Planen har fastställts i miljöministeriet 14.12.2010.

Målet med energilandskapsplanen är att i områdesanvändningen försäkra behoven inom energiförsörjningen på riksnivå och främja möjligheterna att utnyttja förnybara energikällor. Målsättningen är också att i planläggningen på landskapsnivå i Kymmnedalen ange de områden som lämpar sig bäst för vindkraft. Energilandskapsplanen fastställdes i Miljöministeriet 10.4.2014.

I landskapsplanen för handel och havsområden behandlas dimensioneringen för landskapets stora detaljhandelsenheter och anvisas områden för storenheter. Utöver handeln granskas i landskapsplanen även det nuvarande läget inom markanvändningsplaneringen på havsområden. I planen anvisas också planeringshelheter på havsområden som är av betydelse på landskaps- och riksnivå. Planen har fastställts i miljöministeriet 26.11.2014.

Beredningen av landskapsplanen för Kymmnedalen 2040 pågår för närvarande. Planens mål är att skapa förutsättningar för en god livsmiljö och därigenom förstärka landskapets konkurrenskraft. Genom landskapsplanen utvecklas en samhällsstruktur, som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt ansvarsfull. Samtidigt stöds ett hållbart bruk av naturtillgångar och samhällsstrukturens ekoeffektivitet.

3.3 Aktuella planeringsprocesser i Nyland

I planläggningen på landskapsnivå i Nyland samordnas många olika planeringsprocesser, strategier och behov. De planeringsprocesser och strategier som pågår inom EU, ministerierna, kommunerna och andra viktiga intressegrupper inverkar på många olika sätt på Nyland och på beredningen av landskapsplanerna varje gång de utarbetas. Nedan redogörs för några av de aktuella processer som särskilt inverkar på etapplandskapsplan 4 för Nyland.

Det transeuropeiska transportnätet TEN-T

Europeiska kommissionen har fastställt ett transeuropeiskt transportnät TEN-T. Det omfattande nätverket innefattar nationella nätverk som bildas av landsvägs-, järnvägs-, insjö-, flyg- och havsförbindelser. Stomnätet inbegriper de viktigaste delarna av trafiknätet och bildar en ryggrad för trafiken i Europa. Finland förbinder sig till att utveckla de olika transportnäten så att de på lång sikt uppnår den nivå som eftersträvas. I stomnätet ingår också skilda stomnätskorridorer och mot dessa riktas största delen av EU:s investeringsfinansiering under programperioden 2014–2020.

Det är i första hand möjligt att få finansiering för investeringar inom ban- och vattentrafik. Genom Nyland går två stomnätskorridorer: Medelhavet–Skandinavien som går genom landskapet i riktning från Åbo till S:t Petersburg samt Nordsjön–Baltikum som går från Baltikum till Helsingfors. Stomnätskorridorerna gör det möjligt att söka TEN-T-finansiering för några av projekten som hänför sig till bantrafik i anslutning till korridorerna samt för investeringar för att utveckla hamnarna.

TEN-transportnätet inverkar bland annat på flygtrafik- och sjöfartsstrategier på nationell nivå och i etapplandskapsplan 4 hänger nätet i synnerhet samman med temana logistik samt näringar och innovationsverksamhet, till exempel beteckningen för en tunnelförbindelse till Tallinn.

Utvecklingsbild för regionstrukturen och trafiksystemet (ALLI)

Miljöministeriet inledde år 2013 beredningen av en riksomfattande utvecklingsbild för regionstrukturen och trafiksystemet. Syftet med arbetet är att se

till att åtgärderna inom olika förvaltningsområden och regioner stärker en regionstruktur med många centrumområden och nätverksaktiviteter samt goda trafikförbindelser. Syftet är också att inverka på internationell nivå genom att lyfta fram Finlands synvinkel och samarbetsbehov. Utvecklingsbilden utarbetades genom omfattande samarbete som överskred förvaltningsgränserna och den blev färdig i juni 2015. Information som har sammanställts i samband med arbetet med ALLI har också till en del använts som bakgrundsmaterial till etappplansplan 4.

Södra Finlands samarbete

Alliansen för landskapen i Södra Finland, ELLI (landskapen Södra Karelen, Tavastland, Kymmenedalen, Päijänne-Tavastland, Nyland och Egentliga Finland), samarbetar i frågor som gäller intressebevakning, planering och utveckling. Under de senaste åren har samarbetet fokuserat på bland annat Södra Finlands gemensamma nationella och internationella intressebevakning samt på planeringen av markanvändning och trafik, bland annat i anslutning till det transeuropeiska transportnätet TEN-T och arbetet med en utvecklingsbild för regionstrukturen och trafiksystemet (ALLI). I samband med samarbetet som pågår kring en utvecklingskorridor i Södra Finland, Helsingfors–Tavastehus–Tammerfors, bereds också en större projekthelhet som kommer att genomföras under EU:s nästa programperiod.

År 2014 sammanställde man i form av en utvecklingsbild de utvecklingsmål och -objekt som Södra Karelen, Kymmenedalens, Päijänne-Tavastlands och Nylands förbund har satt upp för regionstrukturen och -planeringen. De zoner som i utvecklingsbilden överskrider landskapsgränserna eftersträvar man att i fortsättningen förstärka genom samprojekt samt genom att ta dem i beaktande i samband med områdesplanering invid landskapsgränserna. Utvecklingsbilden har också delvis utgjort bakgrundsmaterial bland annat till utredningen om turism.

Planeringsprocesser som är aktuella i Nyland

Landskapsplanens uppgift är att på regional nivå samordna olika planer och projekt som görs på olika håll i regionen. Samtidigt som

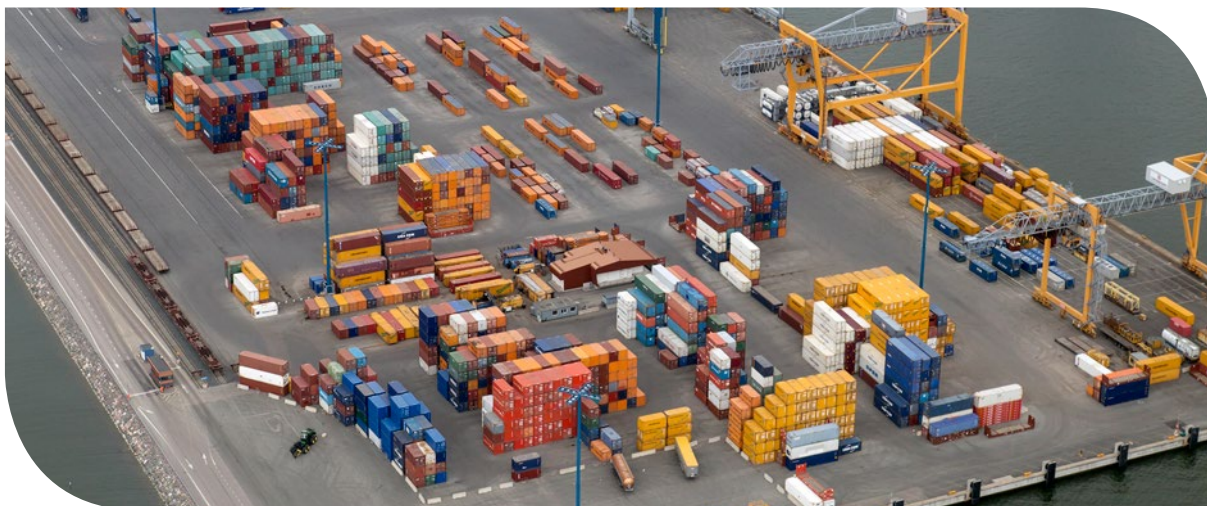
etappplansplanen utarbetas pågår i Nyland också annan planering på regional nivå.

Helsingforsregionens trafiksystemplan (HLJ 2015) och den gemensamma markanvändningsplanen för Helsingforsregionens 14 kommuner (MASU) utarbetades genom samarbete mellan kommunerna, Helsingforsregionens trafik (HRT) och Nylands förbund. I helheten ingår också utarbetandet av en bostadsstrategi för åren 2014–2025. Dessa tre planer utgör i sin tur tillsammans utgångspunkten för beredningen av följande intentionsavtal som gäller markanvändning, boende och trafik (MBT). Planerna förverkligar och preciserar också målen för etappplansplanerna för Nyland.

Västra Nylands trafiksystemplan har uppdaterats och utifrån den har man gjort upp en avsiktsförklaring där utvecklingsmålen för trafiken har fastställts för åren 2014–2019. Trafiksystemplanen för östra Nyland har setts över och avsiktsförklaringen för utvecklandet av trafiksystemet har godkänts. Trafiksystemplanerna och de avtal som hör till dem både preciserar och förverkligar målen för landskapsplanerna för Nyland och fungerar som bakgrund till lösningarna för logistik i etappplansplan 4.

3.4 Analys av verksamhetsmiljöerna för de ämnesområden som behandlas i etappplansplan 4 för Nyland

Som grund för planläggningen på landskapsnivå har man identifierat de företeelser och utmaningar som är aktuella för Nylands framtid och som är av mest betydelse för de ämnesområden som behandlas i planen. Den här analysen av verksamhetsmiljön har i sin tur utgjort grunden för de huvudmål och planeringsprinciper som fastställts för varje tema. Målen och planeringsprinciperna har vidare styrt sammanställningen av planlösningarna. Utmaningarna och målen fungerar alltså för sin del som motiveringar till planlösningarna. Den här analysen av verksamhetsmiljön har kompletterats med bedömningar som planens utomstående sakkunniga har gjort om de mest väsentliga framtida företeelserna inom varje tema. Analyserna av verksamhetsmiljöerna redogörs för noggrannare i utvecklingsbilderna som har framställts för respektive tema samt i rapporten med den externa sakkunniggruppens bedömningar (Asiantuntija-arviot Uudenmaan 4. vaihemaakunta-kaavasta, Nylands förbund 2015) och i avsnittena för respektive tema i beskrivningen.

3.4.1 Näringar och innovationsverksamhet samt logistik: analys av verksamhetsmiljön

Finlands framgång kommer i framtiden att grunda sig allt mer på förbindelserna till den övriga världen. Införskaffningen av råvaror och marknadsföringen av produkter sker i en global verksamhetsmiljö. Globaliseringen formar verksamhetsmodeller för logistik och näringsliv, såsom också förändringarna i teknologin, speciellt digitaliseringen, automatiken och robotiseringen. Befolkningsutvecklingen och befolkningsstruktur, såsom åldrandet, inverkar på efterfrågan och därigenom på logistiken och näringslivet. De nya generationernas värderingar, levnadssätt och konsumtionsvanor inverkar också på servicen, handeln och industrin. Uppmärksamhet ska speciellt fästas vid områdenas och strukturer- nas hållbarhet, mångsidighet och flexibilitet.

Tillgänglighet och förbindelser

Utvecklingen av tillgängligheten är en förutsättning för att arbetsmarknadsområdet ska kunna utvidgas samt för nationella och internationella förbindelser och således också en förutsättning för ett hållbart, konkurrenskraftigt och välmående Nyland. Investeringar som görs för att utveckla trafiksystemet åstadkommer tillväxtpulser för den regionala ekonomin. Trafikprojekt medför affärsverksamhet och arbetsplatser under byggtiden men de nya och förbättrade förbindelserna har ännu mer betydande verkningar.

Nyland har redan i nuläget ett välfungerande trafiksystem och en nätverkslik regionstruktur som stöder sig på det. Persontrafikens utveckling har granskats i etappplansplan 2 för Nyland och

godstrafikens behov utreds i sin tur nu i etappplansplan 4. Då trafiksystemet utvecklas i framtiden anses utmaningar för godstrafikens del bland annat vara att logistikcentren placeras på långa avstånd från varandra och bristerna på tvärgående förbindelser i Kuumaregionen. En utmaning är också hur olika transportformer ska kunna kopplas samman så att de bättre än i dagens läge bildar en resekedja. Problemet omfattar såväl pendeltrafiken och logistiken som turismen.

Järnvägstrafikens roll kommer troligtvis att på nytt bli större. Det är en följd av bland annat olika hållbarhetsmål, hårdare beskattning av fordonstrafikens koldioxidutsläpp och att järnvägstrafiken öppnas för konkurrens. Det skulle därför vara viktigt att framtidens logistiksystem och nya logistikcenter kopplas till järnvägstrafiken.

Nätverk av hamnar och flygplatser samt framtida funktioner i anslutning till dem som är viktiga med tanke på den internationella tillgängligheten borde granskas som en helhet för att trygga nätverkens utvecklingsförutsättningar. Nylands och således hela Finlands allt starkare koppling till det internationella förbindelsenätet, som förverkligas genom bland annat Tallinntunneln och flygplatsen, innebär en betydande resurs för framtiden.

Utvecklingsutsikter inom industrin och logistiken

Nyland kommer även i fortsättningen att vara Finlands största centrum för konsumtion och ett logistiskt centrum för den finska dagligvaru- och konsumtionshandeln. På lång sikt borde områden för logistikfunktioner reserveras på de trafikmässigt

bästa områdena. Samtidigt finns det skäl att se till att områdena har flexibla användningsändamål, eftersom verksamhetsmodellerna för logistiken och industrin genomgår en stor förändring. Med tanke på flexibiliteten och synergieffekterna kan det rekommenderas att logistik och industriproduktion förläggs till samma områden. Det är sannolikt att näthandeln ökar, vilket i sin tur ökar flyg- och distributionstrafikens betydelse. I och med att lagren automatiseras och behovet av utrymme således blir mindre än tidigare förändras logistikverksamheten. Högre markpriser och ökad trafik får logistikföretagen att söka sig längre bort från regionkärnan.

Industriproduktionens omfattning blir mer mångfacetterad. Logistikerna går från att vara centraliserad till att bli mera decentraliserad och distributionstrafiken ökar sannolikt bland annat på grund av näthandeln. Behovet att reglera och kombinera tunna transportflöden skapar en marknad för logistikföretagen. Strukturuomvandlingen inom industrin fortsätter vilket kan leda till produktion i mindre mängd. I Finland bevaras sannolikt ändå stora enheter som stöder sig på de egna logistikförbindelserna och använder bestämda hamnar. Om det krävs att dessa förfaringssätt ändras för att industrins konkurrenskraft ska öka, kommer det att leda till att hamnätet försvinner.

Inom energiproduktionen betonas självförsörjning och de förnybara energikällornas andel. Man ska även i framtiden bereda sig på transport av råvaror och produkter som behövs för energiproduktionen samt på distributionsbehoven.

Med tanke på konkurrenskraften och sysselsättningen är det viktigt att näringsverksamheten erbjuder nya, tillgängliga och mångsidiga platser till vilka verksamhet kan förläggas. Samtidigt borde man ändå trygga de nuvarande företagens utvecklingsmöjligheter. Då områdesreserveringar görs för produktionsverksamhet ska man också beakta eventuella nya produktionsmetoder och ny teknologi samt områdenas flexibilitet.

Utvecklingsutsikter inom kontors-, service- och turismsektorn

Arbetsstillfällena inom affärlivet och informations- och servicesektorn kommer sannolikt att fortsätta öka också i framtiden. Inom dessa branscher koncentreras arbetsstillfällena till huvudstadsregionen, och en del av ökningen styrs också till andra centrum. Arbete som är rörligt och oberoende av

plats ökar, vilket åtminstone i princip gör det möjligt för arbetsplatserna att placera sig också utanför tillväxtcentrumen.

Det finns gott om kontorslokaler, men utbudet motsvarar inte alltid efterfrågan. Många gamla kontorslokaler är inte längre lämpliga då arbetets natur förändras. Kontorslokalerna kommer i fortsättningen inte att vara lika glesa eftersom utrymmet utnyttjas effektivare i de nya kontorslokalerna än i de gamla.

Befolkningstillväxten skapar förutsättningar för att utveckla servicen i Nyland även om de traditionella arbetena skulle försvinna. Boende, arbetsplatser och service medför sinsemellan synergieffekter då ett mångsidigt serviceutbud gynnar kunderna och större kundflöden gynnar serviceföretagen. I framtiden kommer lättillgängliga stationstrakter och andra starka centrum att vara attraktiva koncentrationer för kontorslokaler och service.

Turismen har kapacitet att öka i Nyland, tack vare flera olika attraktionsfaktorer. Nyland erbjuder en intressant kombination av stads- och naturmiljö på ett geografiskt litet område. Helsingfors-Vanda flygplats allt större roll som en knutpunkt för trafiken till och från Asien ger Nyland många potentiella turister. Tågförbindelsen till S:t Petersburg och förbindelserna till Tallinn och Stockholm kopplar Nyland till de stora städerna vid Östersjön.

3.4.2 Vindkraft: analys av verksamhetsmiljön

Med hjälp av vindkraft försöker man svara på de globala utmaningar som klimatförändringen medför. Man strävar efter att minska på mängden utsläpp

och beroendet av fossila bränslen. Finlands vindkraftskapacitet har under det senaste årtiondet utvecklats obetydligt om man jämför med den snabba utvecklingen på andra håll i världen. För närvarande har utbyggnaden av vindkraft ändå kommit i gång bra i Finland.

Även Nyland försöker uppnå klimatmålen och därför är det också viktigt att för kommande behov utreda vilka områden som lämpar sig för förnybar energi, såsom vindkraftsproduktion. I Nylandsprogrammet har man för växthusgasutsläppens del i Nyland satt upp som mål att landskapet ska vara koldioxidneutralt före utgången av år 2050. Vindkraft är inhemsk energi som minskar beroendet av importerad energi. Vindkraft kan också, liksom andra rena teknologier, bli en framtida exportbransch som sysselsätter många.

För närvarande finns det fem vindkraftverk i industriell storlek i Nyland. Deras sammanlagda kapacitet är mindre än 2 procent av Finlands totala vindkraftskapacitet. Även om det råder bra vindförhållanden i Nyland finns det många faktorer som begränsar utbyggnaden av vindkraft, såsom utspridd bebyggelse, värdefulla naturobjekt samt sjötrafikens och försvarsmaktens radaranläggningar. Det här leder till att det är en utmaning att hitta lämpliga områden, i synnerhet för stora vindkraftsparker. För att det ska vara möjligt att utveckla verksamheten är det viktigt att hitta områden, både på havet och på land, som lämpar sig för vindkraft i regional skala.

3.4.3 Grönstruktur: analys av verksamhetsmiljön

Klimatförändringen

Klimatförändringens konsekvenser samt stävjandet av och anpassningen till den är de viktigaste förändringarna i verksamhetsmiljön för grönstrukturens del. Naturförhållandena förändras gradvis till följd av klimatförändringen. En fungerande grönstruktur inverkar på många sätt på anpassningen till klimatförändringen, till exempel genom kolbindning. Då klimatet förändras blir bland annat det ekologiska nätverket, som ingår i grönstrukturen, allt viktigare för att arterna ska kunna förflytta sig till lämpligare områden.

Lantbrukets produktionsförmåga kan öka bland annat till följd av att vegetationsperioden förlängs. Å andra sidan kan omväxlande väderförhållanden,

extrema väderfenomen samt spridningen av växtsjukdomar och skadedjur orsaka oväntade skador. Användningen och vården av skogarna ska också anpassas till ett förändrat klimat för att det ska vara möjligt att trygga naturens mångfald, kolbindningen och en hållbar användning av skogarna för olika ändamål.

Åarnas vattenföring och vattenståndet i sjöarna kommer att variera allt kraftigare mellan årstiderna. I Nyland kan det lätt bli översvämningar eftersom det finns väldigt få sjöbäcken som jämnar ut högvattnet och vattendragen inte just alls regleras.

Klimatförändringens negativa följder kan förhindras genom att man koncentrerar samhällsstrukturen till ändamålsenliga områden och slår fast lämpliga och tillräckliga områden för produktionen av ekosystemtjänster och tryggheten av naturens mångfald. På grund av klimatförändringen bör man i planeringen av områdesanvändningen allt mer uppmärksamma att naturens mångfald tryggas, skogar och andra kolsvalg bevaras, dagvattnet regleras, att det finns tillräckligt med områden för rekreation och närproduktion av mat och även i övrigt fästa uppmärksamhet vid ekosystemtjänsternas utbud.

Naturens mångfald

De allvarligaste företeelserna som hotar naturens mångfald är livsmiljöer som försvinner och splittras. Tätorterna i Nyland växer och nya områden tas i bruk för bebyggelse, vilket förstör och försvagar livsmiljöerna och de ekologiska förbindelserna. Förändringarna i användningen av skogarna och jordbruksmiljöerna medför också att olika arter blir utsatta.

Då markanvändningen blir mera koncentrerad begränsas djurens möjligheter att leva och förflytta sig. I Nyland bildar bosättningen, trafiklederna och konstruktioner för till exempel bullerbekämpning ställvis betydande hinder för arterna att förflytta sig.

Tack vare de mångsidiga livsmiljöerna längs Nylands kust och på havsområdena är dessa områden rika på arter. Områdena utsätts ändå för många slags användningstryck. Övergödning, sjötrafiken och byggande vid stränderna utgör de största hoten för artbeståndet. Ökade oljetransporter medför en ökad risk för oljeolyckor.

Naturreсурser och näringar

Vad gäller hushållningen med naturreсурser hänför sig Finlands och Nylands styrkor bland annat till

bioekonomi, cleantech, vatten och vattenförsörjning samt återvinning. I och med strukturomvandlingen håller det traditionella skogsbruket på att allt mer omvandlas till en biosektor, som i mångsidigare utsträckning än tidigare utnyttjar råvaror som fås från skogarna, både som produkter och energikällor. Skogarnas mångbruk, det vill säga användningen av skogarna för olika ändamål, kommer sannolikt att öka i framtiden.

Nyland är ett gynnsamt område för åkerbruk. I och med tillväxten råder det ett allt hårdare tryck på att ta i bruk åkermark för bebyggelse på områden som omger huvudstaden. Det här är typiskt för regionen. Å andra sidan ökar efterfrågan på ekologiskt odlad och närproducerad mat och det finns också möjligheter att kombinera produktionen av den med turisttjänster. Målen om självförsörjning och försörjningsberedskap höjer värdet på bevarandet av åkermark i det allt större Nyland.

I Nyland är vattendragens tillstånd märkbart sämre än i övriga delar av landet. Ytvattnets försvagade status beror i huvudsak på jordbrukets näringsbelastning. Vattenbyggande, det vill säga dammar, röjning, muddring och så vidare hotar utrotningshotade fiskbestånd och andra arter. Grundvattenområden som lämpar sig för vattenanskaffning är synnerligen utsatta. På de här områdena finns betydande industri- och arbetsplatskoncentrationer, växande tätorter och trafikleder. Grundvattnet är

en del av naturens ekosystemtjänster och deras ekonomiska betydelse är avsevärd. Det rena vattnet värde och betydelse för bland annat försörjningsberedskapen kommer sannolikt att öka i framtiden då befolkningen i Nyland växer.

Helsingfors och Nyland är Finlands mest betydande turistområde och har för många en funktion som en port till den finska naturen. I synnerhet naturturismen förväntas öka i framtiden och en stor del av den kommer att rikta sig till nationalparkerna. I Nyland finns det ändå gott om andra intressant naturobjekt som erbjuder en grund för många slags turistnäringar och för att utveckla dem.

Välstånd

Grönområdena har en mycket positiv inverkan på människornas välbefinnande och hälsa. Det borde finnas jämlika möjligheter för alla att utnyttja dessa rekreationstjänster som inverkar på hälsan och välståndet.

Efterfrågan på rekreationstjänster är stor i huvudstadsregionen och kringliggande områden. Det är viktigt att bevara tillgängliga grönområden i synnerhet i huvudstadsregionen som blir allt tätare. Den växande befolkningen ökar användningstrycket samt behovet av grönområden och vattendrag. I planeringen av utbudet av rekreativområden ska man också beakta den ökande invandrarbefolkningen och andra olika framtida användargrupper.

Ett överdrivet och okontrollerat rekreationsbruk är redan nu och kommer också i framtiden att vara ett allt större hot för grönstrukturens kvalitet. Människornas förmåga att röra sig i naturen har minskat i samband med urbaniseringen, vilket i sin tur ökar trycket på byggda rekreationstjänster.

Ändrade värderingar förväntas i framtiden öka behovet av grönområden då uppskattningen för rekreationsområden och friluftsmöjligheterna ökar. Grönstrukturen och närheten till naturen ökar också Nylands dragningskraft både i invånarnas och turisternas ögon.

Tystnad och naturljud dominerar på allt färre grönområden eftersom miljöbullret har ökat i Nyland till följd av den kraftiga befolkningstillväxten och att den mänskliga verksamheten har ökat och blivit tätare. Bullret större människornas friluftsliv och medför negativa konsekvenser för många vilda djur.

Ekosystemtjänster

Med ekosystemtjänster avses fördelar som naturen erbjuder människan. Ekosystemtjänster som grönstrukturen producerar är till exempel mat- och virkesproduktion, rekreationsmöjligheter samt kolbindning. Många av dessa nyttor ingår redan i de tidigare nämnda perspektiven som gäller klimatförändring, naturtillgångar, näringar och välmående.

Naturens viktiga resurser såsom vatten- och skogstillgångar kommer i framtiden att vara objekt för en ökande global efterfrågan. Den ökande befolkningen, samhällsstrukturens utveckling, klimatförändringen och färre naturtillgångar medför utmaningar för regionstrukturens utveckling i Nyland och inverkar således också på ekosystemtjänsternas produktionspotential i regionen.

Många ekosystemtjänster behövs mest där var det finns mest människor. Därför är det viktigt att trygga tillgängligheten och tillgången av tjänster. Situationen är en annan än på områden som är värdefulla ur naturskyddsperspektiv. På dessa områden ska människornas användning av områdena undvikas för att områdenas ska kunna skyddas och de viktigaste naturvärdena tryggas. Områden som är viktiga med tanke på naturskyddet och ekosystemtjänsterna överlappar varandra därför bara delvis.

3.4.4 Kulturmiljöer: analys av verksamhetsmiljön

Globaliseringen, den snabba urbaniseringen och enhetliga levnadssätt skapar ett tryck på att likrikta

kulturmiljöerna för att bevara områdenas särdrag. Å andra sidan kan man konstatera att medvetenheten om platsernas särskilda egenskaper och historia samt deras särprägel och unika värde ökar. Områdenas särprägel, äkthet och hur de skiljer sig från mängden är en viktig del av städernas och regionernas konkurrenskraft och skapandet av brand. Upplevelserna om att livsmiljön är vacker, trivsamt och särpräglad förstärker också invånarnas välmående och hängivenhet för den egna bostadsmiljön. I kulturmiljöerna samlas platsernas och områdenas unikheter, särprägel och historia. Kulturmiljöerna har stor betydelse med tanke på områdenas trivsamt och dragningskraft.

Nylands läge och naturförhållanden har skapat en grund för landskapets rika kulturhistoria och mångsidiga kulturmiljöer. Å andra sidan är befolkningstillväxten i huvudstadsregionen och dess omgivning den kraftigaste i Finland. Bostadsproduktion, byggande av infrastruktur samt ökad trafik och näringsverksamhet medför tryck på markanvändningen, vilket i sin tur medför utmaningar vad gäller samordningen av ny bebyggelse och kulturmiljöer. Även om man förstår vilken betydelse kulturmiljön har för regionens resurser och potential kan det ändå vara utmanande att bevara den.

På kulturmiljöerna ställs motstridiga mål för markanvändningen, det kan vara svårt att finna nya användningsändamål för miljöerna eller personer som upprätthåller och underhåller dem och det kan vara svårt att samordna olika verksamheter utan att äventyra områdenas värden.

Nya kulturmiljöer uppstår ändå enbart genom ny bebyggelse. Samtidigt ska man möjliggöra att det går att identifiera och utveckla kulturmiljöerna och utnyttja dem som en resurs för området så att de befintliga kulturmiljöernas utmärkande drag kan bevaras. En kulturmiljö kan medföra trivsel och särprägel i en bostadsmiljö. Kulturmiljön kan också utnyttjas och stöda näringarna och för sin del komplettera området ekosystemtjänster. I framtiden kommer tyngdpunkten allt tydligare att ligga på användningen av kulturmiljöerna, till exempel inom utvecklingen av turismen och skapandet av en identitet och image för bostadsområdena. Ändringarna i invånarnas värderingar kan också öka uppskattningen för kulturmiljöerna och deras betydelse för Nylands dragningskraft och invånarnas välbefinnande.

4. PLANENS MÅL OCH INNEHÅLL

4.1 Huvudmål

För etappplansplan 4 för Nyland fastställdes särskilda huvudmål, som godkändes av landskapsstyrelsen i november 2013 som en del av planens program för deltagande och bedömning. Huvudmålet för etappplansplan 4 för Nyland är att skapa förutsättningar för ett hållbart, konkurrenskraftigt och välmående Nyland, för att Nyland ska kunna vara Östersjöområdet attraktivaste landskap 2040. Dessa mål lyfts också tydligt fram i Nylandsprogrammet vilket innebär att planens mål på ett bra sätt stöder Nylandsprogrammets strategiska mål.

Nyland konkurrerar med andra europeiska metropolområden inom den globala världsekonomin. För att vara ett attraktivt landskap måste Nyland erbjuda invånarna och näringslivet bättre möjligheter än andra metropolområden vilka samtidigt överensstämmer med hållbar utveckling. Det här förutsätter att ett genomgående tema

då landskapsplanen utarbetas är att främja innovationsverksamheten i Nyland samt att förnya innovationsstrukturen.

Nästan en tredjedel av Finlands befolkning och arbetsplatser är koncentrerade till Nyland. När välfärden och näringslivet i Nyland stärks främjas förutsättningarna för hållbar tillväxt i hela Finland. Angående konkurrenskraft är planens mål att förbättra näringslivets verksamhetsförutsättningar och landskapets attraktionskraft genom att skapa en gemensam vision för landskapet vad gäller utvecklingen av näringar, logistik och vindkraft.

För att stöda välfärden är ett mål för planen att erbjuda den växande befolkningen mångsidiga rekreativmöjligheter. Dessutom är avsikten att i planeringen ta hänsyn till unika naturobjekt och kulturmiljöer samt att skapa förutsättningar för ett hållbart jord- och skogsbruk.

4.2 Planens innehåll

I etappplansplan 4 för Nyland behandlas sådana delområden av områdesanvändningen som nu upplevs som aktuella eller som kräver precisering. Utgångspunkt är de gällande landskapsplanerna, Nylandsprogrammet, miljöministeriets anvisningar för fortsatt planering samt aktuella strategier och utredningar i anslutning till planens teman. Man har också förhandlat om planens innehåll med kommunerna och intressentgrupperna.

Ämnesområden som behandlas i etappplansplan 4 för Nyland är näringar och innovationsverksamhet, logistik, vindkraft, grönstruktur och kulturmiljöer. Man har valt att särskilt behandla sådana teman som är viktiga för Nylands konkurrenskraft, välfärd och livskraft. Inom nästan alla ämnesområden beaktas hållbarheten, med avseende på ekonomisk, miljömässig, social och kulturell hållbarhet. De olika ämnesområdena är på många sätt kopplade till varandra.

Utöver de fem ämnesområden som granskas beslutade landskapsstyrelsen på våren 2014 att i samband med denna etappplansplan ska bedöma och beakta det behov av ändringar som Helsingforsregionens gemensamma markanvändningsplan medför i förhållande till etappplansplan 2. Behovet av ändringar gäller i synnerhet stationstrakterna. I denna etappplan behandlas också ändringsbehoven som gäller Malms flygplats. Området behandlas med utgångspunkt i den nationella flygtrafikstrategin, det strukturpolitiska programmet samt statens och kommunernas avtal om markanvändning, boende och trafik. Det är ändå inte ändamålsenligt att under denna planomgång på nytt granska övriga områden för tätortsfunktioner samt arbetsplatsområden som behandlats i de gällande landskapsplanerna, med undantag av logistikområden. Av utredningarna framgår att de nuvarande landskapsplanerna i tillräckligt hög grad innehåller bostads- och arbetsplatsområden.

Landskapsstyrelsen fattade på våren 2014 beslut om att även utreda tysta områden som en del av beredningen av etappplansplan 4. Utredningen om tysta områden har under planarbetets gång utnyttjats bland annat inom grönstrukturtemat i samband med arbetet med ekosystemtjänsterna.

4.3 Spetsmål för ämnesområdena som behandlas i etappplansplan 4 för Nyland

För varje ämnesområde fastställdes preliminära spetsmål som en del av planens program för deltagande och bedömning som godkändes av landskapsstyrelsen. Med hjälp av spetsmålen för varje ämnesområde och planlösningarna som förverkligar dem har man inom ramen för landskapsplanen och dess teman sökt svar på förändringar och utmaningar som Nyland står inför i framtiden, såsom klimatförändringen, utmaningar som följer av befolkningens tillväxt och förändringar inom näringarna. Under planprocessens gång har spetsmålen blivit planeringsprinciper som har styrt arbetet med planlösningarna. Beträffande en del spetsmål har man under planprocessens gång konstaterat att de kan förverkligas med andra metoder än landskapsplanen eller att målen har uppnåtts i de redan fastställda landskapsplanerna för Nyland. Planens spetsmål har också utnyttjats i planens konsekvensbedömning och de kommer att användas senare i främjandet och uppföljningen av planens förverkligande.

Näringar och innovationsverksamhet:

- a) Näringarnas placering stöder en regionstruktur med flera centralorter och en samhällsstruktur med blandade funktioner, med hänsyn till respektive områdes särdrag
- b) I Nyland finns det tillräckligt med mångsidiga och genomförbara etableringsmöjligheter för näringsverksamheten
- c) Olika befolkningsgrupper har bra tillgång till service och arbetsplatser, som placeras med beaktande av miljön och så att de nuvarande strukturerna utnyttjas

Logistik:

- a) Nyland är lätt att nå både nationellt och internationellt
- b) Det skapas etableringsförutsättningar för verksamhet som betjänar logistiken
- c) Logistiknätet är konkurrenskraftigt på internationell nivå och stöder sig på det nuvarande trafiksystemet

Vindkraft:

- a) Man anvisar områden av intresse på landskapsnivå som lämpar sig för vindkraft på lands- och havsområden
- b) Utbyggnaden av vindkraft främjas med hjälp av landskapsplanen

Grönstruktur:

- a) Utbudet av ekosystemtjänster förbättras
- b) Den biologiska mångfalden tryggas så att det ekologiska nätverkets kärnområden är sammanhängande och så att tillräckliga förbindelser mellan områdena bevaras
- c) Man säkerställer ett sammanhängande, tillräckligt och lättillgängligt nätverk av rekreationsområden i landskapet
- d) Man främjar hållbart utnyttjande av naturresurserna och näringsverksamhet som stöder sig på dem

Kulturmiljö:

- a) Kulturmiljöområden och kulturmiljöleder av intresse på landskapsnivå och av riksintresse är kända
- b) Viktiga särdrag hos betydande kulturmiljöer tas i beaktande när markanvändningen planeras

4.4 Planens allmänna planeringsprinciper

De allmänna och ämnesvisa planeringsprinciperna för landskapsplanen godkändes av landskapsstyrelsen 15.9.2014 som grund för utarbetandet av planen. Planeringsprinciperna är allmänna eller gäller särskilda teman och utgör en skriftlig beskrivning av de principer utifrån vilka planen har utarbetats. Principerna har sammanställts på basis av planens huvudmål, de temavisa spetsmålen som ingår i programmet för deltagande och bedömning samt utifrån växelverkan.

Utgångspunkter för planeringsprinciperna var också Nylandsprogrammet samt utvecklingsbilderna och bakgrundsutredningarna som utarbetats. Som bakgrund till beredningen av principerna finns också de riksomfattande målen för områdesanvändningen samt olika strategier och utredningar som

hänför sig till planens ämnesområden. I bilaga 2 presenteras de riksomfattande mål för områdesanvändningen som hänför sig till innehållet i denna etapplandskapsplan.

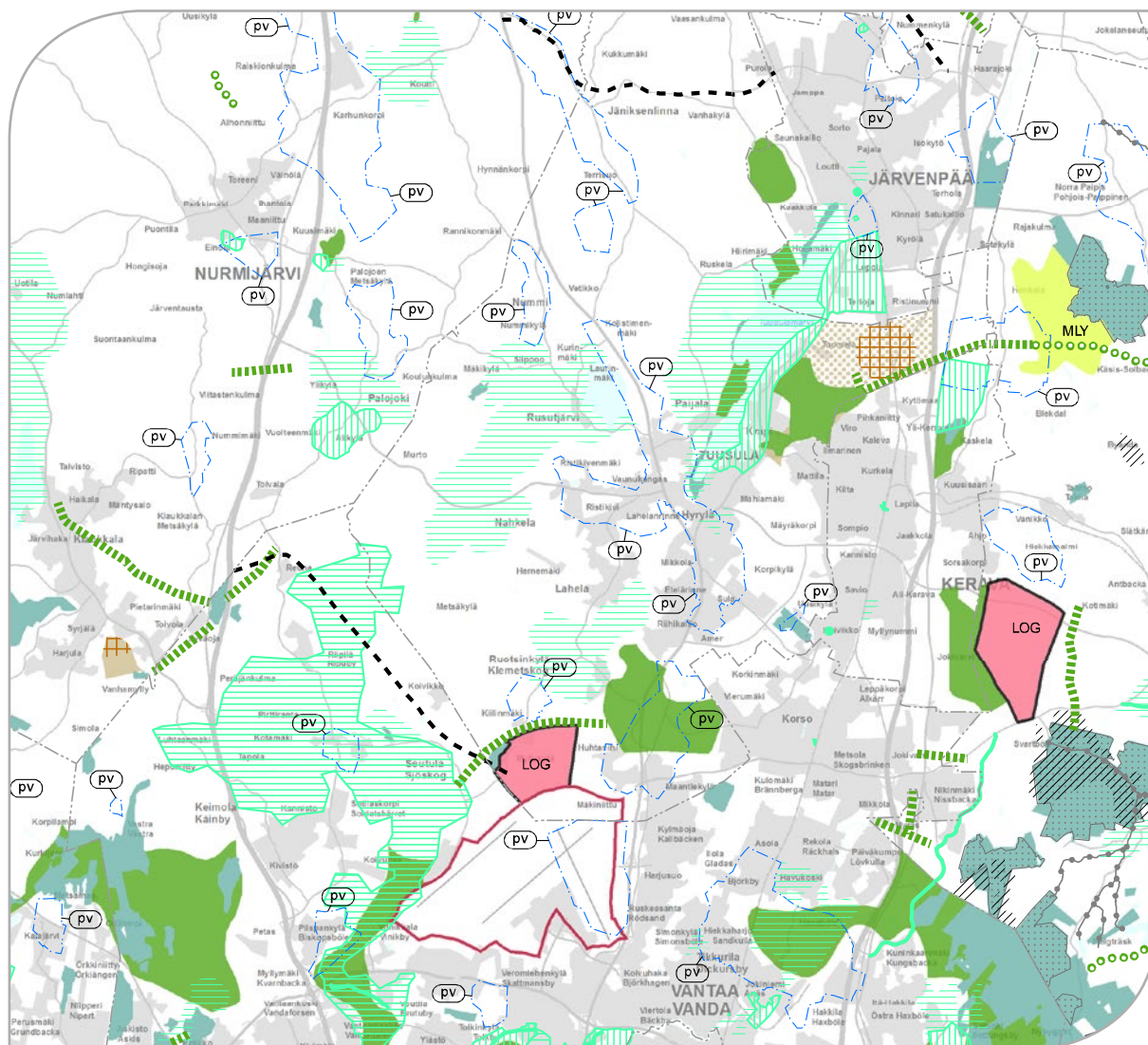
För varje ämnesområde i planen presenteras egna mål och planeringsprinciper som en del av planlösningen (kapitel 5). Planeringsprinciperna är gemensamma för näringar och innovationsverksamhet samt logistik eftersom dessa ämnen är så tätt sammankopplade.

Nedan anges landskapsplanens allmänna planeringsprinciper som godkänts av landskapsstyrelsen.

Allmänna planeringsprinciper

I enlighet med Nylands förbunds strategi strävar man under denna planomgång efter en allt mer strategisk landskapsplan. I vilken mån planen är strategisk och detaljerad beror på innehållet i de ämnen som behandlas i planen. Nylandsprogrammet har godkänts som en central utgångspunkt för hela planarbetet. Etapplandskapsplan 4 genomför de strategiska mål som anges i Nylandsprogrammet. Etapplandskapsplan 4 för Nyland kompletterar och justerar också lösningarna i etapplandskapsplan 2 för Nyland samt övriga gällande landskapsplaner beträffande de ämnesområden som valts för planarbetet.

Under den här planomgången fortsätter man att utveckla och förenhetliga planbeteckningarna i landskapsplanerna för Nyland och Östra Nyland för de ämnen som behandlas i planen. Därtill fortsätter arbetet med att klarlägga tolkningen av planbestämmelserna. Förverkligandet av planen främjas allt tydligare genom att man i samband med planen utarbetar en genomförandeplan samt genom att uppföljningssystemet och myndighetsarbetet utvecklas.

4.5 Planhandlingar

Etapplandskapsplan 4 för Nyland består av en plankarta, beteckningar och bestämmelser samt en planbeskrivning jämte kartbilagor. I planbeskrivningen skildras planlösningens mest centrala principer. För att åskådliggöra den helhet som landskapsplanerna bildar ingår i planmaterialet också en inofficiell kartsammanställning över landskapsplanerna. Till planen hör också en karta över de beteckningar som upphävs. Plankartan, kartan över beteckningar som upphävs samt beteckningarna och bestämmelserna är handlingar som ska godkännas av landskapsfullmäktige. Planbeskrivningen och dess kartbilagor behöver inte godkännas.

4.5.1 Kartor

Plankartan är i skala 1:150 000. För att förbättra läsbarheten har planlösningen för huvudstadsregionen också angetts på en förstorad delkarta i skala 1:100 000 som fogats till plankartan.

De beteckningar som ska upphävas i de gällande landskapsplanerna anges på en separat karta i skala 1:500 000. Den här kartan ska godkännas av fullmäktige.

Till planmaterialet hör dessutom en inofficiell kartsammanställning i skala 1:500 000 som skildrar alla gällande planer samt etappplansplan 4. Syftet med sammanställningen är att åskådliggöra den övergripande plansituationen, som består

av flera landskapsplaner som fastställts vid olika tidpunkter.

Kartbilagorna utgör en central del av planbeskrivningen. Kartbilagorna presenteras i form av A4- och A3-förminskningar som inte är i skala. Samtliga kartbilagor till etappplansplan 4 saknar rättsverkningar, det vill säga de ska inte godkännas. Deras uppgift är att förtydliga och ge bakgrund åt planlösningen.

- **I de förtydligande kartbilagorna** anges separat vissa beteckningshelheter på plankartan som ska godkännas och/eller planer som förblir i kraft.
- **I de kartbilagor som ger bakgrund** presenteras bland annat bakgrundsinformation som använts vid beredningen av planen, till exempel utredningsresultat beträffande teman som inte behandlas i planen i sin helhet.

4.5.2 Planbeteckningar och planeringsbestämmelser

I etappplansplan 4 för Nyland används områdesreserverings-, objekts- och linjebeteckningar samt egenskapsbeteckningar och utvecklingsprincipbeteckningar.

Med **områdesreserveringsbeteckningar** anges områdenas huvudsakliga användning och de utesluter varandra så att två olika områdesreserveringsbeteckningar inte kan gälla på ett och samma område. Rekreativområde är till exempel en områdesreserveringsbeteckning.

Objektsbeteckningar, som är jämförbara med områdesreserveringar, används för att ange områden som är små i förhållande till planens skala eller när det är ändamålsenligt att först i den mer detaljerade planeringen bestämma den noggrannare områdesavgränsningen. Objektsbeteckningar används till exempel för hamnområden. Om en objektsbeteckning är placerad på en områdesreserveringsbeteckning, berörs den också av planeringsbestämmelserna för områdesreserveringsbeteckningen.

Med **linjebeteckningar** anges till exempel trafikförbindelser och samhällstekniska nätverk.

Egenskapsbeteckningar används för att ange sådana särskilda egenskaper av betydelse åtminstone på landskapsnivå hos delområden som man vill bevara eller som ställer specialvillkor som måste beaktas när områdesreserveringen planeras. En

egenskapsbeteckning används bland annat för att ange byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY). En egenskapsbeteckning kan förekomma tillsammans med andra planbeteckningar så att de överlappar varandra. En områdesreserveringsbeteckning anger den huvudsakliga markanvändningen men i den mer detaljerade planeringen måste även egenskapsbeteckningarna och planeringsbestämmelserna gällande dem beaktas.

Med **utvecklingsprincipbeteckningarna** och de bestämmelser som hänför sig till dem anges i första hand områden och förbindelser som är av betydelse för den eftersträvade utvecklingen i landskapet, men som det på grund av landskapsplanens noggrannhetsgrad eller någon annan motsvarande orsak inte är ändamålsenligt att ange som en klart inriktad områdesreservering eller linjebeteckning på kartan. En utvecklingsprincipbeteckning kan förekomma tillsammans med en områdesreserveringsbeteckning och en egenskapsbeteckning så att de överlappar varandra. Utvecklingsprincipbeteckningar är bland annat utvecklingsprincipbeteckningen för område som ska förtätas.

Andra beteckningar som används på plankartan utöver de ovan nämnda är rittekniska linjebeteckningar för planområdets gränser och kommungränser. Som bottenkarta används Lantmäteriverkets terrängkarta i skala 1:100 000 (04/2014) och från den kommer också namnbeståndet på kartan.

I landskapsplanen används planeringsbestämmelser som hänför sig till planbeteckningarna. Planeringsbestämmelserna används i första hand för att styra planläggningen i kommunerna och annan planering som utförs av olika myndigheter i anslutning till områdesanvändningen. Bestämmelserna omfattar de rättsverkningar som gäller den mer detaljerade planeringen samt annan myndighetsverksamhet. Genom en planeringsbestämmelse kan ändå inte kommunen eller någon annan myndighet åläggas att inleda planering som förverkligar landskapsplanen. Planbestämmelserna är villkorliga, det vill säga de styr planeringen endast i det fallet att det aktuella området annars börjar planeras.

Utöver bestämmelser som hänför sig till planbeteckningarna ges också utvecklingsrekommendationer som gäller vidsträckta områdeshelheter eller hela landskapet. En sådan här utvecklingsrekommendation ges i etappplan 4 för områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion på lokal nivå.

I planlösningen ingår också en helt ny planeringsbestämmelse som omfattar hela området och som gäller granskandet av de senaste uppgifterna över fornlämningar som identifierats.

Utöver dessa nya planeringsbestämmelser och -rekommendationer finns det i de gällande landskapsplanerna för Nyland utvecklingsrekommandationer och planeringsbestämmelser som gäller boende och landskapsplanens så kallade vita områden. Dessa gällande rekommendationer och bestämmelser presenteras i inledningen till förteckningen över beteckningar och bestämmelser till etapplandskapsplan 4.

Beteckningar och bestämmelser som upphävs

Landskapsplanehelheten omfattar också en karta över beteckningar som upphävs. I etapplandskapsplan 4 för Nyland upphävs beteckningar och bestämmelser på flera olika grunder. Beteckningarna och bestämmelserna som upphävs presenteras i kapitel 5.6.

4.5.3 Planbeskrivning

I planbeskrivningen beskrivs målen för planen, planeringsprinciperna, motiveringarna till och tolkningen av planlösningarna samt planens rättsverkningar och de viktigaste resultaten av konsekvensbedömningarna. I beskrivningen ingår också kartbilagor som förtydligar planlösningen och som ger mera information. Kartbilagornas olika uppgifter har beskrivits närmare ovan. Eftersom etapplandskapsplan 4 justerar de gällande landskapsplanerna koncentrerar man sig i planbeskrivningen på att beskriva de saker, mål och principer som ändras jämfört med de tidigare planerna vad gäller de teman som behandlas i etapplandskapsplan 4.

Planbeskrivningen har inga egentliga rättsverkningar men material är ändå betydande för tolkningen av planens innehåll, rättsverkningar och även lagenlighet.

Beteckningar i de gällande landskapsplanerna upphävs på följande grunder:

1. Hela beteckningssättet upphävs

En sådan beteckning är till exempel områdesreserveringsbeteckningen som gäller Malms trafikområde i Helsingfors och vars sekundära användningsändamål är område för tätortsfunktioner.

2. Beteckningens planeringsbestämmelse ändras avsevärt

En sådan beteckning är till exempel egenskapsbeteckningen "byggd kulturmiljö av riksintresse (RKY 2009)".

3. Beteckningar och bestämmelser förenhetligas

Till exempel beteckningarna för grundvattenområden i landskapsplanen för Östra Nyland upphävs och de anges på samma sätt som i landskapsplanen för Nyland.

4. Markanvändningsbeteckningen ändras

Sådana ändringar är till exempel ändringen av beteckningen "utvecklingsområde för stationstrakt som stöder sig på spårtrafik", som angetts för stationstrakterna Palopuro och Ristikytö som ligger invid stambanan. Beteckningen preciseras enligt följande: "område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik".

5. Behovet av beteckningen försvinner helt

Det finns exempelvis inte längre markanvändningsbehov av objektsbeteckningen för rm-område/område för turistanläggningar.

PLANLÖSNING >>

5. PLANLÖSNING

5.1 Näringar och innovationsverksamhet samt logistik

Landskapsstyrelsen godkände planeringsprinciperna vid sitt möte 15.9.2014. Planlösningen har utarbetats på basis av dessa principer. Planeringsprinciperna är gemensamma för näringar och

innovationsverksamhet samt logistik eftersom dessa teman är så tätt sammankopplade med varandra. I planlösningen behandlas ämnesområdena ändå separat.

Planeringsprinciper för näringar och innovationsverksamhet samt logistik (landskapsstyrelsen 15.9.2014)

Vid främjandet av närings- och innovationsverksamheten är det viktigt att se till att bostadsproduktionen är tillräcklig, att tillgängligheten är bra samt att det finns förutsättningar för att utvidga arbetsmarknadsområdet. Det är viktigt att stöda utvecklingen av de arbetsplatsområden som redan finns samt att iakttäta nya logistikområden skapar goda förutsättningar för att förlägga produktionsverksamhet till samma område. Företagen söker sig allt mer i närheten av goda kollektivtrafikförbindelser samt i synnerhet i närheten av stationstrakter. Det är speciellt viktigt att identifiera vilken betydelse mångsidiga centrumområden och en bra livsmiljö har som konkurrensfaktorer för näringslivet.

Största delen av de utvecklingsbehov som lyfts fram i utredningar och utvecklingsbilder som gäller näringarna har redan åtgärdats i etapplandskapsplan 2 för Nyland, vars mål var att förenhetliga samhällsstrukturen och förstärka landskapets konkurrenskraft. I etapplandskapsplan 2 för Nyland definierades regionstrukturen samt ett trafiksystem och tätorts- och arbetsplatsområden som stöder den. I etapplandskapsplan 2 anvisades också områden för centrumfunktioner och handelns servicenät med beaktande av tillgängligheten till service. Beträffande arbetsmarknadsområdets utvidgning har man i etapplandskapsplan 2 anvisat nya trafikförbindelser. I etapplandskapsplan 2 för Nyland framhävdes i synnerhet utvecklingen av centrumområden och en struktur som stöder sig på spårtrafiken.

I etapplandskapsplan 4, som för närvarande utarbetas, granskas hur de redan godkända landskapsplanerna motsvarar de behov och den information som har lyfts fram i utvecklingsbilderna och bakgrundsutredningarna. Det är också viktigt att främja förverkligandet av de godkända planerna för att kunna stöda förutsättningarna för närings- och innovationsverksamhet.

Planen utvecklas så att det med hjälp av den är möjligt att reagera på ändringar i näringsstrukturen och de behov som därmed uppstår inom näringsverksamheten.

Tjänster inom affärliv och förvaltning, övriga kontorsjobb samt innovationsverksamhet

- Innovationskluster av betydelse på landskapsnivå identifieras och de nuvarande landskapsplanernas möjligheter att inverka på deras utvecklingsförutsättningar bedöms.

Tjänster inom handel och hushåll

- Handelns servicenät granskas vid behov, med beaktande av vilken inverkan fritidsboende, boende i en andrahandsbostad samt turismen har enligt den utredning som utarbetats.

Produktion och logistik

- Lösningar för ett regionalt nätverk för hamnar och logistikområden av betydelse på landskapsnivå presenteras.
- Man bedömer de nuvarande landskapsplanernas tillräcklighet vad gäller utvecklandet av Helsingfors-Vanda flygplats och dess omgivning.
- Nya förbindelser som är viktiga för logistiken utreds och anges. Med hjälp av förbindelserna eftersträvar man att styra bort den tunga trafiken från tätbebyggda områden samt förbättra landskapets logistiska konkurrenskraft.
- Logistikområdena anvisas så att de främjar bildandet av ännu större centrum än de som nu finns samt att övrig produktionsverksamhet placeras i närheten av dem, med beaktande av de specialvillkor som miljön ställer.

Tjänster inom turism och fritid

- Områden av betydelse på landskapsnivå inom turism- och fritidstjänster identifieras och möjligheterna för planläggningen på landskapsnivå att främja utvecklingen av nuvarande och nya områden utreds.

5.1.1 Näringar och innovationsverksamhet

Inom temat näringar och innovationsverksamhet behandlas arbetsplats- och servicestrukturen samt näringslivets verksamhetsförutsättningar i Nyland. Enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen är ett centralt mål för planläggningen på landskapsnivå att främja näringarnas verksamhetsförutsättningar. Tillräckligt med mångsidiga arbetsplatser samt livskraftig service är viktiga konkurrensfaktorer för metropolområdet. Flera intressenter, såsom kommuner och andra samarbetspartner har önskat att dessa ärenden behandlas i landskapsplanen. Vikten av näringar och innovationsverksamhet framhävs också i Nylandsprogrammet som drar upp riktlinjerna för landskaps utveckling på lång sikt.

Näringsstrukturen i Nyland

Nyland har en avgörande roll med tanke på Finlands ekonomiska utveckling. Nylands andel av Finlands bruttonationalprodukt (bnp) är 38 procent och landskapets andel av hela landets befolkning är 29 procent. Enligt utredningen om näringsverksamhet har även de internationella företag som verkar i Finland koncentrerats till Nyland. Nyland fungerar också som en förmedlare av internationell

gods- och persontrafik till övriga delar av Finland och närområdena. Nyland är också i första hand jämförbart med de övriga metropolområdena i Östersjöområdet och inte lika mycket med de övriga områdena i Finland. Olika specialiserade servicebranscher samt högteknologisk produktion har koncentrerats till området. Det är i huvudsak fråga om branscher med hög produktivitet och därför är också Nylands bnp per invånare på toppnivå i Europa.

Som ett arbetsplatsområde består Nyland av ett kärnområde och olika regionala arbetsplatskoncentrationer. På det område som utgör kärnan för företagsverksamheten i huvudstadsregionen finns huvudstadsregionens stora kontors- och servicekoncentrationer där tyngdpunkten ligger på verksamhetsställen för internationella och inhemska storföretag. I Kuumaregionen samt i västra och östra Nyland finns det många regionala och lokala företagskoncentrationer där fokus ligger på industri och logistik och i kommuncentrumen även service.

En specialiserad arbetsmarknad och förbättrad tillgänglighet har ökat pendlingen, i synnerhet i Nyland där befolkningen är högutbildad. Det här har lett till att de övriga områdena i Nyland samt Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland har fått allt kraftigare kopplingar till huvudstadsregionen. Till följd av förbättrad tillgänglighet har systerregionerna i många regioner i Nyland ökat under

2000-talet, trots att jobben, speciellt inom industrin, har minskat. Ökad pendling har också gjort det möjligt för befolkningstillväxten att fortsätta på de flesta områden, vilket i sin tur har förbättrat förutsättningarna för servicebranscherna att växa på lokal nivå. Servicen kompenserar de minskade jobbtillfällena inom industrin och livskraften har bibehållits på nästan alla områden i Nyland trots de strukturella förändringarna inom industrin.

Antalet jobb inom företagstjänster, informationsbranschen och servicesektorn förväntas fortsätta öka i framtiden. Jobben koncentreras till kärnområdet men också till mindre centrum och utanför dem. En allt större del av jobben, i synnerhet sakkunnigas jobb, är oberoende av plats samt rörliga och flexibla. Jobben inom industrin ökar knappast men produktionen förnyas och nya lokaler byggs på nya logistikområden. Befolkningstillväxten skapar också förutsättningar för tjänster på de områden där jobben inom förädling minskar.

Primärproduktion och turism har också en viktig roll i Nyland. Turismen har ökat kraftigt och gör det fortsättningsvis. Turismen i Nyland har potential att växa till följd av många olika faktorer som inverkar på regionens dragningskraft. I utredningen "Turismens och fritidsboendets konsekvenser för näringarna och handelns tilläggsbehov av affärsutrymme i Nyland" har man granskat utvecklingstrenderna inom turismen. Närproducerad mat och lokala produkter värdesätts allt högre och antalet kortare resor som kan göras vilken tid som helst på året håller på att öka. Antalet ansvarsfulla konsumenter växer. Å andra sidan ökar också behovet av aktiviteter som främjar självutveckling och kondition och hälsa. Utvecklingstrenderna framhäver också Nylands möjligheter att utveckla både landsbygdsnäringarna och turismen med stöd av en bra miljö och samtidigt ansvarsfullt, med beaktande av hållbar utveckling.

På samma gång som metropolområdet är ett ekonomiskt lokomotiv som är livsviktigt för hela Finlands ekonomi, utgör innovationsverksamhet en allt viktigare förutsättning för en livskraftig ekonomi som bär långt in i framtiden. Med innovationsverksamhet avses åtgärder som producerar eller har för avsikt att producera nya eller förbättrade produkter eller processer, det vill säga innovationer. Beaktandet av innovationsverksamhet ger en ny infallsvinkel till planläggningen. Med innovations ekosystem avses samarbete med företag, offentliga

organisationer, finansiärer och forskningsinstitut. Ett innovationskluster åsyftar i sin tur ett område eller en ort där det finns ovanligt mycket kunnande och innovativitet. Ett centralt mål i Nylandsprogrammet är att stärka landskapets roll som ett innovationsekosystem.

Enligt en utredning om innovation som gjorts för etapplandskapsplan 4 kan man med hjälp av planläggning på landskapsnivå inverka på innovationsekosystemets utveckling bland annat genom att göra stadsstrukturen tätare, förkorta avstånd och resetider, avskaffa faktorer som avskiljer eller isolerar samt genom att satsa på faktorer som ökar livskvaliteten och dragningskraften. Sådana här faktorer är en fungerande grundstruktur, tillgänglighet, miljöns och kulturens kvalitet, lokala tjänster, nivån på inkomster och priser med mera. Med tanke på innovationsverksamhet är det synnerligt viktigt att planläggningen på landskapsnivå är mångsidig och att nya, tillsvidare okända näringar möjliggörs. Därtill eftersträvas att planläggningen på landskapsnivå som process skulle öka samarbetet mellan innovationsaktörer och regionplaneringen.

Den nuvarande plansituationen

I de gällande landskapsplanerna har näringarna tagits i beaktande på många olika sätt. I landskapsplanerna för Nyland ingår arbetsplatsområdena i huvudsak i områdena för tätortsfunktioner. Beteckningen "industriområde" används för industri som placeras utanför den övriga samhällsstrukturen och som på grund av verksamhetens karaktär, miljökonsekvenser eller någon annan orsak inte kan vara belägen i omedelbar närhet av bosättning.

I etapplandskapsplan 2 för Nyland förenhetligades beteckningarna för industri- och arbetsplatsområden som angetts i planerna för Nyland och Östra Nyland, med undantag för beteckningen T/kem. Beteckningen industri- och lagerområde (T/kem) används för ett område där en betydande anläggning för produktion eller lagring av farliga kemikalier får placeras. I etapplandskapsplan 2 anvisades även en del av tätorternas randområden som arbetsplatsområden för sådan verksamhet som det på grund av verksamhetens karaktär inte är ändamålsenligt att placera i tätorter och som tydligt bildar en egen helhet som skiljs åt från den övriga tätorten av till exempel trafikleder. Områden för turistanläggningar har inte direkt behandlats i landskapsplanerna för Nyland.

Utredningar

Ett flertal utredningar om näringar och innovationsverksamhet har utarbetats för etapplandskapsplan 4 för Nyland. I utredningen "Nyland som ett innovationsekosystem – tyngdpunkter för utvecklingen" har man kartlagt Nylands innovationskluster och undersökt vilka förutsättningar och modeller det finns innovationsekosystem. I utredningen presenteras också kriterierna för effektiv innovationsverksamhet ur regionplaneringssynvinkel. I rapporten "Nuläget och utvecklingstrenderna för näringsverksamheten i Nyland" behandlas nuläget och utvecklingsutsikterna för näringarna i Nyland, kriterier för lokaliseringen av olika branscher samt regionens konkurrenskraft och innovationsverksamhet. I utredningen "Turismens och fritidsboendet konsekvenser för näringarna och handelns tilläggsbehov av affärsutrymme i Nyland" har man granskat turismens och fritidsboendets inverkan på näringarna och handelns tilläggsbehov av affärsutrymme i Nyland. Enligt utredningen inverkar turismen i första hand på behovet av affärsutrymme i huvudstadsregionen medan fritidsboendets inverkan främst syns utanför huvudstadsregionen.

I rapporten "Utvecklingsbild för näringar och innovationsverksamhet" har man sammanställt temats utgångspunkter för planläggningen, bland annat resultatet av olika utredningar samt hurdana

visioner områdets kommuner och regioner har om näringarnas utveckling i framtiden. Resultatet av utredningen har utnyttjats i planlösningen för näringarna och innovationsverksamheten samt som grund för programmet för genomförande av planen.

De gällande landskapsplanerna tryggar verksamhetsförutsättningarna för näringar och innovationsverksamhet

Landskapsplanen skapar förutsättningar för att skapa nya arbetsplatser och utveckla dem som redan finns. De landskapsplaner som har fastställts för Nyland motsvarar bra de behov och nya uppgifter som framkommit i utvecklingsbilderna och bakgrundsutredningarna. De fastställda landskapsplanerna innehåller lösningar i anslutning till regionstrukturen och trafiksystemet som den stöder sig på samt tillräckliga tätorts- och arbetsplatsområden, centralortsnätet och detaljhandels servicenät. Landskapsplanerna ger möjligheter till att utveckla en fungerande och blandad samhällsstruktur, centrum där man enkelt kan ta sig fram till fots och med kollektivtrafik samt bra boende- och arbetsmiljöer. Samhällsstrukturen som i de fastställda landskapsplanerna stöder sig på kollektivtrafiken främjar ett fungerande arbetsmarknadsområde.

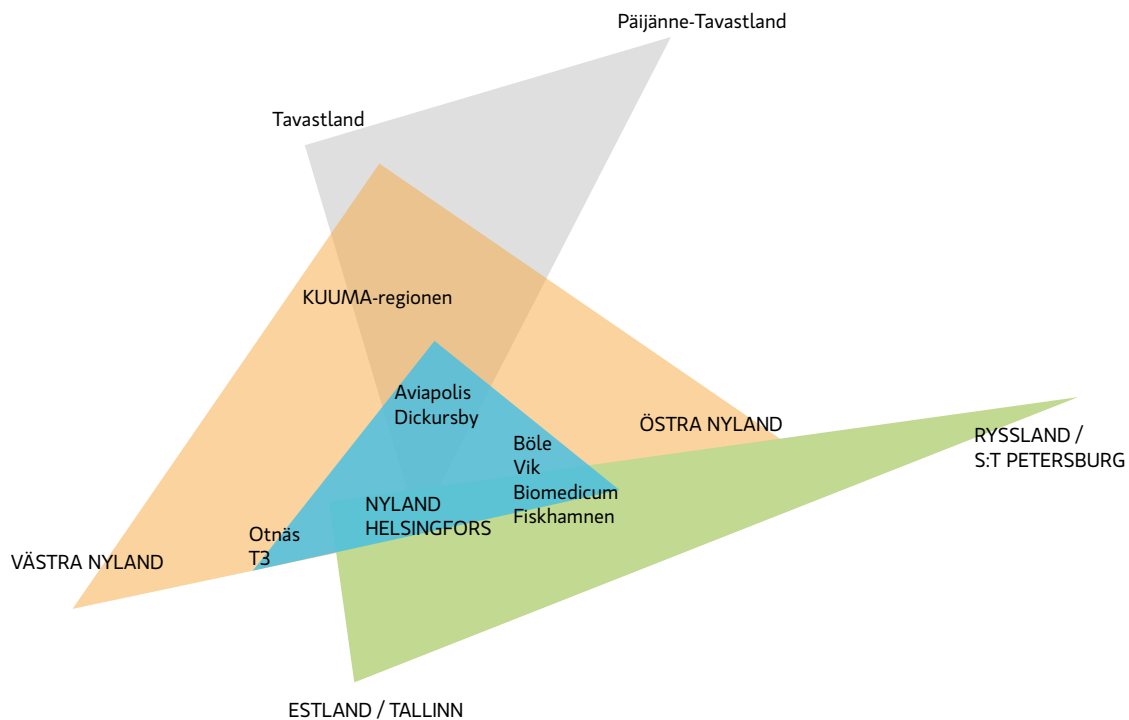

Bild 5: Trianglar för tillväxt och samarbete i Nylandsprogrammet. Kärnan i trianglarna för tillväxt och samarbete i Nyland består av en spetstriangel där tyngdpunkten ligger på innovationer i huvudstadsregionen. Västra, mellersta och östra Nyland ansluter sig till triangeln var för sig och med sina egna styrkor. Tillsammans bildar dessa Nylands tillväxttriangel. Tavastland, Päijänne-Tavastland och Nyland bildar tillsammans en utvecklingstriangel för ett vidsträckt metropolområde. Genom att betrakta trianglarna ur ett bredare perspektiv får man en framtidstriangel för Finska viken där Helsingfors, Tallinn och S:t Petersburg utgör triangeln's spetsar. Den nordliga tillväxtkorridoren Stockholm–S:t Petersburg skapar för Nyland en förbindelse till två viktiga handelspartner och bildar på nytt en historisk öst–väst-förbindelse.

Arbetsplatsområdenas utvidgning främjas däremot av de nya trafikförbindelser som redan angivits i de fastställda planerna. Tillgängligheten och dess utveckling utgör en förutsättning för internationella förbindelser samt för att kunna göra arbetsmarknadsområdet större. Investeringar för att utveckla trafiksystemet stimulerar även den regionala ekonomin. Lösningarna i landskapsplanerna skapar förutsättningar för näringar och innovationsverksamhet, placeringen av företag samt nya arbetsplatser.

Även om innovationsverksamheten har en viktig roll då man bygger upp Nylands framtid anvisas inga områdesreserveringar för innovationskluster i etappplansplan 4. Etappplansplan 2 för Nyland stöder innovationsklustrens verksamhetsförutsättningar genom att stärka och förtäta den nuvarande samhällsstrukturen. I landskapsplanerna har man anvisat förbindelser som behövs för att säkerställa en fungerande infrastruktur. Flera av de teman som behandlas i etappplansplan 4 hänförs också till stöddet av innovationer.

Förändringen inom logistiken har i etappplansplan 4 behandlats bland annat beträffande områdesreserveringar för logistik. Etappplansplan 4 för Nyland ökar också miljöns dragningskraft genom att trygga grönstrukturens, kulturmiljöernas och landskapets värden.

I etappplansplan 4 har man också granskat de så kallade trianglarna för tillväxt och samarbete som ingår i Nylandsprogrammet och konstaterat att landskapsplanerna på ett bra sätt motsvarar dessa utvecklingsbehov bland annat då det kommer till stärka tätortsstrukturen, kollektivtrafikförbindelserna och centralorterna. Dessa trianglar skildrar tillväxten och samarbetet i Nyland under de kommande åren.

I etappplansplan 2 anges fyra regioncentrum som kompletterar huvudstadsregionens kärna och som var för sig utgör ett centrum för arbetsplatser och innovationer i de egna regionerna. Utvecklandet av de radiella trafikkorridorer som anvisats i de fastställda landskapsplanerna möjliggör samarbete inom

det stora metropolområdet samt internationellt samarbete västerut, söderut och österut.

De områden för turistervice som finns i Nyland samt deras betydelse har identifierats i planläggningen på landskapsnivå. Det är möjligt att utan en beteckning i landskapsplan skapa ny turistervice av regional betydelse så länge man i planerna beaktar de övriga utgångspunkter och specialvillkor som anges i landskapsplanen. Nätverket av rekreationsområden som anges inom ramen för grönstrukturtemat i etapplandskapsplan 4 stöder naturturismens utveckling i Nyland. Värnandet om kulturmiljöerna stöder i sin tur kulturturismen i landskapet.

Vid utgångspunkterna för planeringen av handelns servicenät i etapplandskapsplan 2 beaktades inte vilken inverkan turismen och fritidsboendet har på handeln i Nyland. Frågan har utretts noggrannare i samband med etapplandskapsplan 4. I utredningen "Turismens och fritidsboendets konsekvenser för näringarna och handelns tilläggsbehov av affärsutrymme i Nyland" utreddes hur stor inverkan övriga än fast bosatta invånare har på tilläggsbehovet av affärsutrymme inom detaljhandeln i varje kommun i Nyland, och om tilläggsbehovet är så stort att det skulle ha en betydande inverkan på lösningen för handelns servicenät i etapplandskapsplan 2. Enligt utredningen riktar sig turisternas inverkan nästan enbart till huvudstadsregionen medan de fritidsboende invånarnas inverkan så gott som helt och hållet riktar sig till övriga delar av landskapet än huvudstadsregionen. Enligt resultatet har turisterna och de fritidsboende invånarna ändå inte en så betydande inverkan på det servicenät som anges för detaljhandeln i etapplandskapsplan 2 för Nyland att planens maximidimensionering borde höjas.

Beskrivning och motivering till planlösningen för näringar och innovationsverksamhet

Utredningarna visar att de gällande landskapsplanerna omfattar tillräckligt med bostads- och arbetsplatsområden och gör det möjligt att placera och utveckla närings- och innovationsverksamhet. I etapplandskapsplan 4 är utgångspunkten att planlösningen som presenterats i landskapsplanerna för Nyland och som styr näringsverksamheten endast ändras vad gäller logistiken. Det är inte ändamålsenligt att under denna planomgång ange

nya arbetsplats- eller industriområden eller områdesreserveringar i anslutning till turism. Istället kompletteras planeringsbestämmelsen för industriområden vad gäller att bättre ta hänsyn till miljön i den mer detaljerade planeringen. Till följd av behovet av förenhetligande upphävs dessutom i landskapsplanen för östra Nyland två rm-/objektsbeteckningar som hänför sig till turism. Ett undantag till det ovan nämnda utgör de objekt där det användningsändamål som anges är det omkringliggande områdets användningsändamål, till följd av att objektens planbeteckningar har upphävts. Det är frågan om karttekniska ändringar, som bland annat har att göra med att hamnområdena upphävs och blir objektsbeteckningar.

Planeringsbestämmelsen för huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon som anges i landskapsplanen för Nyland ändras så att den bättre stöder turismens utveckling (beteckningens beskrivning och planeringsbestämmelse presenteras i avsnittet 5.3 Grönstruktur). Den här förändringen stämmer överens med de mål som huvudstadsregionens kommuner har ställt upp för turismen och stöder ännu bättre än tidigare turismens utveckling i Nylands skärgårdszoner.

Planeringsbestämmelsen för industriområden kompletteras så att miljön bättre beaktas i den noggrannare planeringen. På det sättet blir bestämmelsen enhetlig med den motsvarande bestämmelsen för områdesreservering för tätortsfunktioner (beskrivningen av bestämmelsen och planeringsbestämmelse presenteras i avsnittet 5.1.2 Logistik).

Till följd av behovet att förenhetliga beteckningarna i landskapsplanen upphävs dessutom två objekts-/rm-beteckningar för turism i landskapsplanen för östra Nyland.

Konsultationszonen (sev2) i Valkom, Lovisa, och objektsbeteckningen för industri- och lagerområde där en betydande anläggning för produktion eller lagring av färdiga kemikalier får placeras (T/kem) upphävs. Miljötillståndet för de planerade cisternerna för flytande bränsle i Valkom har förfallit och det finns ingen ansvarig part som skulle förverkliga cisternerna. Bränslecisternen har också strukits från den reallista tabellen som säkerhets- och kemikalieverket TUKES upprätthåller och av vilken framgår konsultationszoner som i enlighet med Seveso III-direktivet har fastställts för anläggningar och lager. Med tanke på utvecklingen av Valkom hamn eller Valko stadsdel är det inte ändamålsenligt att förlägga en anläggning med risk för storolycka till området.

Områden för turistservice utanför tätorts- och arbetsplatsområden

- Tätorts-, arbetsplats- eller industriområde i landskapsplanen
- Golf- och slalomområden
- Övriga

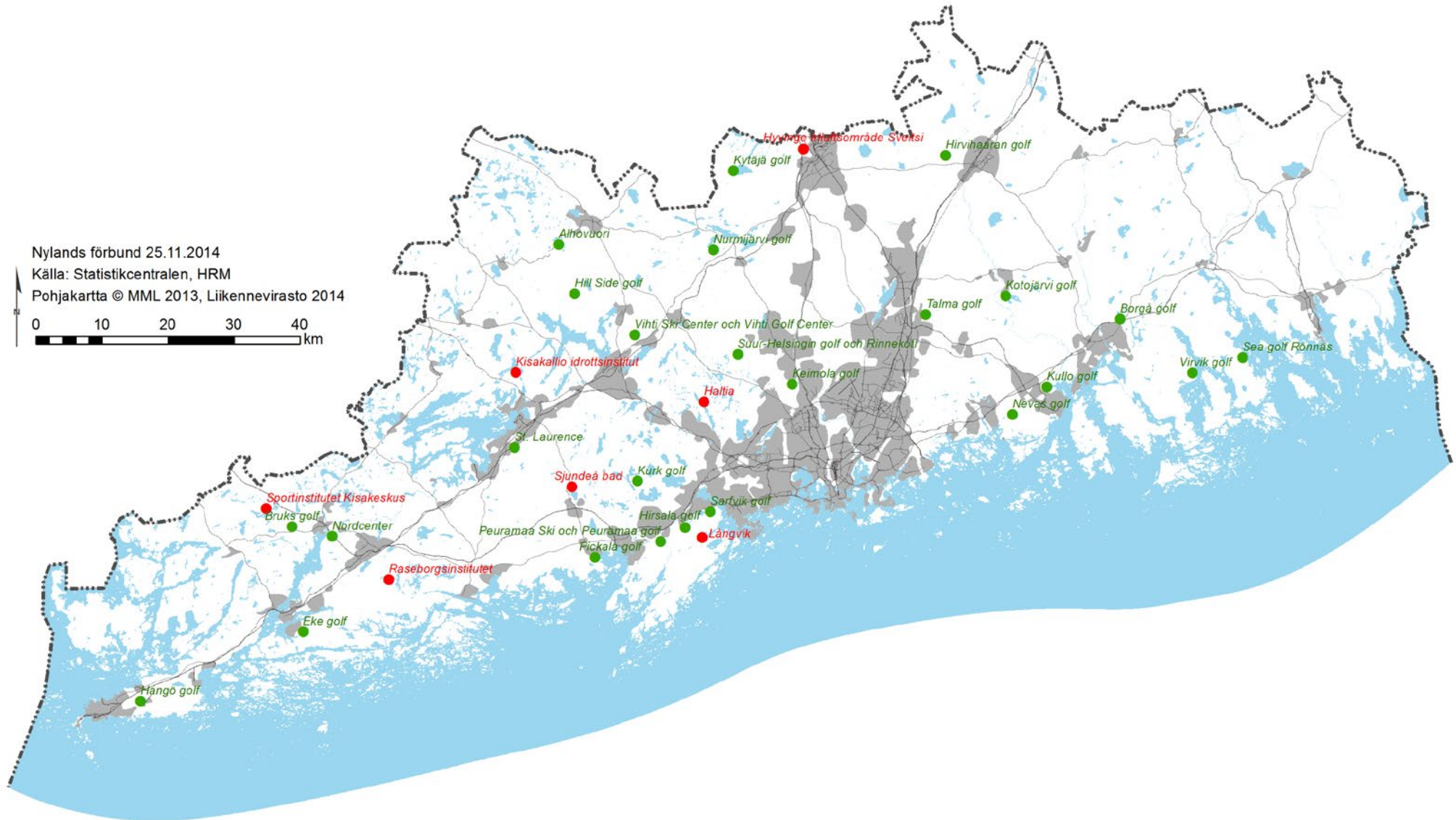

Bild 6: Områden för turistservice utanför tätorts- och arbetsplatsområden

5.1.2 Logistik

Logistik innebär att man styr materialflöden från råvarornas startpunkt ändå fram till kunden, så att produkten kan användas på rätt plats och vid rätt tid. Samtidigt försöker man minimera kostnaderna och andra olägenheter i anslutning till verksamheten. Enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen ska planläggningen på landskapsnivå främja näringslivets konkurrenskraft och stärka dess ställning internationellt. Logistik är en av näringslivets viktigaste verksamhetsförutsättningar och en betydande bransch i Nyland. Lösningarna för logistiken inverkar på Nylands tillgänglighet inom godstrafiken, såväl på nationell som internationell nivå. För logistikens del behandlas i etappplansplan 4 för Nyland godstrafikflöden och deras knutpunkter, det vill säga flygplatser, hamnar och logistikområden samt land- och sjötrafikförbindelser som förenar dessa.

Logistik är ett aktuellt tema i flera strategier och planer, som också inverkar på godstrafiknätet i Nyland. Flygtrafik- och sjöfartsstrategierna som bereds av kommunikationsministeriet inverkar märkbart på planlösningen för logistiken. I flygtrafikstrategin utvärderas hur man tryggar en tillräckligt hög servicenivå på de längre rutterna för persontrafik samt vilka flygtrafikförbindelser

och hurtant nätverk av flygplatser som förutsätts. I strategin bedöms även möjligheterna att utveckla Finlands och Helsingfors-Vanda flygplats ställning gällande internationella transferpassagerare mellan Europa och kontinenterna. Sjöfartsstrategin är en övergripande strategi som gagnar Finlands ekonomi, näringsliv och sysselsättning och som tar fasta på nya miljönormer. Strategin lyfter fram hamnarnas viktiga roll i logistikens knutpunkter samt behovet av att utveckla landtransportförbindelserna i anknötning till dem, i synnerhet järnvägarna.

Logistikens nuläge och utveckling

Nyland är en internationellt lockande förläggingsplats för företagens logistikverksamhet. Största delen av Finlands konsumtionsvaror transporteras via Nyland och även beträffande annat styckegods har landskapet en betydande roll eftersom området ligger i korsningen till viktiga transportkorridorer. Tillväxtpotential inom transportkorridorerna finns i synnerhet för varuflödet i riktning mot Ryssland. I Nyland finns tre styckegodshamnar som är viktiga med tanke på internationella förbindelser (Helsingfors, Hangö och Lovisa). I Helsingfors och Hangö ligger fokus på konsumtionsvaror som har gynnas av de täta förbindelserna medan tyngdpunkten i Lovisa ligger på sågvirke. I Nyland finns dessutom flera hamnar som är specialiserade på transport av

bulklast och vätskor, till exempel Sköldvik. Nylands logistiska ställning stärks också av Helsingfors-Vanda flygplats som är internationellt viktig och som ligger mellan Mellaneuropa och Fjärran Östern och som erbjuder snabba transportförbindelser till olika delar av världen.

Nylands attraktionskraft försvagas ändå av den trend som pågått kraftigt under 2000-talet och som innebär att logistikcentren sprider sig allt längre bort från regionens kärna och varandra, vilket inte medför synergier till exempel vad gäller stödtjänster. Faktorer som har inverkat på detta är bland annat ändringen i logistiksystemet efter att Nordsjö hamn togs i bruk, konkurrensen mellan aktörer och kommuner, markvärdets ökning samt bristerna i tomtutbudet för logistiken i huvudstadsregionen.

I framtiden ändras logistikens struktur avsevärt på grund av förändringar i omvärlden. Behovet av logistikcentrum ökar i samband med att näthandeln blir allt vanligare och industrin genomgår strukturella förändringar. Bägge förändringstrenderna ökar vikten av att kontrollera och kombinera små transportflöden, vilket skapar en marknad för företag som är specialiserade på logistik. Beslutet om var dessa företag ska placeras fattas på internationell nivå. Genom att skapa möjligheter för bra placering och genom att främja en god verksamhetsmiljö blir Nyland en ännu mer lockande förläggingsplats för logistikcenter. Enligt exempel i Europa lockar internationellt betydande logistikcenter också monteringsindustri som ansluter sig till logistikcentrens verksamhet. Därtill ökar näthandeln distributionen av små produktpartier och även enskilda paket.

Den nuvarande plansituationen

Temat logistik har inte direkt behandlats i de tidigare landskapsplanerna för Nyland men reserveringarna för trafiknät, hamnar, flygplats samt områden för arbetsplatser, industri och tätorter i de fastställda landskapsplanerna gör det möjligt att förlägga logistikverksamhet till dessa områden.

Person- och kollektivtrafiken utreds och betonas i de fastställda landskapsplanerna men godstrafikens behov och verksamhetsförutsättningar har inte granskats närmare. Man har identifierat att det har funnits behov av ett nytt betraktelsesätt där tyngdpunkten ligger på logistikområdena samt på behoven inom näringslivet och transporten av styckegods.

Utredningar

Som utgångspunkt för planlösningen sammanställde man en utvecklingsbild för logistiken samt granskade olika alternativ. I utvecklingsbilden för logistiken har man granskat funktionsdugligheten för fyra alternativa scenarier i Nyland. Det första scenariot gynnar lokal verksamhet och möjliggör olika förläggingsplatser för företag. Utöver företagets möjligheter till valfrihet är det positiva med scenariot även att konsekvenserna för trafiken fördelas till olika delar av landskapet, vilket inte medför enskilda stora investeringar i trafiken. Å andra sidan medför lösningen många små investeringsbehov för trafiknätet.

I det andra scenariot ligger tyngdpunkten på Ring V-området (riksväg 25). Det här scenariot motsvarar logistikens behov. Förverkligandet av scenariot förutsätter att industrins strukturförändring fortskrider snabbt och att den högteknologiska industrin ökar i södra Finland. I scenariot koncentreras logistiken längre bort från huvudstadsregionens kärna. Det medför förmånligare och större markområden för logistiken, vilket skulle underlätta placeringen av utrymmeskrävande logistik i Nyland. Konsekvenserna för trafiken riktas främst mot det nuvarande trafiknätet och de största behoven av förbättring finns på riksväg 25.

Det tredje scenariot lägger vikt vid huvudstadsregionens närhet och logistiken som betjänar marknaden för konsumtionsvaror i Nyland. Scenariot skulle innebära en fungerande distributionstrafik till de viktigaste områdena för konsumtionsvaror och är det alternativ som trafikmässigt skulle vara effektivast. Scenariot skulle ändå förutsätta en ny tvärförbindelse till mellersta Nyland.

Det fjärde alternativet som utreddes var ett scenario som fokuserade på järnvägstransport. Scenariots verksamhetsförutsättningar skulle vara ett mångsidigare utbud av järnvägstransporter och utvidgandet av nätverket av godsterminaler som tjänar järnvägstrafiken, det vill säga torrhamnar, till andra delar av Finland. Scenariot visade att den största potentialen för att öka andelen järnvägstransporter finns bland de transporter som går direkt från hamnarna. Järnvägstrafiken utgör däremot kostnadsmässigt inte ett konkurrenskraftigt alternativ för de transporter som riktar sig från logistikcentren till landskapen.

Utifrån konsekvensbedömningen av de olika scenarierna utformades en utvecklingsbild som grundade sig på de bästa dragen från varje scenario.

Lösningen för utvecklingsbilden eftersträvar att möjliggöra olika förläggningsplatser för företag men samtidigt skapa allt större centrum för logistiken. Målet är att trygga logistikens etableringsmöjligheter i närheten av huvudstadsregionen men samtidigt också göra det möjligt för logistiken att etablera sig längre bort från huvudstadsregionen i de fall då det är ändamålsenligt. Beträffande trafiken i anslutning till logistikcentren förbereder man sig också på att utveckla spårtrafiken.

I en skild utredning bedömdes också scenarier och den slutliga utvecklingsbildens konsekvenser för trafiken samt hur utvecklingsbilden lämpar sig som en del av transportkorridoren som går via Nyland till Ryssland.

Som utgångspunkt för logistikens planlösningar har man förutom granskningen av utvecklingsbilden även använt ett flertal utredningar som hänför sig till bland annat näthandel, hamnar, flygplatser, Tallintunneln (fast tunnelförbindelse mellan Helsingfors och Tallinn), tvärförbindelser i mellersta Nyland samt trafikgranskningar av logistikområden. En förteckning över alla utredningar finns i slutet av planbeskrivningen. Utredningarna kan också laddas ner på nätsidorna om etappplansplan 4.

Beskrivning och motivering till planlösningen för logistik

Logistikområden

Utgångspunkten för planlösningen är de gällande landskapsplanerna som redan motsvarar en

betydande del av utvecklingsbehoven inom logistiken. Beteckningarna för områden för tätortsfunktioner, arbetsplatsområden och hamnar i de gällande landskapsplanerna möjliggör verksamhet i anslutning till logistik. Kommunerna kan förverkliga logistikområdena i sina general- och detaljplaner. Beteckningarna gör det möjligt att förverkliga logistikcenter som finns inom huvudstadsregionen och som har hand om lokal distribution, näthandels- eller citylogistik.

Bristen på tillräckligt stora tomter har försämrat möjligheterna för stora logistikcenter för konsumtionsvaror att etablera sig i närheten av huvudstadsregionens marknad. Med tanke på den här typen av logistikcenter anvisas i planlösningen tre områden (Focus i Tusby, Bastukärr i Sibbo och Kullo i Sibbo och Borgå) med beteckningen för logistikområde på logistiskt strategiska områden. De arbetsplatsområden som i de gällande landskapsplanerna har anvisats på områdena upphävs. Focus-områdets och Kullos logistikområden motsvarar samma storlek som de tidigare beteckningarna. Området i Bastukärr utvidgas så att det motsvarar behoven på längre sikt.

Områden som anvisats med beteckningen logistikområde ska reserveras för logistikcenter eller logistikintensiv industri samt verksamhet som stöder dessa. På områdena kan också förläggas industriverksamhet som har nytta av att placeras i närheten av logistikcentren. På logistikområdena ska planeras omfattande, sammanhängande områden där det är möjligt att bygga stora logistikcenter.

Beteckningen trafikområde som angetts för Nordsjö hamn och Helsingfors-Vanda flygplats i de gällande planerna gör det möjligt att placera logistikcenter på dessa områden. Beteckningens beskrivning ändras så att den bättre motsvarar detta behov.

I enlighet med de internationella trenderna ska man i framtiden också förbereda sig på att spårtrafikens andel av transporter ökar, vilket i sin tur stöder hållbara logistiklösningar. Spårtrafikens största potential ligger i långa transporter som far direkt från hamnarna. Det här möjliggörs redan i den gällande planlösningen. En kvantitativ ökning skulle kräva ett mångsidigare utbud av tågtransporter. I lagstiftningen har godstrafiken redan öppnats för konkurrens men i praktiken sköts marknaden för järnvägstransporter fortsättningsvis bara av en aktör vars verksamhetsstrategi inte motsvarar alla företags behov beträffande järnvägstransporter. Ett mångsidigare utbud skulle skapa förutsättningar för att öka antalet transporter längs järnvägen.

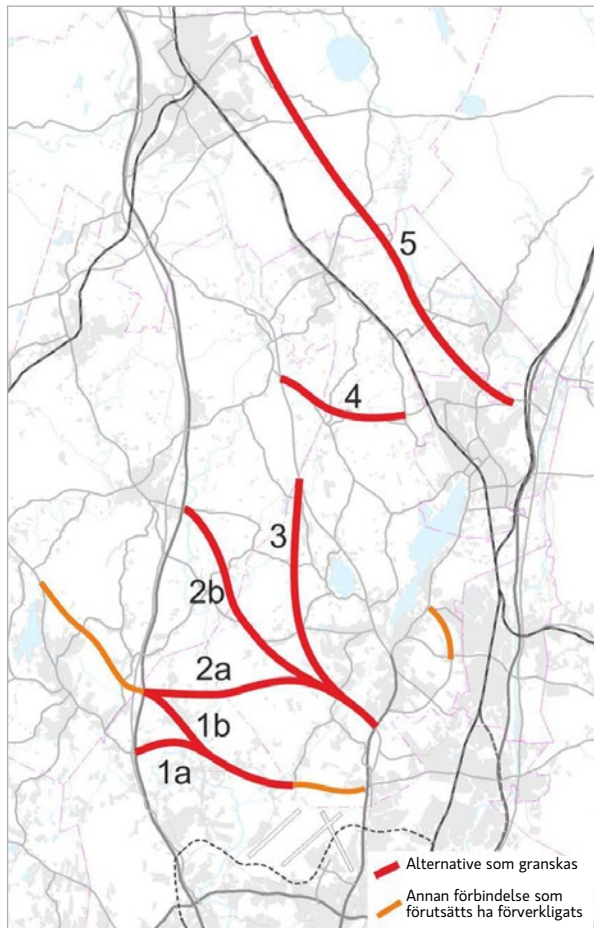
Järnvägstransporterna skulle också förutsätta att nätverket av logistikcenter utanför Nyland skulle ändras till ett nätverk av torrhamnar som skulle stöda sig på spårtrafiken. Stamtransporterna mellan hamnar och torrhamnar skulle då till en del kunna ske med tåg vilket skulle flytta transporterna till järnvägen, i synnerhet beträffande transporterna som går via Nordsjö hamn.

Järnvägstrafiken kommer även i fortsättningen att ha en liten roll i Nylands interna trafik och tyngdpunkten kommer att ligga på massprodukter. Bland de stora logistikområdena som anges i planen är ändå Kullo som ligger på gränsen mellan Sibbo och Borgå placerat så att det är möjligt att ansluta logistikcentren till järnvägstrafiken om det uppstår behov för det.

Tvärgående förbindelser i mellersta Nyland som är viktiga för logistiken

Den dåliga nivån på tvärgående vägförbindelser i mellersta Nyland och transportrutter som går genom tätorterna försämrar kännbart funktionsdugligheten för logistikcentren, vilket begränsar utvecklingen av dessa områden. De största bristerna i trafikinätet finns då man åker från de nya logistikområdena mot riksväg 3 i riktning mot Tammerfors.

För att åtgärda dessa bristfälligheter anvisas i etappplansplan 4 på basis av utredningar tre förbindelser som betjänar den tvärgående trafiken.

Bild 7: Tvärförbindelser som utretts för mellersta Nyland i planens utkastskede (1a: landsväg 152, 1b: landsväg 152, nordlig sträckning, 2a: Förbindelse från Skavaböle till anslutningen till Klövskogs omfartsväg, 2b: Förbindelse från Skavaböle till Nurmijärvi kyrkby anslutning, 2b: Skavaböle västra omfartsväg, 4: Träskända-riksväg 45-förbindelse, 5: Östlig väg invid järnvägen).

Förbindelserna ligger nära riksväg 3 och riksväg 4, på området mellan Ring III och Ring V. Samtliga förbindelser har redan angetts i tidigare planer men deras sträckningar motsvarar inte längre helt och hållet dagens behov. Det riktgivande betecknings-sättet gör det möjligt att precisera sträckningen i den mer detaljerade planeringen.

- I Vanda upphävs beteckningen regional väg för landsväg 152 (så kallade Ring IV) på avsnittet väster om Katrinevägen. Istället anges den nordligare sträckningen som slutar vid anslutningen till omfartsvägen i Klövskog med beteckningen riktgivande sträckning för regional väg.

- I Träskända och Tusby upphävs vägförbindelsen mellan Träskända och stamväg 45 samt dess riktgivande vägvagnsnitt. Förbindelsen anges enligt den tidigare sträckningen men med beteckningen riktgivande sträckning för regional väg.
- Beteckningen för östlig väg invid järnvägen i Träskända, Tusby och Hyvinge upphävs. Istället anvisas den tidigare sträckningen med beteckningen riktgivande regional väg.

För att samla in respons presenterades i planens utkastskede flera alternativa tvärgående förbindelser. Planlösningens tvärförbindelser grundar sig på flera olika utredningar. Av dessa har den viktigaste varit utredningen om tvärgående förbindelser i mellersta Nyland, som har utgjort en fortsättning på arbetet med Helsingforsregionens trafiksystemplan. I utredningen granskades på en grov nivå olika alternativ och deras funktionsduglighet trafikmässigt. Interaktionen som berörde utredningen sköttes bland annat i samband med utkastet till etapplandskapsplan 4. Responsen som inlämnades i planens utkastskede har till en del inverkat på valet av förbindelser.

I utredningen av tvärgående förbindelser granskades fem olika alternativ som presenteras på bilden nedan. Samtliga alternativ stöder sig till en del av sträckan på redan existerande trafikleder men utöver förbindelsen mellan Träskända och Nurmijärvi innehåller alternativen också helt och hållet nya vägvagnsnitt. Dessa alternativa, principiella sträckningar fanns också med på kartan till planutkastet. Av utredningen framgick att inget av alternativen ensamt kan lösa problemet med för få förbindelser för godstrafik. Förverkligandet av förbindelserna förutsätter att nya trafikleder byggs eller att de redan existerande trafiklederna förbättras avsevärt.

Alternativen som valts på basis av utredningen har i separata utredningar granskats mer ingående med tanke på ramvillkor som hänför sig till miljö och markanvändning. Alternativa sträckningar för det västra avsnittet av landsväg 152, så kallade Ring IV, har undersökts i rapporten "Esisuunnitelma maantien 152 pohjoiselle linjaukselle välillä Hämeenlinnanväylä–Myllykyläntie" och förbindelsen Träskända–stamväg 45 har granskats i utredningen "Keski-Uudenmaan pohjoisten poikittaisyhteyksien vaikutusten arviointi".

I sammanfattningen av den preliminära planen för ett västligt avsnitt på landsväg 152 konstateras att den alternativa sträckningen i norr (1B i

planutkastet) bättre än motsvarande sydliga sträckning (1A i planutkastet, alltså sträckningen i den gällande landskapsplanen) motsvarar de mål som ställts för förbindelsen och som strävar efter att förbättra de tvärgående förbindelserna och stöda verksamhetsförutsättningarna för logistik. Utifrån den preliminära utredningen har beteckningen för regional väg på Ring IV upphävts på avsnittet väster om Kvarnbyvägen. Istället anvisas med beteckningen riktgivande regional väg en sträckning som slutar vid anslutningen till omfartsvägen i Klövskog. Den exakta sträckningen för vägen planeras senare i samband med den allmänna planeringen. Då är det viktigt att dimensionering som logistiken kräver samordnas med behoven att utveckla markanvändningen på området.

I konsekvensbedömningen av de nordliga tvärgående förbindelserna (förbindelsen Träskända–riksväg 45 och den östliga vägen invid järnvägen) har konstaterats att bägge tvärförbindelser delvis ligger på grundvattenområden. I den kommunala planläggningen har man förberetts sig på att förverkliga förbindelserna: de båda tvärgående förbindelserna har beaktats i de gällande generalplanerna på området eller i planerna som är under beredning. Bägge tvärgående förbindelser som har granskats kan förverkligas. I den fortsatta planeringen är det viktigt att med tanke på konsekvenserna fästa särskild uppmärksamhet vid trygghandlet av grundvattenområden, de ekologiska förbindelsernas kontinuitet samt buller, skakningar och utsläppen av fina partiklar invid den nya sträckningarna.

De konsekvenser som de i landskapsplanen anvisade nya logistikområdena har för trafiken har bedömts i utredningen "Trafikgranskning av logistikområden i etapplandskapsplan 4 för Nyland". De tvärgående förbindelser som anvisas i planen förbättrar enligt rapporten förbindelserna från de nya logistikområdena i synnerhet i riktning mot riks väg 3 samt styr godstrafiken i mellersta Nyland till mer ändamålsenliga leder som konstaterats vara betydande för logistiken.

Specialtransporter och transporter av farliga ämnen samt rastplatser

Transporter som utgör en rätt så liten andel av landtransporterna men som vid enskilda tillfällen är oundvikliga är specialtransporter och transporter av farliga ämnen. Hamnarna är de viktigaste områdena för specialtransporter som kräver mycket

utrymme av trafikmiljön. Det viktigaste området för transporter av farliga ämnen är industriområdet i Sköldvik men viktiga områden är också hamnar och flera industrianläggningar. Det målsatta vägnätet för stora specialtransporter och de viktigaste rutterna för transport av farliga ämnen har presenterats i kartbilaga L2. Utöver målnätet som presenteras i kartbilagan finns det även kompletterande vägar av mindre storleksklass. Både det målsatta vägnätet för stora specialtransporter och rutterna för specialtransporter ska beaktas i planeringen av markanvändningen och trafiknätet.

Möjligheterna till att hålla lagstadgade pauser har också en betydande inverkan på hur kostnads-effektiva och fungerande vägtransporterna är. Det nuvarande nätet av rastplatser för tung trafik (kartbilaga L2) är glesare än ändamålsenligt, i synnerhet i huvudstadsregionens närområden, vilket för tillfället försämrar transporternas effektivitet. I etappplansplan 4 anvisas inte rastplatser för tung trafik utan frågan ska lösas i planeringen av trafiksystemet och i kommunernas planläggning.

Flygplatsnätverk och trafikområden

I flygplatsnätverket sker inga ändringar utöver vad gäller Malm flygplats. Planlösningen för Malm presenteras i planbeskrivningen i avsnitt 5.5.1 under Områden för tätortsfunktioner. I planlösningen föreslås inga ändringar i gränserna för trafikområden men beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen trafikområde ändras.

Trafikområdena på Helsingfors-Vanda flygplats och Nordsjö och Sköldvik hamnar samt hamnarna i Hangö centrum (Yttre och Västra hamnen) förblir i kraft från de gällande landskapsplanerna. På de här trafikområdena utövas sådan verksamhet i anslutning till logistik som är betydande för hela Finland och som kräver stora ytor och samordning med övrig markanvändning. På grund av behovet att tydligt skilja trafikverksamheten från annan markanvändning till följd av verksamhetens karaktär och den omgivande markanvändningens natur är det också motiverat att ange dessa trafikområden som områdesreserveringar. Övriga flygplatser och -fält samt hamnar anges på plankartan med en objektsbeteckning.

Planeringsbestämmelsen för trafikområde ändrades så att det till trafikområdet på Helsingfors-Vanda flygplats är möjligt att förlägga övrig detaljhandel med specialvaror och dagligvaror på

samma sätt som på huvudstadsregionens områden för tätortsfunktioner. Planeringsbestämmelsen för trafikområde ändras så att den undre gränsen för storleken på stora detaljhandelsenheter av regional betydelse på Helsingfors-Vanda flygplats kan höjas till 10 000 kvadratmeter våningsyta för den övriga specialvaruhandelns del och till 5 000 kvadratmeter våningsyta för dagligvaruhandelns del, om inte utredningar visar något annat. På detta sätt följer lösningen planeringsbestämmelsen som gäller område för tätortsfunktioner som i etappplansplan 2 fastställer den undre gränsen för stora detaljhandelsenheter av regional betydelse.

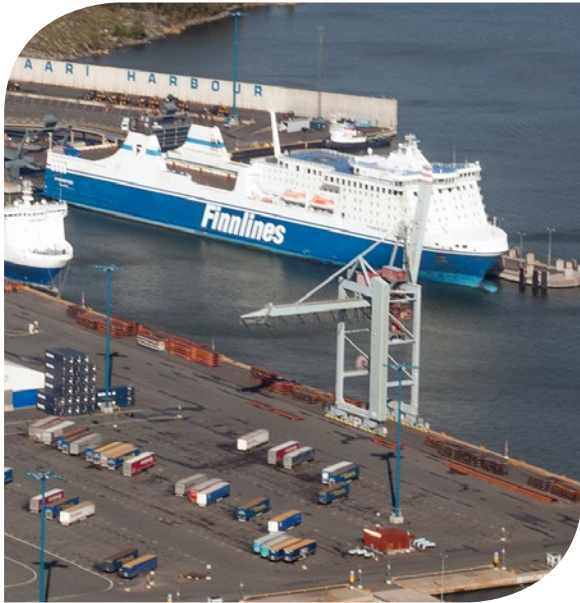
Till följd av flygplatsens utvecklingsutsikter, den växande mängden passagerare och nya kollektivtrafikförbindelser är det motiverat att göra det möjligt att på flygplatsens trafikområden öka affärsutrymmet i samma mån som på områden för tätortsfunktioner. Den här ändringen bedöms inte ha sådana verkningar på landskapets servicenät för handeln eller utvecklingen av detsamma som omfatta mer än en kommun. Handeln på flygplatsen betjänar uttryckligen efterfrågan som gäller flygtrafiken och således bedöms den inte heller på ett betydande sätt öka besöksströmmen till området.

Därtill kan detaljhandel som betjänar passagerarna placeras på flygplatsens område med begränsat tillträde. Detaljhandeln på det tillträdesbegränsade området ligger utanför området med fritt tillträde och kan inte nås på samma sätt som vanlig detaljhandel.

Beskrivningen för beteckningen trafikområde ändras så att det på området är möjligt att utöva betydande internationell hamnverksamhet, flygverksamhet och annan luftfart samt övrig verksamhet i anslutning därtill. För att trygga förutsättningarna för och utvecklingen av verksamheten anses det viktigt att annan verksamhet som ansluter sig till flyg- och hamnverksamheten, såsom energiförsörjning, möjliggörs.

Hobbyflygfält

I Nyland finns tre flygfält som används för hobbyflygning (i Tåktom i Hangö, Nummela i Vichtis och i Hyvinge). På grund av behovet att förenhetliga beteckningarna ändras beteckningssättet för Tåktom flygfält i Hangö från trafikområde till en objektsbeteckning för flygplats eller -fält. Andra flygfält har anvisats i de gällande landskapsplanerna. Enligt planeringsbestämmelsen för flygplats eller -fält ska

områdesanvändningen planeras så att den orsakar så små miljölägenheter som möjligt. En typisk miljölägenhet är flygbuller, som utöver flygfälten också kan sträcka sig till ett vidsträckt område. Skyddet av grundvattnet ska också beaktas.

Nätverk av hamnar och farleder

Av hamnnätet anvisas i landskapsplanen hamnar av betydelse på internationell, nationell och landskapsnivå. I etapplandskapsplan 4 upphävs hamnarna som har anvisats i landskapsplanen för Nyland (2006) och landskapsplanerna för östra Nyland med undantag av Nordsjö och Sköldvik hamnar samt hamnarna i Hangö centrum (Yttre och Västra hamnen) som har angetts med en områdesreserveringsbeteckning för trafikområde. Med en objektsbeteckning anges hamnar som är av betydelse på åtminstone landskapsnivå och där den omgivande markanvändningen till sin natur är sådan att det är ändamålsenligt att fastställa hamnens noggrannare gräns och omfattning i den mer detaljerade planeringen. En objektsbeteckning är mer strategisk och flexibel än en områdesreserveringsbeteckning. I planen anges enligt kriterierna följande hamnar med objektsbeteckning:

- Koverhar hamn i Hangö
- Ingå hamn
- Kantviks hamn
- Hamnarna i Helsingfors centrum
- Tolkis hamn
- Lovisa hamn

I kartbilagan (L1) skildras hamnnätet i sin helhet och där ingår även hamnar på lokal nivå. Betecknings-sättet beträffande hamnarna som anges i planlösningen ändras i huvudsak utifrån områdesreserveringarna som anvisats i hamnarnas omgivning i de fastställda landskapsplanerna.

- Beteckningen trafikområde som angetts för Koverhar i Hangö upphävs och området anges istället med en ny objektsbeteckning för hamn och en beteckning för industriområde.
- Beteckningen för trafikområde som angetts för Ingå hamn upphävs och området anges istället med en ny objektsbeteckning för hamn och delvis med beteckning för industriområde.
- Beteckningen för trafikområde på Kantviks hamnområde upphävs och området anvisas istället med en ny objektsbeteckning för hamn och beteckningen för område för tätortsfunktioner.
- De tidigare objektsbeteckningarna för hamnarna i Helsingfors centrum upphävs och ersätts med en ny objektsbeteckning för hamn på grund av behovet av förenhetliga beteckningarna.
- Beteckningen på Tolkis hamnområde upphävs och området anvisas istället med en ny objektsbeteckning för hamn och en beteckning för industriområde.
- Beteckningen hamnområde som angetts för Lovisa hamn upphävs och området anges istället med en ny objektsbeteckning för hamn och en beteckning för område för tätortsfunktioner.

Beskrivningen som gäller objektsbeteckning för hamn ändras i förhållande till bestämmelsen i de gällande landskapsplanerna. På områden med beteckningen för hamn kan utöver egentlig verksamhet även förläggas annan verksamhet med anslutning därtill, såsom LNG-terminaler. Hamnar som definieras som hamnar på lokal nivå kan fortfarande utvecklas utan att landskapsplanen har en begränsande inverkan, så länge effekterna av verksamheten förblir på en lokal nivå. Hamnverksamhet på lokal nivå är bland annat transporter som betjänar en industrianläggning eller ett område för stentäkt samt verksamhet som på årsbasis inte kräver att fartyg dagligen behöver anlägga vid hamnen.

Beteckningarna för farled och småbåtsled i den övergripande landskapsplanen för Östra Nyland upphävs. I etapplandskapsplan 4 anges farledsnätets viktigaste leder som ansluter sig till hamnar på internationell, nationell eller landskapsnivå och samtidigt förenhetligas beteckningarna för farleder.

Utöver de i landskapsplanen anvisade farlederna som ansluter sig till hamnarna anges också farleder som har annan särskild betydelse på riks- eller landskapsnivå. Farledsnätet presenteras i sin helhet i kartbilagan (L1).

Beteckningssättet för småbåtsleder förenhetligas och med beteckningen anges i etapplandskapsplan 4 en stomled för båttrafiken som följer kusten. Både far- och småbåtslederna anvisas i planen utifrån Trafikverkets uppgifter.

Tallinntunneln

I planbeskrivningen används Tallinntunneln som namn för den fasta förbindelsen mellan Helsingfors och Tallinn. Tallinntunneln anges med en beteckning för riktgivande trafikunnel och pilen för behov av förbindelse som angetts mellan Tallinn och Helsingfors i de fastställda planerna upphävs. Tunnelbeteckningen grundar sig på utredningar som gjorts om en fast förbindelse. Tallinntunneln har en betydande inverkan på restiderna och tillgängligheten för Helsingfors och Tallinn men också ur ett bredare perspektiv för Finland och Europa. Efter att förbindelsen förverkligas har den positiva effekter på Finlands ekonomi och konkurrenskraft. Beteckningen i landskapsplanen säkerställer den fortsatta planeringen av en tunnelförbindelse.

Tunnelförbindelsen går från Helsingfors som en förlängning på flygbanan och vidare till Tallinn. Då sträckningen har valts har man betonat fördelarna som den medför. De största ekonomiska fördelarna och effekterna som medför tillväxt fås av att tunneln kopplar samman pendlingsområdena i Helsingfors och Tallinn eftersom tiden för arbetsresorna är ytterst viktig beträffande pendlingsområdena. Den alternativa sträckningen via Porkkala udd skulle möjliggöra en kortare undervattenstunnel som skulle medföra samma fördelar för godstrafik och långväga trafik som en tunnel som skulle gå mellan centrumen. För pendlingstrafiken skulle denna rutt ändå vara längre med tanke på restiden och avsevärt minska på efterfrågan.

För godstrafikens del skapar förverkligandet av tunneln tillsammans med Rail Baltica möjligheter för direkta tågförbindelser mellan Finland och Mellaneuropa. Förverkligandet av fördelarna begränsas ändå av tekniska skillnader i järnvägssystemen, till exempel olika spårbredd. För att för godstrafikens del uppnå fördelarna krävs att systemet ändras på

ett större område än Nyland eftersom bannätet inte gör det möjligt för godståg att köra till de nuvarande logistikcentren i Nyland. En godsterminal som betjänar järnvägstrafiken skulle förläggas antingen invid stambanan eller direktbanan i Hyvinge-Riihimäki eller Lahtis-Hollola, varifrån det är möjligt att ordna anslutningar med spårbunden trafik till olika delar av Finland.

Ilmala depå

Landskapsplanen ska främja och styr spårtrafikens utveckling. Även de riksomfattande målen för områdesanvändningen förutsätter att möjligheterna att utveckla de befintliga banorna av betydelse på riks- nivå tryggas i områdesanvändningen. Områdena för tätortsfunktioner som har anvisats i de fastställda landskapsplanerna omfattar också hamn-, service-, depå-, terminal- och bangårdsområden samt motsvarande områden som behövs för trafiken.

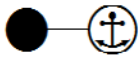

Speciellt för Ilmala depåområde i Helsingfors är utrymmesbehovet som Flygbanan (för fjärtrafiken avsedd bana genom tunnel som går från Böle till Helsingfors-Vanda flygplats och därifrån vidare till stambanan) och Tallinntunneln medför och som kan tryggas på landskapsplanens område för tätortsfunktioner med bestämmelsen som gäller områdets depåer. Således är att det motiverat att från Ilmala depås område stryka områdesreserveringen som i den gällande landskapsplanen anvisats för område för tätortsfunktioner, rikscentrum, norr om Skogsbackavägen. Området som stryks ersätts med en områdesreservering för tätortsfunktioner. Egenskapsbeteckningen för område som ska förtätas förblir i kraft på området för tätortsfunktioner.

Planeringsbestämmelsen för området för tätortsfunktioner ändras enligt följande: "I den mer detaljerade planeringen av området ska man trygga och beakta tillräckliga depåområden som krävs för att utveckla spår- och kollektivtrafiken": Om annan markanvändning planeras på områden för redan befintliga depåer eller i närheten av dem ska det säkerställas att ersättande depåkapacitet har förverkligats innan verksamheten vid den existerande depån upphör eller tryggas att verksamheten vid depåer som bevaras eller utvecklas fortsätter. Ändringen i planeringsbestämmelsen för område för tätortsfunktioner beskrivs i avsnitt 5.5.1.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 <p>Industriområde</p> <div data-bbox="225 792 767 1021" style="border: 1px dashed green; border-radius: 15px; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>Planeringsbestämmelsen som gäller industriområde ersätter planeringsbestämmelsen som gäller industriområde i den gällande landskapsplanen.</p> </div>	<p>Med beteckningen anges separata industriarbetsplatsområden som är belägna utanför den övriga samhällsstrukturen. Områden anvisas för sådana funktioner som på grund av verksamhetens karaktär, miljökonsekvenser eller någon annan orsak inte kan vara belägna i omedelbar närhet av bosättning.</p>	<p>Området reserveras för byggande av industriarbetsplatser. På området kan i den mer detaljerade planeringen på grundval av närmare utredningar anvisas industrianläggningar med betydande miljökonsekvenser och/eller anläggningar som hanterar farliga kemikalier. Betydande miljöolägenheter skall förhindras med tekniska lösningar och/eller genom att tillräckliga skyddsområden anvisas. Till den del det på området lagras och/eller tillverkas bränsle eller andra farliga ämnen, skall de miljörisker som lagringen orsakar beaktas vid planeringen av området och dess närmiljö. Nybyggande och annan markanvändning ska anpassas till sin omgivning på ett sätt som tryggar miljö- och naturvärden samt beaktar områdets kulturhistoriska och landskapliga särdrag. I den mer detaljerade planeringen ska man fästa uppmärksamhet vid hanteringen av dagvatten och förbereda sig på extrema väderfenomen.</p> <p>I planeringen av områdets användning skall det ses till att byggande eller annan användning varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer orsakar sådana skadliga verkningar för vattenkvaliteten, vattenmängden, vattenbalansen eller vattenområdets bottenförhållanden på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som gränsar till områdesreserveringen eller som ligger i närheten av området, och inte heller sådana buller- eller andra störningar som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.</p>

 Trafikområde	<p>Med beteckningen anges områden för hamnverksamhet, flygverksamhet och annan luftfart som är av betydelse på internationell nivå samt övrig verksamhet i anslutning därtill.</p> <p>Till beteckningen hänför sig bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p> <p>Beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för trafikområde ersätter beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för trafikområde i den gällande landskapsplanen.</p>	<p>På Helsingfors-Vanda flygplats är den undre gränsen för storleken på stora detaljhandelsenheter av regional betydelse följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den under gränsen för övrig specialvaruhandel är 10 000 m²-vy, om utredningar inte visar något annat. - Den undre gränsen för dagligvaruhandel är 5 000 m²-vy, om utredningar inte visar något annat. <p>Med en stor detaljhandelsenhet av regional betydelse avses också ett sådant område för detaljhandel bestående av flera affärer som till sina verkningar kan jämföras med en stor detaljhandelsenhet av regional betydelse.</p>
 Hamn	<p>Med beteckningen anges områden för hamnfunktioner av betydelse på nationell och landskapsnivå samt övrig verksamhet i anslutning därtill.</p> <p>Hamnområdets exakta placering och omfattning definieras i den mer detaljerade planeringen.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	
 Flygplats eller flygfält	<p>Med beteckningen anges flygplatser och flygfält med små områdesbehov.</p> <p>Flygplats- eller flygfältsområdets exakta placering och omfattning definieras i den mer detaljerade planeringen.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p> <p>Beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för flygplats eller flygfält ersätter beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för flygplats eller flygfält i den gällande landskapsplanen.</p>	<p>Användningen av området ska planeras så att verksamheten orsakar så små miljöolägenheter som möjligt.</p>

 Fartygsled	Med beteckningen anges de mest betydande fartygslederna på internationell, nationell och landskapsnivå. Till beteckningen hänför sig bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.	
 Småbåtsled	Med beteckningen anges basfarleder för båttrafik av regional betydelse. Till beteckningen hänför sig bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.	
 Regional väg	Med beteckningen anges regionala vägar och gator som ansluter sig till dem. Till beteckningen hänför sig bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.	En vägförbindelse som utmärkts på landskapsplanekartan kan i den mer detaljerade planeringen på tillräckliga grunder ges en tekniskt eller funktionellt lägre klass. I vägplaneringen ska regionala friluft-, rekreations-, och grönförbindelsebehov, naturskyddet, kulturmiljön, landskapet, skyddet av grund- och ytvatten samt olika arters möjligheter att röra sig beaktas. När en väg, led eller anslutning planeras ska det ses till att den varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt orsakar sådana buller- eller andra störningar på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som gränsar till trafikleden eller som ligger i närheten av den som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.

 <p>Trafikled betecknad med streckad linje anger en alternativ eller riktgivande sträckning</p>	<p>Med beteckningen anges alternativa sträckningar för trafikleder när det finns flera användbara sträckningsalternativ i landskapsplanen. Med beteckningen för riktgivande sträckning anges en trafikled när dess exakta placering inte är avgjord.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>I väg- och banplaneringen ska regionala friluft-, rekreations- och grönförbindelsebehov, naturskyddet, kulturmiljön, skyddet av grund- och ytvatten samt olika arters möjligheter att röra sig beaktas.</p> <p>I väg- och banplaneringen ska det ses till att trafikleden varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt orsakar sådana skadliga verkningar för grundvattnet, vattenföringen, vattennaturen, vattenområdenas bottenförhållanden, buller- eller andra störningar på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som gränsar till trafikleden eller som ligger i närheten av den som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.</p>
 <p>Trafiktunnel, riktgivande sträckning</p>	<p>Med beteckningen anges ett riktgivande tunnelavsnitt på en väg eller bana.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>Tunnelbeteckningen anger den riktgivande placeringen av en tunnelsträcka på en trafikled. Tunnelns exakta placering definieras i den mer detaljerade planeringen. I den mer detaljerade planeringen ska natur-, kulturmiljö- och landskapsvärden samt skyddet av grund- och ytvatten beaktas.</p> <p>I planeringen av trafiktunneln ska det ses till att byggandet eller användningen varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer orsakar sådana skadliga verkningar för vattenkvaliteten, vattenmängden, vattenbalansen eller vattenområdets bottenförhållanden på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som ligger på trafiktunnelns sträckning eller i närheten av den, och inte heller andra sådana störningar som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.</p>

LOG

Logistikområde

Med beteckningen anges omfattande, sammanhängande områden för logistik och logistikintensiv industri.

Till beteckningen hänför sig inte byggnskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.

Området planeras för logistikcenter och logistikintensiv industri samt för funktioner som stöder dem. I den mer detaljerade planeringen bör på området inte anvisas bosättning eller annan verksamhet som inte lämpar sig på området. På området ska planeras omfattande, sammanhängande områden för förverkligandet av stora logistikcenter.

Nybyggande och annan markanvändning ska anpassas till sin omgivning på ett sätt som tryggar miljö- och naturvärdena samt beaktar områdets kulturhistoriska och landskapliga särdrag.

I den mer detaljerade planeringen ska man fästa uppmärksamhet vid hanteringen av dagvatten och förbereda sig på extrema väderfenomen.

Vid planeringen av områdets användning ska det ses till att byggandet eller användningen varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer orsakar sådana skadliga verkningar för vattenkvaliteten, vattenmängden, vattenbalansen eller vattenområdets bottenförhållanden på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som gränsar till områdesreserveringen eller ligger i närheten av den, och inte heller buller- eller andra störningar som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.

Rättsverkningar och tolkning

I planlösningen görs inga ändringar i trafikområdenas gränser men beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen ändras. Ett trafikområde ska i första hand reserveras för flyg- och hamnverksamhet som är av betydelse på internationell nivå, men till området kan också förläggas annan luftfart samt övrig verksamhet med anknytning till dessa aktiviteter såsom för flygtrafik och hamnverksamhet av betydelse på internationell nivå men på området kan också förläggas annan verksamhet med i anslutning därtill, såsom energiförsörjning.

På trafikområden som anges i landskapsplanen gäller bygginskränkning i enlighet med 33 § i MBL. På ett område där bygginskränkning gäller får bygglov inte beviljas så att förverkligandet av landskapsplanen försvåras. Bygginskränkning som berör fartygsleder och småbåtsleder gäller endast vattenområden och byggande på dessa områden. Landskapsplanen gäller inte på området för en generalplan med rättsverkningar eller en detaljplan förutom vad gäller konsekvenserna då planerna ändras. Övriga flygplatser och -fält samt hamnar anges med objektsbeteckning. Objektsbeteckningarna omfattas inte av förutnämnda bygginskränkning enligt MBL.

I planlösningen höjs den undre gränsen för storleken på stora detaljhandelsenheter av regional betydelse på Helsingfors-Vanda flygplats för den övriga specialvaruhandelns och dagligvaruhandelns del så att den motsvarar gränsen på huvudstadsregionens områden för tätortsfunktioner, om inte utredningar visar något annat. Den undre gränsen styr kommunernas planläggning genom att definiera vilken storlek detaljhandeln ska underskrida då kommunerna i sin egen planläggning placerar detaljhandel utanför landskapsplanens områden med centrumområden och km-beteckningar. Det krävs också att alla andra förutsättningar för att placera detaljhandel på dessa områden uppfylls. Precis som på tätortsområdena och arbetsplatsområdena i de gällande landskapsplanerna kan den undre gränsen för storleken på detaljhandeln och vara större om det kan påvisas genom utredningar.

Detaljhandel som placeras utanför området med fri rörlighet tjänar inte tätortsstrukturens som finns utanför trafikområdet. Bedömningen är att handel som placeras på området med begränsat tillträde inte är betydelse på regional nivå och att den inte konkurrerar med centrumhandeln. På det här sättet medför ändringen heller ingen väsentlig ökning i besöksstrafiken.

I luftfartslagen föreskrivs om byggnadstillstånd för flygplats. För inrättande av ett område som tjänar luftfarten krävs byggnadstillstånd. Byggnadstillstånd beviljas av Trafiksäkerhetsverket. Om inte något annat följer av luftfartslagen, iakttas vid inrättande av en flygplats eller ett annat område som tjänar luftfarten vad som bestäms om planläggning, miljötillstånd, bedömning av miljökonsekvenserna, byggande samt inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter.

I landskapsplanen anvisas regionala vägar med en riktgivande sträckning. På grund av beteckningens natur omfattas de inte av bygginskränkning enligt 33 § i MBL. En utredningsplan och en vägplan skall enligt landsvägslagen grunda sig på en sådan plan med rättsverkningar som avses i markanvändnings- och bygglagen och i vilken landsvägens sträckning och dess förhållande till övrig områdeanvändning har klarlagts. En utredningsplan får inte godkännas i strid med en landskapsplan eller i strid med en generalplan med rättsverkningar. En vägplan får i sin tur inte godkännas i strid med en plan med rättsverkningar. Om sträckningen ligger på ett område där ingen kommunal plan med rättsverkningar gäller ska den gällande landskapsplanen i enlighet med landsvägslagen fungera som vägledning för den mer detaljerade vägplaneringen.

Logistikområden ska i första hand reserveras för logistikcentrum och lagerverksamhet men på området kan också placeras verksamhet som stöder dessa. Till området kan också förläggas logistikintensiv industri såsom monteringsindustri för vars

affärsverksamhet det är viktigt att verksamheten ligger på ett område som är centralt för varuflödet och som tjänar på att ha sin verksamhet i närheten av logistikcentren.

För att kunna säkerställa att logistikområdena utnyttjas ska på områdena inte planeras bosättning eller annan verksamhet som begränsar logistikcentrens möjligheter att etablera sig på området. Sådan verksamhet är också företagsverksamhet som inte funktionellt har någon sammankoppling till logistikcentren.

På logistikområden ska inte heller planeras hämtlager eller motsvarande verksamhet som har verkningar på regional nivå och som baserar sig på konsumentbesök. Områdenas trafikmässiga placering baserar sig på godstrafikens behov och med tanke på trafiken är det inte ändamålsenligt att styra besöks trafik till områdena och inte heller att utanför bosättningen placera sådan slags verksamhet som förknippas med osäkerhet gällande ett tillräckligt stor konsumentunderlag.

På logistikområdena gäller inte bygginskränkning enligt 33 § i MBL. Planeringsbestämmelsen styr den mer detaljerade planeringen så att det på området inte är möjligt att anvisa boende eller annan verksamhet som inte är lämplig med tanke på området användningsändamål. För att ta i bruk områdena krävs att en plan på detaljnivå utarbetas. För byggande på områdena så att de lämpar sig för logistikverksamhet kan krävas sådana åtgärder som förutsätter tillstånd i enlighet med speciallagar, till exempel marktäktslagen eller miljövårdslagen.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

De logistikområden som anvisas i planen gynnar också utvecklingen och koncentrerandet av logistikområden av betydelse på riksomfattande nivå och funktionerna som stöder dem. Logistikområdena skapar förutsättningar i synnerhet för logistik som hänför sig till konsumtions- och dagligvaruhandel som inte är beroende av konsumentbesök men som drar nytta av att placera sin verksamhet nära huvudstadsregionens marknad. Landskapsplanen utgör ändå inget hinder för logistikföretag att även förlägga sin verksamhet till andra områden än logistikområdena.

Förverkligandet av vägförbindelser för logistiken skapar förutsättningar för att utveckla markanvändningen som berör logistiken och industrin på det område som sträckningarnas verkan sträcker sig till. Förverkligandet av nya avsnitt på vägförbindelserna ändrar på vissa ställen nuvarande skogsbruk- och odlingsområden till trafikområden. Genom att den tunga trafiken styrs bort från de nuvarande tätortsområdena ger tätorterna fler möjligheter att utveckla markanvändningen.

Tallinntunneln förbättrar tillgängligheten mellan Helsingfors och Tallinn på lång sikt samt även förbindelserna till andra delar av Europa. Tunnellösningen inverkar på förutsättningarna att använda havsbotten för annan markanvändning.

Hamnar på nationell nivå och landskapsnivå gör det möjligt att förlägga hamnverksamhet till Nylands kustområde men också till exempel LNG-terminaler.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Trafikflödet till logistikområdena ökar. Den ökade trafiken gäller i synnerhet tung trafik. Logistikområdena är också av betydelse för sysselsättningen och ökad pendeltrafik ställer krav på kollektivtrafikens serviceutbud. Ökad trafik kan förutsätta att vägförbindelser och andra trafikarrangemang förbättras i närheten av logistikområdena.

De alternativa vägförbindelser för logistik som har anvisats i planen kan göra de tvärgående trafikflödena mellan riksväg 3 och 4 i mellersta Nyland märkbart smidigare. Vägförbindelserna som tjänar logistiken kan medföra att den tunga trafiken ökar på nya rutter men belastningen minskar på de vägar och tätortsområden som nu används för logistik.

Tallinntunneln gör trafikförbindelserna mellan Helsingfors och Tallinn bättre och snabbare samtidigt som den för Finland närmare det övriga Europa. Tunneln ökar också leveranssäkerheten för godstrafikens del, i jämförelse med sjöförbindelser.

Konsekvenser för naturen och miljön

Ökad trafik i närheten av logistikområdena samt på vägförbindelserna som tjänar logistiken ökar utsläppen samt de skadliga verkningar som utsläppen medför. Å andra sidan kan utvecklingen av fordonsteknologin på lång sikt minska utsläppen och deras verkningar. De stora områdena med asfaltsbeläggning i anslutning till logistikområden samt även verksamhetens karaktär kan ha konsekvenser för dagvattnet och grundvattnet i närheten av områdena. Konsekvenserna för utvecklingen av hamnområdena kan förutom till hamnområden även rikta sig till vattenområden.

De nordligaste vägförbindelserna ligger delvis på grundvattenområden och konsekvenserna som riktas mot dem måste uppmärksammas i den fortsatta planeringen av sträckningarna. Förverkligandet av samtliga nya vägavsnitt splittrar det ekologiska nätverket. De ekologiska förbindelserna kontinuitet kan tryggas i den fortsatta planeringen. Den norra sträckningen på det västra avsnittet på landsväg 152 kan ha skadliga verkningar på flygekorrens livsmiljö.

Bygandet av Tallinntunneln har konsekvenser för undervattensnaturen. Också tunnelns ovanjordiska konstruktioner förändrar miljön och ökar trafikbullret.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Logistikområden och hamnfunktioner representerar industriellt byggande i stor skala med tunga konstruktioner vilket inverkar negativt på landskapsbildningen. De logistikområden och hamnar som anvisas i planen är redan nu placerade i anslutning till redan befintlig industriverksamhet vilket lindrar de skadliga konsekvenserna.

Av de vägförbindelser för logistik som anvisats i mellersta Nyland är den norra sträckningen på det västra vägavsnittet på landsväg 152 i Vanda (alternativ 1B i planutkastet) bättre med tanke på bevarandet av kulturmiljöerna i anslutning till Vanda ådal än den sydligare alternativa sträckningen som angetts i den fastställda landskapsplanen. De två vägförbindelserna i norr medför inte konsekvenser för landskapets eller kulturmiljöns värdeobjekt på landskaps- eller riksnivå. Däremot innebär nya vägförbindelser alltid bestående konsekvenser för landskapet. Vägförbindelserna som tjänar logistiken förutsätter i viss mån att nya vägförbindelser byggs.

Tallinntunnelns ovanjordiska konstruktioner har konsekvenser för landskapet och stadsbildningen. Bygandet av tunneln kan i synnerhet orsaka konsekvenser för kulturarvet under vatten.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Planlösningen stöder logistiknäringarna och övrig verksamhet som betjänar dem samt ökar regionens konkurrenskraft. Logistikområdena kan bilda arbetsplatsområden av betydelse på regional nivå. Då logistikområdena koncentreras på sammanhängande områden ger det ekonomisk nytta åt områdenas aktörer då till exempel underhålls- och stödfunktioner kan koncentreras till ett område. Tillräckligt stora koncentrationer med mångsidiga tjänster ökar också dragningskraften för transportkorridorerna i södra Finland, både nationellt och internationellt. Det har sannolikt positiva konsekvenser för ekonomin och näringarna såväl i Nyland som i hela södra Finland. Även hamnarna och eventuell verksamhet som förläggs i anslutning till dem, såsom LNG-terminaler, har en betydande sysselsättande inverkan.

Vägförbindelserna som har anvisats för logistik i mellersta Nyland gör området mera tillgängligt, förkortar restiden, gör transporter mer förutsägbara och minskar på transportkostnaderna för den tunga trafiken.

Planen stöder i synnerhet förutsättningarna för att till Helsingfors-Vanda flygplats område förlägga detaljhandel som betjänar flygresenärerna. Flygplatsens kan i någon mån bli mer attraktiv för resenärerna om det är möjligt att placera handel på området där rörligheten är begränsad. Lösningen som gäller handel på trafikområdet kan ha tillfälliga verkningar som stöder näringarna även på ett större område än flygplatsen men det uppstår inga regionala konsekvenser eller konsekvenser för centrumhandeln.

Tallinntunneln innebär betydande investeringar för en lång tid. Å andra sidan medför bättre förbindelser nya möjligheter för näringslivet samtidigt som turismen mellan Helsingfors och Tallinn ökar. Arbetskraftens möjligheter att röra sig mellan Finland och Estland ökar också. Tunnelförbindelsen ökar Finlands konkurrenskraft och tillgänglighet samt förbättrar förutsättningarna för utlands-handel mellan Finland och det övriga Europa.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Logistikområdena kan bli betydande arbetsplatsområden och ha en viktig sysselsättande verkan, vilket förbättrar levnadsförhållanden i regionen. Ökad tung trafik i omgivningen kring logistikområdena samt invid vägförbindelserna som tjänar logistiken kan göra försvara invånarnas levnadsförhållanden i och med att det uppstår buller, skakningar och utsläpp av fina partiklar. Å andra sidan minskar den tunga trafiken på de nuvarande områdena och rutternas som används för logistiken till exempel i tätorter. Det har i sin tur en positiv inverkan på hur invånarna trivs med att bo på dessa områden.

Tallinntunneln för Helsingfors och Tallinn närmare varandra och underlättar passagerar- och pendeltrafiken mellan städerna och också på ett större närliggande område.

5.2 Vindkraft

Utnyttjandet av vindkraft är en av de snabbast växande förnybara energiproduktionsformerna i världen. Med hjälp av vindkraft försöker man svara på den globala utmaning som klimatförändringen utgör genom att minska beroendet av fossila bränslen samt minska koldioxidutsläppen. Nyland strävar också efter att bidra till förverkligandet av klimatmålen och målet att Nyland ska vara ett koldioxid neutralt landskap. För att nå målet förutsätts bättre energieffektivitet, att man sparar på energi och avstår från fossila bränslen samt övergår till förnybara energiformer.

Utöver vindkraften är det viktigt att även öka användningen av andra förnybara energiformer. Av de förnybara energiformerna har man valt att i etapplandskapsplan 4 endast behandla vindkraft eftersom vindkraften förutsätter stora områdesreserveringar och samordning med övrig markanvändning.

Mål

Finland förbinder sig till att minska på koldioxidutsläppen och öka mängden förnybar energi. I den nationella energi- och klimatstrategin är målet för vindkraft att vindkraftskapaciteteten ska ökas till 9 TWh före år 2025. I landskapsprogrammet för

Nyland har målet om att minska koldioxidutsläppen och bromsa klimatförändringen också beaktats. Ett av målen som ställs i Nylandsprogrammet är att Nyland ska vara ett koldioxid neutralt landskap före år 2050. Det innebär att främjandet av vindkraft i Nyland följer landskapets strategi.

I de riksomfattande målen för områdesanvändningen tar man ställning till kartläggningen och placeringen av vindkraftsområden på landskapsnivå. Enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen ”ska det i landskapsplaneringen anges vilka områden som bäst lämpar sig för utnyttjandet av vindkraft och vindkraftverken ska i första hand koncentreras till enheter som omfattar flera kraftverk.” Det är viktigt att vindkraftverken koncentreras till enheter med flera kraftverk, i synnerhet för att det ska vara möjligt att kontrollera konsekvenserna för landskapet. En splittrad struktur är inte heller bra med tanke på konsekvenserna för miljön samt de ekonomiska konsekvenserna. Planlösningen för vindkraft i etapplandskapsplan 4 för Nyland motsvarar de riksomfattande målen för områdesanvändningen i och med stora, koncentrerade vindkraftsområden anges i planen.

Den nuvarande landskapsplanesituationen

I landskapsplanen för Nyland har man på havsområdet utanför Ingå och Raseborg anvisat ett område av betydelse på landskapsnivå som lämpar sig för

produktion av havsvindkraft. I samband med planen utreddes inte förläggandet av vindkraft på fastlandet och således anvisades i landskapsplanen heller inga områden på fastlandet som lämpar sig för vindkraft.

I landskapsplanen för Östra Nyland har man anvisat tre områden som lämpar sig för vindkraft. Två av områdena finns på kustområdet i Lovisa och ett på kustområdet i Borgå. En vindkraftsutredning gjordes i samband med arbetet med landskapsplanen för Östra Nyland. Utredningen riktade sig mot kusten och havsområdena. Potentiella vindkraftsområden på fastlandet kartlades inte i samband med planarbetet.

Beskrivning och motivering till planlösningen för vindkraft

Landskapsstyrelsen godkände planeringsprinciperna vid sitt möte 15.9.2014. Planlösningen har utarbetats på basis av planeringsprinciperna.

Planeringsprinciper för vindkraft (landskapsstyrelsen 15.9.2014)

Landskapsstyrelsen har godkänt följande planeringsprinciper för vindkraft:

- Valet av områden baserar sig på vindkraftsutredningar där man har granskat vilka konsekvenser vindkraften har för miljön, naturvärdena, de värdefulla landskapsområdena, invånarna och säkerheten.
- Områden som inom den närmaste framtiden, på grund av tekniska skäl eller andra orsaker, inte kan förverkligas anvisas också.
- Minimigränsen för ett vindkraftsområde av betydelse på regional nivå eller landskapsnivå är 10 vindkraftverk.
- Möjligheter för att planera vindkraftverk på lokal nivå eftersträvas också.

I enlighet med planeringsprinciperna för vindkraft presenteras i etapplandskapsplan 4 de vindkraftsområden av betydelse på landskapsnivå som utifrån utredningarna lämpar sig för vindkraftsproduktion. Planen tar tidsmässigt sikte på år 2040, och av den orsaken är det möjligt att i planen också ange områden som inte nödvändigtvis lämpar sig för vindkraft just nu men på vilka situationen kan ändras före år 2040. Med hjälp av planen vill man

också möjliggöra planeringen av vindkraftverk på lokal nivå.

I etapplandskapsplan 4 för Nyland presenteras fyra områden som lämpar sig för vindkraft: Övre Rikeby (Lovisa), Röjsjö (Lovisa), ett område på gränsen mellan Lovisa och Lapträsk samt ett havsområde i Borgå.

Beteckningssättet Område lämpligt för produktion av vindkraft som använts i landskapsplanen för Östra Nyland upphävs med anledning av förenhetligandet av planbeteckningarna. De tre områden som i landskapsplanen för östra Nyland har anvisats som lämpliga för vindkraft upphävs. Områdenas storlek motsvarar inte storleksklassen för vindkraftsområden på landskapsnivå som fastställts i planeringsprinciperna för etapplandskapsplan 4. Vindkraftsområdet som i landskapsplanen för Nyland (2006) har anvisats på havsområdet utanför Ingå-Raseborg förblir i kraft. I etapplandskapsplan 4 för Nyland används beteckningen Område lämpligt för produktion av vindkraft som användes i landskapsplanen för Nyland (2006) men beteckningens beskrivning och planeringsbestämmelse uppdateras.

Den undre gränsen för ett vindkraftsområde av betydelse på landskapsnivå är 10 vindkraftverk och grundar sig på storleksklassen som definieras i miljöministeriets guide för vindkraftsutbyggnad samt konsekvensbedömning i enlighet med MKB-lagen. Enligt guiden förutsätts att vindkraftsområden som anvisas i landskapsplanerna i huvudsak ska omfatta minst 8–10 vindkraftverk. Miljökonsekvensbedömning i enlighet med MKB-lagen förutsätts alltid då antalet enskilda kraftverk är minst 10 eller då kraftverkens sammanlagda effekt är minst 30 megawatt. Miljökonsekvensbedömning kan också förutsättas av mindre projekt om det bedöms medföra betydande skadliga konsekvenser för miljön.

Tio vindkraftverk har konstaterats vara en passlig minimigräns för ett vindkraftsområde på landskapsnivå och samma undre gräns har också tillämpats i flera andra landskap. Ingen övre gräns för antalet kraftverk har fastställts för landskapsplanens vindkraftsområden. Då landskapsplanens utredningar har gjorts har man använt en teoretisk maximimängd kraftverk. Antalet har tagits fram genom att man på områdena har placerat ut kraftverk på jämna avstånd från varandra, utan att beakta till exempel förhållanden som förutsätts för att bygga kraftverken eller andra ramvillkor som miljön ställer på vindkraftsutbyggnaden. Enligt utredningarna blir

det maximala antalet sannolikt inte verklighet på något av områdena, utan det högsta antalet vindkraftverk avgörs i den mer detaljerade planeringen med beaktande av bland annat förhållanden för att bygga vindkraftverk på området och vindkraftens konsekvenser på miljön. Planeringsbestämmelsen som gäller områden som lämpar sig för produktion av vindkraft förutsätter också att det maximala antalet kraftverk tas i beaktande.

Områden som lämpar sig för produktion av vindkraft anvisas i landskapsplanen med en egenskapsbeteckning. Egenskapsbeteckningen är en beteckning som överlappar landskapets områdesreserveringar. Landskapsplanens vindkraftsområden anvisas på MLY-områden, vita områden och till en liten del även på naturskyddsområden. På vindkraftsområdena anvisas i etappplansplan 4 också grönförbindelsebehov och friluftsleder. Områdena som lämpar sig för produktion av vindkraft och andra planbeteckningar som överlappar varandra ska samordnas i samband med den mer detaljerade planeringen.

Minimigränsen på tio vindkraftverk utgör inget hinder för att genomföra vindkraftsprojekt av mindre storleksklass utan gör det möjligt att genomföra mindre projekt med stöd av kommunens planläggning. Planeringsrekommendationen som gäller hela området styr planeringen av vindkraftsområden på lokal nivå. Ett vindkraftsområde på lokal nivå beräknas vara en helhet med 1–9 vindkraftverk.

Vindkraftsutredningarna utgångspunkten för planlösningen

För etappplansplan 4 för Nyland har man gjort en vindkraftsutredning för Nyland. I utredningen har man kartlagt vindkraftsområden av betydelse på landskapsnivå både på land och till havs i Nyland. Vindkraftsutredningen genomfördes i tre faser. I varje fas preciseras eventuella vindkraftsområden utifrån resultatet från föregående fas. Syftet var att slutligen hitta de områden som möjligtvis kan tas med i landskapsplanen.

I vindkraftsutredningens första fas kartlades potentiella vindkraftsområden med en metod i anslutning till geografisk information, en så kallad uteslutande metod. Syftet var att systematiskt gallra bort de områden som inte lämpar sig för vindkraftsbyggande. Kvar skulle då bli de områden där det inte verkar finns några faktorer som hindrar att vindkraft förläggs på området. Områden som förhindrar vindkraft är bland annat värdefulla natur- och skyddsområden, nationellt värdefulla landskapsmiljöer samt olika områden som myndigheterna utfärdat som skyddsområden, till exempel beträffande sjöfart och flyg- och vägtrafik. På grund av bullereffekter har skyddszoner på en kilometer lämnats runt omkring bostads- och fritidshus. (Nylands förbund 2013)

I samband med att man i vindkraftsutredningens andra fas valde de områden som skulle utredas närmare preciseras man också områdesgränserna

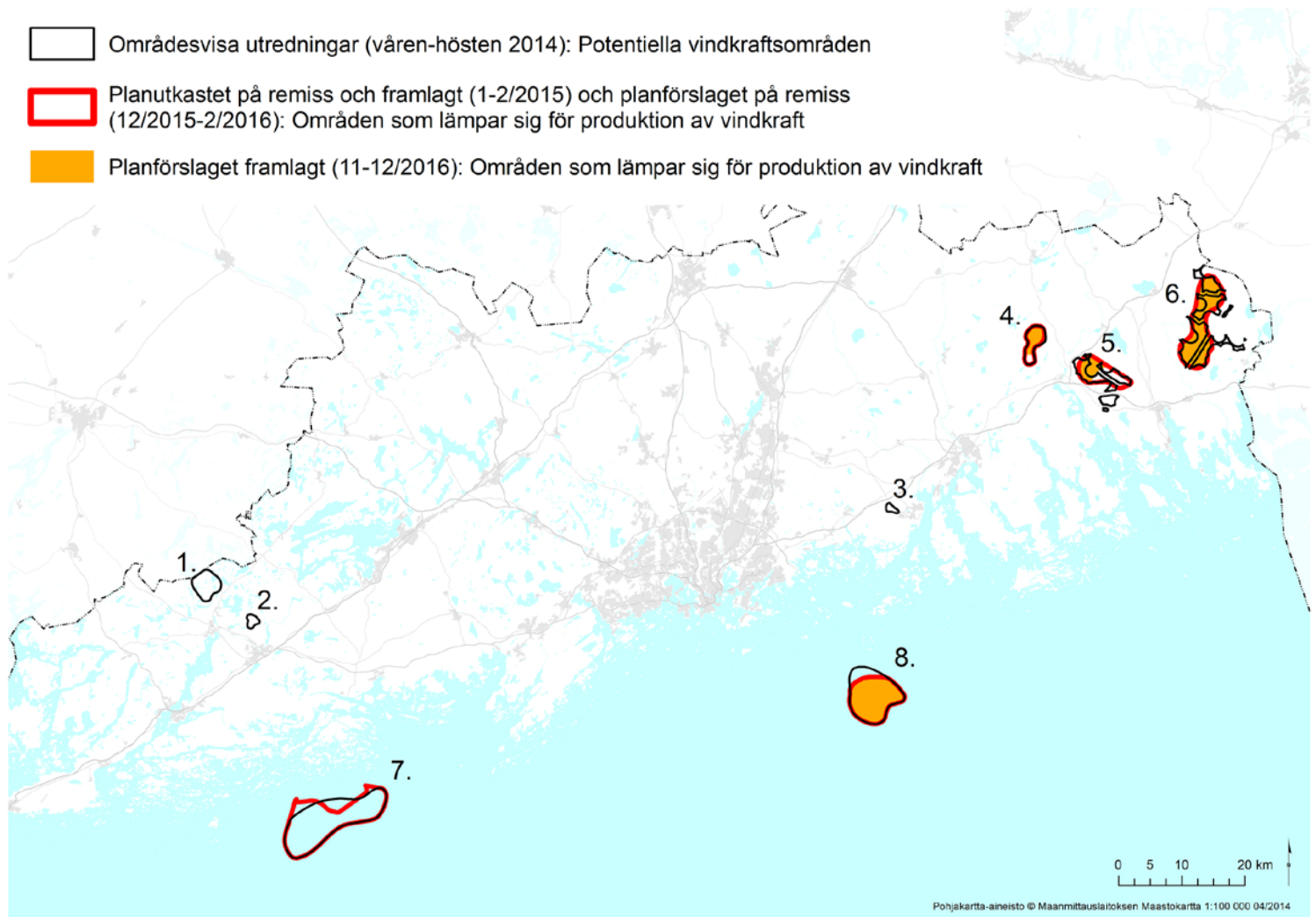

Bild 8. Bilden visar hur beredningen av planlösningen för vindkraften har framskridit och vilka ändringar som har gjorts i avgränsningen av områdena. Vindkraftsområden: 1. Pojo norra, 2. Karis norra, 3. Sköldvik, 4. Övre Rikeby, 5. Röjsjö, 6. Lapträsk-Lovisa, 7. havsområdet i Ingå-Raseborg, 8. Borgå havsområde.

med hjälp av växelverkan och samarbete med intressentgrupperna. Med hjälp av en enkät som riktades till kommunala tjänstemän och medlemmar i sakkunniggruppen samlade man information om de potentiella vindkraftsområdena. Områdena diskuterades vid regionala seminarier och planläggningsseminarier. I utredningens andra fas identifierades åtta områden som man beslutade att utreda ytterligare. (Nylands förbund 2013)

I den tredje fasen av utredningen gjordes noggrannare områdesvisa vindkraftsutredningar på de åtta områden som valts ut på basis av de två föregående faserna. Utredningarna innefattade teknisk-ekonomiska undersökningar och bedömningar av konsekvenserna för landskapet, naturen och naturmiljön samt konsekvenserna för region- och samhällsstrukturen, människornas levnadsförhållanden och livsmiljö (Nylands förbund 2014). På basis av utredningsresultaten gallrades tre områden bort från planens utkastskede (ett område i Sköldvik

i Borgå och två områden i Raseborg, så kallade Karis norra och Pojo norra). Dessa områden har antingen betydande natur- eller miljövärden, eller så uppfyller områdena inte storlekskravet på ett vindkraftsområde på landskapsnivå. Utifrån utredningarna valdes fem områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion: Övre Rikeby (Lovisa), Röjsjö (Lovisa), ett område på gränsen mellan Lovisa och Lapträsk, havsområdet i Borgå samt havsområdet i Ingå-Raseborg. De här områdena presenterades i planförslaget som var på remiss.

Då planförslaget var på remiss gjordes ytterligare en utredning om vindkraftsområdenas samkonsekvenser för flyttfåglar, Naturaområdena och stora rovfåglar (Ramboll 2016). Utredningen berörde de fem vindkraftsområden på landskapsnivå som anvisades i planförslaget som var på remiss. Beträffande samkonsekvenserna beaktades också ett vindkraftsområde på delgeneralplanenivå i Gammelby i Lovisa. Målet med utredningen var att

utreda huruvida det är möjligt att placera vindkraftsproduktion av betydelse på landskapsnivå på de fem vindkraftsområden som anvisas i förslaget till landskapsplan utan att det medför betydande olägenheter för fågelbestånd eller Naturaområden. På basis av utredningen ansågs det ändamålsenligt att justera områdesgränserna för Övre Rikebys och Röjsjö vindkraftsområden. Därtill gjordes ändringar i planeringsbestämmelsen vad gäller konsekvenserna för fåglar och Naturaområden. Det ansågs även ändamålsenligt att lämna bort havsområdet utanför Ingå-Karis från planen. Utgående från utredningen valdes fyra vindkraftsområden som anvisas i planen: Lapträsk-Lovisa, Övre Rikeby, Röjsjö och havsområdet i Borgå.

Beaktande av utredningarnas resultat på respektive område i planlösningen

Vid avgränsningen av vindkraftsområdena i landskapsplanen har man beaktat resultatet av utredningarna, samordnat områdena med övrig markanvändning och bland annat beaktat avståndet till värdefulla landskapsområden samt konsekvenserna för fåglarna och Naturaområdena. Nedan följer en kort beskrivning över resultatet av utredningarna för respektive områden samt hur resultatet tas i beaktande. Noggrannare beskrivningar av områdena och utredningsresultatet ingår i en separat rapport (Nylands förbund 2014, Ramboll 2016).

- **Övre-Rikeby vindkraftsområde** ligger på ett område mellan Lovisa och Mörskom.
  - Enligt utredningarna medför vindkraftsutbyggnad landskapskonsekvenser för kulturmiljöobjekt i närmiljön.
  - Den samverkan som vindkraftsområden i Övre-Rikeby och Röjsjö skulle ha på landskapet ska bedömas noggrannare i samband med den fortsatta planeringen.
  - Naturvärdena i miljön på området begränsar inte på ett betydande sätt utbyggnaden av vindkraft men de ska tas i beaktande i den fortsatta planeringen. Bland annat Naturaområden, rovfåglarnas revir på området och fåglarnas flyttstråk ska beaktas i samband med den noggrannare placeringen och planeringen av vindkraftverken.
  - Området ligger på ett område som i landskapsplanen har anvisats med MLY-beteckning.

- I samband med utredningarna har områdets gräns ändrats i sydväst. Med avgränsningen har man strävat efter att minska de skadliga verkningarna för landskapet som hör till Malmgårds kulturmiljö av riksintresse, Pernåvikens miljö och Forsby ådals landskapsområden. På det här sättet lindras också samkonsekvenserna som uppkommer tillsammans med Röjsjö område. Området har ytterligare avgränsats i söder med beaktande av fiskgjusens häckningsplats i närheten av området.
- **Röjsjö vindkraftsområde** ligger på Lovisa kommuns område.
  - Enligt utredningarna medför vindkraftsutbyggnad konsekvenser för landskapets och kulturmiljöns värdeobjekt i omgivningen. De samkonsekvenser som Röjsjö och Övre Rikebys vindkraftsområden har för miljön ska utvärderas noggrannare i samband med den mer detaljerade planeringen.
  - Naturvärdena på området ska tas i beaktande men de begränsar inte på ett betydande sätt användningen av området för vindkraftsutbyggnad. Bland annat Naturaområden, rovfåglarnas revir på området, fåglarnas flyttstråk och det på landskapsnivå viktiga fågelområdet i Ninjärv (så kallat MAA-LI-område) ska beaktas i samband med den noggrannare placeringen och planeringen av vindkraftverken.
  - Området ligger på ett område som i landskapsplanen har anvisats med MLY-beteckning.
  - Bullereffekterna är sannolikt inte betydande.
  - Till följd av utredningarna har området avgränsats så att det ligger på längre avstånd från Pernå tätort och fiskgjusens häckningsområde som ligger i närheten av vindkraftsområdet. Områdets västra gräns har också avgränsats. Således strävar man efter att minska de skadliga verkningarna för landskapet som hör till Malmgårds kulturmiljö av riksintresse, Pernåvikens miljö och Forsby ådals landskapsområden. På det här sättet lindras också områdets och Övre-Rikeby områdes samkonsekvenser för landskapet.

- **Lapträsk–Lovisa vindkraftsområde** är stort till sin areal och ligger på gränsen mellan Lapträsk och Lovisa kommuner.
  - Enligt utredningen begränsar områdets naturvärden till en viss grad användningen av området för vindkraftsutbyggnad. I den mer detaljerade placeringen av vindkraftverken och vid avgörande om högsta antalet kraftverk ska man beakta omgivningens fågelvärden, såsom Naturaområdena, rovfåglars revir på området, fåglarnas flyttstråk och fåglarnas vilo- och födoplatser som finns till öster och väster om området (bland annat Lindkoski, Teutjärvi, Särkjärvi) samt flygvägarna i anslutning till dem.
  - Området ligger på ett område som i landskapsplanen har angetts med MLY-beteckning.
  - Bulleffekterna är sannolikt inte betydande.
  - Till följd av utredningarna har området avgränsats och förenhetligats och således har till exempel avståndet till Naturaområdena öster om området ökat.
- **Vindkraftsområdet på havet i Borgå** ligger på öppet hav.
  - Utbyggnaden av vindkraft på området medför konsekvenser för den byggda kulturmiljön av riksintresse i Söderskär. Konsekvenserna ska utvärderas noggrannare i samband med den mer detaljerade planeringen.
  - Enligt utredningen begränsar naturvärdena användningen av området för vindkraftsutbyggnad. Bland annat fåglarnas flyttstråk och omgivningens Naturaområden ska beaktas i samband med den mer detaljerade placeringen av vindkraftverken och planeringen av högsta antalet kraftverk på området.
  - Bullret når inte ända till områdena med fritidsbosättning men bullereffekterna under vattnet måste utredas.
  - Vindkraftsområdet som ligger på havsområdet i Borgå har avgränsats i norr så att avståndet till den byggda kulturmiljön av riksintresse (RKY-objekt), Naturaområdet, samt det värdefulla fågelområdet i Söderskär ökar. Således lindras de skadliga verkningar som riktas mot dessa områden.

Land- och havsområdenas särdrag

Av de områden lämpliga för vindkraft som presenteras i etappplansplan 4 för Nyland ligger tre stycken på fastlandet (Övre Rikeby, Röjsjö, Lapträsk–Lovisa) på områden som i huvudsak är vita områden eller MLY-områden i landskapsplanen. Enligt planeringsbestämmelsen som gäller för vita områden är områdena i första hand avsedda att användas för jord- och skogsbruk samt binäringar som stöder det. I den mer detaljerade planeringen kan för området anvisas även annan markanvändning vars verkningar är av lokal betydelse. På vita områden är det också möjligt att förlägga vindkraft på lokal nivå vilket innebär en helhet med mindre än tio vindkraftverk.

De MLY-områden som anges i landskapsplanen är vidsträckta och sammanhängande områden som huvudsakligen används för skogsbruk och som är av betydelse för landskapets ekologiska nätverk. Enligt planeringsbestämmelsen som gäller MLY-områden skall skogsbrukets och andra landsbygdsnäringars verksamhets- och utvecklingsförutsättningar tryggas vid planeringen av området. En splittring av området ska undvikas. I den mer detaljerade planeringen är det ändå möjligt att anvisa nödvändiga leder och anordningar och konstruktioner för samhällsteknisk försörjning. Vid planeringen av nödvändiga leder skall en så obehindrad och säker fortsättning som möjligt på de ekologiska förbindelserna tryggas.

Vindkraftverken kräver ungefär 3–4 procent av ett vindkraftsområdets totala areal då man tar i beaktande de kraftverksområden, vägar samt konstruktioner för elöverföring som vindkraftverken förutsätter. Vägarna som vindkraftverken förutsätter är i stort sett jämförbara med vägarna för skogsbilar, vilka inte anses utgöra hinder för förverkligandet av ekologiska förbindelser. Vindkraftsområdena har alltså ingen betydande hindrande verkan på det ekologiska nätverket. Således anses vindkraftsområden också lämpa sig på MLY-områden. MLY-områdenas mest väsentliga drag är att de är skogbevuxna områden med lite bosättning. På ett sådant område är det lämpligt att placera vindkraft.

Ett av landskapsplanens områden som lämpar sig vindkraftsproduktion har anvisats på havsområdet utanför Borgå. Området överlappar inga andra områdesreserverings- eller egenskapsbeteckningar som angetts i landskapsplanen och det medför således inga motsättningar med de övriga markanvändningsformer som angetts i landskapsplanen. Det havsområde som är lämpligt för produktion av

vindkraft lämpar sig ändå inte ännu i den närmaste framtiden för vindkraftsutbyggnad eftersom det kan orsaka störningar i radaranläggningarna på området. Det är värt att beakta att det kan ta lång tid innan radarövervakningen utvecklas. Området i fråga anvisas i enlighet med planeringsprinciperna i planen eftersom möjligheterna att förverkliga området kan förbättras före utgången av 2040 som planen tidsmässigt tar sikte på.

Den fortsatta planeringen av vindkraftsområdena

I den mer detaljerade planeringen utreds och preciseras den exakta placeringen för landskapsplanens vindkraftsområden samt deras omfattning och förutsättningarna för att förverkliga områdena. Utredningarna om vindkraftsområdena har gjorts med tanke på landskapsplanen och med den noggrannhet som landskapsplanen förutsätter i egenskap av en översiktlig plan för markanvändningen. Efter som planen tidsmässigt tar sikte på 2040 kan till exempel de tekniska förutsättningarna för vindkraft eller de ramvillkor som miljön ställer på vindkraftsområdena ändra i förhållande till det nuvarande läget. Vindkraftsområdena i landskapsplanen har en stor areal och ger spelrum för den mer detaljerade planering och för beaktandet av de ramvillkor som miljön ställer. I fortsättningen är det möjligt att i samband med den mer detaljerade planeringen till exempel göra betydande ändringar som gäller antalet kraftverk, kraftverkens placering och höjd, utan att vindkraftsområdet förlorar sin status som ett vindkraftsområde av betydelse på landskapsnivå.

De i landskapsplanen anvisade områdena som lämpar sig för vindkraft förutsätter alltid en mer detaljerad plan för att de ska kunna förverkligas. Utredningarna som har utarbetats på landskapsnivå preciseras i samband med planläggningen på kommunal nivå. Planbestämmelsen som tillämpas för ett område som lämpar sig för vindkraftsproduktion styr kommunernas planläggning så att man i den mer detaljerade planeringen beaktar vindkraftsområdenas konsekvenser för miljön, i synnerhet konsekvenserna för landskapet, kulturmiljön, naturtyperna, arterna och livsmiljön, begränsningarna som trafiken medför samt samkonsekvenserna som uppkommer av andra vindkraftsprojekt.

Vid den mer detaljerade planeringen och då antalet vindkraftsenheter som placeras på området avgörs ska områdets läge och betydelse som

fåglarnas häckningsområde-, mat- och rastplats samt genomflygningsområde. Därtill ska det ses till att byggande eller annan användning varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer försämrar Naturaområdenas värden. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid fästas vid Naturaområdets värden som ligger till grund för Naturaområdets betydelse för fågelbeståndet. I planeringen ska bevarandet av landskaps- och kulturmiljövärden på riksnivå tryggas. Forsvarsmakten ska höra i samband med planeringen av vindkraftsprojekt.

Förverkligandet av områden som lämpar sig för vindkraft kräver bygglov i enlighet med markanvändnings- och bygglagen och kan kräva miljötillstånd i enlighet med miljöskyddslagen och/eller tillstånd i enlighet med vattenlagen. För förverkligandet av stora vindkraftsområden krävs också konsekvensbedömning enligt MKB-lagen. Gränsen för MKB-förfarande har ansetts vara tio vindkraftverk eller total effekt på 30 MW. Efter prövning kan även mindre projekt förutsätta MKB-förfarande.

Landskapsplanen möjliggör planering av vindkraft på kommunnivå

Inom den kommunala planläggningen är det möjligt att efter utredningar anvisa vindkraft på mindre än landskapsnivå, det vill säga helheter med 1–9 kraftverk som anvisas på till exempel industri- eller hamnområden eller andra lämpliga områden. Det här förutsätter att vindkraften inte strider mot den övriga områdesreserveringen som har angetts i landskapsplanen.

Landskapsplanens planeringsrekommendation som gäller hela området styr planeringen av vindkraftsområden på lokal nivå. I planeringen av lokala vindkraftsområden ska man ta i beaktande områdets konsekvenser för landskapet, kulturmiljön, naturen och livsmiljön samt begränsningarna som trafiken och försvarsmaktens verksamhet medför. Forsvarsmakten ska höras i samband med planeringen.

I projekt på mindre än landskapsnivå är det kommunens egna mål som utgör grunden för vindkraftutbyggnaden. Vindkraftsområden på lokal nivå kan planläggas med hjälp av en vindkraftsgeneralplan, en generalplan och en detaljplan. Vindkraftsområden kan också förverkligas med ett avgörande om planeringsbehov. Frågor som berör planeringen av vindkraft på lokal nivå behandlas närmare i handboken Tuulista energiaa – opas alle 10 tuulivoimalan suunnitteluun Uudellamaalla (Nylands förbund 2015).

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 <p>Område lämpligt för produktion av vindkraft</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion och är betydelsefulla på landskapsnivå.</p> <p>Med ett område som lämpar sig för vindkraftsproduktion på landskapsnivå avses ett område där det är möjligt att placera minst 10 vindkraftsenheter.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte byggnadskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>Vindkraftsområdenas placering och omfattning samt förutsättningarna att förverkliga dem utreds och definieras i den mer detaljerade planeringen.</p> <p>Vid den mer detaljerade planeringen ska man ta i beaktande vindkraftsområdenas konsekvenser för miljön, i synnerhet konsekvenserna för landskapet, kulturmiljön, naturtyperna, arterna och livsmiljön, begränsningarna som trafiken medför samt samkonsekvenserna tillsammans med andra vindkraftsprojekt. Vid den mer detaljerade planeringen av ett vindkraftsområde och vid avgörande om antalet vindkraftsenheter som ska förläggas till området ska områdets läge och betydelse som häcknings-, födo- och viloplats samt genomflyttningsområde för fåglar beaktas.</p> <p>Då användningen av området planeras och antalet vindkraftverk som förläggs till området avgörs ska det ses till att byggandet eller annan användning varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer orsakar sådana störningar på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som gränsar till områdesreserveringen eller som ligger i närheten av den som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid sådana naturvärden som grundar sig på ett Naturaområdes betydelse som fåglarnas häcknings-, födo- och viloplats.</p> <p>I planeringen ska bevarandet av landskaps- och kulturmiljövärden på riksnivå tryggas.</p> <p>Vid planeringen av området ska försvarsmakten höras. Vid planeringen av området ska försvarsmaktens verksamhetsförutsättningar tryggas och uppmärksamhet särskilt fästas vid begränsningar som tryggandet av försvarsmaktens radaranläggningar och radioförbindelser medför.</p>

Beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för område lämpligt för produktion av vindkraft ersätter beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för område lämpligt för produktion av vindkraft i den gällande landskapsplanen.

Planeringsrekommendation som gäller hela området

Det är möjligt att planera vindkraftsområden på lokal nivå utanför landskapsplanens vindkraftsområden. Det förutsätter att landskapsplanens centrala mål inte äventyras.

Vid planeringen ska man ta i beaktande vindkraftsområdenas konsekvenser för miljön, i synnerhet konsekvenserna för landskapet, kulturmiljön, naturen och livsmiljön samt begränsningarna som trafiken medför.

Vid planeringen av ett vindkraftsområde ska försvarsmakten höras.

Rättsverkningar och tolkning

Ett område som lämpar sig för produktion av vindkraft anges i landskapsplanen med en egenskapsbeteckning. Till beteckningen hänför sig inte bygginstränkning enligt 33 § i MBL. Vindkraftsområden anges i landskapsplanen med en så kallad delområdesbeteckning. Egenskapsbeteckningen är inte en områdesreserveringsbeteckning utan en beteckning som överlappar områdesreserveringarna i planen. Med beteckningar som beskriver egenskaper samt planbestämmelserna som kompletterar dessa kan man framhäva vikten av att områdets särskilda egenskaper tas i beaktande i den mer detaljerade planeringen. För vindkraftsbeteckningens del ska man alltså beakta områdets lämplighet som vindkraftsområde. De områdesreserveringar och beteckningar för områden som lämpar sig för vindkraft ska samordnas i den mer detaljerade planeringen. Egenskapsbeteckningen för vindkraft utgör i princip inte ett hinder för markanvändning i enlighet med områdesreserveringen utan det är möjligt att förverkliga markanvändningen vid sidan om vindkraften. På vindkraftsområdena som anvisas i etapplandskapsplan 4 anvisas områdesreserveringar för MLY-områden och naturskyddsområden samt även egenskapsbeteckningar för grönförbindelsebehov och friluftsleder. Vid tolkningen av landskapsplanen ska alla beteckningar tas i beaktande och även samordnas i samband med den mer detaljerade planeringen.

En detaljerad plan som ger möjlighet till utbyggnad av vindkraft är en generalplan eller en detaljplan. Landskapsplanen gäller inte på området för en generalplan med rättsverkningar eller en detaljplan förutom vad gäller konsekvenserna då planerna ändras. Om ingen generalplan gäller på området fungerar landskapsplanen som vägledning för utarbetande av en detaljplan. För att landskapsplanen kan förverkligas förutsätts för vindkraftsområdenas del i de flesta fall att en generalplan utarbetas.

Utbyggnad av vindkraft på regional nivå kan inte förverkligas om inte vindkraften anvisas i landskapsplanen. Omfattningen och placeringen för områden

som lämpar sig för produktion av vindkraft som har anvisats i landskapsplanen kan ändras i samband med den mer detaljerade planeringen. Det förutsätter ändå att landskapsplanens centrala mål och lösningar inte äventyras. Ändringarna ska godkännas i enlighet med vad som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen. En planeringslösning som strider mot landskapsplanen kan inte verkställas utan att ändringar görs i landskapsplanen.

De områden som enligt landskapsplanen lämpar sig för vindkraftsproduktion har definierats så att högst tio vindkraftsenheter kan byggas på ett område. Lagen och förordningen om miljökonsekvensbedömning (MKB) kräver att MKB-lagen alltid tillämpas då antalet enskilda kraftverk är minst tio stycken eller den totala effekten minst 30 megawatt. Genom beslut av NTM-centralen kan bedömning i enlighet med MKB-lagen även i enskilda fall tillämpas för mindre vindkraftsprojekt. Vid MKB-förfarandet för ett projekt är det möjligt att utnyttja de utredningar som gjorts i samband med planläggningen på landskapsnivå.

Lösningen i landskapsplanen samt utredningarna som den grundar sig på utgör bakgrundsinformation för tillståndsförfarandet i ett vindkraftsprojekt. Utbyggnaden av vindkraft förutsätter miljötillstånd i enlighet med miljöskyddslagen ifall vindkraftverken i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om grannlagsförhållanden orsakar oskäliga besvär i form av buller- eller blinkeffekter. Vid utbyggnaden av vindkraft kan man även vara tvungen att tillämpa bestämmelser i naturvårdslagen. För att förverkliga projektet krävs vattentillstånd i enlighet med vattenlagen om det finns risk att projektet ändrar vattnets status och djup, vattenståndet, grundvattnets kvalitet eller mängd. Vindkraftverk förutsätter ofta flyghindertillstånd i enlighet med luftfartslagen. I landsvägslagen och banlagen föreskrivs i sin tur hur nära körbanorna det är möjligt att bygga vindkraftverk. I samband med planeringen av vindkraftverkens placering ska försvarsmaktens förutsättningar att förverkliga sina lagstadgade uppgifter tas i beaktande.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

De områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion i Nyland har man eftersträvat att anvisa på områden som inte medför motsättningar med principerna för områdesanvändningen på landskapsnivå som angetts i landskapsplanen.

Vindkraftverken kräver en rätt så liten areal i jämförelse med vindkraftsområdenas storlek. Vindkraftverken utgör inget hinder för att använda området för jord- och skogsbruk, jakt, bärplockning eller fritidsbruk. Till beteckningen hänför sig inte bygginstränkning enligt markanvändnings- och bygglagen. Förutom vindkraftverken kräver också nya vägförbindelser och stamnät för el markområden. Vindkraftsområdena kan begränsa planeringen av ny områdesanvändning, till exempel på grund av eventuella konsekvenser som vindkraften har för miljön.

Landskapsplanen hindrar inte att vindkraftsområden med mindre än tio enheter planeras på kommunnivå.

Utöver de fyra områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion som anvisas i etapp-landskapsplan 4 möjliggör planbeteckningen i landskapsplanen för Nyland fortgående planering av vindkraftsproduktion på havsområdet i Ingå-Raseborg.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Vindkraften ökar mängden förnybar inhemsk energi och minskar beroendet av importerad energi. Överföringskapaciteten av el behöver förstärkas samt även reglerkraft då stora volymer vindkraft byggs. Nya stamnät för el ger mer funktionssäker samhällsservice.

För att förverkligas kräver vindkraftsområdena nya vägförbindelser samt att de vägar som redan finns förstärks och repareras. Nya vägförbindelser utvidgar trafikinätet och genom att underhålla gamla vägförbindelser förbättras också det befintliga vägnätet. Under tiden som vindkraftverken byggs kan

den tunga trafiken i närheten av vindkraftsområdet tillfälligt öka.

Vindkraft kan stöda lokal energiproduktion.

Konsekvenser för naturen och miljön

Vid placeringen av områden som lämpar sig för vindkraft har naturskyddsområden, Naturaområden och andra värdefulla naturområden, såsom flaskhalsarna längs fåglarnas huvudsakliga flyttstråk, beaktats. Av de områdesvisa utredningarna på landskapsnivå (Nylands förbund 2014) framgår att vindkraftsområdena i landskapsplanen inte har några betydande skadliga konsekvenser för de värdefulla naturområdena. Konsekvenserna för naturen ska preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen.

Enligt landskapsplanens fågelutredning (Ramboll 2016) beräknas antalet fåglar som kolliderar med vindkraftverken bli rätt så lågt även om antalet flyttfåglar är stort. Kollisionsrisken uppskattades med hjälp av den så kallade Band-modellen. Kraftverken kan inverka på till exempel längden på flyttfåglarnas rutt samt medföra olägenheter eller flyghinder för häckande fåglar eller fåglar som vilar eller söker föda. Konsekvenser kan också riktas mot arter som ingår i Naturaområdenas fågeldirektiv. Det är ändå möjligt att förverkliga vindkraftsområdena på landskapsnivå så att områdena inte har betydande negativa konsekvenser för flyttfåglarna eller Naturaområdena. För att undvika negativa konsekvenser krävs att vindkraftverkens placering planeras omsorgsfullt i samband med den mer detaljerade planeringen och att områdets högsta antal kraftverk avgörs noggrant. För att undvika skadliga konsekvenser för fåglarna rekommenderas till exempel att kraftverken grupperas i riktning med flyttstråken eller flygrutterna. På vindkraftsområdet kan det vara nödvändigt att lämna tillräckligt vidsträckt flygkorridor där det inte finns kraftverk. De skadliga konsekvenserna för fåglarna kan

hindras i samband med den mer detaljerade planeringen även vad gäller planeringen av ljuset, genom att stoppa rotorerna under de tider som flest fåglar flyttar eller genom att undvika trattformade grupperingar med vindkraftverk.

Eftersom vindkraftsområden har gällrats bort och förminskats till följd av fågelutredningen (Ramboll 2016) är det möjligt att bedöma att de skadliga konsekvenserna för fåglarna och Naturaområdena har minskat avsevärt i förhållande till konsekvenserna i utredningsfasen. Konsekvenserna för exempelvis fåglarnas flyttvägar, de utrotningshotade rovfåglarnas revir eller Naturaområdena utreds noggrannare i samband med den fortsatta planeringen.

På havsområdet kan vindkraftsbyggen ha negativa konsekvenser för undervattensnaturen. I synnerhet sandreven har en stor biologisk mångfald på lokal nivå och utbyggnaden av vindkraft kan ha skadliga konsekvenser för den. Hur konsekvenserna riktas mot naturen under vatten preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen.

Röjsjö, Övre-Rikeby och Lapträsk-Lovisa

vindkraftsområden ligger på MLY-områden, det vill säga skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket. Vindkraftverken orsakar inga stora hinder för rörligheten på skogsområdena och äventyrar således inte kontinuiteten för det ekologiska nätverket på landskapsnivå. Det är ändå möjligt att vindkraftverket medför olägenheter för en del arter vilkas livsmiljöer består av stora skogsområden (t.ex. tjädern). Konsekvenserna klarnar i samband med den fortsatta planeringen, då man till exempel vet vindkraftverkens exakta placering.

Vindkraft är en ren och koldioxidfri form för att producera energi och den har betydande positiva konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Byggandet av vindkraft förändrar tillsammans med överföringsnätet för el och nya vägförbindelser miljön och landskapet, vilket kan upplevas som negativt. Om vindkraftverken förläggs bra kan de också ge landskapet mervärde.

Vindkraftverkens konsekvenser för landskapet beror på kraftverkens förhållande till omgivningen och hur dominerande vindkraftsanläggningarna är i olika typer av landskap. Vindkraftverk som placerats i öppna landskap, såsom havsområden eller åkerfält, kan synas på långt håll. Enbart det faktum att vindkraftverken syns är ändå inte automatiskt en olägenhet för landskapet. Hur betydande de visuella effekterna är beror på flera olika faktorer, såsom de övriga elementen i landskapet och landskapets omfattning eller struktur. Det är i allmänhet möjligt att konstatera att ju längre avståndet blir till kraftverken, desto mindre betydelse har de visuella effekterna samtidigt som de övriga elementen i synfältet gör att vindkraften inte är lika dominerande.

Från en del områden som är värdefulla för landskapet eller kulturmiljön på landskaps- eller riks nivå kommer man att kunna se vindkraftverken. Av utredningarna på landskapsnivå framgår ändå att planlösningens vindkraftsområden inte har betydande negativa konsekvenser för landskapet eller kulturmiljön. Konsekvenserna för landskapet beror på vindkraftverkens mer exakta placering. Konsekvenserna för landskapet kan bedömas närmare i samband med den mer detaljerade planeringen. Samtidigt är det möjligt att bedöma vindkraftverkens eventuella konsekvenser för fornlämningar.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Vindkraftsverkens ekonomiska konsekvenser är i huvudsak positiva. Bygandet av vindkraftverk samt underhålls- och reparationsarbeten skapar jobb, både för tiden som kraftverken byggs och är i bruk. Vindkraftsbolagen betalar fastighetsskatt åt kommunerna och även hyresersättning åt markägarna. Det har positiva effekter på ekonomin på lokal nivå. Bygandet av ett vindkraftsområde kan tjäna kommunen som området förläggs till på samma sätt som investeringar i industri. Vindkraft är en betydande industribransch som också medför exportmöjligheter.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Invånarna kan också fortsättningsvis röra sig i den närliggande naturen samt använda närområdena för övrig rekreation, såsom svamp- eller bärplockning eller jakt, då vindkraftverken är i bruk.

Enligt en ungefärlig bedömning i Nylands vindkraftsutredning medför områdena som lämpar sig för vindkraft inga betydande bullerkonsekvenser för närområdenas invånare. Bullrets spridning beror på flera faktorer såsom vindkraftverkens exakta placering, vilken man inte kände till i utredningen på landskapsnivå. Bedömningen av bullerkonsekvenserna preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen.

Samkonsekvenser

Då flera vindkraftsområden ligger nära varandra uppstår samkonsekvenser för miljön. Samkonsekvenser kan uppkomma även om vindkraftsområdena inte skulle ligga väldigt nära varandra, vindkraftverken skulle byggas efter hand under en längre tid eller närliggande vindkraftsområden skulle förverkligas i olika etapper (Miljöministeriet 2012). Vanligtvis riktas de mest betydande samkonsekvenserna som uppkommer av flera vindkraftsområden mot landskapet eller fåglarna, så är fallet också i Nyland.

Enligt vindkraftsutredningen (Nylands förbund 2014) medför de vindkraftsområden som anvisas i landskapsplanen samkonsekvenser för landskapet vad gäller områdena Röjsjö och Övre Rikeby. Om bägge vindkraftsområdena förverkligas kommer det nationellt värdefulla landskapsområdet Pernåvikens miljö och Forsby ådals landskapsområde samt det byggda kulturmiljöobjektet av riksintresse Malmgård att ligga mellan två vindkraftsområden och samkonsekvenser riktas då mot dessa områden.

Vindkraftverkens storlek, antal och mer exakta placering inverkar på hur samkonsekvenserna för landskapet riktas och vilken omfattning de har. I det här planeringsskedet

är det endast möjligt att göra en grov uppskattning om hur konsekvenserna riktas. Då kartan granskas utifrån ett teoretiskt maximalt antal vindkraftverk och utan att man närmare beaktar terrängförhållanden uppstår samkonsekvenser sannolikt åtminstone för bland annat Nedre Rikeby och Kuskosk åkerområden. Sett från de här områdena riktar sig vindkraftverken mot motsatta vädersträck. Det innebär att på de här områdena, från vilka bägge vindkraftsområdenas kraftverk syns samtidigt, syns kraftverken också i olika utsiktssektorer. Eftersom de riktar sig mot motsatta vädersträck syns kraftverken nödvändigtvis ändå inte i lika stor omfattning på samma områden. Områden med utsikt mot kraftverken kan till exempel vara mitt emot varandra liggande hörn av öppna åkerområden. Samkonsekvenserna ska utredas noggrannare i samband med den mer detaljerade planeringen. Då man vet närmare var kraftverken ska stå är det möjligt att till exempel med en frisksiktsområdesanalys granska samkonsekvenserna och lindra de skadliga konsekvenserna med hjälp av till exempel noggrannare planering av var vindkraftverken ska byggas.

I samband med planarbetet har man utarbetat en tilläggsutredning om

vindkraftsområdenas samkonsekvenser för flyttfåglarna och Naturaområdena (Ramboll 2016). Enligt utredningen anvisas vindkraftverken längs flyttstråk som fungerar som huvudflyttstråk för många fågelarter och som är internationellt viktiga. I närheten av kraftverken finns Naturaområden och vindkraften kan ha konsekvenser för arterna som ingår i Naturaområdenas fågeldirektiv. Vindkraftsområdena kan ändå förverkligas så att de inte medför betydande samkonsekvenser på populationsnivå för flyttfåglarna eller betydande skadliga samkonsekvenser för Naturaområdena. För att undvika skadliga konsekvenser förutsätts att man i den mer detaljerade planeringen noggrant planerar var vindkraftverken ska byggas och överväger hur många kraftverk som högst kan finnas på området.

Vindkraftverken i Nyland kan tillsammans med vindkraftsområden på andra håll i Nyland och även vindkraftsområden i andra länder ge upphov till kumulativa konsekvenser. De kumulativa konsekvenserna är bland annat beroende av hur många av de i Finland eller i andra länder planerade vindkraftsprojekten som i framtiden förverkligas.

5.3 Grönstruktur

Med grönstruktur avses det nätverk som grönområden och grönförbindelserna mellan dem bildar. Grönstrukturen är en del av samhällsstrukturen och i grönstrukturen ingår också vattenområden, det vill säga blåstruktur. Ämnet har presenterats närmare i rapporten om grönstrukturens utvecklingsbild (Nylands förbund 2014)

De främsta mål som anges för grönstrukturen i planen hänför sig till att trygga naturens mångfald och öka utbudet av ekosystemtjänster. Naturens mångfald bildar en grund för utbudet av ekosystemtjänster. Tillsammans är dessa viktiga förutsättningar för välbefinnande och hållbar konkurrenskraft.

Grönstrukturen upprätthåller naturens mångfald. Naturen producerar många olika fördelar för

människan, det vill säga ekosystemtjänster. Rent vatten och trävaror (produktionstjänster), reglering av klimatet och stävjandet av erosion (reglerande och upprätthållande tjänster) samt vackra landskap och användning av naturen för rekreation är exempel på fördelar som uppkommer av ekosystemtjänsternas strukturer och processer. Naturens mångfald och ekosystemens funktioner inverkar direkt och indirekt på människornas välbefinnande med hjälp av ekosystemtjänsterna. Människan gagnas av och är rent av beroende av ekosystemens materiella och immateriella tjänster. På motsvarande sätt inverkar människans verksamhet på naturen och produktionen av ekosystemtjänster.

Klimatförändringens konsekvenser samt anpassningen till och stävjandet av den är de mest betydande förändringarna i verksamhetsmiljön för grönstrukturens och ekosystemtjänsternas del. En fungerande grönstruktur är på många sätt av

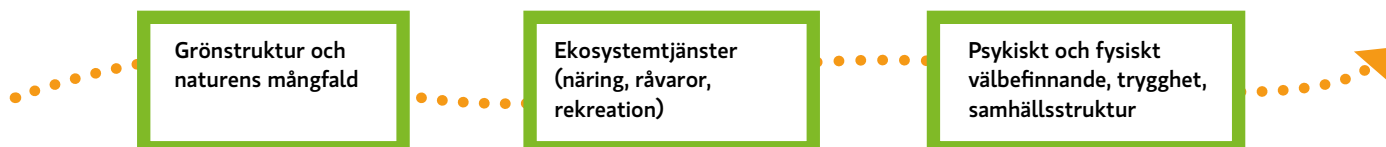
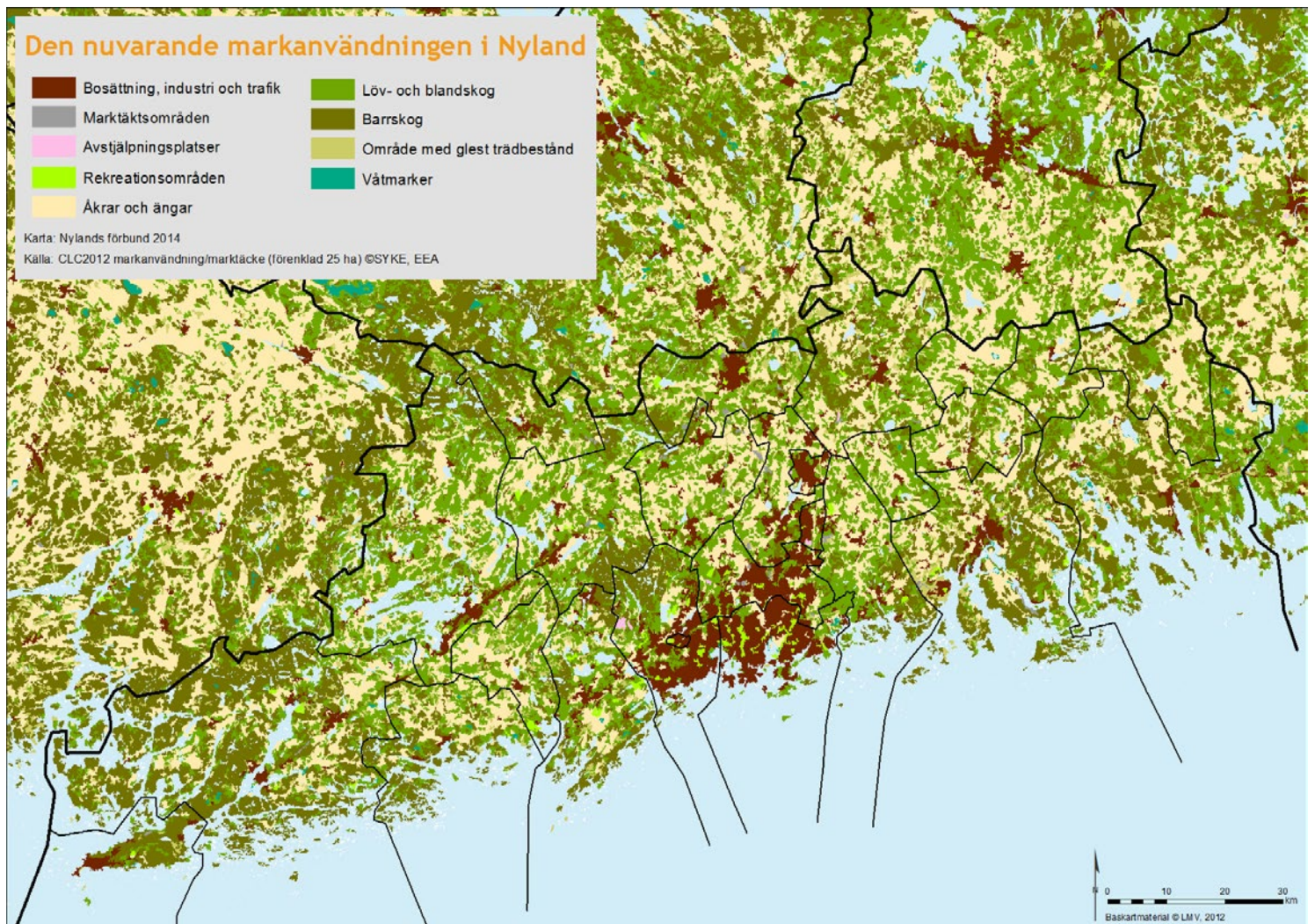

Bild 8: Grönstruktur och ekosystemtjänster som producenter av välmående.

Bild 9: Den nuvarande markanvändningen i Nyland. I närheten av den tätbebyggda huvudstadsregionen ligger några omfattande skogsområden såsom Noux och Sibbo storskog. För övrigt är markanvändningen väldigt växlande med skogsområden, odlingsmark och tätorter.

betydelse för anpassningen till klimatförändringen. Det har också konstaterats att grönområden har en positiv inverkan på invånarnas hälsa och livskvalitet. Då befolkningen ökar och stadsstrukturen blir tätare är det synnerligen viktigt att se till att det finns tillräckliga möjligheter till rekreation.

Grönstrukturen ökar Nylands konkurrenskraft genom att skapa förutsättningar för företagsverksamhet som grundar sig på naturen. Landsbygdsnäringarna genomgår förändringar bland annat vad gäller bioekonomi och välfärdstjänster, vilkas förutsättningar också bör tryggas. Natur- och kulturvärden är sammankopplade med varandra och kompletterar ofta varandra. Natur- och kulturmiljöerna medför viktiga förutsättningar för rekreation och upplevelser och de främjar i sin tur Nylands konkurrenskraft och näringar, såsom turismen.

I Nyland finns det livsmiljöer som till följd av det sydliga läget, den varierande jordmånen och den vidsträckt skärgården med miniatyrlandskap är

unika för flera olika arter. Skogar, åkrar, vattendrag samt andra naturområden bildar ett ekologiskt nätverk som är viktigt för bevarandet och spridningen av arter. Då klimatet förändras blir det ekologiska nätverket som ingår i grönstrukturen allt viktigare för att arterna ska kunna förflytta sig till mer lämpliga områden.

Till följd av det stora behovet av att bygga bostäder som uppstår då invånarna och företagsverksamheten ökar i metropolområdet ställs det exceptionellt hårda krav på markanvändningsplaneringen i hela Nyland. Området som Nylands tätorter omfattar har utvidgats snabbt under de senaste årtiondena.

De tidigare landskapsplanprocesserna och de förändringar som nyligen inträffat i markanvändningen har gett upphov till ett behov att uppdatera områdesreserveringarna och planeringsbestämmelserna som hänför sig till grönstrukturen. I etappplansplan 4 granskas grönstrukturen

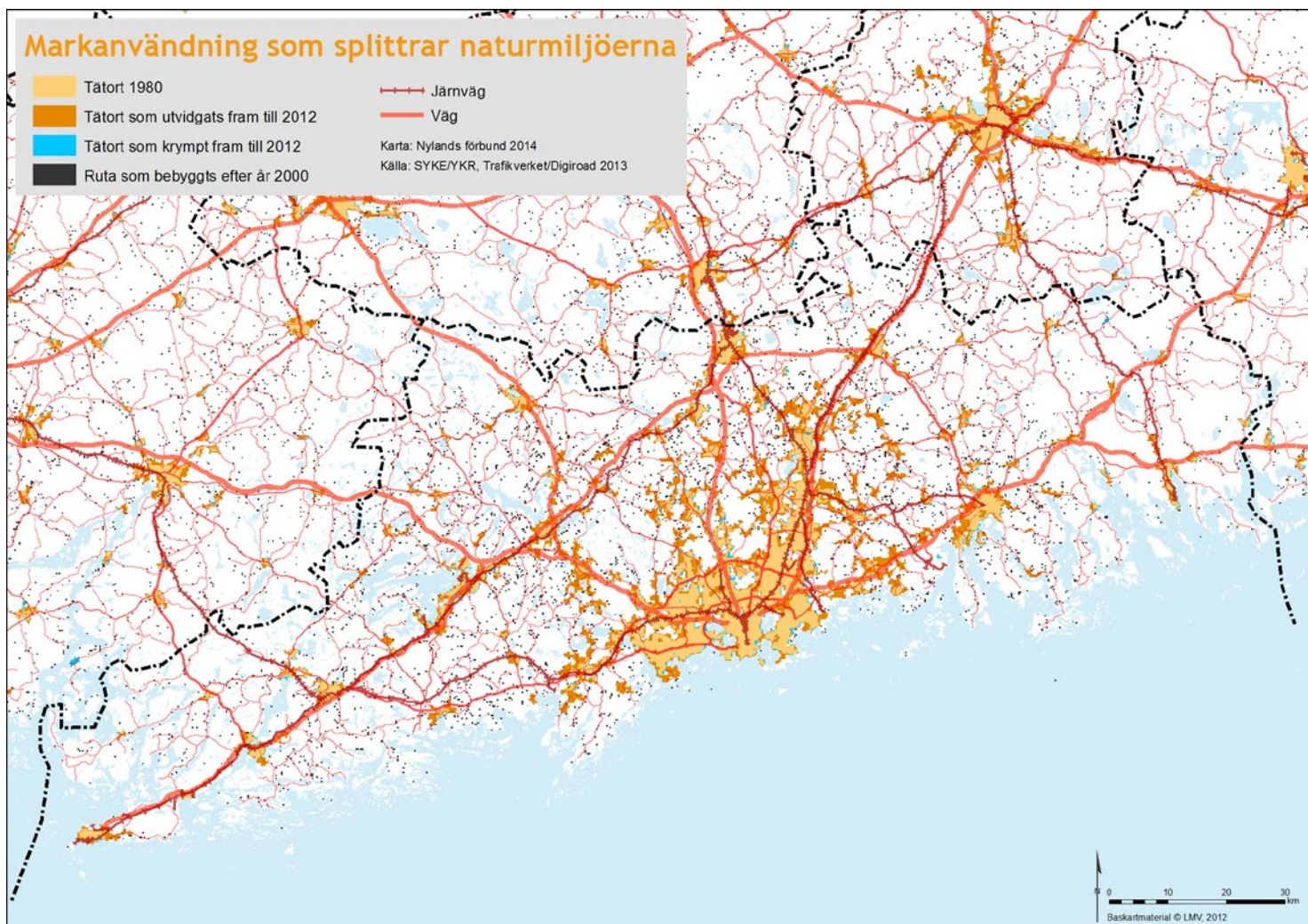

Bild 10: Markanvändning som splittrar naturmiljöerna. Naturmiljöerna i Nyland har splittrats till följd av bland annat bosättning och trafikleder. Bilden skildrar tätorternas utvidgning under de senaste årtiondena samt hur utspritt områden har bebyggs utanför tätorterna efter år 2000.

som en helhet och dess innehåll och omfattning på landskapsnivå definieras. I planlösningen behandlas grönstrukturen i Nyland med enhetliga principer för hela planeringsområdet, innehållande både land- och havsområden.

Grönstrukturen i de gällande landskapsplanerna

I de gällande landskapsplanerna för Nyland har grönstrukturen angetts på flera olika sätt. Beteckningar som hänför sig till landskapets grönstruktur är Natura-, naturskydds- och rekreationsområden samt beteckningar som anger behov av grönförbindelse. Också olika jord- och skogsbruksdominerade områden finns med. Egenskapsbeteckningar som stöder grönstrukturen har angetts för bland annat grundvattenområden och värdefulla geologiska formationer. Grönstrukturens egenskaper och värden har beaktats även i andra beteckningar och deras

planeringsbestämmelser. Beteckningar som anger grönstrukturen i de gällande landskapsplanerna presenteras på en förenklad karta i kartbilaga VI.

Grönstrukturens uppgiftsunderlag och utredningar

I planarbetet har man använt nya metoder som baserar sig på geografisk information för att värdesätta naturmiljöer och definiera ekosystemtjänster. Den information som behövs för att planera grönstrukturen har sammanställts och kompletterats med flera utredningar som utgår från både naturens egenvärde och den nytta som grönstrukturen genererar för människorna. I samarbete med Helsingfors universitet har man använt en så kallad Zonation-metod som grundar sig på geografisk information och som gör det de mest värdefulla naturvärdena för planläggningen på landskapsnivå. Nylands förbund har också samarbetat med

Finlands miljöcentral för att i form av ett EkoU-ma-projekt granska ekosystemtjänsterna. Därtill har man grönbältet för Helsingforsregionens utretts i form av ett diplomarbete (Nylands förbund 2015). Dessa arbeten är en del av projektet för att utveckla planläggningen på landskapsnivå. Projektet finansieras av miljöministeriet. Utredningsresultaten fungerar som bakgrundsmaterial när för utarbetandet av landskapsplanen samt som motiveringar till planlösningarna. Samtliga utredningar finns tillgängliga i elektronisk form på webbsidorna om landskapsplanen.

Beskrivning och motivering till planlösningen för grönstruktur

Landskapsstyrelsen godkände planeringsprinciperna vid sitt möte 15.9.2014. Utifrån planeringsprinciperna har planlösningen utarbetats. Planlösningen för grönstrukturen bildas av bland annat naturskyddsområden, områden som ingår i nätverket Natura 2000, grundvattenområden, geologiska formationer, vidsträckta och sammanhängande skogsområden, behov av grönförbindelse samt rekreatiomsområden och friluftsleder. Tryggandet av naturvärden ingår också i planeringsbestämmelserna som gäller andra markanvändningsformer. I samband med grönstrukturen har också planlösningen som gäller skärgårdszonerna behandlats.

Grönstrukturen kompletteras av landskapsplanens vita områden som berörs av den gällande planeringsbestämmelsen och utvecklingsrekommendationen. Enligt planeringsbestämmelsen och utvecklingsrekommendationen ska man i den mer detaljerade planeringen utreda och beakta landskapets och kulturmiljöns särdrag samt åkerskogs- och andra naturområden av betydelse för jord- och skogsbruket, ekologin eller rekreationen. Det ska undvikas att områdena splittras i onödan. I samband med grönstrukturen har också vårdbiotoper, Zonation-områden och Helsingforsregionens grönbälte behandlats som en del av temats bakgrundsmaterial.

Landskapsstyrelsen godkände vid sitt möte 14.9.2014 de planeringsprinciper utifrån vilka planlösningen har utarbetats.

5.3.1 Naturskyddsområden

Naturskyddsområdena tryggar arternas och naturtypernas mångfald. Med hjälp av

Grönstrukturens planeringsprinciper (landskapsstyrelsen 15.9.2014)

Ekosystemtjänster

- Grönstrukturens särdrag samt möjligheterna att erbjuda mångsidiga och olika verksamhetsmiljöer utnyttjas också. Kusten och havsområdet granskas som en helhet.
- En mångsidig användning av grönstrukturen och tillhörande områden stöds. Man utvecklar ett system för att styra samt i planen presentera grönstruktur som bildar omfattande helheter och som producerar flera olika ekosystemtjänster.
- De senaste gränserna för grundvattenområden som är viktiga för vattenanskaffningen anvisas.

Naturens mångfald

- Naturskyddsområden som är av intresse på åtminstone landskapsnivå anvisas och nya områden som staten har införskaffat för skyddsändamål beaktas.
- Nationalparker anvisas som naturskyddsområden och deras verksamhets- och utvecklingsförutsättningar förstärks.
- För att trygga det ekologiska nätverket, både inom landskapet och över landskapsgränserna, granskas nätverket som helhet och tillräckligt vidsträckta områden och grönförbindelser anvisas.
- Geologiska formationer som är av betydelse åtminstone på landskapsnivå kompletteras med vind- och strandavlagringar och eventuella andra nya objekt.

Nätverk av friluftsområden

- Friluftsområden av intresse på åtminstone landskapsnivå anvisas i förhållande till befolkningens placering samt i förhållande till tätortsstrukturen. Områdenas enhetlighet och tillgänglighet framhävs, likaså förbindelserna mellan områdena.
- Friluftsområden anvisas i första hand på mark som ägs av staten, kommunerna eller föreningen för friluftsområden.
- Nationalparkernas verksamhets- och utvecklingsförutsättningar förstärks som en del av nätverket av friluftsområden.

Naturresurser

- Förutsättningarna för jord- och skogsbruksnäringar främjas genom att man eftersträvar att bevara enhetliga åker- och skogsområden.
- Skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket (MLY) anvisas i mån av möjlighet också på östra Nylands område.
- Grönstrukturens möjligheter vid utvecklingen av turistnäringarna identifieras.

naturskyddsområden ser man också till att nationallandskapet, kulturarvet och rekreations- och friluftsområden bevaras. Med beteckningen för naturskyddsområde anges områden som skyddats eller som är avsedda att skyddas med stöd av naturvårdslagen. Sådana områden är nationalparker, naturreservat och andra naturskyddsområden. Med beteckningen för naturskyddsområde anges också områden som ingår i naturskyddsprogram samt områden som omfattas av Natura 2000-programmet till delar som områdena har beslutats att förverkligas med stöd av naturvårdslagen.

Planlösning och motivering

Planlösningen för naturskyddsområden i de gällande landskapsplanerna upphävs och tas på nytt med i planlösningen med områdesgränser som delvis har ändrats. För att ange naturskyddsområden används det beteckningssätt som tidigare använts i landskapsplanen för Nyland (2006), det vill säga en områdesreserveringsbeteckning med tillhörande planeringsbestämmelse. Beteckningens beskrivning omfattar nu också en anmärkning om att myndigheten för det området som myndigheten förvaltar även fatta andra beslut om att skydda området än sådana som grundar sig på naturvårdslagen. Naturskyddsområden omfattas av bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen.

Största delen av områdesreserveringarna för naturskyddsområden som anges i planlösningen har redan angetts i de fastställda landskapsplanerna. Alla nya områden utgår från samma kriterier vad gäller områdets betydelse på landskapsnivå.

Då landskapsplanen har utarbetats har man beaktat följande riksomfattande naturskyddsprogram:

- Det riksomfattande basprogrammet för myrskydd
- Det riksomfattande programmet för skydd av fågelrika insjöar och havsvikar
- Det riksomfattande lundskyddsprogrammet
- Det riksomfattande programmet för skydd av gamla skogar
- Det riksomfattande programmet för skydd av stränder
- Det riksomfattande programmet för skydd av åsar
- Statsrådets principbeslut om skyddet av gamla skogar

Som naturskyddsområden anges i planlösningen de objekt som omfattas av de riksomfattande

naturskyddsprogrammen och som har eller ska förverkligas som naturskyddsområden.

Som naturskyddsområden anges i planlösningen också områden som har förverkligats genom skyddsbeslut i enlighet med naturvårdslagen. Som naturskyddsområden anges ytterligare områden som införskaffats åt staten för naturskyddsändmål och som förverkligas genom naturvårdslagen. Materialet jämte områdesgränser har man fått från Filands miljöcentraler, NTM-centralernas och Fortsstyrelsens databaser. Besluten som gäller naturskyddsområden följer de beslut som varit i kraft 20.7.2016.

I planlösningen anvisas Nylands samtliga nationalparker som naturskyddsområden i enlighet med de nuvarande områdesgränserna. Dessa är alltså Östra Finska vikens, Noux, Sibbo storskogs och Ekenäs skärgårds nationalparker.

Beträffande naturskyddsområdena beaktas den respons som har fåttts om planen, terrängbesöken som Nylands förbund utförde 2014–2015 och naturinventeringsuppgifter som har samlats in i samband med kommunplanläggningen.

I beredningen av planlösningen har man utnyttjat det förslag som arbetsgruppen för myrskyddet har tagit fram (Alanen & Aapala 2015) och tillhörande material från den riksomfattande inventeringen av myrskyddet (NTM-centralen 2014). Bland områdena som ingår i materialet anvisar man i planlösningen som skyddsområden sådana områden på mer än fem hektar som klassas nationellt värdefulla och som ägs av staten eller som redan i de gällande planerna har anvisats som naturskyddsområden. Områdena har jämförts med kommunernas planer med hjälp av materialet i miljöförvaltningens informationstjänst Liiteri. Som naturskyddsområden anges också sådana myrområden på vilka naturskyddsområden har inrättats med stöd av naturvårdslagen eller vilkas värde på landskapsnivå har påvisats i förbundets egna eller kommunernas naturutredningar (områden som uppfyller de så kallade LAKU-kriterierna). I enlighet med förutnämnda planeringsprinciper anvisas i Nyland 13 områden antingen helt och hållet eller delvis som naturskyddsområden.

Två naturskyddsområden, som är i försvarsmaktens bruk, anges med beteckningen SL/ep. Områdena finns i Hindsby i Sibbo och Syndalen i Hangö och är primärt naturskyddsområden på vilka man bör beakta de behov som försvarsmakten har på området. Områdena skiljer sig från vanliga

naturskyddsområden i synnerhet för att tillträdet till områdena är begränsat.

Naturskyddsområdenas objektuppgifter och -nummer presenteras i en separat bilaga (Övriga bilagor 1).

I planlösningen anvisas inte mindre än fem hektars områden som förverkligats eller som införskaffats åt staten för naturskyddsändamål. Dessa objekt som till ytan är små har inte samma betydelse för styrningen av områdesanvändningen på landskapsnivå som större områden. Därtill skyddas deras naturvärden redan genom beslut i enlighet med naturvårdslagen eller genom statens upphandlingsbeslut.

I enlighet med planlösningen anvisas i etapp-landskapsplan 4 inte sådana naturskyddsområden

på mindre än fem hektar som har anvisats i de gällande landskapsplanerna. Därtill lämnas av andra orsaker fem områden på mer än fem hektar utanför planen. I naturskyddsområdenas objektuppgifter (Övriga bilagor 1) anges alla naturskyddsområden som upphävs samt motiveringarna därtill.

Vad gäller naturskyddsområden presenteras i kartbilaga V2 de naturskyddsområden som har förverkligats i samband med beslut i enlighet med naturvårdslagen samt de områden som har införskaffats åt staten för naturskyddsändamål (beslut från 20.7.2016). Naturskyddsområden på mindre än fem hektar som har förverkligats och som ligger utanför de naturskyddsområden som anvisas i planen skildras i kartbilaga V2. I kartbilaga V3 presenteras planlösningen för naturskyddsområden.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 Naturskyddsområde	<p>Med beteckningen anges områden som skyddats eller som är avsedda att skyddas med stöd av naturvårdslagen. Det är fråga om nationalparker, naturparker och andra naturskyddsområden. Som skyddsområden har också anvisats områden som hör till skyddsprogrammen samt områden som hör till programmet Natura 2000 till den del som det i samband med besluten har framförts att områdena skall förverkligas med stöd av naturvårdslagen.</p> <p>På ett område som innehas av en myndighet kan myndigheten även på andra grunder än naturvårdslagen fatta beslut för att trygga skyddet av området.</p> <p>Till beteckningen hänför sig bygginstränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>På områden som anvisats som skyddsområden får inte planeras åtgärder som äventyrar eller försämrar de natur- och miljövärden, på grund av vilka området har bildats till naturskyddsområde eller målet är att inrätta ett sådant. I den mer detaljerade planeringen av området skall anges hur friluftsleder som utmärkts på landskapsplanekartan fortsätter.</p>
 Naturskyddsområde i försvarsmaktens bruk	<p>Med beteckningen anges ett område i Hindsby i Sibbo och ett område i Syndalen i Hangö som hör till naturskyddsområden och som används av försvarsmakten och till vilka allmänhetens tillträde är begränsat.</p>	<p>Området är primärt ett naturskyddsområde på vilket man bör beakta de behov som försvarsmakten har på området.</p>

Rättsverkningar och tolkning

Som naturskyddsområden anges i landskapsplanen sådana områden som enlighet med naturvårdslagen ska skyddas som naturskyddsområden. Beteckningen är en områdesreserveringsbeteckning. På ett område som i landskapsplanen anvisas som naturskyddsområde gäller bygginstränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. På ett område där bygginstränkning gäller får tillstånd att uppföra en byggnad inte beviljas så att genomförandet av landskapsplanen försvåras. Tillstånd skall dock beviljas, om förvägrande av tillstånd på grund av landskapsplanen skulle orsaka sökanden betydande olägenhet och kommunen eller, när området måste anses vara avsatt för något annat offentligt samfund, detta inte löser in området eller betalar skälig ersättning för olägenheten.

På områden som ingår i Natura 2000-programmet gäller naturvårdslagens bestämmelser. Naturaområden anges i landskapsplanen i enlighet med statsrådets områdesgränser som naturskyddsområden i de fall då det i samband med beslutet har framförts att området ska förverkligas med stöd av naturvårdslagen. Aktörer som verkställer projekt eller utarbetar planer måste bedöma vilka konsekvenser projektet eller planen skulle ha för Natura 2000-området. Den här skyldigheten gäller oberoende av vad som anges i landskapsplanen. Med planer avses planläggning eller vägplaner i enlighet med markanvändnings- och bygglagen.

Naturskyddsområdena i landskapsplanen har antingen förverkligats eller så är de avsedda att

förverkligas som naturskyddsområden. I lagen föreskrivs bland annat om förverkligandet av naturskyddsprogram och naturskydd på områden med privat ägare. Miljöministeriet har i uppgift att genomföra naturskyddsprogrammen. Ägaren till ett område som ingår i programmet har rätt att kräva att området inlöses. Staten har ersättningskyldighet men vid behov också rätt att inlösa området. Inrättandet av ett naturskyddsområde som inte hör till något skyddsprogram förutsätter alltid markägarens ansökan eller godkännande. Den regionala miljömyndigheten kan inte fatta beslut om att inrätta ett skyddsområde om markägaren eller myndigheten inte har kommit överens om fridlysningsbestämmelserna och ersättningen för området. Inrättandet av ett naturskyddsområde ska registreras i fastighetsdatasystemet.

På grund av sättet att framställa landskapsplanen och på grund av planens omfattning är gränserna för naturskyddsområden som anges i planen ungefärliga. Gränserna för ett naturskyddsområde som redan har förverkligats och som anges i landskapsplanen ska alltid tolkas i förhållande till planen på kommunnivå. Tillåtandet av åtgärder beror på bestämmelserna om fridlysning som har beslutats om i samband med beslutet om att inrätta ett skyddsområde. Gränserna för naturskyddsområden som inte har förverkligats preciseras i samband med beredningen av beslut om att inrätta ett skyddsområde samt i samband med själva beslutet.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Som naturskyddsområden anges områden som skyddats eller som är avsedda att skyddas med stöd av naturvårdslagen. Vården och användningen av naturskyddsområden som har förverkligats styrs av de bestämmelser som i enlighet med naturvårdslagen upprättats i samband med skyddsbeslutet. Även om det för områdets del inte har fattats beslut om inrättande av ett naturskyddsområde får inga åtgärder som försämrar eller äventyrar områdets natur- eller miljövärden planeras. På områden som i landskapsplanen

anges som naturskyddsområden gäller bygginstränkning i enlighet med 33 § i markanvändnings- och bygglagen.

Skyddsområdena medför specialvillkor och begränsningar för användningen av området, som inverkar på till exempel rätten att färdas och bygga på området. Skyddsområdena kan också inverka på markanvändningen på områden som gränsar till eller ligger i närheten av dem. Inrättandet av ett naturskyddsområde registreras i fastighetsregistret.

För en del naturskyddsområden har föreslagits att de upphävs i landskapsplanen. Det

innebär ändå inte att områdena förlorar sina naturvärden på lokal nivå. Noggrannare beslut om markanvändningen på dessa områden fattas i samband med den kommunala planläggningen och då samordnas också naturvärdena med den övriga markanvändningen.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Skyddsområdena har en begränsande inverkan på planeringen av trafikleder samt på planeringen och placeringen av samt sträckningarna för konstruktioner som hänför sig till samhällsservice. Då större naturskyddsområden såsom nationalparker används för rekreationsbruk ökar trafiken och förutsätter eventuellt nya parkeringsarrangemang i närheten av områdena.

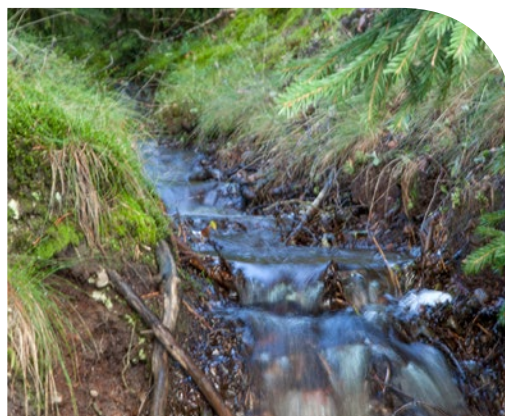
Konsekvenser för naturen och miljön

Skyddsområden bevarar naturgeografiska helheter och objekt som är typiska för landskapet. Beteckningarna bevarar naturens mångfald samt stöder en hållbar användning av naturvärden och naturmiljön. Områdena tryggar skyddet av arter och växter samt upprätthåller den ekologiska balansen. Skyddsområdena är det ekologiska nätverkets kärnområden och de upprätthåller nätverkets funktioner. Områdena är särskilt betydande för utrotningshotade och sällsynta arter.

Naturskyddsområdena erbjuder olika ekosystemtjänster som hänför sig till reglering av miljön. Till exempel fungerar skyddsområdena som kolsvalg, de förbättrar luftkvaliteten och jämnar ut temperaturskillnaderna och konsekvenserna av kraftiga regn. På det här sättet har områdena en stor betydelse i anpassningen till och stävjandet av klimatförändringen.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Sådan av människans verksamhet som formar landskapet förekommer i väldigt liten grad eller inte alls på naturskyddsområden. På det sättet värnar skyddsområdena om naturens skönhet och naturlandskapets värden

samt upprätthåller naturens och landskapets mångfald.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Förverkligandet och upprätthållandet av skyddsområden medför kostnader för staten. I och med att staten införskaffar områden ökar ändå statens markägande. Naturskyddet begränsar användningen av områdena för skogsbruk, marktäkt eller byggande. Begränsningar för byggande eller annan verksamhet på naturskyddsområdena medför extra kostnader. Å andra sidan har markägarna rätt att få ersättning då ett naturskyddsområde inrättas.

Skyddsområdena kan stöda utvecklingen av turismnäringarna, vilket har positiva effekter på den regionala ekonomin samt sysselsättande inverkan. Skyddsområdena producerar ekosystemtjänster i stor omfattning, vilket har betydande ekonomiskt värde.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Skyddsområdena ökar bostadsmiljöernas mångformighet och ger fler möjligheter till rekreation i naturen, vilket främjar invånarnas välbefinnande och hälsa. Skyddsområdena kan inverka på invånarnas eller ett samhälles invanda rutiner och då kan de också upplevas som begränsande.

Skyddsområden för det värdefulla naturarvet vidare till kommande generationer och ökar invånarnas medvetenhet om miljön. Skyddsområdena tjänar också forskning, undervisning och uppföljning av miljöns tillstånd.

5.3.2 Natura 2000 -områden

Syftet med nätverket Natura 2000 är att skydda den mångfaldiga naturen. Nätverket tryggar livsmiljöerna för de naturtyper och arter som angetts i habitatdirektivet. Enligt naturvårdslagen förutsätts att de naturvärden som utgör grunden för skydd av ett område som hör till nätverket Natura 2000 inte betydligt får försämrats. Natura 2000-områdena ska också beaktas i landskapsplanen och planens konsekvenser för dessa områden ska bedömas. I etappplansplan 4 behandlas områden som ingår i nätverket Natura 2000 endast till de delar som förutsätts för att förenhetliga de landskapsplanebeteckningar jämte planeringsbestämmelser som använts för det tidigare Nylands och östra Nylands område.

Planlösning och motivering

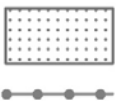
I planlösningen föreslås att de beteckningar (områden och linjer) som hänför sig till Natura 2000-områden och som angetts på östra Nylands område i landskapsplanen för östra Nyland upphävs med anledning av behovet av förenhetliga landskapsplanernas beteckningar och bestämmelser. Samtliga Natura 2000-objekt på östra Nylands område anges i planlösningen med de beteckningar (områden

och linjer) som redan använts tidigare i landskapsplanen för Nyland (2006). Ett undantag utgör området utanför Borgå (Sandkallans södra havsområde FI0100106) som redan i etappplansplan 2 angetts på ett enhetligt sätt och därför inte ändras.

Det har inte skett några ändringar i nätverket Natura 2000 sedan etappplansplan 2 utarbetades. Efter de ändringar i beteckningssättet som görs i etappplansplan 4 kommer hela nätverket att i landskapsplanerna för Nyland ha angetts på ett enhetligt sätt. I planlösningen föreslås inga ändringar i områdesgränserna eller instrumenten för att inrätta områden, vilka anges i statsrådets beslut. Områden som ingår i nätverket Natura 2000 beaktas i planeringen med hjälp av naturvårdslagen. I landskapsplanen är det således inte motiverat att separat ge planeringsbestämmelser för dessa områden.

Områden som i Nyland hör till nätverket Natura 2000 presenteras i kartbilaga V12. Konsekvenserna som planen bedöms medföra för områdena som ingår i nätverket Natura 2000 presenteras i en separat bilaga (Övriga bilagor 2). Där redogörs också närmare för bedömningsprocessen som berör Naturaområden

Beteckning och bestämmelse

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 <p>Område som hör till eller föreslagits hör till nätverket Natura 2000</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges områden som hör till programmet Natura 2000 enligt statsrådets beslut samt statsrådets förslag till komplettering av programmet. Mark- och vattenområden anges med rasterbeteckning och åar med linjebeteckning.</p> <p>Med stöd av naturvårdslagen får på området eller i dess närhet inte planeras åtgärder som avsevärt försämrar de naturvärden enligt fågeldirektivet eller habitatdirektivet på grund av vilka området har tagits med i programmet.</p>	

Rättsverkningar och tolkning

Då projekt eller andra planer utarbetas och fastställs ska man beträffande områdena som hör till nätverket Natura 2000 följa vad som föreskrivs i naturvårdslagens 10 kapitel. Det här gäller alla planläggningsnivåer som följer markanvändnings- och bygglagen. Projekten kan i sin tur exempelvis vara olika byggnadsprojekt som gäller vägar, järnvägar, flygfält, hamnar eller kraftledningar samt gruvprojekt, dikningar och andra arrangemang som gäller vattendrag. Andra planer förutom dem som görs genom planläggning är till exempel vägplaner och planer i anslutning till skogsbruket.

Det mest väsentliga är förbudet mot att försämra naturvärden som gäller för områden som hör till Natura 2000. Det innebär att naturvärden vilkas skydd ligger till grund för att området tagits med i nätverket Natura 2000 inte får försämrats avsevärt. Om ett projekt eller en plan antingen ensam eller granskad tillsammans med andra projekt eller planer sannolikt avsevärt försämrar de naturvärden vilkas skydd ligger till grund för att ett område har tagits med eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000, ska den som genomför projektet eller utarbetar planen på vederbörligt sätt bedöma vilka dessa konsekvenser är. Detsamma gäller

projekt eller planer som genomförs utanför området men som sannolikt orsakar skadliga verkningar som sträcker sig ända till Naturaområdet.

Den myndighet som beviljar tillstånd eller godkänner en plan ska övervaka att en konsekvensbedömning görs. Myndigheten ska begära ett utlåtande om bedömningen av närings-, trafik- och miljöcentralen samt av den som förvaltar naturskyddsområdet. Myndigheten får inte bevilja tillstånd att genomföra ett projekt eller godkänna eller fastställa en plan vilkas bedömnings- och remissförfarande påvisar att projektet eller planen avsevärt försämrar de naturvärden vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000. Tillstånd får ändå beviljas och en plan godkännas eller fastställas om statsrådet vid sitt allmänna sammanträde beslutar att projektet eller planen måste genomföras av skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning.

Rättsverkningarna för och tolkningen av områden som ingår i programmet Natura 2000 behandlas också i samband med rättsverkningarna för och tolkningen av naturskyddsområden.

Konsekvensbedömning

De beteckningar som angetts för Naturområdena i landskapsplanen för Östra Nyland har i planen anvisats på nytt på samma ställen med beteckningar som redan tidigare använts i landskapsplanen för Nyland. Planlösningen grundar sig på tidigare planer och verkningarna är i första hand beteckningstekniska. Planen medför inga nya konsekvenser i förhållande till de gällande planerna.

Planbeteckningarna och -bestämmelserna som gäller Naturaområden tryggar de naturvärden på grund av vilka området har angetts som ett Naturaområde. Naturaområdena bevarar naturens mångfald samt stöder en hållbar användning av naturvärden och

naturmiljön. De genomför skyddsmål som baserar sig på riksomfattande skyddsprogram samt förpliktelser enligt EU:s habitat- och fågeldirektiv. Naturaområdena vårdar naturens skönhet och landskapsvärden och upprätthåller livsmiljöernas mångfald.

Planeringsbestämmelserna som hänför sig till bland annat arbetsplatsområden och områden för tätortsfunktioner förutsätter att Naturaområdena beaktas i planeringen av markanvändningen så att den inte avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i nätverket Natura 2000.

5.3.3 Grundvattenområden

Grundvatten är vatten som bildas av regn eller snö som tränger ner genom och lagras i jordmånen och berggrunden. Grundvatten bildas på grundvattenområden. I landskapsplanen anges grundvattenområden som till sina egenskaper är värdefulla och som kan vara viktiga för samhällenas vattenförsörjning. Landskapsplanens målsättning är att åtgärder som berör området skall planeras så att de inte permanent minskar grundvattnet eller försämrar dess kvalitet.

Planlösning och motivering

Grundvattenområdena har i planlösningen anvisats på basis av miljöförvaltningens senaste information om grundvattenområden som är värdefulla med tanke på vattenförsörjningen. Beteckningssättet som tillämpas är detsamma som tidigare använts för grundvattenområden i landskapsplanen för Nyland (2006). De gällande beteckningarna upphävs och nya områdesgränser föreslås i planlösningen. Grundvattenområdena anvisas med ett enhetligt beteckningssätt för hela planområdet. Grundvattenområden och ändringar som berör dem presenteras i kartbilaga V9.

Som grund för de nya gränserna har man använt klass I och II som ingår Finlands miljöcentralers och NTM-centralens data om grundvatten (nerladdat från tjänsten Öppen information 8.6.2016) Materialet omfattar grundvattenområden som har kartlagts och klassificerats med tanke på vattenförsörjningen. Grundvattenområdena har utifrån deras lämplighet och skyddsbehov indelats i tre klasser:

- Klass I: Grundvattenområde som är viktigt för vattenförsörjningen
  - Klass II: Grundvattenområde som lämpar sig för vattenförsörjning
  - Klass III: Annat grundvattenområde
- Klassificeringen har presenterats i kartbilaga V10.

Rättsverkningar och tolkning

I landskapsplanen anvisas grundvattenområden med värdefulla egenskaper som kan vara eller som är viktiga för samhällenas vattenförsörjning. Beteckningen är en egenskapsbeteckning och till den hänförs ingen bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Områdesgränserna grundar sig på miljöförvaltningens kartläggningar och klassificeringar. På grund av beteckningssättet och omfattningen är beteckningen i landskapsplanen översiktlig. Då man ska tolka områdets exakta placering i terrängen ska man använda sig av miljöförvaltningens eller kommunens utrednings- och beslutsmaterial.

I lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen föreskrivs om avgränsningen av grundvattenområden, klassificeringen av grundvattnet samt om skyddsplaner för grundvattenområden. En skyddsplan för ett grundvattenområde utarbetas av kommunen. Alla som berörs av planen ska ges möjlighet att framföra sina åsikter om den. En skyddsplan används som en utredning och anvisning inom myndighetstillsynen, planeringen av markanvändningen och behandlingen av verksamhetsutövers tillståndsansökningar och anmälningar.

Grundvattnet omfattas oberoende av landskapsplanen av förbud mot förorening i enlighet med miljöskyddslagen. På ett viktigt eller annat för vattenförsörjningen lämpligt grundvattenområde får man inte verka så att grundvattnet kan utgöra en risk för hälsan eller att grundvattnets kvalitet väsentligt kan försämrats.

I vattenlagen föreskrivs bland annat om uttag av grundvatten från annans område, skyddsområden för vattentäkt samt bestämmelser för skyddsområden. Tillståndsmyndigheten kan förordna att ett område kring en grundvattentäkt ska vara skyddsområde om det är nödvändigt att begränsa användningen av området för att trygga vattenkvaliteten eller grundvattenförekomstens avkastningsförmåga. För att trygga uttaget av vatten ges tillräcklig bestämmelser om skyddsåtgärder för skyddsområdet.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 Grundvattenområde	Med egenskapsbeteckningen anges grundvattenområden med värdefulla egenskaper som kan vara eller som är viktiga för samhällenas vattenförsörjning.	De åtgärder som berör området skall planeras så att de inte permanent minskar grundvattnet eller försämrar dess kvalitet.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Egenskapsbeteckningen för grundvattenområde styr och begränsar områdets användning som byggnadsgrund. Till beteckningen hänför sig ändå ingen bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Beteckningen styr placeringen av funktioner som förorenar och medför miljörisker på grundvattenområden. Beteckningen tryggar också bevarandet av grundvattenområdena. Den kan ställvis medföra specialvillkor för samhällsstrukturens utvidgning. Beteckningen för grundvattenområde begränsar och styr även med stöd av marktäktslagen utnyttjandet av marksubstansstillgångar. Ett grundvattenområde kan också medföra begränsningar för till exempel utnyttjandet av jordvärme.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Grundvattenområden påverkar trafikledernas sträckning, möjligheterna att bygga dem samt de tekniska lösningarna. Eventuella grundvattenskydd ökar kostnaderna för byggande och underhåll av förbindelser. Grundvattenområdena inverkar också på vägunderhållet, bland annat vad gäller mängden vägsalt.

Grundvattenområden tryggar råvattentjänsterna på stora områden. Grundvattenområdena gör vattenförsörjningen säkrare och tryggar vattenförsörjningen även i undantagssituationer.

Konsekvenser för naturen och miljön

De begränsningar och ramvillkor som grundvattenområdena medför för markanvändningen är i huvudsak sådana bevarar naturen och miljön. De områden som skall hållas så orörda som möjligt upprätthåller balansen i naturförhållandena och naturens mångfald. Planbeteckningen tryggar grundvattenområdena och således också den övriga naturen eftersom konsekvenserna av förorenat grundvatten är negativa och ofta väldigt långvariga också med tanke på den övriga naturen.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Grundvattenskyddet kan också bidra till att bevara landskapet, kulturarvet och den byggda miljön. Skyddet kan begränsa byggande på området och då kan planbeteckningen åtminstone ställvis trygga bevarandet av den befintliga landskapsbilden.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Begränsningar och skyddskrav som hänför sig till grundvattenområden begränsar placeringen av näringsverksamhet som kan medföra särskilda miljörisker på grundvattenområdena. På grundvattenområden kan lagarna också förutsätta sådana nya lösningar för att skydda miljön som de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för företag som redan finns på området. Åtgärder för att skydda grundvattnet medför tilläggskostnader i synnerhet vid byggandet av leder. Kostnaderna riktar sig till den offentliga ekonomin.

Grundvattenområden är en del av naturens ekosystemtjänster och de har ett betydande ekonomiskt värde. Grundvattenområdena tryggar vattenförsörjningen från störningar och risksituationer som är dyra och ofta långvariga för samhället. Användningen av grundvattnet förutsätter alltid ändamålsenlig behandling av avloppsvatten, vilket medför investeringskostnader för kommunerna och hushållen.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Grundvattenområdena ger tillgång till hälsosamt hushållsvatten av god kvalitet. De positiva konsekvenserna riktar sig via vattenförsörjningen till största delen av invånarna i Nyland. Bevarandet av grundvattenområden gör det möjligt att vidare utveckla vattenförsörjningen. Till exempel kan större områden än tidigare omfattas av vattenförsörjningen, vilket ökar boendetrivseln. Utgifterna för användningen och behandling av rå- och avloppsvatten innebär kostnader för invånarna.

5.3.4 Geologiska formationer

Värdefulla åsområden eller andra geologiska formationer anges med egenskapsbeteckning och är förknippade med betydande landskapliga och naturvetenskapliga värden. Med beteckningen anges nationellt värdefulla åsområden i enlighet med skyddsprogrammet för åsar, värdefulla åsområden i de fastställda landskapsplanerna, bergslandskapsområden som är värdefulla på riks- och landskapsnivå samt moränbildningar som är värdefulla på landskapsnivå och vind- och strandavlagringar.

Användningen av områden som anges med den här egenskapsbeteckningen ska enligt planeringsbestämmelsen planeras så att en vacker landskapsbild inte fördärvas, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller genomgår betydande eller omfattande skadliga förändringar på det sätt som avses i marktäktslagen. Vid den mer detaljerade planeringen ska den i landskapsplanen åsyftade, ändamålsenliga

markanvändningen och de geologiska värdena bedömas och samordnas.

Planlösning och motivering

De geologiska formationerna i de gällande landskapsplanerna kompletteras till de delar som det finns nya uppgifter om värdefulla objekt på åtminstone landskapsnivå. De nya områdena med vind- och strandavlagringar framhäver bevarandet av livsmiljöerna för utrotningshotade arter. Kompletteringarna baserar sig på en riksomfattande utredning och bedömning av vind- och strandavlagringar. Som grund för områdesgränserna har man använt material från utredningen "Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat" (vind- och strandavlagringar som är värdefulla på riksnivå, Mäkinen et al. 2011).

De värdefulla geologiska formationer som angetts i landskapsplanen för Nyland förblir i kraft. De gränser som anvisats för objekt i den gällande landskapsplanen för östra Nylands område anvisas

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 Värdefull ås eller annan geologisk formation	<p>De geologiska formationer som angetts med egenskapsbeteckningen är förknippade med betydande landskapliga och naturvetenskapliga värden.</p> <p>Med beteckningen anges nationellt värdefulla åsområden som ingår i åsskyddsprogrammet, värdefulla åsområden i de fastställda landskapsplanerna, bergslandskapsområden som är värdefulla både på riks- och landskapsnivå, moränbildningar som är värdefulla på landskapsnivå samt vind- och strandavlagringar.</p> <p>På områden där användningsändamålet har angetts med en områdesreserveringsbeteckning, bestämmer beteckningen den primära markanvändningsformen.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>Områdesanvändningen skall planeras så att en vacker landskapsbild inte fördärvas, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller naturförhållandena genomgår betydande eller omfattande skadliga förändringar på det sätt som avses i marktäktslagen.</p> <p>Vid den mer detaljerade planeringen skall den i landskapsplanen åsyftade, ändamålsenliga markanvändningen och de geologiska värdena bedömas och samordnas.</p>

nu med det beteckningssätt som redan använts tidigare i landskapsplanen för Nyland. De gamla beteckningarna upphävs. I planutkastet kompletteras de geologiska formationerna endast beträffande objekt för vilka man har uppgifter om att de är av betydelse på åtminstone landskapsnivå.

Geologiska formationer anges med en egenskapsbeteckning. Ändringarna som gjorts i beteckningarna för geologiska formationer presenteras i kartbilaga V11.

Rättsverkningar och tolkning

Med beteckningen anges i landskapsplanen åsområden, bergslandskapsområden, moränbildningar och vind- och strandavlagringar som är värdefulla på åtminstone landskapsnivå. På grund av beteckningssättet och omfattningen är landskapsplanens beteckning översiktlig. Beteckningen är en egenskapsbeteckning och till den hänför sig ingen byggnadsbegränsning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Om egenskapsbeteckningen ligger på ett område som i landskapsplanen angetts med områdesreserveringsbeteckning bestämmer områdesreserveringen områdets primära användningsändamål.

Landskapsplanen fungerar som vägledning för den kommunala planläggningen även vad gäller värdefulla åsområden eller andra geologiska formationer, i enlighet med markanvändnings- och

bygglagen. Landskapsplanen gäller inte på ett område för en generalplan med rättsverkningar eller en detaljplan förutom vad gäller konsekvenserna då planerna ändras. Egenskapsbeteckningen i landskapsplanen begränsar inte sedvanligt bruk för husbehov som avses i marktäktslagen. Landskapsplanen omfattas inte av tillämpningsområdet för tillstånd för miljöåtgärder.

Användning och skötsel av skogar på områdena sker i enlighet med skogslagen.

Landskapsplanen är ett stöd vid tillståndsprövning enligt marktäktslagen. Enligt marktäktsförordningen tillståndsmyndigheten begära ett utlåtande av samkommunen som sköter planläggningen på landskapsnivå om området som tillståndsansökan gäller har väsentlig betydelse för planläggningen på landskapsnivå. Tillståndsmyndigheten är kommunen. Genom att området anvisas i landskapsplanen får kommunen information om att värden som enligt marktäktslagen skyddas sannolikt förekommer på området. Marktäkt ska beviljas om en ändamålsenlig om en plan för täktverksamhet presenterats och marktäkten eller ordandet av den inte strider mot begränsningarna som föreskrivs i lagen. Marktäktstillstånd och miljötillstånd enligt miljöskyddslagen kan sökas med en gemensam ansökningsblankett. Landskapsplanen fungerar också som stöd vid tillståndsprövning i enlighet med miljöskyddslagen.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Ett område som i planen anges som en geologisk formation kan medföra begränsningar för användningen av området, till exempel vad gäller marktäkt. Huruvida området används för täktverksamhet avgörs i enskilda fall med stöd av marktäktslagen.

De särskilda geomorfologiska, geologiska och landskapliga egenskaper som förknippas med området ställer också särskilda krav på den övriga områdesanvändningen. Kraven kan vara tekniska, visuella eller gälla kvaliteten.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

En värdefullt geologisk formation kan ha konsekvenser för sträckningarna för trafikledernas och den tekniska försörjningens nätverk. Beträffande dessa konstruktioner kan området också förutsätta dyrare landskapsmässiga och tekniska lösningar än vad som krävs i en normal miljö. Beteckningen stöder bevarandet av grundvattenområdenas goda kvalitet. Konsekvenserna för vattenförsörjningen som utgår från grundvatten är positiva.

Konsekvenser för naturen och miljön

Områdena upprätthåller naturens mångfald samt ökar förutsättningarna att bevara områdeshelheter som är värdefulla med tanke på växtligheten, djurlivet och mikroklimatet. Landskapets äldsta, geologiska och geomorfologiska icke-förnybara naturarv kan föras vidare till kommande generationer. Beteckningen minskar förändringarna på grundvattenområden. Den har också en positiv inverkan på den hydrologiska balansen som är viktig för naturen och miljön.

De nya vind- och strandavlagringsområden som anges i planen är ställvis särskilt betydande som livsmiljö för utrotningshotade arter.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Geologiska formationer tryggar landskapets värden och upprätthåller en varierande landskapsbild. De förutsätter att landskapsbild och naturens skönhetsvärden tas i beaktande i den övriga planeringen av området. Geologiska formationer kan trygga bevarandet av områdets kulturarv.

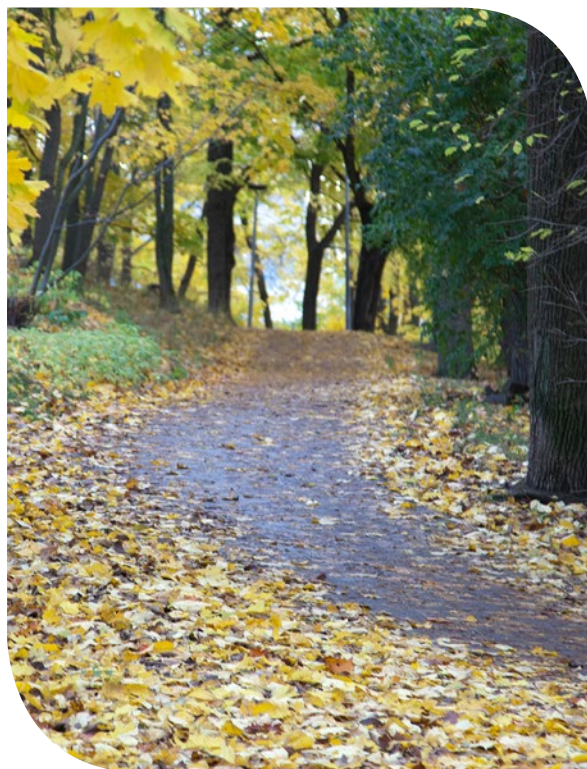
Särskilda landskapliga värden som förknippas med de nya vind- och strandavlagringarna kan vara att objektet tar form från sin omgivning, genom att bilda landskap som öppnar upp sig eller områdets inre landskap. Beteckningen tryggar bevarandet av dessa områden.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Områdenas egenskaper kan begränsa utnyttjandet av områdena för marktäkt eller hindra det helt och hållet. De begränsningar som marktäktslagen och den mer detaljerade planläggningen ger upphov till kan inverka på markpriset och innebära ekonomiska förluster för ägarna. Kännedomen om eventuella begränsningar på täktverksamheten som fås via landskapsplanen kan dra ner på onödiga planeringskostnader och anskaffningskostnader som gäller marktäkt. Beteckningen har inga konsekvenser för skogsbrukets verksamhetsförutsättningar. Bevarandet av landskapsvärdena stöder användningen av området för rekreation samt turistnäringarnas verksamhetsförutsättningar. Tillgången till tillräckligt och rent grundvatten har ett betydande ekonomiskt värde.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Värnandet om geologiska formationer upprätthåller en vacker landskapsbild och främjar således livsmiljöernas trivsel. Områdena är ofta också betydande som rekreativområden för invånarna. Bevarandet av områdets naturliga tillstånd främjar bland annat möjligheter till en mångsidig användning av skogarna.

5.3.5 Behov av grönförbindelse

Behovet av grönförbindelser anger ett ekologiskt och rekreationsrelaterat behov att förena grönstrukturens delområden med varandra över hinder som stora leder och konstruktioner medför. För det ekologiska nätverkets del är landskapsplanens målsättning att identifiera de förbindelser som är vanliga för skogsarter och som hjälper arterna att röra sig och sprida sig mellan naturområdena. Planlösningens mål är att se till att grönförbindelsen fortsätter, i synnerhet på områden med mycket skog och längs vattendrag med trädbestånd. Till beteckningarna för behov av grönförbindelse hör också sådana områden som inte i tillräckligt hög grad fungerar som en ekologisk förbindelse men vilka det är möjligt att utveckla till förbindelser på landskapsnivå. En grönförbindelse i landskapsplanen har alltid både en ekologisk och rekreationsrelaterad uppgift. Den ömsesidiga betydelsen mellan rekreationsbruk och ekologiska värden varierar stort i olika delar av landskapet men båda synvinklarna är alltid närvarande. Det väsentliga är att behovet av en förbindelse har identifierats. Med tanke på planens verkställande är det också viktigt att säkerställa att grönförbindelsen är tillräckligt bred så att den förutom människorna också betjänar djuren.

På områden där tyngdpunkten för grönförbindelsen ligger på rekreation är det möjligt att förverkliga förbindelsen som till exempel som parker, skogsdungar, friluftsvägar och cykelleder samt broar och gångtunnlar. Då de ekologiska värderingarna betonas förverkligas grönförbindelserna oberoende av art som till exempel skogbevuxna områden, kedjor av skog och åker, floddalar och tillräckligt breda naturområdena mellan de bebyggda områdena. Grönförbindelser som går över vägar och banor kan förverkligas till exempel som grönbroar, gångtunnlar, rör för smådjur, olika lösningar som galler vattendrag och med hjälp av landskapsgestaltning på de redan befintliga broarna. På stadsområden bildar mindre parkområden eller naturöar så kallade stegstenar som går genom stadsområdet och som gör det lättare för arterna som lever runt omkring städerna att sprida sig.

De ekologiska mål som förknippas med grönförbindelserna kan i allmänhet förverkligas så att de också betjänar användningen av områdena för rekreations- och friluftsbruk samt jord- och skogsbruk. Det väsentliga är att säkerställa en tillräcklig dimensionering. Vid dimensioneringen av en grönförbindelse skall uppmärksam också fästas vid samordning av regionala och lokala rekreationsbehov.

Planlösningens mest väsentliga bakgrundsmaterial:

- Det ekologiska nätverkets förbindelser på landskapsnivå (Nylands förbund 2007)
- Älgstängsel, geografisk information på södra Finlands område (Trafikverket 2013)
- Regional utredning om varning för älg av NTM-centralen i Nyland 2013 (Väre S., K. Tuomola, S. Parviainen och M. Krankka).
- Trafikverkets statistik över djurolyckor 2009–2013 och geografisk information om älgstängsel på södra Finlands område 2013.
  - Byggda vilttunnlar
  - Byggda grönbroar
  - Grönförbindelsebehov, grönbro eller vilttunnel
  - Olyckor som orsakas av djur 2007–2011
- Växelverkan med kommunerna
- Responser på planutkastet och -förslaget

Planlösning och motivering

Med beteckningen för behov av grönförbindelse anges i första hand grönförbindelser som hör till nätverket av rekreationsområden och det ekologiska nätverket. Förbindelserna löper över stora vägar och konstruktioner som har en hindrande verkan. Till följd av behovet att förenhetliga planbeteckningarna anges i planlösningen på östra Nylands område beteckningar för behov av grönförbindelse som är viktiga för det ekologiska nätverket. Grönförbindelsebehoven ses på samma gång över också för det övriga Nylands område.

Beteckningarna för grönförbindelsebehov på östra Nylands område upphävs och största delen av dem ersätts med motsvarande beteckningar som i etappplansplanen för Nyland (2006). På samma gång har grönförbindelsernas placeringar och beteckningssätt setts över så att de motsvarar den senaste informationen. Även på andra områden i Nyland har grönförbindelserna kompletterats utifrån de senaste utredningarna, responsen som har tagits emot och samverkan med kommunerna. Planlösningen för grönförbindelsebehov presenteras i kartbilaga V5.

Beteckningen för behov av grönförbindelse är en utvecklingsprincipbeteckning och dess exakta läge och bredd fastställs inte i landskapsplanen. Med en grönförbindelse anges en områdesanvändningsprincip som riktas mot området och vars räckvidd endast anges i längdriktning. Förbindelsens exakta placering och bredd avgörs i samband med den mer detaljerade planeringen. På grund av beteckningens principiella natur är behovet av grönförbindelse som beteckning inte ett ställningstagande om nödvändiga områden. Därför anges beteckningen på samma sätt på hela planområdet även om varje beteckning till detaljerna förverkligas olika till följd av den mer detaljerade planeringen.

Beteckningen behov av grönförbindelse anvisas inte på rekreationsområden eller naturskyddsområden. De så kallade vita områdena i landskapsplanen är huvudsakligen områden som används för jord- och skogsbruk och anses fungera som grönförbindelser även om inga bestående beteckningar för grönförbindelsebehov anvisas på områdena.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 Behov av grönförbindelse	Med beteckningen anges grönförbindelser och -områden som hör till nätverket av rekreatiomsområden och det ekologiska nätverket. Till beteckningen hänför sig inte byggnadskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.	I den mer detaljerade planeringen skall man se till att en förbindelse som angetts med beteckningen bibehålls eller förverkligas på ett sätt som tryggar rekreatioms- och friluftsmöjligheterna, områdets landskapsvärden, bevarandet av värdefulla naturobjekt samt olika arters möjligheter att röra sig. Vid dimensioneringen av en grönförbindelse skall uppmärksamhet fästas vid förbindelsens betydelse som en del av det ekologiska nätverket samt vid samordningen av regionala och lokala rekreatiomsbehov, så att existerande obebyggda områden som reserverats eller lämpar sig för rekreation i mån av möjlighet reserveras för rekreation i den mer detaljerade planläggningen.

Rättsverkningar och tolkning

Beteckningen som anger grönförbindelsebehov i landskapsplanen är en utvecklingsprincipbeteckning. Till beteckningen hänför sig ingen byggnadskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Då ett behov av grönförbindelse anges i landskapsplanen uppkommer inga rättigheter som överskrider allemansrätten vad gäller att röra sig i terrängen innan förbindelsen har förverkligats i samband med den mer detaljerade planeringen.

Beteckningen en riktgivande sträckning för grönförbindelse som hör till nätverket av rekreatiomsområden och det ekologiska nätverket. I landskapsplanen inget förbindelsens exakta läge eller vidd i terrängen. Ett grönförbindelsebehov i landskapsplanen har alltid både en ekologisk och en rekreatiomsrelaterad uppgift. Främjandet av landskapsplanens förverkligande förutsätter i den mer detaljerade planeringen att bägge uppgifterna utifrån de rådande förhållandena tas i beaktande för varje enskild förbindelse. Det innebär att förbindelsens uppgift alltid ska beaktas som en del av nätverket av rekreatiomsområden och det ekologiska nätverket.

I form av en översiktlig plan är landskapsplanen flexibel, vilket innebär att placeringen av ett grönförbindelsebehov kan preciseras i den mer detaljerade planläggningen. Principerna och målen för landskapsplanens lösning får ändå inte äventyras. Till exempel ska en generalplanlösning kunna godkännas på det sätt som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen. En planeringslösning som strider mot landskapsplanen kan inte förverkligas utan att ändringar görs i landskapsplanen.

Markanvändnings- och bygglagen förutsätter att då myndigheterna planerar åtgärder som hänför sig till områdesanvändningen och beslutar om verkställandet av dem tar landskapsplanen i beaktande, strävar efter att främja förverkligandet av planen och ser till att åtgärderna inte försvårar planens förverkligande. Således ska grönförbindelsebehov som anges i landskapsplanen också tas i beaktande till exempel vid planering och beslutsfattande i enlighet med landsvägslagen och banlagen.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Behoven av grönförbindelser strukturerar stads- och tätortsstrukturen och utgör en viktig del av det ekologiska nätverket på byggda områden. För att förverkliga ett behov av grönförbindelse förutsätts att det inte byggs på området. Det medför att byggnadstrycket och förändringar som byggandet medför på områdesanvändningen istället riktas till ett annat område. Till beteckningen hänför sig ändå inte bygginskränkning. Beteckningen för behov av grönförbindelser i landskapsplanen är en utvecklingsprincipbeteckning, vilket innebär att den är flexibel för områdesanvändningen och preciseras i den fortsatta planeringen. Förverkligandet av grönförbindelsebehov medför utrednings- och planeringsskyldigheter i samband med den mer detaljerade planeringen.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Förverkligandet av behov av grönförbindelser ökar planerings- och byggnadskostnaderna. Grönförbindelser som går över eller under livligt trafikerad led ökar trafiksäkerheten då bland annat olyckor som orsakas av hjordjur minskar till följd av grönförbindelserna. Grönförbindelserna kan skapa förutsättningar för vägar för gång- och cykeltrafik och gör grönstrukturens olika delområden mera lättillgängliga.

Konsekvenser för naturen och miljön

Behoven av grönförbindelser upprätthåller och möjliggör arternas förutsättningar att röra sig samt främjar naturens mångfald och tryggar bevarandet av funktionsdugligheten för det ekologiska nätverket. På tätortsområdena är grönförbindelserna viktiga med tanke på stadsnaturen och stadsekologin. Grönförbindelser som i första hand är avsedda för hjordjur stöder viltvården och upprätthåller den älgstammens genetiska mångfald.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Behoven av grönförbindelser bevarar landskapets och den byggda miljöns trivsamt och mångsidighet i tätorterna. På tätortsområden kan grönförbindelserna stöda sig på och upprätthålla byggda kulturmiljöer som är historiskt och landskapsmässigt värdefulla, samtidigt som grönförbindelserna ger funktionellt mervärde. Konstruktionerna som förutsätts för grönbroar som går över livligt trafikerade vägar utgör ett synligt element i väglandskapet.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

På tätortsområdena kan grönförbindelserna fungera som mångsidiga områden för rekreation där det är möjligt att anlägga parker och närrekreationsområden. Parker och närrekreationsområden medför anläggnings- och underhållskostnader. Det är dyrt att bygga stora grönbroar men med hjälp av dem kan man minska på kostnaderna som uppstår på grund av viltolyckor.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Grönförbindelserna ökar trivselt på tätortsområdena. De erbjuder invånarna möjligheter till rekreation och friluftsliv, vilket främjar invånarnas välbefinnande och hälsa. Grönbroarna gör också trafiken säkrare. Skogbevuxna grönförbindelser kan fungera som bullerskydd. På stadsområden binder grönförbindelsernas växtlighet luftföreningar och växtligheten kan också utnyttjas vid hanteringen av dagvatten.

5.3.6 Vidsträckta och sammanhängande skogsbruksområden

Ungefär 60 procent av Nylands areal är skogsmark. Skogsmarkerna måste också i planläggningen på landskapsnivå tas i beaktande som en resurs för ekonomin och miljön. Det förpliktar både de riksomfattande målen för områdesanvändningen och krav som markanvändnings- och bygglagen ställer på planens innehåll. I de riksomfattande målen för områdesanvändningen betonas en hållbar användning av naturresurserna och förutsätts bland annat att bra och vidsträckta skogsbruksdominerade områden inte utan särskilda grunder splittras till följd av annan markanvändning. Enligt kraven som ställs på landskapsplanens innehåll förutsätts i sin tur att särskild uppmärksamhet fästs vid näringarnas verksamhetsförutsättningar, en ekologiskt hållbar användning av områden, en ändamålsenlig region- och samhällsstruktur samt vid värnandet om naturvärdena. De förutnämnda skyldigheterna har beaktats i planlösningen genom att man har identifierat de vidsträckta skogsbruksdominerade områden som finns på planområdet och styrt markanvändningen också på planens vita områden, av vilka största delen består av skogsmark.

Vidsträckta och sammanhängande skogsbruksområden, det vill säga MLY-områden, har i planarbetet definierats enligt följande: MLY-områden är områden som huvudsakligen används för skogsbruk och som är vidsträckta och stora till sina areal samt betydande för det ekologiska nätverket. Utöver det främsta användningsändamålet används områdena också för andra ändamål, såsom jordbruk, glesbygdslignande byggande och fritidsbosättning. Skötsel och användningen av skogarna sker i enlighet med skogslagen. Definitionerna och områdesgränserna motsvarar den översiktliga nivå som förutsätts i landskapsplanen och har samordnats med övriga markanvändning.

Landskapsplanens målsättning är att i planeringen av området trygga verksamhets- och utvecklingsförutsättningarna för skogsbruk och andra landsbygdsnäringar. Det väsentliga är att området förblir sammanhängande. Det tryggar man genom att undvika annan markanvändning som kan splittra området i form av bestående eller långvariga framkomlighetshinder som är vidsträckta i relation till området.

I etappplansplan 1 för Nyland (2010) anvisades skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för

det ekologiska nätverket med MLY- områdesreserveringsbeteckning. Dessa förblir i kraft. I samband med etappplansplan 1 gjordes en utredning om vidsträckta, sammanhängande skogsområden som en del av det ekologiska nätverket. I etappplansplan 1 ingick inte kommunerna på östra Nylands område. Det innebär att det är nödvändigt att planlösningen för MLY-områdena förenhetligas i etappplansplan 4 för Nyland genom att MLY-områdena anges med enhetliga kriterier också i kommunerna i östra Nyland.

Planlösning och motivering

Den centrala utgångspunkten för planlösningen gällande de vidsträckta, sammanhängande skogsområdena har varit att beakta skogsbruket. Syftet med beteckningen och planeringsbestämmelsen gällande den är att trygga verksamheten och utvecklingsförutsättningarna för skogsbruk och andra landsbygdsnäringar samt att undvika att området splittras till följd av annan markanvändning. Skötseln och utnyttjandet av skogarna på området baserar sig på skogslagens bestämmelser. Till MLY-områdesreservering hänförs sig inte byggränskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Beteckningen betonar de vidsträckta, sammanhängande skogsområdenas betydelse som en del av det ekologiska nätverket och som upprätthållare av naturens mångfald. På grund av att skogsområdena är just så vidsträckta och sammanhängande är de viktiga för det ekologiska nätverkets funktionsduglighet och naturens mångfald. Skogen utgör grunden för de vidsträckta och skogsbruksdominerade områdenas betydelse, oavsett vilket ändamål skogen huvudsakligen används för. Det finns ett rikt djurliv på områdena och djuren som rör på sig kan stanna på områden till och med för en längre tid. Områdena erbjuder födo- och viloplats och de är viktiga med tanke på djurens spridning och populationsdynamik. Vidsträckta skogsområden är också viktiga områden för viltvård. Planlösningen bygger på att de MLY-områden som anges inte är skydds- eller rekreationsområden. Planlösningen för MLY-områdena presenteras i kartbilaga V8. För samtliga MLY-områden som anges i planen har man utformat en beskrivning över respektive område som presenteras i en separat bilaga (Övriga bilagor 3).

I de gällande planerna har för östra Nylands område använts flera olika områdesreserveringsbeteckningar för jord- och skogsbruksområden: M, MY OCH MU. Av dessa motsvarar M närmast

MLY-beteckningens betydelse. I områdena som angetts med beteckningarna MY och MU ingår också jordbruksområden och grunden för dem är att de utöver jord- och skogsbruk också innefattar antingen miljövärden eller ett behov av att styra friluftslivet. Dessa beteckningar upphävs. På dessa områden anges delvis nya andra beteckningar eller så anges de som vita områden. MLY-beteckningen används upphävda områden i den mån som områdena uppfyller de kriterier som ställs på ett MLY-område. MLY-områdenas gränser har samordnats med den övriga markanvändningen. De M-, MU- och MY-områden som inte ingår i MLY-områden ligger åtskilt från stora skogshelheter och är små till sin omfattning.

Då gränserna har bestämts för MLY-områdena har man utnyttjat definitionen av vidsträckta, sammanhängande skogsområden som gjorts på basis av grundkartan och klassificeringen av markanvändningen enligt Corine-materialet. Runtomkring de viktigaste trafiklederna som sannolikt ska genomgå grundliga reparationer har man lämnat en zon som

gör det möjligt att utveckla lederna och att förläggas verksamhet av lokal betydelse invid lederna, på motsvarande sätt som i landskapsplanen för Nyland (2006).

Tolkningen och rättsverkningarna av MLY-områdena i förhållande till vindkraften har kompletterats i planlösningen. Eftersom beteckningen för område lämpligt för vindkraftsproduktion är en egenskapsbeteckning och MLY-beteckningen en områdesreservering kan dessa beteckningar överlappa varandra. Vindkraften orsakar inte sådan splittring som avses i bestämmelsen och som medför att det uppstår ett bestående, vidsträckt framkomlighets hinder eller en långvarig betydande miljöolägenhet. Vindkraften försämrar inte märkbart skogsbrukets verksamhetsförutsättningar eller skogsområdenas betydelse för det ekologiska nätverket. Vindkraften utgör alltså inget hot mot bevarandet av något av de värden som står som grund för MLY-beteckningen, även om vindkraften i liten mån medför störningar och förlust av markareal.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
<p>MLY</p> <p>Skogsbruksdominerat område, som är vidsträckt, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket</p>	<p>Med beteckningen anges vidsträckta och sammanhängande skogsområden som huvudsakligen används för skogsbruk och som är av betydelse för landskapets ekologiska nätverk.</p> <p>Förutom för det huvudsakliga ändamålet används områdena även för andra ändamål, t.ex. jordbruk, byggande av glesbygdskaraktär och semesterboende. Skötseln och användningen av skogarna i området grundar sig på skogslagens bestämmelser.</p> <p>Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>Vid planeringen av området skall skogsbrukets och andra landsbygdsnärings verksamhets- och utvecklingsförutsättningar tryggas.</p> <p>Man skall trygga att området förblir sammanhängande genom att undvika att området splittras av annan markanvändning så att det uppstår framkomlighets hinder med omfattande, permanenta eller</p> <p>långvariga verkningar i förhållande till områdets storlek.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen kan utgående från konsekvensbedömning på ett MLY-område anvisas lokala leder och anordningar och konstruktioner för samhällsteknisk försörjning som är nödvändiga för att förenhetliga samhällsstrukturen. Vid planeringen av nödvändiga leder skall en så obehindrad och säker fortsättning som möjligt på de ekologiska förbindelserna tryggas.</p>

Rättsverkningar och tolkning

Med MLY-beteckning anges i huvudsak skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket. Till områdesreserveringen MLY i landskapsplanen hänför sig inte bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen och för områdena utfärdas inga byggbestämmelser i enlighet med 33 § i markanvändnings- och bygglagen. För områdena utfärdas inte heller skyddsbestämmelser i enlighet med 30 § i markanvändnings- och bygglagen. Områdesreserveringsbeteckningen MLY inverkar således inte på förutsättningarna för beviljande av undantagstillstånd eller åtgärdstillstånd för byggande, utan beviljandet av tillstånd ska dryftas utifrån bestämmelserna i fråga.

Områdesreserveringen MLY inverkar inte heller på tillämpningen av bestämmelser som gäller strandområden. Landskapsplanen förpliktar inte kommunen att besluta om ett avgörande om planeringsbehov.

Tillämpningsområdet och förutsättningarna för tillstånd för miljöåtgärder föreskrivs i

markanvändnings- och bygglagen. Tillämpningsområdet omfattar inte landskapsplanen.

På MLY-områden sker skötseln och användningen av skogen som skogsbruksmark i enlighet med skogslagens bestämmelser. Lagens tillämpningsområde definieras i lagen. Skogslagen hindrar inte att skogsbruksmarken på ett område med MLY-områdesreservering tas i bruk för något annat ändamål. I samband med planeringen, byggandet och användningen av området ska markanvändnings- och bygglagens bestämmelser följas om inte annat anges. Myndigheten som verkställer skogslagen ska ta landskapsplanen i beaktande och sträva efter att främja planens genomförande. Enligt skogslagen ska myndigheten vad gäller områdena som ska planläggas eller har planlagts i tillräckligt hög grad samarbeta med kommunerna för att samordna skogslagens och markanvändnings- och bygglagens mål. I det här sambandet nämns inte landskapsförbundet men det kan anses att samordningen av målen förutsätter tillräckligt med samarbete mellan skogscentralen och landskapsförbundet i samband med utarbetandet av en landskapsplan eller ett regionalt målprogram för skogsbruket.

Marktäkten styrs utifrån marktäktslagen. Marktäkt är möjligt på ett MLY-område om det inte i enlighet med marktäktslagen finns några hinder för upptagningen av marksubstanser. Om täktområdets areal är mer än 25 hektar eller om mängden som upptas årligen är minst 200 000 kubikmeter, ska bedömningsförfarande i enlighet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas. Landskapsplanen fungerar som stöd vid tillståndsprövning enligt marktäktslagen och vid en eventuell konsekvensbedömning som kan föregå tillståndsprövningen. MLY-områden får inte inverka begränsande på tagandet av substanser för behov enligt marktäktslagen.

Krossningsverksamhet som hänför sig till marktäkt förutsätter i regel miljötillstånd i enlighet med miljöskyddslagen. Vid bedömningen av platsens lämplighet ska man ta i beaktande områdets och omgivningens nuvarande och kommande användningsändamål samt planbestämmelser som berör området och som anges i en plan med rättsverkningar. Områdesreserveringsbeteckningen för MLY-område i landskapsplanen kan inte vad innehållet och planeringsbestämmelsen beträffar anses vara en beteckning som i sig skulle utgöra ett hinder för beviljande av miljötillstånd.

Områdesreserveringsbeteckningen för ett MLY-område medför inga förutsättningar för att i enlighet med lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter och markanvändnings- och bygglagen införskaffa ett område för att förverkliga landskapsplanen. MLY-beteckningen ger inte orsak till att ta upp frågor gällande ersättning, i enlighet med vad som avses i markanvändnings- och bygglagen.

En utredningsplan och en vägplan ska i enlighet med landsvägslagen grunda sig på en plan med rättsverkningar enligt markanvändnings- och bygglagen och i vilken vägens placering och förhållande till den övriga områdesanvändningen har klarlagts. En utredningsplan får inte godkännas i strid med en landskapsplan eller i strid med en generalplan med rättsverkningar. Om en utrednings- eller vägplan väsentligt avviker från landskapsplanen som gäller på området till exempel genom att på ett betydande sätt splittra reserveringen för MLY-område i landskapsplanen kan planen inte godkännas, om inte en motsvarande ändring i landskapsplanen tidigare har godkänts.

I enlighet med banlagen ska en utredningsplan och en järnvägsplan som gäller byggande av en järnväg skall grunda sig på en plan med rättsverkningar och i vilken järnvägsområdets läge och dess förhållande till övrig områdesanvändning har klarlagts. En utredningsplan får inte godkännas i strid med en landskapsplan eller i strid med en

generalplan med rättsverkningar. Om en utrednings- eller järnvägsplan väsentligt avviker från landskapsplanen som gäller på området till exempel genom att på ett betydande sätt splittra reserveringen för MLY-område i landskapsplanen kan planen inte godkännas, om inte en motsvarande ändring i landskapsplanen tidigare har godkänts.

Vid grundläggande förbättringar av väg- eller järnvägssträckningar ska myndigheten ta landskapsplanen i beaktande och sträva efter att främja planens genomförande även vad gäller reserveringarna för MLY-områden. Det innebär bland annat att beakta grönförbindelsebehov som angetts i planen för att trygga djurens förbindelser på områden mellan MLY-områdesreserveringar.

Vilken betydelse MLY-beteckningens rättsverkningar för myndigheternas verksamhet enligt 32 § i markanvändnings- och bygglagen har på myndighetens beslutsfattande i enlighet med speciallagstiftningen som gäller näringarna är beroende av vilka förutsättningar för beslutfattande som föreskrivs i den ifrågavarande speciallagen. Beteckningen kan ge ytterligare motiveringar till beslutsprövning endast i den mån speciallagstiftningen det tillåter. Olika stödåtgärder styrs också med hjälp av speciallagstiftning. Landskapsplanen kan inverka på prövningen endast i de fall att beviljandet av stöd inte har angetts tillräckligt omfattande i den ifrågavarande speciallagen.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Planlösningens MLY-områden framhäver skogarnas och skogsbruksområdenas betydelse och tryggar bevarandet av enhetliga skogsområden. Områdena upprätthåller landsbygdsnäringarnas verksamhets- och utvecklingsförutsättningar. Planen inverkar begränsande på sådan områdesanvändning som äventyrar skogsområdenas enhetlighet, det vill säga funktioner som kräver

stor markareal eller funktioner som splittrar områdena. Sådana funktioner har till exempel betydande nya vägförbindelser, stora industri- och bosättningsområden eller konstruktioner för teknisk försörjning. Planlösningen hindrar inte att funktioner som inte har betydande splittrande verkan eller medför framkomlighetshinder förläggs till MLY-områden. Planen har inga konsekvenser för användningen och skötsel av skogen i enlighet med skogslagen.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Beteckningen inverkar på planeringen och förverkligandet av stora trafikleder och järnvägar. Vid planeringen av vägsträckningar är det viktigt att beakta MLY-områdenas betydelse som upprätthållare av naturens mångfald och som en del av det ekologiska nätverket. För att trygga dessa särdrag krävs ofta att grönbroar eller liknande tekniska konstruktioner byggs. MLY-områden har en ringa begränsande verkan på placeringen av kraftledningar eller rör och kablar under markytan eftersom de medför obetydliga framkomlighetshinder. Det är också möjligt att placera vindkraft på MLY-områden eftersom vindkraftverken inte bildar vidsträckta framkomlighetshinder på skogsområdena och således inte äventyrar kontinuiteten för det ekologiska nätverket.

Konsekvenser för naturen och miljön

Skogsområden som bevaras som vidsträckta och sammanhängande förbättrar det ekologiska nätverkets funktion i landskapet och stärker de ekologiska förbindelserna som går över landskapsgränserna men även på riks nivå. Områdena tryggar naturens mångfald och skogsnaturens välmående. Planlösningen minskar på splittringen av enhetliga naturområden som sker till följd av annan markanvändning. Bevarandet av enhetliga naturområden tryggar arternas levnadshållanden. Olägenheter som riktar sig till djurens revir minskar och det uppstår färre hinder som begränsar rörligheten. MLY-områden utgör inget hinder för inrättandet av naturskyddsområden om villkoren för inrättandet av ett område uppfylls i enlighet med naturvårdslagen.

Vidsträckta och sammanhängande skogsområden fungerar som kolsvalg. På det sättet har de en väsentlig roll i stävandet av klimatförändringen.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Konsekvenserna för landskapet är i sin helhet små. Planlösningen tryggar bevarandet av

områdena i huvudsak så som de är i nuläget, vilket innebär att områdenas särdrag också bevaras. Det är ändå möjligt att på ett MLY-område anvisa sådana funktioner som har betydande konsekvenser för landskapet, såsom vindkraft, kraftledningar eller andra anläggningar och konstruktioner som förutsätts för samhällsteknisk försörjning. De splittrar ändå inte de enhetliga skogsområdena. Skötseln av skogen har också konsekvenser för markanvändningen. De är ofta tillfälliga.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Planlösningen tryggar skogsbruksnäringarnas verksamhetsförutsättningar genom att bevara helheter som är fungerande för skogsvården och virkesproduktionen. Lösningen medför inga skadliga eller begränsande konsekvenser för förutsättningarna att idka skogs- och jordbruk.

MLY-områden erbjuder också verksamhetsmiljöer för naturturism, rekreationsverksamhet eller vilthushållning. Området upprätthåller hållbara viltstammar. Vad gäller allemansrätten är MLY-områdena viktiga områden som kan användas för många ändamål, bland annat för svamp- eller bärplockning. Inom natur- och landsbygdsturismen kan vidsträckta och sammanhängande områden såsom MLY-områden utnyttjas i marknadsföringen. Turismtjänsterna kan förstärka samt göra det traditionella lantbruksföretagandet mer mångsidigt.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

MLY-områden är vidsträckta och deras konsekvenser riktar sig mot ett stort antal privata markägare. Möjligheterna att sköta och använda skogarna ekonomiskogar äventyras eller förändras inte. Således försämrar planen inte möjligheterna att utöva skogsbruk. Sammanhängande skogsområden bevarar möjligheterna till rekreation och friluftsliv. På grund av sina lägen och användningen av områdena förekommer det i regel väldigt lite verksamhet som medför buller på MLY-områdena. Områdena kan ge dem som rör sig i naturen en möjlighet att uppleva naturens tystnad.

5.3.7 Nätverk av rekreationsområden

Målet med landskapsplanens nätverk av rekreationsområden är att ange rekreationsområden av betydelse på landskapsnivå och framhäva områdenas enhetlighet, tillgänglighet och förbindelserna mellan områdena. Det är också viktigt att säkerställa att det finns tillräckligt med möjligheter till rekreation, i synnerhet då folkmängden ökar och stadsstrukturen blir tätare. Speciellt i huvudstadsregionen och de närliggande områdena ska särskild uppmärksamhet ska fästas vid rekreationsnätverkets utveckling eftersom efterfrågan på rekreationstjänster är stor till följd av den växande befolkningen.

Lösningen för rekreationsområden i de fastställda landskapsplanerna för Nyland och östra Nyland utgör utgångspunkten för rekreationshelheten som behandlas i etapplandskapsplan 4 för Nyland. Planlösningen som gäller rekreationshelheten presenteras i kartbilaga V6.

Planlösning och motivering till nätverket av rekreationsområden

Vid landskapsstyrelsens möte 15.9.2014 godkände styrelsen planeringsprinciperna utifrån vilka planlösningen har utarbetats. I principerna konstateras att rekreationsområden av betydelse på åtminstone landskapsnivå i landskapsplanen anvisas i förhållande till tätortsstrukturen och befolkningens placering. Områdenas enhetlighet och tillgänglighet betonas, likaså förbindelserna mellan områdena. Rekreationsområden anges i första hand på mark som ägs av staten, kommunerna eller friluftsföreningen. Nationalparkernas verksamhets- och utvecklingsförutsättningar förstärks som en del av rekreationsnätverket. De rekreationsområden som anvisas i landskapsplanen ligger i huvudsak på områden som ägs av en kommun, staten eller Föreningen Nylands friluftsområden.

Rekreationsområden och -objekt i de gällande landskapsplanerna samt områden för idrottsanläggningar upphävs helt och hållet och tas med i planlösningen utifrån uppdaterade uppgifter. Rekreationsområdena som finns med i etapplandskapsplanen har granskats utifrån uppdaterade markägaruppgifter och beslut som gäller naturskyddsområden. Rekreationsområden på mindre än fem hektar anvisas inte i landskapsplanen. Små rekreationsområden har inte samma betydelse för markanvändningens styrning på landskapsnivå som

större områden. De gällande landskapsplanerna för Nyland omfattar inte områden för idrottsanläggningar. Av den orsaken förenhetligas landskapsplanen för Östra Nyland med etapplandskapsplan 4 på det sättet att inga områden för idrottsanläggningar anges i landskapsplanens lösning. Rekreationsområdena i etapplandskapsplan 4 presenteras i kartbilaga V7. De väsentliga uppgifterna om rekreationsområdena presenteras i tabellformat i en separat bilaga (nummer 4).

I landskapsplanen har i huvudsak inte anvisats sådana områden där användningen av områdena för allmän rekreation är begränsad, till exempel golfplaner och slalombackar. Ett undantag från dessa begränsade områden utgör som är centralt belägna tanke på rekreationsnätverket på landskapsnivå.

Planlösningen för rekreationsområdena grundar sig på de utredningar som har gjorts och på uppdaterade markägaruppgifter. I utredningen om Nylands gröstruktur och ekosystemtjänster (EkoUma) som Nylands förbund har gjort i samarbete med Finlands miljöcentral framhövdes områden som är viktiga med tanke på ekosystemtjänsterna. Med hjälp av en analysmetod som baserar sig på geografiska data (EkoRos) utreddes rekreationsområdenas betydelse på landskapsnivå. I utredningen utvärderas vilken betydelse rekreationsområdena, områdena för idrottsanläggningar och skyddsområdena i den gällande landskapsplanen har för rekreationen på landskapsnivå. Slutresultatet av metoden blev en klassificering som består av fem steg. Klassificeringen användes som bakgrundsmaterial då planlösningen utarbetades. I planlösningen för rekreationsområden har man beaktat rekreationsområdenas egenskaper som en del av det ekologiska nätverket samt områdenas betydelse för naturens mångfald.

Nätverket av rekreationsområden av landskapsplanens vita områden som berörs av den gällande planeringsbestämmelsen och utvecklingsrekommendationen. Enligt planeringsbestämmelsen och utvecklingsrekommendationen ska man i den mer detaljerade planeringen utreda och beakta landskapets och kulturmiljöns särdrag samt åker- skogs- och andra naturområden av betydelse för jord- och skogsbruket, ekologin eller rekreationen. Det ska undvikas att områdena splittras i onödan. I landskapsplanens tätortsområden ingår det också rekreations- och friluftsområden. De nyländska nationalparkerna Noux, Ekenäs skärgård och Sibbo storskog är förutom viktiga för natur- och miljöskyddet även

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 Rekreationsområde	<p>Med beteckningen anges områden avsedda för allmän rekreation och friluftsliv.</p> <p>Beteckningen omfattar lokala leder som redan finns på rekreationsområdena och som är nödvändiga för att förenhetliga samhällsstrukturen.</p> <p>Till beteckningen hänför sig bygginskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>Området reserveras för allmän rekreation och friluftsliv. I den mer detaljerade planeringen av området skall man trygga förutsättningarna att använda området för rekreation, områdets tillgänglighet, en tillräcklig service- och utrustningsnivå samt miljövårderna och visa hur de friluftsleder som utmärkts på landskapsplanekartan fortsätter på rekreationsområdet.</p> <p>Vid planeringen av rekreationsområden skall uppmärksamhet fästas vid områdenas egenskaper som en del av det ekologiska nätverket samt deras betydelse för naturens mångfald.</p> <p>På ett rekreationsområde kan man i den mer detaljerade planeringen anvisa lokala leder samt anläggningar och konstruktioner för den samhällstekniska försörjningen som på grundval av en konsekvensbedömning är nödvändiga för att förenhetliga samhällsstrukturen. I planeringen av nödvändiga leder skall man trygga en så obehindrad och säker fortsättning som möjligt på rekreationsförbindelserna.</p>

nationellt betydande friluftsliv- och rekreationsobjekt samt turistmål. Rekreationsnätverket kompletteras även av nationalstadsparkerna i Hangö och Borgå.

Rättsverkningar och tolkning

På landskapsplanens rekreationsområden gäller bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Till följd av den här landskapsplanens rättsverkningar ska rekreationsområdena anges med en tydlig avgränsning. Oberoende av bygginskränkningen är rekreationsområdena översiktliga områdesreserveringar som kan ändras och preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen. Hur olika plannivåer tolkas sinsemellan ingår i markanvändnings- och bygglagens planhierarki. Enligt beskrivningen som gäller beteckningen område för tätortsfunktioner i landskapsplanen ingår bland annat lokala

rekreations- och parkområden. Landskapsplanen tar inte ställning till utvecklingsmål som ställts upp för de lokala rekreationsområdena på ett tätortsområde. Etapplandskapsplan 4 ger precis som de gällande landskapsplanerna tillräckligt med spelrum för den mer detaljerade planeringen vad gäller rekreationsområden.

På landskapsplanens rekreationsområden kan förläggas verksamhet med tillhörande byggnader och konstruktioner som delvis begränsar det primära användningsändamålet. En del av rekreationsområdet kan alltså vara avsett för annan än allmän rekreation, men verksamheten ska stöda det primära användningsändamålet. Sådana här områden är bland annat privata småbåtshamnar. I den mer detaljerade planeringen ska garanteras att det primära användningsändamålet inte äventyras och att rekreationsområdena i huvudsak används för allmän rekreation.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Rekreationsområden utgör en viktig del av det ekologiska nätverket på tätortsområden och i närheten av dem. På rekreationsområdena som anvisas i landskapsplanen gäller bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Beteckningen gör det ändå möjligt att på rekreationsområdena anvisa verksamhet och tillhörande konstruktioner som stöder områdets huvudsakliga användningsändamål.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Då områden används för rekreationsbruk ökar trafiken och användningen, vilket förutsätter planering, förverkligande och upprätthållande av trafikarrangemang i närheten av rekreationsområdena. När trafiken ökar kan det krävas att de gamla parkeringsarrangemangen eller förbindelserna för gång- och cykeltrafik förbättras och att nya arrangemang och förbindelserna förverkligas. Ökad användning av områden för rekreationsbruk krävs en viss utrustningsnivå, såsom organisering av avfallshantering. Det ökar i sin tur belastningen på samhällsförsörjningen.

Konsekvenser för naturen och miljön

Rekreationsområden upprätthåller naturens mångfald och tryggar arternas förutsättningar att röra sig, i synnerhet då rekreationsområdet ligger i eller i närheten av en byggd miljö. Användning av områden för rekreation kräver ändå i någon mån åtgärder som formar miljön, såsom skogsvårdsåtgärder och byggande och underhåll av stigar och parkeringsplatser. Då rekreationsbruket ökar på ett område kan det också öka slitaget på miljön. Med tanke på slitaget är det viktigt att man dimensionerar områdesanvändningen rätt i förhållande till områdets slitstyrka och känslighet.

Områden som bevara obebyggda mellan tätortsområden är betydande för anpassningen till och stävjandet av klimatförändringen. Rekreationsområdena kan samtidigt till exempel fungera som områden

med översvämningsskydd och jämna ut temperaturskillnader.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Rekreationsområden skapar ett trivsamt och mångsidigt landskap samt upprätthåller livsmiljöernas mångfald i närheten av tätorterna. Konstruktionerna och skötselåtgärderna som rekreationsområdena förutsätter har konsekvenser för landskapet. Rekreationsområdena kan bevara områden som är värdefulla med tanke på kulturarvet, såsom parker.

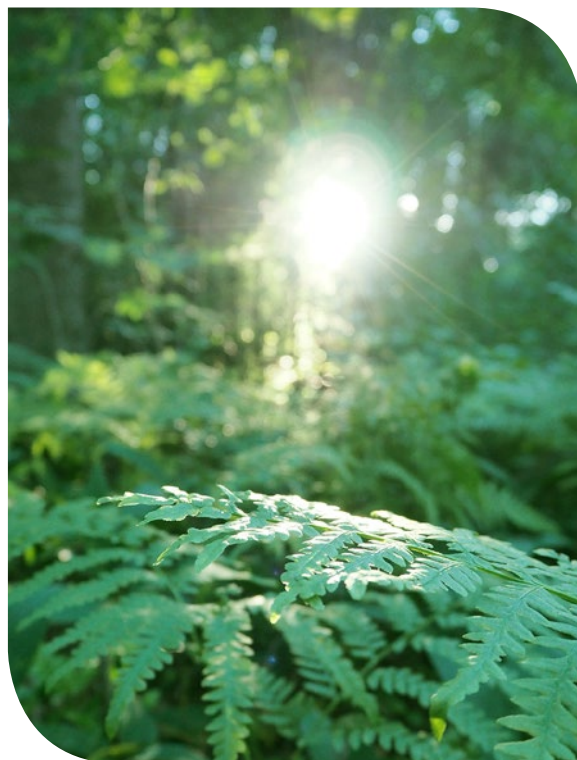
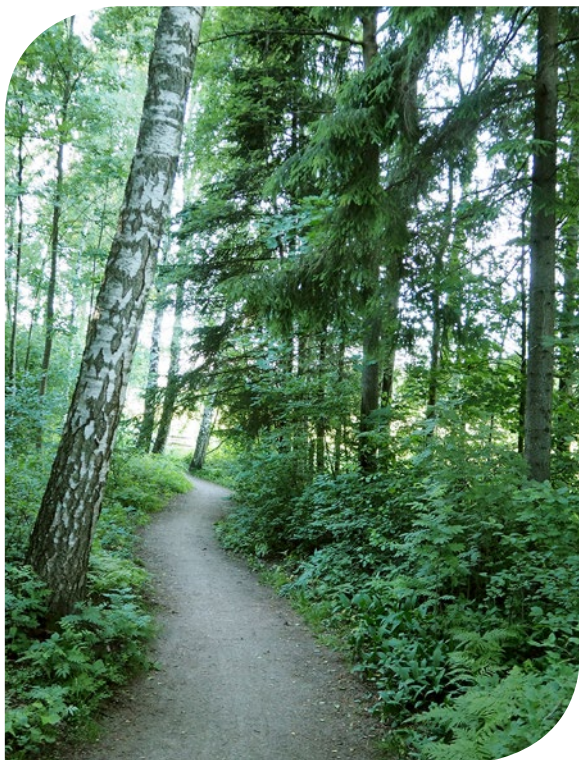
Konsekvenser för ekonomin och näringarna

I landskapsplanen anvisas i första hand rekreationsområden på landområden som ägs av kommunerna, staten eller friluftsområdesföreningen. Sålunda blir anskaffningskostnaderna och de ekonomiska konsekvenserna små. De konstruktioner och rutter som rekreationsområden kräver samt underhållet av dessa medför kostnader. Rekreationsområden och friluftsleder kan främja verksamhetsmöjligheterna för turismnäringar eller företag som erbjuder olika former av fritidsservice.

Rekreationsområdena är betydande producenter av ekosystemtjänster och de har ett betydande ekonomiskt värde. Rekreationsområden som är högklassiga och mångsidiga kan öka trivseln på bostadsområdena i närheten samt göra dem attraktivare.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Rekreationsområden och friluftsleder erbjuder invånarna möjligheter till rekreation och friluftsliv samt möjligheter att röra på sig och bevara sin psykiska välmåga. Rekreationsområdena gör boende- och livsmiljöerna trivsammare, till exempel i och med att de dämpar buller och binder små partiklar. Ett områdes dragningskraft som bostadsområde kan öka om det finns ett rekreationsområde i närheten. Rekreationsområdena är också betydande objekt för undervisning och forskning. Då användningen av ett område för rekreations- och friluftsliv ökar kan det upplevas som negativt i områdenas och rutternas närliggande miljö.

5.3.8 Friluftsleder

Målet med beteckningen för friluftsleder i landskapsplanen är att ange friluftsleder på landskapsnivå som kopplar rekreationsområdena till varandra och bildar ett nätverk. Utgångspunkten för lösningen i etapplandskapsplan 4 är nätverket av friluftsleder i landskapsplanen för Nyland (2006). För östra Nylands del har friluftsleder inte behandlats i landskapsplanen tidigare. Därför anges lederna som nya beteckningar i planlösningen.

I planen anges inga cykel- eller ridleder. Möjligheterna till att cykla och rida tas i beaktande i förverkligandet av friluftsledningarna och huruvida lederna är lämpliga för dessa avgörs i samband med förverkligandet. Målgruppen för de leder som anges i landskapsplanen är i första hand ändå motionärer som är ute och vandrar till fots. I planlösningen anvisas inte paddlingsleder och med planlösningen upphävs de pladdlingsleder som har anvisats i landskapsplanen för östra Nyland. För att förverkliga paddlingsledningarna förutsätts inte styrning på landskapsplanenivå.

Planlösning och motivering

Med beteckningen anges friluftsleder av betydelse på landskapsnivå och regional nivå utanför områdena för tätortsfunktioner, naturskyddsområdena och

rekreationsområdena. Beteckningen är riktgivande och sträckningen anger i första hand behovet av en förbindelse.

Genom att i planen anvisa friluftsledningarna viktigaste förbindelser som sträcker sig över landskapsgränserna motsvaras det riksomfattande målet för områdesanvändningen som gäller rekreationsnätverkets kontinuitet på områden utanför tätorterna.

Friluftsledningarna som i planlösningen anges för östra Nyland kompletterar nätverket som rekreations- och MLY-områdena bildar. Friluftsledningens placering är riktgivande. De viktigaste huvudledningarna valdes utgående från rekreations- och MLY-områdenas lägen och utifrån en omfattande utredning om friluftsledningarna på Nylands område från 1988. Lederna som anvisas går från Helsingforsregionen och fortsätter till östra Nyland och till grannlandskapen samt som interna förbindelser på östra Nylands område. Lederna är riktgivande för att säkerställa att de inte går över tomter, odlingar eller andra områden som skulle medföra oskäliga besvär eller skada för markägaren. Några tekniska justeringar har dessutom gjorts i det gällande nätverket av friluftsleder på andra håll i Nyland på grund av ändringar i rekreationsområdena.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
<p>• • • • •</p> <p>Friluftsled</p>	<p>Med beteckningen anges friluftsleder av betydelse på landskapsnivå och regional nivå utanför områdena för tätortsfunktioner, naturskyddsområdena och rekreationsområdena. Beteckningen är riktgivande och sträckningen anger i första hand behovet av en förbindelse.</p> <p>Till beteckningen hänförs inte byggnadskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.</p>	<p>I den mer detaljerade planeringen skall man trygga förutsättningarna för att förverkliga friluftslederna som ett fungerande system av rutter på landskapsnivå och regional nivå.</p> <p>I den detaljerade ruttplaneringen skall man sträva efter att utnyttja möjligheterna att använda befintliga vägar och stigar. I tätorter och på rekreationsområden skall friluftslederna dras utmed leder för friluftsliv och lätt trafik inom områdena.</p>

Rättsverkningar och tolkning

En friluftsled som anges i landskapsplanen är riktgivande och rutten som anges för leden på kartan är ungefärlig. I planen anges ett förbindelsebehov på regional och landskapsnivå. För att bestämma den mer exakta placeringen av en friluftsled krävs alltid mer detaljerade planer och planering. Landskapsplanens målsättning är att styra kommunernas markanvändning och planering av friluftsleder så att förbindelsebehov för friluftsleder på landskapsnivå och över kommungränserna tas i beaktande.

Friluftslederna i landskapsplanen omfattas inte av byggnadskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Då friluftsleder anvisas i landskapsplanen uppkommer inga rättigheter som överskrider allemansrätten vad gäller att röra sig i terrängen innan leden har förverkligats.

Det är i första hand avsett att man ska röra sig till fots längs friluftsleden men möjligheterna att använda cykel ska tas i beaktande. Lederna är inte avsedda för motorfordonstrafik. Det kan på en del avsnitt av friluftsleden vara motiverat att använda leden för ridning. Beslut om huruvida friluftsleden får användas för ridning fattas fall för fall i samband med att leden förverkligas.

Då friluftslederna förverkligas är målet att de inte ska dras över tomtar, odlingar eller andra områden på vilka en friluftsled kan medföra oskäliga besvär eller skada för markägaren. Redan i planeringsskedet ska bland annat

verksamhetsförutsättningarna för jord- och skogsbruket samt rutternas möjligheter att stöda turismföretagande tas i beaktande. Redan befintliga vägar eller stigar kan utgöra delar av leden. Det här är viktigt då man drar leder i byacentrum och på andra områden med tät bebyggelse. Målet med friluftslederna är tydligt att erbjuda rekreation och naturupplevelser åt dem som använder lederna. Därför är det inte ändamålsenligt att dra leder överallt, till exempel så att de går längs allmänna vägar. Till friluftslederna hör således också terrängavsnitt med stigar.

Kommunen förverkligar friluftsleder antingen som en friluftsledsförrättning, i enlighet med lagen om friluftsliv, i samband med planeringen av markanvändningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen eller genom separata avtal som görs upp med markägarna. Markägarna hörs i samband med varje fall och dessa har möjlighet att framföra sin synpunkt på huruvida leden är nödvändig samt inverka på ledens sträckning och få ersättning för olägenheter som uppkommer.

Då en friluftsled anvisas som en friluftsledsförrättning gör kommunen upp en plan för friluftsleden och lägga fram den till påseende. Planen och anmärkningar om den överlämnas till miljöministeriet som fattar beslut om fastställande. Besvär över beslutet kan endast anföras till förvaltningsdomstolen. Efter det här görs lantmäteriverket en

friluftsledsförrättning. Då stakar man ut leden och markerar den i terrängen samt kommer överens om ersättningarna åt markägarna. Leden registreras i fastighetsregistret varefter man får rätt att nyttja marken som leden går längs.

Då kommunen väljer att inkludera friluftslederna i en plan som utarbetas i enlighet med markanvändnings- och bygglagen tillämpas också ifrågavarande lags bestämmelser vid planeringen och förverkligandet av lederna.

Då en friluftsled förverkligas med separata avtal kommer kommunen enskilt överens med varje markägare om rätten av använda marken. Ett sådant här avtal om nyttjande av mark är tidsbundet.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Friluftslederna som anges i landskapsplanen är riktgivande. Ledernas mer exakta placering preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen. Friluftsledernas konsekvenser riktar sig i synnerhet mot skogsområden. Lederna begränsar annan markanvändning på området där sträckningen går, men området är ändå smalt.

Konsekvenser för trafiken och samhällsförsörjningen

Nya friluftsleder kompletterar nätverket för gång- och cykeltrafik och gör det samtidigt mångsidigare. På områden där friluftslederna korsar det övriga trafiknätet kan ställvis förutsättas att över- och underfarter byggs.

Konsekvenser för naturen och miljön

Användningen av friluftslederna sliter på naturen. Då man använder de utmärkta rutterna minskar ändå rekreationstrycket och slitaget på andra områden. De skadliga konsekvenser som riktar sig mot terrängen kan lindras med hjälp av bra planering av lederna. Det innebär att lederna dras på områden i terrängen som är slitstarka och objekt som är känsliga lämnas utanför sträckningen.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Konstruktionerna som krävs för att förverkliga friluftsleder och rutter förändrar landskapet. I samband med den mer detaljerade planeringen av lederna är det möjligt att utreda om eventuella kulturarvsobjekt finns på området där leden planeras samt lindra konsekvenserna som riktar sig mot dem.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Konstruktionerna och underhållet som friluftslederna förutsätter innebär kostnader. Friluftslederna kan främja verksamhetsförutsättningarna för turismnäringar och företag som erbjuder fritidsservice. Markägarna har möjlighet att få ersättning då friluftslederna förverkligas.

Konsekvenser för invånarna, livsmiljöerna och samhällena

Friluftslederna erbjuder invånarna möjligheter till rekreation och friluftsliv samt även möjligheter att röra på sig och bevara sin psykiska välmåga. Friluftslederna ökar trivselen i bostads- och livsmiljön. Då användningen av friluftslederna ökar kan det upplevas som negativt på områdena i närheten.

5.3.9 Skärgårdszoner

Nylands kust och landskap kan på landskapsgeografiska grunder indelas i tre zoner: 1) fastlandets strandzon och inre skärgården, 2) yttre skärgården samt 3) havszonen. När man flyttar sig från fastlandet ut mot öppet hav minskar landarealen i förhållande till vattenarealen och den skogbeklädda omgivningen byts ut mot kala klippor. Denna ekologiska och landskapliga zonindelning har av tradition även styrt skärgårdsnäringsarna och byggandet i skärgården. För att bevaras förutsätter skärgårdens ömtåliga naturvärden och känsliga landskapsbild samt den traditionella skärgårdskulturen och de näringar som stöder den att planeringen visar särskild hänsyn och bland annat styr trycket på att använda området. Kustens och skärgårdens naturförhållanden och särdrag utgör av denna orsak en central utgångspunkt för planeringen av områdesanvändningen.

Planlösning och motivering

Den zonindelning som i landskapsplanen för Nyland (2006) användes väster om huvudstadsregionen förblir i kraft. Indelningen grundar sig på såväl naturvetenskapliga, i synnerhet geografiska, som landskapsmässiga faktorer som baserar sig på olika utredningar. Zonindelningen har gjorts upp 1981 av Nylands skärgårds skyddsarbetsgrupp. I

landskapsplanerna för Östra Nyland har inte använts några motsvarande skärgårdszoner. I etapplandskapsplan 4 sträcker sig zonindelningen också till östra Nyland. På det här sättet täcker zonerna, huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon medräknad, landskapet i hela sin bredd. Planeringsbestämmelserna för de skärgårdszoner som anvisas på östra Nylands område är desamma som planeringsbestämmelserna som redan gäller i de västra delarna av landskapet.

Beteckningen för skärgårdszoner är en egenskapsbeteckning och gränserna mellan zonerna är riktgivande. Egenskapsbeteckning används för att ange sådana särskilda egenskaper av betydelse åtminstone på landskapsnivå hos delområden som man vill bevara eller som ställer specialvillkor som måste beaktas när områdesanvändningen planeras. De riktgivande zonerna justerar områdesreserveringsbeteckningarna för planens markanvändning och anger tyngdpunkten för byggandet i skärgården. Till skärgårdszonerna hör planeringsbestämmelser som till följd av natur- och kulturmiljöerna ställer specialvillkor på områdesanvändningen.

Fastlandets strandzon och inre skärgården (vz1) är den mångsidigaste av zonerna och avsikten är att zonen skall planeras som ett område med alla funktioner och former av markanvändning. Yttre skärgårdens zon (vz2) är avsedd att planeras som ett område för i första hand skärgårdsnäringsarna och till lämpliga delar för fritidsbebyggelse, där nybyggandet är småskaligt och beaktar landskapets särdrag. Havszonen (vz3) är avsedd att planeras som ett område med småskalig byggverksamhet.

Den kust- och skärgårdszon som i landskapsplanen för Nyland anges för huvudstadsregionen ändras inte vad gäller områdesgränsen, men beteckningens planeringsbestämmelse justeras så att den till sitt innehåll motsvarar bestämmelserna för de övriga skärgårdszonerna beträffande bebyggelse som kompletterar den nuvarande bosättningen och byggande som är nödvändigt med tanke på turismen. Turismen har redan beaktats för de övriga skärgårdszonernas del förutom vad gäller huvudstadsregionens kust- och skärgårdsområde. Tillägget i planeringsbestämmelsen förenhetligar skärgårdszonernas planeringsbestämmelser vad gäller turismen. Till planeringsbestämmelsen läggs också till en ny bestämmelse som gäller beaktandet av naturvärdena och som motsvarar bestämmelserna för de övriga skärgårdszonerna.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
<p><i>På plankartan anges ingen Avgränsning av huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon. Endast följande ändring görs i planeringsbestämmelsen för avgränsningen av huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon i de gällande landskapsplanerna:</i></p> <p>Avgränsning av huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon</p>	<p>Med beteckningen anvisas huvudstadsregionens skärgård och kustområden.</p> <p>De öar som har speciellt stor betydelse som rekreationsområden har angetts med en separat beteckning för rekreationsområde.</p> <div style="border: 1px dashed green; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>Planeringsbestämmelsen som gäller avgränsning av huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon ersätter planeringsbestämmelsen som gäller avgränsning av huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon i den gällande landskapsplanen.</p> </div>	<p>Sammanhängande och tillräckligt stora obebyggda markområden innanför avgränsningen som är lämpliga för rekreation reserveras i den mer detaljerade planeringen för rekreation, om inte något annat har angetts med en separat områdesreserveringsbeteckning.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen skall man innanför avgränsningen utreda och beakta viktiga fågelområden.</p> <p>På områden innanför avgränsningen kan utöver den huvudsakliga användningen enligt planbeteckningen placeras bebyggelse som passar ihop med sin omgivning och kompletterar den nuvarande bosättningen samt byggande som är nödvändigt med tanke på turismen.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen av området skall man beakta kultur- och naturlandskapets värden samt bevarandet av värdefulla naturförhållanden, förbättrandet av miljöns tillstånd och främjandet av vattenvården samt rekreationsbehoven.</p>
 <p>Gräns mellan skärgårdszoner</p>	<p>Gränslinjen åtskiljer landskapsgeografiska zoner i havsstrandsområdet, vilkas planeringsbestämmelser baserar sig på områdenas speciella karaktär och särdrag.</p>	
<p>vz1</p> <p>Fastlandets strandzon och inre skärgården</p>	<p>Den norra gränsen för zonen utgörs av fastlandssidans kant av strandzonen, som sträcker sig från strandlinjen inåt landet.</p> <p>Zonen är avsedd att planeras som ett område med alla funktioner och alla typer av markanvändning.</p>	<p>I den mer detaljerade planeringen av området skall man beakta kultur- och naturlandskapets värden samt bevarandet av värdefulla naturförhållanden, förbättrandet av miljöns tillstånd och främjandet av vattenvården samt rekreationsbehoven. I samband med den mer detaljerade planeringen skall man utreda och beakta viktiga fågelområden.</p>

<p>vz2 Yttre skärgården</p>	<p>Zonen är avsedd att planeras som ett område för i första hand skärgårdsnärings- och till lämpliga delar för fritidsbebyggelse, där nybyggandet är småskaligt och beaktar landskapets särdrag.</p>	<p>I den mer detaljerade planeringen av området skall man beakta rekreationsbehoven, bevarandet av kultur- och naturlandskapets värden samt målen för naturvården, förbättrandet av miljöns tillstånd och främjandet av vattenvården. I samband med den mer detaljerade planeringen skall man utreda och beakta viktiga fågelområden.</p>
<p>vz3 Havszon</p>	<p>Zonen är avsedd att planeras som ett område med småskalig byggverksamhet.</p>	<p>På området får planeras byggande som behövs för att bedriva jord- och skogsbruk och fiskeri, byggande för försvarets, gränsbevakningens, sjöfartens och nationalparkernas behov, byggande där det är fråga om renovering eller mindre utvidgning av ett befintligt bostadshus och uppförande av en ekonomibyggnad på samma gårdsområde som ett befintligt bostadshus, samt annat motsvarande byggande.</p> <p>Dessutom får i tillämpliga delar planeras byggande som är nödvändigt för utvecklande av skärgårdsnärings- och turismen, om man på basis av utredningar visar att byggandet kan anpassas till landskapets särdrag och värnandet om naturförhållandena.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen av området skall man beakta rekreationsbehoven, bevarandet av kultur- och naturlandskapets värden samt målen för naturvården, förbättrandet av miljöns tillstånd och främjandet av vattenvården. I samband med den mer detaljerade planeringen skall viktiga fågelområden utredas och beaktas.</p>

Rättsverkningar och tolkning

Skärgårdszonerna som anges i landskapsplanen är egenskapsbeteckningar. De omfattar inte byggränskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. I zonerna ingår områden som i landskapsplanen har anvisats som naturskyddsområden och rekreationsområden, vilka i sin tur berörs av nämnda byggränskränkning. Byggränskränkning gäller på områdesreserveringarna oberoende av skärgårdszonerna.

Bestämmelserna styr den mer detaljerade planläggningen så att zonernas särdrag vad gäller landskapet och miljön bevaras och utvecklas. Gränserna för skärgårdszoner är riktgivande och som

en översiktlig plan är landskapsplanen flexibel. I den mer detaljerade planeringen ska ändå naturförhållandena och de landskapsliga faktorerna utgöra en central grund då man bestämmer hur gränserna för zonerna ska löpa.

Planeringsbestämmelserna för skärgårdszoner styr förutom planläggningen även annan myndighetsverksamhet. Enligt markanvändnings- och bygglagen krävs att myndigheterna vid planeringen av åtgärder som berör områdesanvändningen och vid beslut om att de ska verkställas ta landskapsplanen i beaktande, strävar efter att främja planens genomförande och se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Planeringsbestämmelserna för skärgårdszonerna medför specialvillkor för den mer detaljerade planeringen av områdesanvändningen vad gäller naturen och miljön, landskapet, behovet av rekreation samt kulturmiljöer. Ändringen i planeringsbestämmelsen för huvudstadsregionens kust- och skärgårdszoner ger möjlighet till mångsidigare områdesanvändning på zonen och stöder i synnerhet förutsättningarna för boende och turism. Planeringsbestämmelserna anger också tyngdpunkterna för byggandet i skärgården. Zonindelningen medför konsekvenser för områdesanvändningen speciellt i fastlandets strandzon och de inre skärgården samt yttre skärgården.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Beteckningarna för skärgårdszoner främjar och stöder utvecklingen av näringar, turism och rekreation på områdena. När funktionerna ökar kan också trafiken i anslutningen till dem öka i skärgården. Allt fler börjar röra sig med båt och användningen av båtlederna ökar. Således kan man vara till exempel tvungen att se över servicenivån inom det avfallshanteringsnätverk som betjänar båtarna så att den betjänar den ökande turismen.

Konsekvenser för naturen och miljön

Planeringsbestämmelserna som gäller för skärgårdszoner förpliktar till att i samband med planeringen beakta kultur- och naturmiljöns värden, värdefulla naturförhållanden samt förbättrandet av miljöns tillstånd och främjandet av vattenvården. Planbeteckningarna har i huvudsak positiva konsekvenser för naturen och miljön.

Skärgårdszoner gör det också möjligt att utveckla områdena för rekreation och friluftsliv. Beteckningarna möjliggör fritidsbebyggelse som passar in i omgivningen samt byggande som är nödvändigt med tanke på turismen. Bebyggelse och ökad användning av områdena för rekreation kan belasta och slita på naturen och miljön.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Ny bebyggelse som kompletterar den nuvarande bebyggelsen och som passar in i omgivningen skapar nya kulturmiljöskikt. Planeringsbestämmelserna tryggar bevarandet av kultur- och naturlandskapets värden.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Skärgårdszonerna stöder tryggheten och utvecklandet av skärgårds- och turismnäringarna samt områdenas utveckling med hänsyn till naturvärdena. Näringsstrukturen på skärgårdsområdena blir mångsidigare och de lokala invånarnas näringsmöjligheter förbättras. En välbevarad miljö gör området mera lockande och höjer dess värde.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Planlösningen har positiva konsekvenser för utvecklingen av näringarna i skärgården och innebär således utkomstmöjligheter för de lokala invånarna. Fritidsbosättningen kan också öka, vilket bevarar livskraften på skärgårdsområdena. De som är fast bosatta i skärgården kan å andra sidan uppleva det ökade antalet personer som rör sig i skärgården på fritiden som störande.

5.3.10 Bakgrundsmaterial till grönstrukturen

Vårdbiotoper

I kartbilaga V13 anges vårdbiotoper som är värdefulla på riks- och landskapsnivå. I Nyland finns det ungefär 130 sådana här. Ungefär hälften av vårdbiotoperna ligger på naturskyddsområden eller i nationellt värdefulla kulturmiljöer.

Vårdbiotoper är områden som har formats av de traditionella markanvändningsformerna inom jordbruket. Det är ångar, hagmarker, efter svedjebruk uppkommen skog, hedar och skogsbeten. Under århundraden av skötsel har de fått ett eget, särartat och rikt växt- och artbestånd. Vårdbiotoperna är ofta småskaliga. De hör till Finlands mest utrotningshotade livsmiljöer.

I Nyland finns de mest artrika högt belägna ångarna i Finland. I synnerhet i Lojo finns det till följd av den kalkrika berggrunden många vårdbiotoper som är värdefulla på riks- och landskapsnivå. I gamla kulturlandskap såsom Raseborg och Borgå förekommer det också rikligt med vårdbiotoper.

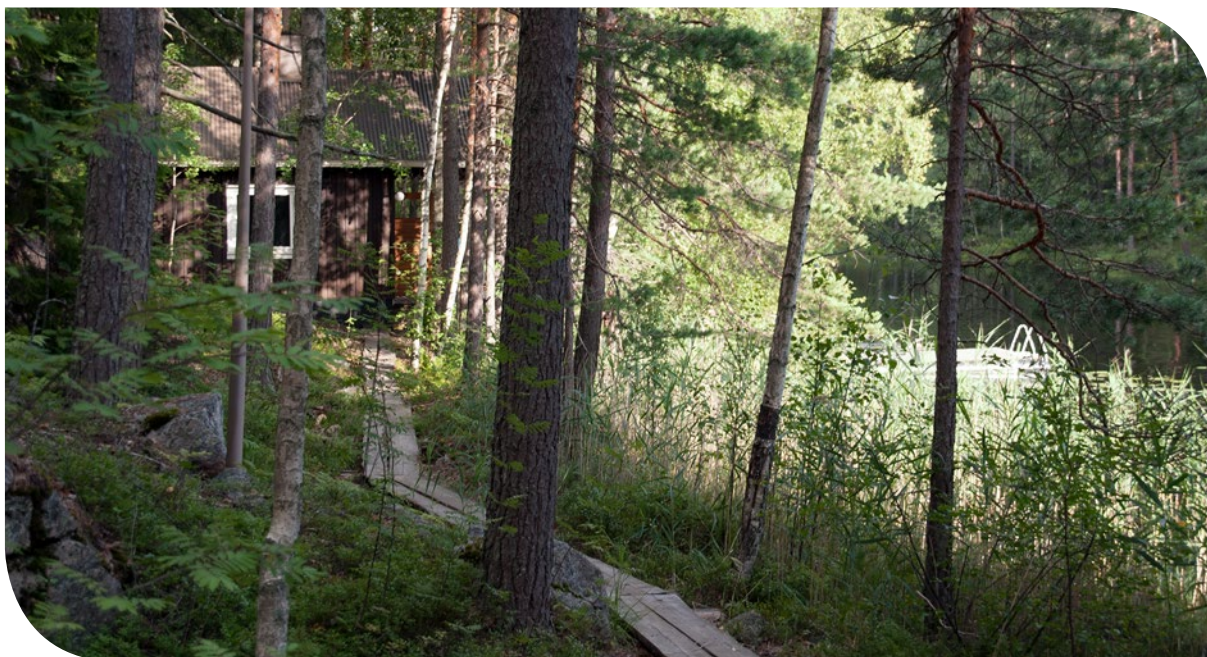
Hotet för vårdbiotoperna har varit att landsbygden till sin struktur har förändrats och till följd av det har antingen jordbruket minskat, jordbrukets natur har ändrats eller jordbruket har helt och hållet upphört. På grund av intensivjordbruket har boskapen som går ute och betar minskat. Kreaturen betar numera på odlade vallar och inte såsom

tidigare på fattigare och kargare betesmarker som till exempel skogsbeten, hagmarker och strandängar. Vårdbiotopernas organismarter utarmas också av igenväxt, övergödning, byggande samt andra ändringar i markanvändningen.

Zonation-områden

I kartbilaga V4 presenteras områden i Nyland som med hjälp av en så kallad Zonation-metod har identifierats vara områden som är värdefulla med tanke på naturens mångfald. I objektskorten i bilagan (Övriga bilagor 5) beskrivs områdenas naturvärden på landskapsnivå. Då de så kallade Zonation-områdena hör till planens bilagor har områdena inga rättsverkningar.

Zonation-områden är vidsträckta naturområden som är betydande med tanke på arter, livsmiljöer eller ekologiska nätverk. De baserar sig på resultatet av Zonation-analysen som gjorts som grund för planarbetet. Zonation är ett geografiskt informationssystem utgår ifrån en ekologisk analys och med hjälp av vilket det är möjligt att analysera stora mängder information som beskriver naturvärden och ställa dem i relation till andra uppgifter om markanvändningen. Utgående från Zonation-analysen är områdena som ingår i kartbilagan är Nylands mest betydande områden vad gäller områdenas

naturvärden då man ser till områden som ligger utanför naturskyddsområden eller områden som har införskaffats av staten för skyddsändamål.

Som utgångspunkt för Zonation-analyserna på Nylands område användes geografisk information som omfattade livsmiljöerna och arterna i hela landskapet. Naturvärden som ingick i Zonation-analysen gällde bland annat naturtyper, skogarnas karaktär, geologiska formationer, vattendrag, uppgifter om utrotningshotade arter samt andra uppgifter om arter. I utgångsuppgifterna för och analysen av naturvärdena har man framhållt uppgifterna om livsmiljöerna i förhållande till uppgifterna om arterna, bland annat på grund av landskapsplanens översiktlighet. Analyserna för Nylands område jämte resultatet av dem beskrivs närmare i rapporten *Analys av Nylands grönstruktur med hjälp av Zonation-metoden* (Nylands förbund 2015).

Zonation-områdena upprätthåller naturens mångfald och det ekologiska nätverket samt producerar ekosystemtjänster. På områdena finns olika arters revis, viloplats och förbindelser. Områdena fungerar som kolsvalg och har på så sätt en roll i anpassningen till och stävandet av klimatförändringen. Zonation-områdena ökar bostadsmiljöernas mångformighet och möjligheterna till rekreation i naturen. Områdena omfattar värdefullt naturarv och kan öka markägarnas och invånarnas kännedom om naturen.

Resultatet av analysen kan förutom planeringen

av markanvändningen även betjäna forskning, undervisning och uppföljning av miljöns tillstånd. Resultatet kan användas av kommunerna, andra myndigheter och intressenter.

Helsingforsregionens grönbälte

Helsingforsregionen är en vidsträckt miljö alldeles invid havet och med Finlands måttstock mätt ett väldigt tätbebyggt område. De här faktorerna gör att de är ett ovanligt område i förhållande till övriga stadsregioner i Finland. Runt omkring huvudstadsregionen, som är tätare bebyggt än det övriga landskapet, har bevarats många vidsträckta, skogbevuxna områden som bildar naturens kärnområden. Den helhet som bildas av dessa områden och kärnområdena till havs samt förbindelserna som förenar dem benämns i etappplansplan 4 som Helsingforsregionens grönbälte. Den del av grönbältet som bildas av skärgården kan också kallas blåbälte. Grönbältet utgör en del av den helhet som grönstukturen bildar i Nyland, men Helsingforsregionens grönbälte anvisas ändå inte separat i planlösningen. Helheten som grönbältet bildar förverkligas alltså i planen genom flera olika beteckningar. Ett diplomarbete har gjorts som bakgrundsmaterial för grönbältet (Nylands förbund 2015). I arbetet klargörs för grönbältets definition, nuläge och potential. Vidareutvecklingen och förverkligandet av grönbältet med hjälp av bland annat marknadsföring har lyfts fram i programmet för planens genomförande.

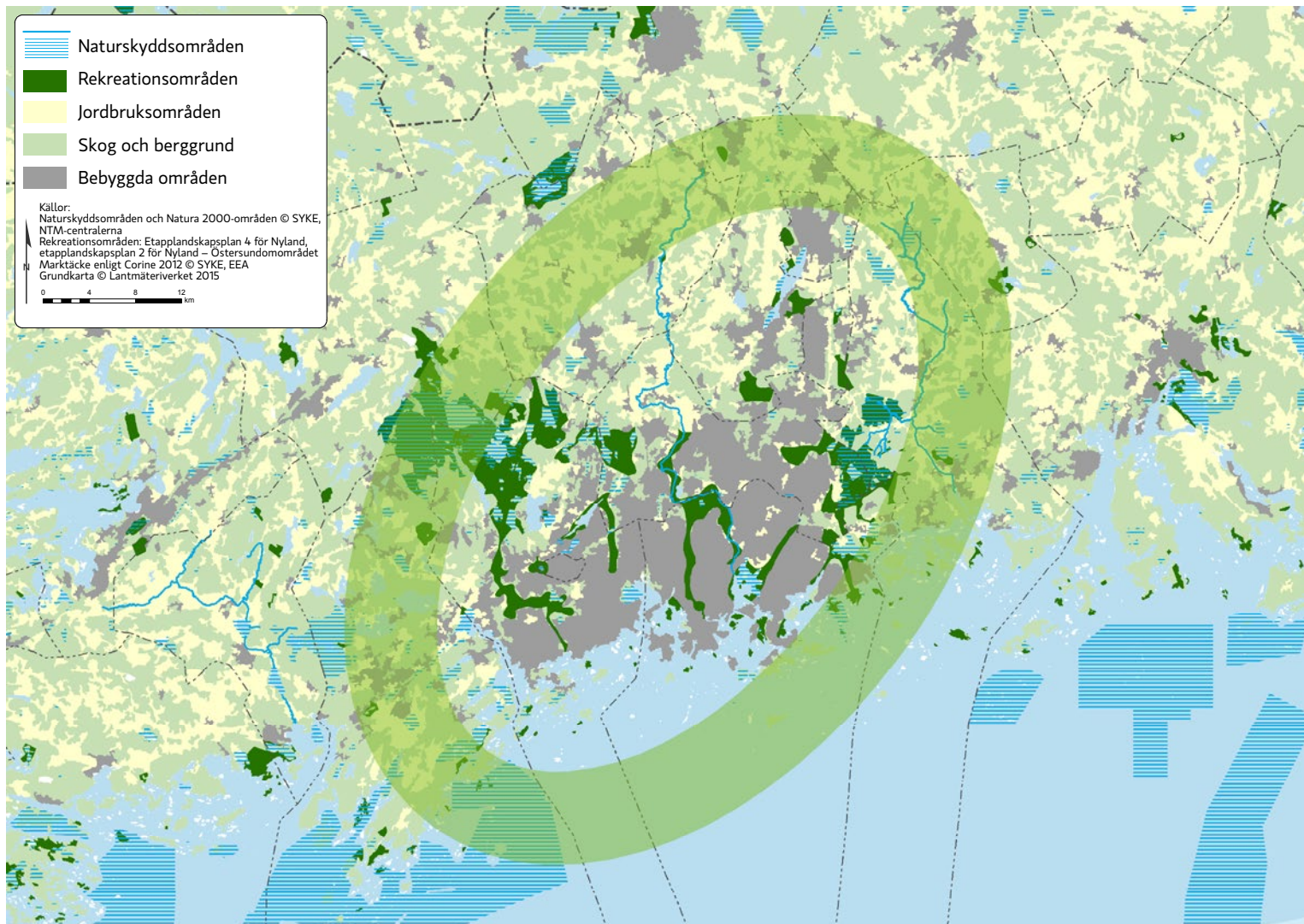

Bild 11. På bilden åskådliggörs symboliskt grönbältet som en del av Nylands grönstruktur.

Bland de områden som anses höra till grönbältet framhävs områdena Meiko-Lappträsk och nationalparkerna Noux och Sibbo storskog som utgör naturens kärnområden och som i huvudsak har anvisats som naturskyddsområden. Områdena förenas av de nätverk som rekreatiomsområden, behov av grönförbindelser och vita områden bildar. Jord- och skogsbruksområdena på de vita områdena i planen stöder grönbältet som grönområdena bildar och producerar ekosystemtjänster i form av bland annat mat och virke. Grönbältets värden tryggas också av de övriga beteckningar som ingår i planlösningen för grönstrukturen och som nämnts tidigare. I planlösningen har man på grönbältets område i synnerhet beaktat det särskilda behovet av fungerande förbindelser för rekreation samt ekologiska förbindelser. Projektarbete och planering som gäller grönbältet fortskrider genom samarbete i samband med främjande av förverkligandet av planen.

Internationellt har grönbälten upprättats för att

hindra tätortsområdena från att växa samman och bromsa upp deras utvidgning samt för att trygga naturens och kulturmiljöernas värden och rekreationsmöjligheter. I Nyland hänför sig behovet av ett grönbälte i första hand till rekreationstjänster och naturvärden samt tryggheten av förbindelserna som erbjuder dessa. Den ständigt ökande befolkningens mängden i Helsingforsregionen skapar ett särskilt behov av ett grönbälte så att det stora invånarantalens avstånd till vidsträckta naturområden inte blir för stort och för att inte de mindre grönområdena ska utnyttjas av alltför stora folkmängder. Utöver att invånarantalet ökar uppkommer behovet av grönområden också av den ökande och mångsidigare efterfrågan på naturturism och olika former av att använda områden för rekreationsbruk. Åkrarna som ingår i grönbältet är landskapsmässigt viktiga för rekreationen. Speciellt i framtiden kommer åkrarna att ha en viktig roll i självförsörjningen. Åkrar utgör också en del av det ekologiska nätverket.

5.4 Kulturmiljöer

Med kulturmiljö avses en miljö som ger uttryck för områdets olika skeden och människans och naturens växelverkan. Till kulturmiljöer hör landskapsområden, byggnadsarv och fasta fornlämningar.

Tillsammans bildar de helheter där de nyss nämnda faktorerna uppträder ofta och samtidigt i form av tidsmässiga skikt. En kulturmiljö förändras och utvecklas ständigt till följd av förändringar i omgivningen. Kulturmiljöerna i Nyland skildrar hur landskapet har utvecklats och dess olika skeden från historisk tid fram till i dag. Kulturmiljön utgör en viktig del av planeringen av områdesanvändningen och därför läggs det i landskapsplanen särskild vikt vid att bevara och utveckla kulturmiljöerna samtidigt som deras värde som en del av en mångsidig livsmiljö betonas. Landskapsplanens omfattning och planeringsnivå ger en bra utgångspunkt för att presentera och förstå kulturmiljöerna som en helhet.

Utgångspunkter för behandlingen av kulturmiljöer

Som medlem i Europeiska rådet och Unesco är Finland bunden att följa de avtal och rekommendationer som gjorts med syfte att skydda kulturarvet. Som medlem i Europeiska unionen är vi också skyldiga att ta hand om våra kulturvärden på nationell nivå.

Markanvändnings- och bygglagen och de riksomfattande målen för områdesanvändningen som utarbetats på basis av lagen medför tillsammans med landskapsplanen och landskapsplanens innehållsmässiga krav olika förpliktelser på bevarandet av kulturmiljön. Den riksomfattande kulturmiljöstrategi (2014–2020) som ministeriet har gjort upp och responsen som tagits emot under tidigare planprocesser uppmuntrar också till att ta hänsyn till kulturmiljöerna i samband med planeringen av områdesanvändningen.

I kraven på planens innehåll enligt 28 § i markanvändnings- och bygglagen anges att särskild uppmärksamhet bör fästas vid landskapet,

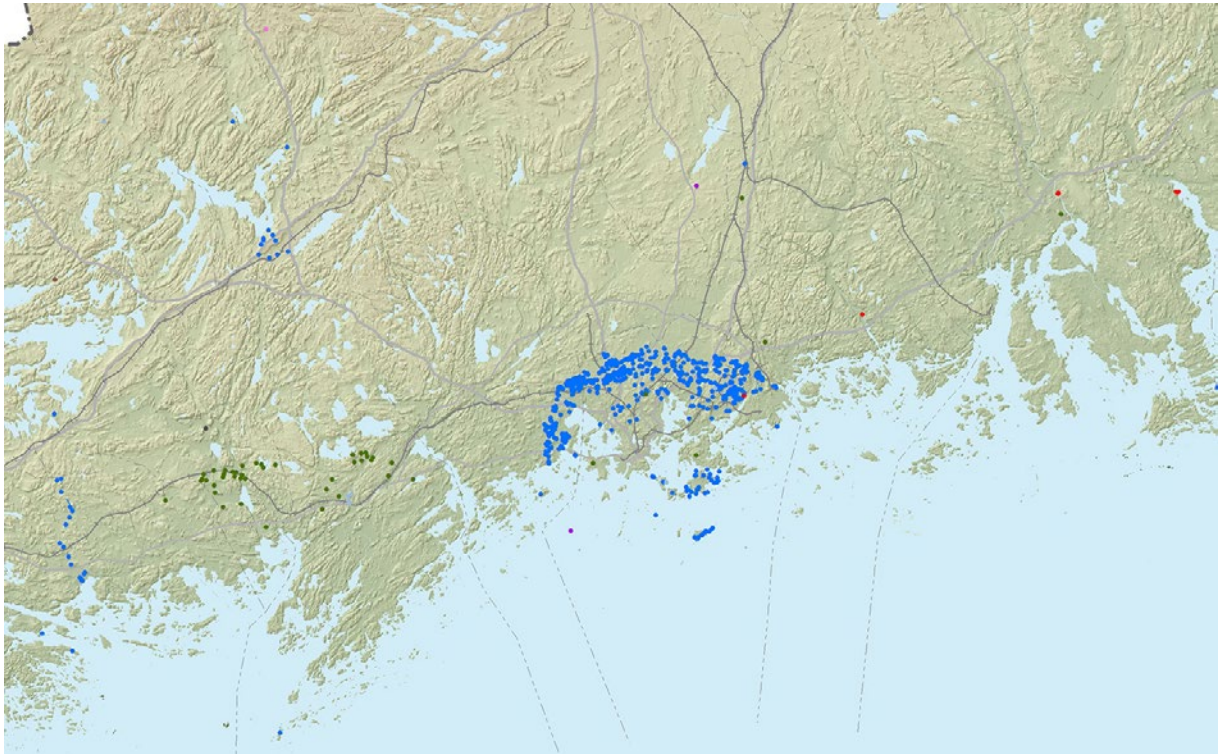

Bild 12: Befästningarna från olika tidsperioder berättar om vårt lands krigshistoria. Kartutdrag ur Nylands förbunds kompletterande utredning "Livskraftiga vatten" om kulturmiljöerna vid kusten och skärgården från 2016. Källa: Museiverket.

naturvärdena och kulturarvet då landskapsplanen utarbetas. Enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen (VAT) ska nationellt värdefulla landskapsområden och byggda kulturmiljöer av riksintresse beaktas i planen. I samband med områdesanvändningen bör man se till att de nationellt värdefulla kulturmiljöernas och naturarvets värden bevaras. Områdesanvändningen ska också samordnas med kulturmiljöns historiska utveckling.

Kulturmiljöernas särdrag i Nyland

Nyland har en synnerligen rik kulturmiljö, såväl vad gäller landskapet och den byggda miljön som fasta fornlämningar. Det geografiska läget mellan öst och väst, sjöförbindelsen till övriga delar av Europa samt ett gynnsamt klimat och en bra jordmån har varit utgångspunkter för att en mångsidig kulturmiljö har uppstått.

En majoritet av Nylands värdefulla kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå är landsbygdsmiljöer som härstammar från medeltiden eller den förindustriella tiden. De förekommer på hela landskapets område. Största delen av de numera värdefulla kulturmiljöerna som har byggts efter kriget finns

i huvudstadsregionen. Den första Stängselåsen urskiljer sig som en representant för ett senare kulturskikt. Stängselåsens kulturmiljöer har huvudsakligen byggts efter 1800-talets tidigare hälft. I de norra delarna av mellersta Nyland finns det färre värdefulla kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå eller regionnivå i förhållande till övriga Nyland. Det beror på att området har fått en stadigvarande bosättning senare än övriga landskapet.

Närapå hälften av alla fornlämningar som har identifierats i Nyland ligger på kulturmiljöområden av intresse på regional eller landskapsnivå.

Kulturmiljöns utmaningar och möjligheter

Förändringar i samhället och samhällsstrukturen formar miljön. Miljön i Nyland förändras mer än i övriga landskap eftersom byggandet har varit och fortfarande är kraftigt tack vare huvudstadsregionens dragningskraft. Den ekonomiska utvecklingen och infrastrukturens förändring har varit kraftigast i huvudstadsregionens inflytelsesfär, där tätorternas och vägnätets andel av landskapets areal är den största i vårt land.

Nylands kulturmiljöer

Världsomfattande värde på området har Sveaborgs sjöbefästning och Struves mätpunkt, som är två av Finlands sju objekt som ingår i Unescos världsarvslista. Värden på nationell nivå representeras av nationallandskap, otaliga byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 2009-objekt), till exempel bruksmiljöer, samt landsbygdens nationellt värdefulla landskapsområden, såsom vidsträckta odlingsdalar längs med åar. Till följd av sitt historiska läge samt den långa kusten och skärgården har Nyland en lång historia med sjöfart och krig. Tecken från dessa tider är bland annat fyror och lotsstationer samt befästningar från olika tidsperioder. I Nyland finns fortfarande många gamla vägar och ruttor som härstammar ända från medeltiden. Den mest kända av dem är Stora Strandvägen. Hittills har 3 700 fasta fornlämningar identifierats och registrerats. Bland dessa finns till exempel befästningsanläggningarna i Helsingfors omgivning från första världskriget och Finlands äldsta boplatser från stenåldern i Askola.

I Nylands landskapsstruktur urskiljer sig Salpausselkä stängselås, de odlade ådalarna och kustens och skärgårdens zoner. Landskapsstrukturen har styrt markanvändningen och övrig omformning av kulturmiljön så att odlingsområdena har förlagts i ådalar, byarna och husen på kullar och i randzonerna så att åsarna förblivit skogbevuxna. Gamla vattenvägar, stängselåsarna, upphöjningar och åsar har inverkat på hur vägar och leder har blivit till.

Kusten och skärgården är ett av de mest särpräglade kulturmiljöobjekten. Skärgården övergår vid territorialvattengränsen till yttre skärgård, inre skärgård och kust. Skärgården vid den nyländska kusten har olika egenskaper i västra, mellersta och östra delarna.

Herrgårdarna har haft en viktig betydelse för hur kulturmiljöerna har utformat sig med tanke på såväl kulturarvet, trädgårdarna och odlingslandskapet. De äldsta kungliga herrgårdarna byggdes invid Stora Strandvägen redan på medeltiden.

Nylands stadskultur har sina rötter i Borgå som grundades 1380 och Ekenäs som grundades 1546 och som ligger invid Stora Strandvägen. Under medeltiden hade Borgå stad en viktig roll som en av Finlands handelsstäder.

Helsingfors grundades av stads- och maktpolitiska skäl 1550 men stadens betydelse på riksnivå började öka först i medlet av 1700-talet i och med att Sveaborg befästes. Senatsstorget i Helsingfors med omgivning är en av nyklassicismens mest betydande helheter från början av 1800-talet, även internationellt sett. Området symboliserar en tid då Helsingfors blev storfurstendömet huvudstad och en universitetsstad samt landets ekonomiska centrum.

Huvudstadsregionen har ett rikt byggnadsarv men det representerar i huvudsak en nyare tidsperiod efter andra världskriget. Byggnaderna har sina djupaste rötter från funktionalismen och modernismen. De mest typiska bostadsområdena från återuppbyggnadstiden är frontmannahus och de första förorterna från 1950-talet. Hagalund trädgårdsstad har också väckt intresse på internationell nivå och har identifierats som ett våra nationallandskap. Många av förorterna från 1960- och 70-talet i Helsingfors, Esbo och Vanda representerar vårt lands värdefulla kulturarv.

De stadslika tidigare köpingarna såsom Hyvinge, Träskända, Karis, Högfors, Grankulla, Kervo och Lojo representerar en för Nyland typisk tätortform som blev till och utvecklades i samband med byggnaderna av järnvägar. Sedan 1960-talet har dessa småstadslika samhällen blivit städer.

Nylands och samtidigt hela Finlands äldsta industriella byggnadsarv representeras av järnbruk som grundades från och med 1600-talet invid forsar och i närheten av kusten, i synnerhet i västra delarna av Nyland. Nylands äldsta järnbruk är Svartå bruk från 1562.

I Hangö, som grundades 1874 och var den sydligaste förposten för sjöfart vintertid, påminner de stora trävillorna och det ståtliga kasinot om stadens popularitet som badort. Andra viktiga centrum för badinrättningar var Lovisa och Brunnsparken i Helsingfors. I och med ångbåtstrafiken uppstod sommarstugebebyggelsen, speciellt i Esbo, Helsingfors, Sibbo och Borgå skärgård byggde borgarna sommarstugor från och med 1880-talet. Sommarstugebebyggelse uppstod också invid järnvägen i Hyvinge, Grankulla och Tusby.

Även om man nog förstår kulturmiljöns betydelse som en resurs för området kan det ändå vara utmanande att bevara den. Speciellt i tillväxtcentrum, där det förekommer mest tryck på att förtäta och bygga samhällsstrukturen, kan det förekomma motstridiga mål för markanvändningen på kulturmiljöerna. Det kan vara olika riksomfattande mål för områdesanvändningen eller mål på landskaps- eller kommunnivå. Till exempel kan det i samband med viktiga nationella väg- och järnvägsprojekt vara svårt att trygga vidsträckta kulturlandskap. Det kan också vara svårt att hitta på nya, lämpliga sätt att använda gamla, värdefulla byggnader.

Snabba förändringar i omgivningen kan medföra störningar i landskapet som uppkommer av åtgärder som försämrar landskapsbildens kvalitet. Ofta kan störningar i landskapet ändå åtgärdas eller så är de till sin natur tillfälliga störningar. Hur väl miljön klarar av förändringar varierar: ett storskaligt landskap klarar i allmänhet bättre av förändringar i landskapet än ett småskaligt landskap och stadslandskapets tålighet är bättre än landsbygds- och naturlandskapet

Kulturmiljöernas särdrag och värden ska ändå alltid tas i beaktande i samband med planeringen och användningen av områdena, oberoende av plannivån eller hurdant område planeringen gäller. Kulturmiljöerna ska samordnas och planeras extra noggrant på de områden där målen för markanvändningen strider mot kulturmiljöns värden. Även om man kan vara tvungen att göra olika värdeval när man väljer mellan olika mål ska man välja det alternativ som i bästa möjliga mån värnar om kulturmiljön. Det måste vara möjligt att utveckla kulturmiljöerna så att de kan bevaras, att det kan uppstå historiska skikt på områdena och möjligheter att skapa nya kulturmiljöer.

I arbete med att identifiera kulturmiljöernas särskilda egenskaper och särdrag får man förutom de riksomfattande inventeringarna även hjälp av områdesvisa utredningar samt kulturmiljöexperters och lokala invånares deltagande i planeringen av markanvändningen och miljön.

Det är på områden där man värnar om kulturmiljön och området utvecklas med beaktande av dess särdrag och värden som kulturmiljön utgör en särpräglad och trivsam verksamhets- och boendemiljö. Landsbygdens kulturmiljöer bevaras bäst då man idkar jord- och skogsbruk på området. Man värnar om byggnadsarvet genom att använda

byggnaderna på ett sätt som repsektar deras värden. Kulturmiljön ger området en stark identitet och image, som också kan utnyttjas inom näringarna på området. Kulturmiljöerna kompletterar och berikar för sin del även områdets ekosystemtjänster.

Den nuvarande plansituationen

Kulturmiljöer har behandlats och kulturmiljöbeteckningar och -bestämmelser finns för närvarande i tre olika landskapsplaner: landskapsplanen för Nyland (2006), landskapsplanen för östra Nyland (2007) och etapplandskapsplan 2 för Nyland (2014).

Beskrivning och motivering till planlösningen för kulturmiljöer

Landskapsstyrelsen godkände vid sitt möte 15.9.2014 planeringsprinciperna utifrån vilka planlösningen har utarbetats.

Kulturmiljöernas planeringsprinciper (landskapsstyrelsen 15.9.2014)

- För de nationellt värdefulla kulturmiljöernas del behandlas information som baserar sig på de senaste inventeringarna.
- Värdefulla kulturmiljöer på landskapsnivå anvisas utifrån de utredningar som gjorts.
- I planbeskrivningen klargörs tolkningen av planbeteckningarna och -bestämmelserna så att områdenas egenart och särdrag bättre kan förstås, kulturmiljöerna utvecklingsförutsättningar stöds och det varierande behovet av styrning på olika områden tas i beaktande.
- Kulturmiljöernas inverkan på utvecklingen av näringarna bedöms.

I etapplandskapsplan 4 behandlas den helhet som kulturmiljöerna bildar så omfattande som möjligt. På samma gång förenhetligas beteckningar och bestämmelser som använts i olika landskapsplaner. Av denna orsak upphävs alla beteckningar och bestämmelser i anknytning till kulturmiljöer i de tidigare landskapsplanerna och tas med på nytt i etapplandskapsplan 4, antingen som sådana

eller justerade eller som helt nya beteckningar. Ett undantag utgör objekt som ingår i Unescos världsarvslista, som har behandlats i den övergripande landskapsplanen för Nyland och i landskapsplanen för östra Nyland men som inte behandlas i etapplandskapsplan 4. Objekt som ingår i UNESCO:s lista över världsarvsobjekt, Sveaborg och Struves mätpunkt jämte skyddszoner presenteras ändå i kartbilagorna K3–K3a.

Beteckningen för landskapsväg och museibana (Borgå–Andersböle banlinje) har upphävts och det tas inte på nytt med i planen. I samband med utredningen av kulturhistoriskt värdefulla vägar i Nyland konstaterade man att de flesta värdefulla vägar är en del av större kulturmiljöhelheter på landskapsnivå och att de inte särskilt behöver anvisas i landskapsplanen.

Museibanan Borgå–Andersböle har förkortats och man har inte ansett att förutsättningarna för att utveckla banan får något mervärde av att den anvisas i landskapsplanen. Beteckningarna som berör fornlämningar har strukits från plankartan. Fornlämningarna anges i kartbilagorna på grund av den speciallagstiftning som berör dem.

På landskapsnivå är kulturmiljöernas områdesgränser översiktliga och de grundar sig på utredningar och inventeringar. Kulturmiljöerna anges i huvudsak med regionala egenskapsbeteckningar och som planbeteckningar används raster- och linjebeteckningar. Kulturmiljöernas presenteras också i bilagorna till planbeskrivningen. Fornlämningarna presenteras i sin helhet i bilagorna. Till beskrivningen hör förtydligande kartbilagor och objektförteckningar över RKY-objekt och kulturmiljöer på landskapsnivå. De områden som utifrån den uppdaterade inventeringen har föreslagits som nya nationellt värdefulla landskapsområden åskådliggörs med en kartbilaga som ger bakgrund.

I etapplandskapsplan 4 för Nyland behandlas byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY2009-objekt), nationellt värdefulla landskapsområden, landskapsområden och byggda kulturmiljöer som är av intresse på landskapsnivå eller med tanke på fler än en kommun, byggda kulturmiljöer samt nationalstadsparker och nationellt värdefulla landskapsvårdsområden. I kartbilagan anges även de senaste uppgifterna om fornlämningar. I de riksomfattande målen för områdesanvändningen konstateras att de

riksomfattande utredningar som myndigheterna utarbetar ska utgöra utgångspunkten planeringen av områdesanvändningen på alla planläggningsnivåer.

Byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 2009)

I Museiverkets inventering Byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 2009) ingår områden och objekt. Byggd kulturmiljö, det vill säga byggnadsarv är byggnader och bebyggda områden samt olika konstruktioner såsom vägar, broar eller fyrar. Inventeringen har i och med statsrådets beslut 22.12.2009 anvisats som den inventering för byggd miljö som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen som grundar sig på markanvändnings- och bygglagen. Objekten som tagits med i den riksomfattande inventeringen ger både områdes- och tidsmässigt samt för respektive objektstyp en mångsidig helhetsbild av den byggda miljöns historia och utveckling i vårt land.

I Nyland har 231 så kallade RKY-områden eller -objekt anvisats. Samtliga RKY-områden eller -objekt på Nylands område finns sammanställda i beskrivningens kartbilagor K3, K3a och Kb–f.

En del av de byggda kulturmiljöerna av riksintresse (RKY 2009) täcks i den inofficiella kartsammanställningen 2016 delvis eller helt och hållet av beteckningarna för områden för centrumfunktioner. Områdena ska tas i beaktande i planeringen i enlighet med planeringsbestämmelserna för både områden för centrumfunktioner och kulturmiljöer.

Nationellt värdefulla landskapsområden

Värdefulla landskapsområden är de mest representativa kulturmiljöerna i landskapet och deras värde grundar sig på naturen i ett mångsidigt, kulturinfluerat landskap samt på ett välskött odlingslandskap och ett traditionellt byggnadsbestånd. Till landskapsområdena hör också landskapssevärdheter.

Nationellt värdefulla landskapsområden har inventerats i början av 1990-talet och inventeringen har år 1995 statsrådets beslut tagits i bruk som en inventering för nationellt värdefulla landskapsområden på det sätt som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen. Värderingen av landskapsområdena grundar sig på landskapsprovinsernas egenart och särdrag och hur representativa, sällsynta, unika och enhetliga de är samt på deras historiska skikt och gestaltning. En viktig nämnare

för att landskapet ska bevaras är områdets livskraft. För att området ska vara livskraftigt förutsätts att landsbygdens traditionella näringar och verksamhet kan fortgå.

I utredningen om nationellt värdefulla landskapsområden (miljöministeriet, miljöskyddssektionen, betänkande 66/1992) anvisas 11 landskapsheter i Nyland: Borgå ådal, Pernåvikens omgivning och Forsby ådal samt de delar av Kymmene älvdal som ligger på Nylands sida, Vanda ådal, odlingslandskapen i Nummenjoki och Pusulanjoki, kulturlandskapen i Degerby och vid Sjundeå å, kulturlandskapen vid bruksområdena i Snappertuna och Fagervik, kulturlandskapen vid Svartå ådal, bruksområdena i Fiskars och Antskog och kulturlandskapet vid Pojo-viken, Skärlandets skärgårdskulturlandskap samt Sveaborg.

Miljöministeriet inledde 2010 en uppdaterande inventering av nationellt värdefulla landskapsområden som omfattar hela landet. För Nylands del blev den uppdaterande inventeringen av nationellt värdefulla landskapsområden klar i slutet av 2013 och NTM-centralen ordnade ett samråd angående inventeringens resultat i början av år 2016. Statsrådet fattar beslut om de landskapsområden som föreslagits i samband med inventeringen. Eftersom beslutet inte tagits innan planförslaget utarbetats förblir de områden som anvisats i de tidigare landskapsplanerna i enlighet med statsrådets beslut från 1995 i kraft. I planen anges inga nya områdesgränser utan på plankartan förekommer områden enligt beslutet från 1995.

Utifrån den uppdaterande inventeringen föreslås två nya nationellt värdefulla landskapsområden på Nylands område: Porkala skärgårds- och odlingslandskap och åsodlingslandskapet i Bromarv och Tenala. För de redan befintliga landskapsområdena föreslås utifrån inventeringen en del avgränsningar och namnändringar. Som nytt namn åt Sveaborg och havsområdet söder om Sveaborg föreslås "Havslandskapet utanför Helsingfors".

De förstörade områden samt de helt nya områden som föreslagits utifrån den inventering uppdateringen anvisas i landskapsplanen som kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå.

Justeringarna i gränserna för de nya föreslagna områdena samt de redan befintliga områdena presenteras i kartbilaga K2 som ger bakgrund.

VÄRDEFULLA LANDSKAPSORMÅDEN PÅ LANDSKAPSNIVÅ OCH KULTURHISTORISKA VÄGAR

- Medeltida vägar och vägar som finns i Jaakko Teittis förteckning
- Vägar från 1600- och 1700-talet
- Sockenvägar från 1800-talet
- Riksvägar från 1900-talet
- Väg av regional betydelse (utredningen På väg, Nylands förbund 2014)
- Värdefulla kulturmiljöer på landskapsnivå enligt Nylands förbunds utredning

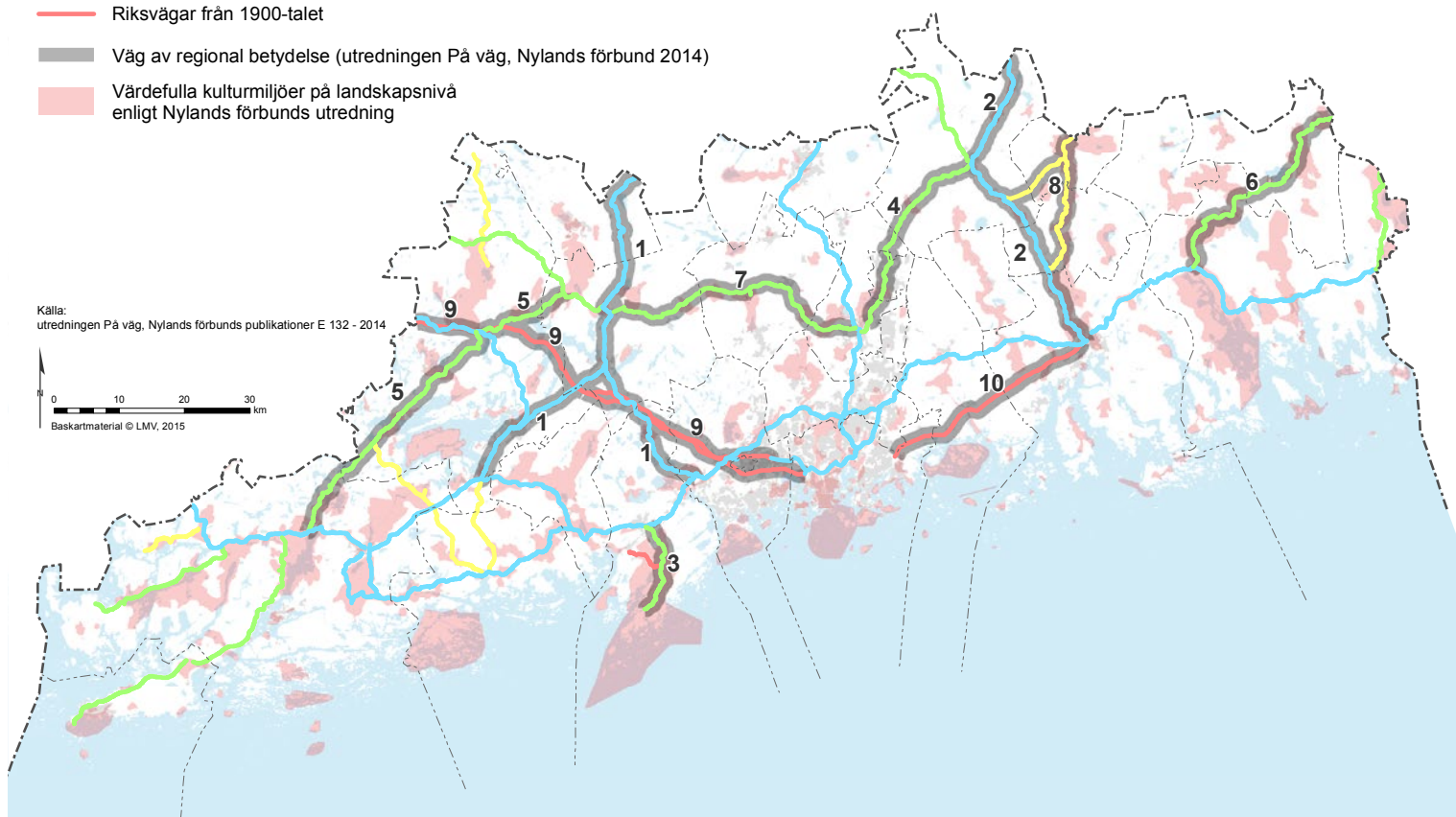

Bild 13: I utredningen "På väg" har värdefulla landskapsområden på landskapsnivå samt kulturhistoriskt viktiga vägar och leder granskats. Utöver vägarna från RKY-inventeringen 2009 lyftes också regionalt viktiga vägar fram (numrerade på kartan).

Kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå

I planen anges utifrån utredningen "Missä maat on mainioimmat" (2012) de kulturmiljöer som är viktiga på landskapsnivå eller med tanke på fler än en kommun samt områden som representerar byggd kulturmiljö.

Områdena som anvisats är landskapets mest representativa byggda kulturmiljöer och landskap vilkas särdrag man strävar efter att bevara. Målet är också att områdena ska blir mera kända. Kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå representerar olika särdrag som förekommer inom landskapet. De kan uppfylla ett eller flera av de kriterier som ställs på en nationellt värdefull kulturmiljö. Kriterierna utgår från objektets raritet, typiska karaktär, representativitet, autenticitet, historiska bevisvärde och historiska skikt.

Alla områden och objekt av riksintresse är också kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå.

Efter att utredningen blivit klar har det framkommit behov av att precisera gränserna och värdena för en del områden. Man eftersträvar att under planprocessens gång med väl motiverade grunder uppdatera de behov av precisering som framkommer. Som bakgrundsmaterial till planen och som stöd för planlösningen har man genomfört utredningen "På väg – Nylands kulturhistoriskt viktiga vägar och rutter" samt utredningen "Ändringar som orsakar störningar i landskapet". Bakgrundsutredningen "Livskraftiga vatten", som behandlar kulturmiljöerna vid kusten och skärgården, blev klar i januari 2015.

I utredningen "På väg – Nylands kulturhistoriskt viktiga vägar och rutter" (2014) lyftes utöver vägar av riksintresse i Nyland även fram flera kulturhistoriskt betydande vägar som åtminstone delvis hade bevarat sin ursprungliga sträckning och natur. Regionalt viktiga vägar är enligt utredningen Havsvägen

(1), Gamla Borgåvägen (2), Porkala postväg (3), vägarna på sträckan Tusby–Mäntsälä (4), Pojo–Pakasela (5), Forsby–Elimäki (6), Tusby–Vichtis (7) och förbindelsevägarna i Orimattila (8). Bland de nyaste vägarna som byggts på 1900-talet lyftes riksväg 1 (9) och 7 (10) fram. (Se bild 12 nedan).

Många kulturhistoriska vägar är redan en del av nationellt värdefulla landskapsområden eller kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå eller RKY-objekt och de anvisas inte som egna kulturmiljöer i landskapsplanen. De kulturhistoriska vägarna ska ändå ses som en rikedom och resurs för områdena och välbevarade helheter ska eftersträvas att bevaras i den mer detaljerade planeringen.

Småskaliga kulturmiljöer, på mindre än 5 hektar, av intresse på landskapsnivå anvisas på plankartan som objektsbeteckningar på grund av landskapsplanens stora skala. Bevarandet av områdena tryggas endast av landskapsplanen och de innehållsmässiga kraven som markanvändnings- och bygglagen ställer på planen. Således finns det skäl att anvisa områdena på en plankarta med rättsverkningar.

Kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå i Nyland anges i den förtydligande kartbilagan K4.

Fornlämningar

Fornlämningar är minnen från tidigare generationer kulturhistoria och som har bevarats på land eller under vatten. En del fornlämningar urskiljer sig från landskapet fortfarande medan andra helt och hållet täcks av jord eller vatten. I Nyland känner man till cirka 3 700 fornlämningar.

Fasta fornlämningar har i Finland fredats med stöd av lagen om fornminnen (295/163). Lagen om fornlämningar skyddar utan särskilda åtgärder de fornlämningar som omfattas av lagens skydd. Lagen tillåter inte åtgärder som kan äventyra bevarandet av fornlämningar. Lagen gäller både befintliga och ännu inte identifierade fornlämningar.

Lagen om fornlämningar skyddar fornlämningarna men planläggningen erbjuder en ram för skyddet som gäller markanvändningen. Vid närmare planering av markanvändningen ska man förhandla med museimyndigheten och vara beredd på att göra arkeologiska utredningar i marken eller under vattnet för att få tillräckliga uppgifter för planeringen. De senaste uppgifterna om identifierade fasta fornlämningar granskas i Museiverkets fornlämningsregister. Ett utlåtande ska begäras av museimyndigheten om

planer som gäller ett område med en fornlämning.

Fornlämningarnas ofta småskaliga objekt och områden anges på grund av landskapsplanens skala i planens kartbilagor. Eftersom fornlämningarna redan skyddas med stöd av lagen om fornminnen ges inga detaljerade planeringsbestämmelser om dem. I de allmänna bestämmelserna i etappplansplan 4 finns en planeringsbestämmelse om fornlämningar som gäller hela planområdet. Eftersom alla fornlämningar i enlighet med lagen om fornminnen är likvärdiga kommer inte fornlämningarna att bedömas i förhållande till varandra (till exempel utifrån riksomfattande fornlämningar eller fornlämningar på lokal eller landskapsnivå). Därmed presenteras fasta fornlämningar i kartbilagorna som likvärdiga i förhållande till varandra, även om det i fornlämningarna ingår väldigt olika objekt eller områden, såsom till exempel slottsruinerna i Raseborg, skeppsvrak eller en enskild fångstgrop.

Kulturarvsobjekt är nyss nämnda fasta fornlämningar som fredas enligt lagen om fornminnen samt annat arkeologiskt kulturarv som inte omfattas av fridlysning med stöd av lagen om fornminnen. Till de övriga kulturarvsobjekten hör till exempel objekt från andra världskriget och andra objekt som ofta till följd av att de inte är tillräckligt gamla inte är fredade med stöd av lagen om fornminnen.

Fornlämningarna och andra kulturarvsobjekt presenteras utifrån de fornlämningar som anges i Museiverkets fornlämningsregister då planen utarbetas. Fornlämningarna presenteras i kartbilaga K1, K1a, K1b–c. En bedömning som Museiverket har gjort om inventeringarnas omfattning presenteras i kartbilaga K5 som ger bakgrund.

Övriga kulturmiljöer

För att bevara och vårda kultur- eller naturlandskapets skönhet, historiska särdrag eller därtill anslutna värden i stadsbilden, sociala värden, rekreationsvärden eller andra särskilda värden kan en nationalstadspark inrättas (68 § MBL). I Nyland finns två städer, Hangö och Borgå, som har fått nationalstadsparkstatus. Nationalparker som inrättas i enlighet med 68 och 69 § i markanvändnings- och bygglagen ska i planen anges som egenskapsbeteckningar utan planeringsbestämmelse, eftersom bestämmelser som gäller nationalstadsparkerna ges i vård- och bruksplanen för respektive område. Det har funnits intresse för att inträtta nationalstadsparkar också på andra håll i Nyland. I Tusby och

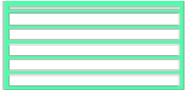
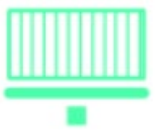

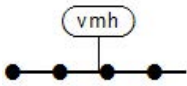
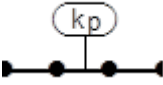

Träskända har man gjort utredningar om inrättandet av en nationalstadspark vid Tusby träsk som skulle vara gemensam för de två kommunerna.

Genom miljöministeriets beslut har man i enlighet med 32 § i naturvårdslagen inrättat fyra nationellt värdefulla landskapsvårdsområden i Finland. Ett av dem är Skärlandets landskapsvårdsområde i Nyland. Ett nationellt landskapsvårdsområde anges på plankartan utan planeringsbestämmelse. Behövliga bestämmelser ges i områdets vård- och bruksplan. Området hör också till de nationellt värdefulla landskapsområdena.

De traditionella markanvändningsformerna på landsbygden har gett upphov till traditionslandskap. Dessa är skogsbetesmarker, ängar på havsstränder, fuktiga ängar och hagmarker. Traditionslandskapen indelas i vårdbiotoper och byggda traditionslandskap. Det byggda traditionslandskapet berör kulturhistoriskt betydande landskap jämte byggnader och konstruktioner. Vårdbiotoperna är bland våra mest utrotningshotade livsmiljöer. Vårdbiotoper ingår ofta i naturskyddsområden, naturaområden eller kulturmiljöer. Vårdbiotoper av betydelse på landskaps- och riksnivå i Nyland anges i det bifogade materialet om grönstrukturen.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 <p>Nationellt värdefullt landskapsområde (statsrådets beslut 1995)</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges nationellt värdefulla landskapsområden och landskapssevärdeheter på landsbygden.</p> <p>På områden där användningsändamålet har angetts med en områdesreserveringsbeteckning bestämmer beteckningen den primära markanvändningsformen.</p>	<p>Vid användningen av områdena måste säkerställas att naturarvet och kulturmiljöerna av riksintresse bevarar sitt värde.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen av området ska den i landskapsplanen åsyftade, ändamålsenliga markanvändningen samt områdets landskaps- och kulturmiljövärden bedömas och samordnas.</p>
 <p>Byggd kulturmiljö av riksintresse (RKY 2009)</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges områden, vägar och objekt som hör till den byggda kulturmiljön av riksintresse (RKY 2009).</p> <p>På områden där användningsändamålet har angetts med en områdesreserveringsbeteckning bestämmer beteckningen den primära markanvändningsformen.</p>	<p>Vid användningen av områdena måste säkerställas att naturarvet och kulturmiljöerna av riksintresse bevarar sitt värde.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen av området ska den i landskapsplanen åsyftade, ändamålsenliga markanvändningen samt områdets landskaps- och kulturmiljövärden bedömas och samordnas.</p>
 <p>Kulturmiljö av intresse på landskapsnivå</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå som är viktiga med tanke på kulturmiljön och som omfattar både landskapsområden och byggda kulturmiljöer.</p> <p>På områden där användningsändamålet har angetts med en områdesreserveringsbeteckning bestämmer beteckningen den primära markanvändningsformen.</p>	<p>I den mer detaljerade planeringen samt vid byggandet och användningen ska man ta hänsyn till värnandet om värdefulla kulturmiljöer på landskapsnivå.</p> <p>Då kulturmiljön utvecklas ska dess värden tas i beaktande och samordnas med den i landskapsplanen åsyftade, ändamålsenliga markanvändningen.</p>
 <p>Riksomfattande landskapsvårdsområde</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges i enlighet med 32 § i naturvårdslagen Skärlandets landskapsvårdsområde av riksintresse som inrättats genom beslut av Miljöministeriet.</p>	
 <p>Område för nationalstadspark</p>	<p>Med egenskapsbeteckningen anges i enlighet med 68 och 69 § i markanvändnings- och bygglagen nationalstadsparker som inrättats genom beslut av Miljöministeriet.</p>	

Kulturmiljöerna omfattas också av speciallagar, såsom lagen om skyddande av byggnadsarvet 498/2010, förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader 480/1985, kyrkolagen 1054/1993, lagen om ortodoxa kyrkan 985/2006 samt kyrkostyrelsens bestämmelser om skydd av kyrkliga byggnader. Järnvägsavtalet från 1998 gäller förfaringsmetoder för att bevara och skydda stationsområden av riksintresse.

Utöver ovan nämnda finns det i Nyland också flera kulturmiljöer av intresse på lokal nivå och som ska tas i beaktande i samband med den mer detaljerade planeringen av markanvändningen i enlighet med de innehållsmässiga krav som markanvändnings- och bygglagen ställer på general- och detaljplaner.

För fornlämningarnas del gäller bestämmelsen som ingår i planens allmänna bestämmelser:

"I den mer detaljerade planeringen ska de senaste uppgifterna över fasta fornlämningar i Museiverkets fornlämningsregister granskas samt behovet av arkeologiska utredningar utvärderas."

Rättsverkningar och tolkningar

Kulturmiljöer i landskapsplanen anvisas med egenskapsbeteckningar som anger att området som anvisas som värdefull kulturmiljö har särskilda egenskaper eller särdrag. På områden som anvisas med egenskapsbeteckning gäller inte bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. På ett område som anges med egenskapsbeteckning kan finnas flera områdesreserveringar. Områdesreserveringsbeteckningen anger alltid den primära markanvändningsformen. En del av beteckningarna som gäller kulturmiljöer är informativa beteckningar och för dem ges ingen skild planeringsbestämmelse.

Beteckningarna för kulturmiljöer som anges i landskapsplanen ger inte upphov till tillståndsprovning som gäller tillstånd för miljöåtgärder. Tillämpningen av och förutsättningarna för tillstånd för miljöåtgärder föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen. Tillämpningsområdet berör inte landskapsplanen. Användningen av skogarna på värdefulla landskapsområden styrs i huvudsak av skogslagen (1093/1996) och i tillämpliga delar av

markanvändnings- och bygglagen.

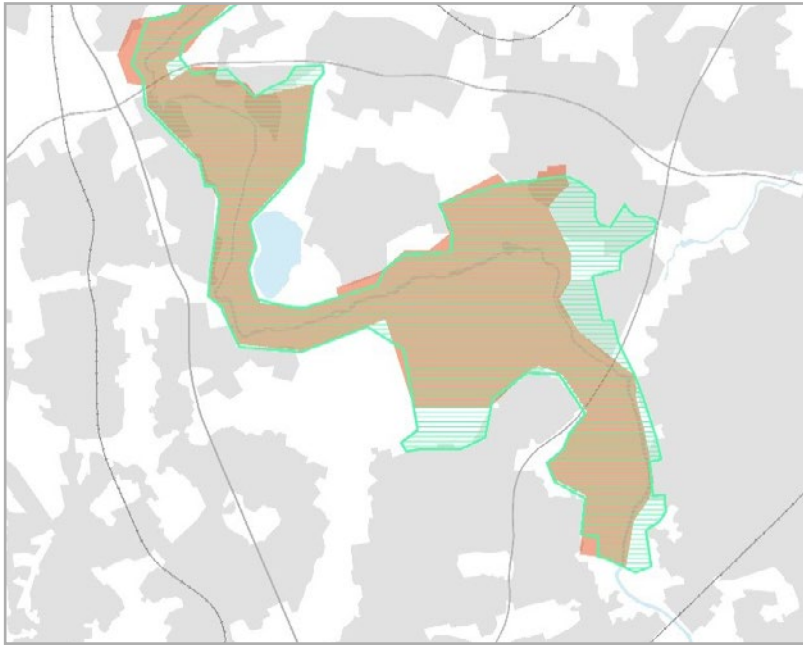
Kommunen kan i enlighet med 43 § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen i en generalplan bestämma om bygginskränkning och åtgärdsbegränsningar i sådana fall då kommunen anser att främjar förverkligandet av en kulturmiljö jämte planeringsbestämmelse som anges i landskapsplanen. Landskapsplanen kan ändå inte i sig föranleda till att bygginskränkning eller åtgärdsbegränsningar utfärdas i en generalplan eller till bestämmelser som berör planeringsbehovet.

Utgångspunkten för bevarandet och skyddet av kulturmiljöer är lagstiftningen, i synnerhet markanvändnings- och bygglagen, naturvårdslagen samt internationella avtal och rekommendationer. För kulturmiljöerna gäller ändå samma mål oberoende av plannivå. I markanvändnings- och bygglagen föreskrivs att man i samband med planeringen av områdesanvändningen ska ta de riksomfattande målen för områdesanvändningen i beaktande så att förverkligandet av dem främjas (24 § MBL).

För att trygga kulturmiljöerna förutsätter de skiftande behoven gällande markanvändning alltid att tillräckliga utredningar görs i samband med planeringen och planläggningen. Områdesanvändningen ska samordnas med den historiska utvecklingen av kulturmiljön.

Lagen om fornlämningar (295/163) fredar och bevarar alla fasta fornlämningar; fredandet gäller också fornlämningar som inte ännu har fyndats. Byggnadsskyddsobjekt omfattas av byggnadsskyddslagen (498/2010) eller förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/1985) och speciallagstiftning som gäller skyddade byggnader (kyrkolagen) och planeringsskyldigheterna som hänför sig till dem berör utöver planläggningen på landskapsnivå även direkt general- och detaljplanläggningen. Detsamma gäller för nationellt värdefulla landskapsområden och viktiga byggda kulturmiljöobjekt (RKY 2009).

I planeringsbestämmelserna förutsätts att kulturmiljöernas särskilda egenskaper och särdrag identifieras för att de ska kunna bevaras. Det som inverkar på igenkännandet av områdenas och objektens särdrag och särskilda egenskaper är bland annat hur väl området har bevarats, områdets historiska lager och igenkännbarhet. Värdena och särdragen för objekt och områden av riksintresse har presenterats i beskrivningarna till inventeringar

*Bild 14:
Områdesgränser i enlighet med de
uppdaterande inventeringarna för
Vanda å landskapsområden från
2013 och statsrådets beslut från
1995 (turkos vågrät raster). Utdrag
ur kartbilaga K2.*

som miljöministeriet eller Museiverket genomfört.

De mest centrala särdragen i kulturmiljöerna på landskapsnivå i Nyland presenteras i utredningen "Missä maat on mainoimmat". På igenkännandet av särdrag och särskilda egenskaper i planeringen av markanvändningen inverkar också områdesvisa utredningar av landskapsmiljöer och byggda kulturmiljöer samt Museiverkets och regionens NTM-centrals och övriga lokala sakkunnigas deltagande i planeringen redan från projektets början. Nationellt värdefulla områden och objekt anvisas utifrån miljöministeriets och Museiverkets inventeringar. Vid planeringen av nationellt värdefulla kulturmiljöer ska Museiverket eller NTM-centralen i Nyland höras i samband med varje enskilt fall.

Då statsrådets nya beslut som gäller nationellt värdefulla landskapsområden har trätt i kraft innebär det att man på övriga planläggningsnivåer i planeringen ska utgå från områdesgränserna enligt den uppdaterande inventeringen av nationellt värdefulla landskapsområden, även om områdesgränserna i landskapsplanen skulle skilja sig från gränserna enligt den uppdaterande inventeringen. Beslut som

gäller aktuella inventeringar kan kontrolleras på miljöministeriets webbplats.

Landskapsplanens styrande verkan är störst på glesbygdsområden för vilka det inte har utarbetats general- eller detaljplaner. I områdesplaneringen är det viktigt att komma ihåg landskapsplanens och tillhörande utredningars översiktlighet och omfattning samt skillnaden mellan kulturmiljöerna: gränserna för byggnadsarvsobjekt och fornlämningar kan vara rätt så exakta, men värdefulla landskapsområden är vidsträckta helheter. Konsekvenserna för olika kulturmiljöer bedöms i samband med den mer detaljerade planeringen. Om enbart landskapsplanen styr markanvändningen på ett område är det synnerligen viktigt att utlåtanden begärs och samarbete förs med musei- och miljömyndigheterna då området planeras. I tätorter och städernas centrumområden, där byggnadsarvets andel är särskilt stor och där det förekommer behov av kompletteringsbyggnande, är det särskilt viktigt att målen samordnas. I planering som gäller kulturmiljöerna ska områdena alltid bedömas och utvecklas fall för fall.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Planlösningen skapar förutsättningar för att bevara områden som är viktiga med tanke på kulturmiljön. Planbeteckningarna förutsätter att kulturmiljöernas särdrag identifieras, beaktas och samordnas med övrig markanvändning. Vad gäller kulturmiljöerna på landskapsnivå förutsätter planlösningen att värdena värnas om och samordnas med övrig markanvändning.

Planlösningen främjar etableringen av nya funktioner i landskaps- eller stadsbilden på det sätt som bäst anses lämpligt. På områden där det finns tryck på att förtäta eller bygga ut samhällsstrukturen kan motstridiga markanvändningsmål rikta sig mot kulturmiljöerna.

Kulturmiljöernas planlösning kan ställa särskilda krav på markanvändningen på kulturmiljöområdena och deras närmiljöer beträffande landskapsbilden eller byggnads sättet. Planlösningen kan utgöra hinder för och begränsningar i synnerhet för markanvändningsformer som inverkar på landskapet, såsom täktområden eller vindkraftsområden. Planlösningen främjar bevarandet av öppna åkerområden.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Målen om värnande av vägsträckningar och kulturmiljöer kan inverka på genomförandet av nya vägprojekt samt på ändringsbehov gällande gamla vägförbindelser. Planlösningen stöder bevarandet av historiska vägsträckningar och kulturmiljöerna i anslutning till dem. Det kan uppstå konflikter mellan bevarandet av särdragen hos historiska vägar och behovet av att utveckla nya vägförbindelser.

Då kulturmiljöerna främjar turismen kan trafiken öka på en del områden.

Kulturmiljöerna kan ställa särskilda krav på och medföra begränsningar för konstruktioner som samhällsförsörjningen behöver, till exempel vad gäller placeringen av vindkraftverk

och nät för eldistribution. Fasta fornlämningar skyddas med stöd av lagen om fornminnen och deras läge kan också inverka på placeringen av dessa konstruktioner.

Konsekvenser för naturen och miljön

Kulturmiljöområdena upprätthåller naturens mångfald och stöder bevarandet av värdbiotoper. Åkrar och parkområden som ingår i kulturmiljöerna kan vara en del av det ekologiska nätverket på landskapsnivå samt ekosystemtjänsternas nätverk. På det här sättet kompletterar kulturmiljöerna också planens grönstrukturhelhet.

Bevarandet och användningen av gamla byggnader och områdeshelheter kan bidra till att bromsa klimatförändringen eftersom klimatutsläppen ofta är mindre då man rustar upp gamla byggnader och områden än då man bygger nytt.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Planlösningen för kulturmiljöer bevarar och upprätthåller landskaps- och kulturmiljövärden på både landskapsnivå och nationell nivå.

Beteckningarna och bestämmelserna som hänför sig till kulturmiljöer bidrar även till att utveckla kulturmiljöerna som en del av den nya livsmiljön. Värdefulla kulturmiljöer kan bli en del av stads- och samhällsstrukturen och berika den. Tillsammans bildar gamla och nya konstruktioner olika skikten i miljön. Samordning av gammalt och nytt kan medföra konflikter för områdesutvecklingen.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Det krävs investeringar för att upprätthålla den byggda kulturmiljön och dess värden. De ekonomiska konsekvenserna riktas i första hand mot ägarna till byggnader och fastigheter. Kulturmiljöerna kan ställa särskilda krav på förverkligandet av projekt som har skadliga konsekvenser för miljön, vilket kan ha ekonomiska konsekvenser.

Kulturmiljöerna kan ge regionerna betydande ekonomisk nytta. De stärker områdenas identitet och dragningskraft och lockar nya invånare och företag. Kulturlandskapen stöder i synnerhet jordbrukets och turistnäringarnas verksamhets- och utvecklingsförutsättningar. Kulturmiljöernas dragningskraft kan utnyttjas i företagens marknadsföring. Kulturmiljöerna stöder också yrkesfärdighet inom renovering samt bevarandet av näringsmöjligheterna. Fler invånare och företag skapar förutsättningar för att i större grad utveckla serviceutbudet.

På värdefulla landskapsområden kan det till följd av lagstiftningen förekomma begränsningar eller särskilda krav vad gäller förutsättningarna för byggande eller byggnadssättet. Det kan förutsätta noggrannare planering och medföra extra kostnader för markägarna. Nationella värdefulla landskapsområden kan också ha konsekvenser för förverkligandet av olika projekt, antingen så att de främjar dem eller minskar förutsättningarna för att förverkliga dem, vilket inverkar på idkandet av jordbruk på området.

Det har varit möjligt att få ekonomiskt bidrag för åtgärder som syftar till att främja kulturmiljön och landskapet.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Värnandet om kulturmiljöer kan begränsa markägares förutsättningar till byggverksamhet eller utövande av näringar, vilket kan upplevas som negativt.

Kulturmiljöerna förstärker den lokala identiteten. En särpräglad, vacker och trivsamt livsmiljö innebär ett mervärde för områdena. Ökad företagsverksamhet och service främjar förutsättningarna för boende i regionen.

Kulturmiljöerna och landskapsområdena är viktiga producenter av ekosystemtjänster och erbjuder till exempel råvaror och rekreativsmöjligheter åt invånarna.

Kulturmiljöerna överför medvetenheten om områdenas tidsmässiga kontinuitet till kommande generationer. Ett gammalt byggnadsbestånd upprätthåller renoveringskunskaper. Kulturmiljöerna stärker invånarnas känsla av gemenskap och hur de förbinder sig till bostadsområdet. En trivsamt och vacker livsmiljö bidrar rent allmänt till invånarnas välmående.

5.5 Andra beteckningar som anges i planen

5.5.1 Områden för tätortsfunktioner

Tätortsstrukturen har granskats i de tidigare, godkända landskapsplanerna som utarbetas för Nylands område. I samband med växelverkan beträffande etapplandskapsplan 4 för Nyland lyfte man fram planeringsprinciperna på landskapsnivå som berör tätortsstrukturen. Landskapsstyrelsen beslutade 3.2.2014 att det är motiverat att utreda två utvecklingsområden för stationstrakter invid stambanan. Områdena har tagits upp i samband med planeringen av en gemensam markanvändningsplan för Helsingforsregionen. Därtill behöver lösningar som gäller Malms flygplats uppdateras i planläggningen på landskapsnivå. I etapplandskapsplan 4 är det inte nödvändigt att se över övriga områden för tätortsfunktioner och arbetsplatser, med undantag av logistikområdena. Av utredningarna framgår att de nuvarande landskapsplanerna i tillräckligt hög grad innehåller bostads- och arbetsplatsområden. Undantag till det föregående är sådana objekt för vilka områdets användningsändamål, till följd av att beteckningen upphävs i de gällande planerna, anvisas med användningsändamålet för det omkringliggande området. Det är frågan om karttekniska ändringar som hänför sig till upphävandet av rekreationsområden eller hamnområden och ändrande av

beteckningen till en objektsbeteckning.

Planeringsbestämmelsen för områden för tätortsfunktioner har ändrats för kollektivtrafikdepåernas del på grund av ändringarna som berör Ilmala depå. För det här redogörs närmare i avsnitt 5.1.2, Logistik.

Malms flygplats

I samband med den riksomfattande flygtrafikstrategin som beretts av kommunikationsministeriet har man utrett möjligheterna att flytta verksamheten på Malms flygplats till andra flygfält. Staten och kommunerna har även kommit överens om att staten avslutar sin verksamhet på Malms flygplats senast vid slutet av 2020 och att området återgår till Helsingfors stads förfogande. Beteckningen, trafikområde, vars sekundära användningsändamål är område för tätortsfunktioner, som anvisats på Malms flygplats upphävs tillsammans med tillhörande planeringsbestämmelse och istället anges områdesreserveringsbeteckning för tätortsfunktioner och utvecklingsprincipbeteckning för område som ska förtätas. Utgångspunkten är att områdets värde som en byggd kulturmiljö av riksintresse kan samordnas med en tät stadsstruktur. Området kommer dock att behålla egenskapsbeteckningen som ansluter sig till kulturmiljö. Malms flygplats ska därtill utvecklas som ett tätt område med goda trafikförbindelser tack vare linjen Joker 2 och Malms station.

Stambanans nya stationstrakter

Områdena Ristikytö i Tusby och Palopuro i Hyvinge som ligger invid stambanan har i den fastställda etappplansplan 2 för Nyland angetts som utvecklingsområden för stationstrakter som stöder sig på spårtrafiken. Målet med beteckningen har varit att bevara möjligheterna att planera dessa områden som tätbebyggda stationstrakter. Till områdesreserveringsbeteckningen hör en planeringsbestämmelse enligt vilken mer detaljerad planering på området förutsätter att stationstraktens markanvändning har lösts i planläggningen på landskapsnivå.

I Helsingforsregionens markanvändningsplan (MASU) har kommunerna gemensamt konstaterat att det är viktigt ur hela regionens synvinkel att planeringen av stationstrakterna fortskrider. Även om fri planering av markanvändningen utgör ett ypperligt redskap för att kartlägga regionens tillväxtpotential och bereda strategiska utvecklingsmål är planläggningen på landskapsnivå den enda markanvändningsplanen med rättsverkningar med vilken det är möjligt att lösa kommungränsöverskridande frågor och skapa rättsliga villkor för general- och detaljplanerna.

Stationstrakter som är viktiga med tanke på regionens utveckling har nu behandlats i samband med

etappplansplan 4. För att på ett hållbart sätt kunna planera och genomföra markanvändningen på områden invid järnvägen krävs det att stationstrakterna och andra markanvändningsfrågor utreds på ett omfattande plan samt att dessa samordnas med bland annat det ekologiska nätverket. Beteckningen utvecklingsområde för stationstrakt upphävs i Ristikytö och Palopuro och områdena anges med beteckningen område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafiken. De egentliga stationsområdena anges med utvecklingsprincipbeteckning för område som ska förtätas. Planeringsbestämmelsen för område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafiken har preciserats så att den också gäller nya stationer längs redan befintliga spår.

I det här sammanhanget presenteras också de planeringsbestämmelser och utvecklingsrekommendationer för boende, handel och landskapsplanens så kallade vita områden som omfattar hela området och som väsentligen berör bestämmelserna som gäller tätortsfunktioner. De här planeringsbestämmelserna och utvecklingsrekommendationerna har fastställts i samband med etappplansplan 2 och i den här planen görs inga ändringar i dem

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
 <p>Område för tätortsfunktioner</p>	<p>Med beteckningen anges bygnadsområden som förutsätter detaljerad planering och som reserveras för boende, service- och arbetsplats- samt andra tätortsfunktioner. Beteckningen innefattar trafikleder samt hamn-, service-, depå-, terminal-, bangårds- och andra motsvarande områden som behövs för trafiken, friluftsleder, cykel- och gångleder, lokalcentra, områden för samhällsteknisk försörjning, andra specialområden, lokala skyddsområden samt rekreations- och parkområden inom tätorterna.</p> <p>Beteckningen "Område för tätortsfunktioner" hindrar inte att användningsändamålet för områden som används för jord- och skogsbruk vid behov bibehålls.</p>	<p>Området planeras som ett område för boende, arbetsplatsfunktioner som passar ihop med sin omgivning samt för service och funktioner i anslutning därtill.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen av området ska särskild uppmärksamhet fästas vid förenhetligande av samhällsstrukturer. Nybyggande och annan markanvändning ska genom planering anpassas till sin omgivning på ett sätt som stärker tätortens särdrag och tryggar miljö- och naturvärden samt beaktar områdets kulturhistoriska och landskapliga särdrag. I den mer detaljerade planeringen ska man fästa uppmärksamhet vid hanteringen av dagvatten och förbereda sig på extrema väderfenomen.</p> <p>I planeringen av områdets användning ska det ses till att byggande eller annan användning varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer orsakar sådana skadliga verkningar för vattenkvaliteten, vattenmängden, vattenbalansen eller vattenområdets bottenförhållanden på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som gränsar till områdesreserveringen eller som ligger i närheten av området, och inte heller sådana buller- eller andra störningar som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen av området ska man genom placeringen av funktioner och tillräckligt effektiv områdesanvändning främja en samhällsstruktur som stöder cyklande, gångtrafik och kollektivtrafik.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen bör tillgången till daglig service, tillräckliga friluftsmöjligheter samt cykel- och gångförbindelser till regionala rekreationsområden tryggas. I den mer detaljerade planeringen ska även verksamhetsbetingelserna för lokalcentra tryggas och vikt fästas vid att det finns tillräckliga möjligheter för dagligvaruhandeln att inleda närbutiksverksamhet.</p>

Planeringsbestämmelsen som gäller område för tätortsfunktioner ersätter planeringsbestämmelsen som gäller område för tätortsfunktioner i den gällande landskapsplanen.

		<p>De undre gränserna för storleken på stora detaljhandelsenheter av regional betydelse är följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den undre gränsen för storleken på sådan detaljhandel som med hänsyn till affärens art av grundad anledning kan förläggas också utanför centrumområden, såsom bil-, järn-, möbel-, trädgårds- och lantbrukshandel, är i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla 30 000 m²-vy, i Hyvinge, Träskända, Kervo, Kyrkslätt, Lojo, Mäntsälä, Nurmijärvi, Borgå, Raseborg, Sibbo, Tusby och Vichtis 10 000 m²-vy, i Askola, Hangö, Ingå, Högfors, Lovisa, Borgnäs och Sjundeå 5 000 m²-vy och i Lapträsk, Mörskom och Pukkila 2000 m²-vy, om utredningar inte visar något annat. • I fråga om övrig specialvaruhandel är den undre gränsen för storleken i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla 10 000 m²-vy, i Askola, Hangö, Hyvinge, Ingå, Träskända, Högfors, Kervo, Kyrkslätt, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Nurmijärvi, Borgnäs, Borgå, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Tusby och Vichtis 5000 m²-vy och i Lapträsk, Mörskom och Pukkila 2000 m²-vy, om utredningar inte visar något annat. • I fråga om dagligvaruhandeln är den undre gränsen för storleken i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla 5000 m²-vy och i övriga kommuner i Nyland 2000 m²-vy, om utredningar inte visar något annat. <p>Med en stor detaljhandelsenhet av regional betydelse avses också ett sådant område för detaljhandel bestående av flera affärer som till sina verkningar kan jämföras med en stor detaljhandelsenhet av regional betydelse.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen ska obebyggda stränder reserveras för allmän rekreation, ifall inte något särskilt behov förutsätter att området anvisas för annat bruk.</p> <p>I den mer detaljerade planeringen ska det anges hur friluftsleder som utmärkts på landskapsplanekartan fortsätter på området för tätortsfunktioner.</p>
--	--	---

		<p>I den mer detaljerade planeringen av området ska man trygga och ta i beaktande tillräckliga depåområden som krävs för att utveckla spår- och kollektivtrafiken. När annan markanvändning planeras på områden för existerande depåer ska det säkerställas att ersättande depåkapacitet har förverkligats innan verksamheten vid den existerande depån upphör.</p>
 <p>Område som ska förtätas</p>	<p>Beteckningen är en utvecklingsprincipbeteckning.</p> <p>Med beteckningen anges områden för tätorts- och centrumfunktioner som ska förtätas och som stöder sig på ett hållbart trafiksystem.</p>	<p>Området ska planeras som ett område som stöder sig på kollektiv-, gång- och cykeltrafik och som ska bebyggas effektivare än det övriga området i den aktuella tätorten. När samhälls-strukturen förtätas ska uppmärksamhet fästas särskilt vid områdets särdrag och kulturmiljö, livsmiljöns kvalitet, att det ekologiska nätverket fungerar samt att det finns tillräckligt med när-rekreatiomsområden.</p>
 <p>Område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik</p>	<p>Med beteckningen anges områden för tätortsfunktioner som stöder sig på nya spårtrafikstationer.</p>	<p>För området gäller förutom planeringsbestämmelsen för område för tätortsfunktioner dessutom följande planeringsbestämmelse: I kommunens planläggning ska markanvändningen på området planeras och dimensioneras så att spårtrafikens verksamhetsbetingelser gynnas. Den nya stationens noggrannare placering bestäms i den mer detaljerade planeringen.</p> <p>Planeringen av en ny spårtrafikförbindelse och station ska kopplas samman med markanvändningen på området. I den mer detaljerade planeringen ska förverkligandet av området kopplas till det bindande beslutet om genomförande av den nya spårtrafikförbindelsen och stationen.</p> <p>Planeringen av en ny station vid en befintlig spårtrafikförbindelse ska kopplas samman med markanvändningen på området. I den mer detaljerade planeringen ska förverkligandet av området kopplas till det bindande beslutet om genomförande av den nya stationen.</p>

Planeringsbestämmelsen som gäller område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik ersätter planeringsbestämmelsen som gäller område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik i den gällande landskapsplanen.

Utvecklingsrekommendation för bosättning

Åretruntbosättning ska i första hand styras till landskapsplanens områden för tätortsfunktioner, med tyngdpunkt på de områden som ska förtätas. Bosättning som riktar sig till områden utanför tätortsfunktioner ska planmässigt styras till byar.

Vidsträckta områdeshelheter som har utvecklats till bostadsområden med stort invånarantal men som funktionellt förblivit ensidiga, utvecklas genom att deras funktionella struktur görs mångsidigare. Som utvecklingsmetoder används vid sidan av planering av markanvändningen stadspolitiska åtgärder varmed man från fall till fall förbättrar områdenas sociala och ekonomiska tillstånd och/eller närmiljöns tillstånd. Områdets samhällsstruktur förenhetligas med hjälp av åtgärder som stöder en bibehållen och bättre servicenivå, åtgärder som främjar uppkomsten av nya arbetsplatser samt genom att utveckla lokalcentrumen.

Vid planeringen av nya områden undviker man att det uppstår vidsträckta områdeshelheter som är reserverade enbart för boende.

Planeringsbestämmelse för vita områden i Helsingforsregionen

Ett område för vilket inget särskilt användningsändamål har anvisats på landskapsplanekartan är i första hand avsett att användas för jord- och skogsbruk och binäringar som stöder det. Bostads- och arbetsplatsbyggande som riktar sig till området ska styras till områden för tätortsfunktioner och byar. I den mer detaljerade planeringen kan för området anvisas även annan markanvändning vars verkningar är av lokal betydelse.

I den mer detaljerade planeringen ska landskapets och kulturmiljöns särdrag samt åker-, skogs- och andra naturområden av betydelse för jord- och skogsbruket, ekologin eller rekreationen utredas och beaktas och det ska undvikas att de splittras i onödan.

Helsingforsregionen omfattar Borgnäs, Esbo, Grankulla, Helsingfors, Hyvinge, Kervo, Kyrklätt, Mäntsälä, Nurmijärvi, Sibbo, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis.

Utvecklingsrekommendation för vita områden utanför Helsingforsregionen

Ett område för vilket inget särskilt användningsändamål har anvisats på landskapsplanekartan är i första hand avsett att användas för jord- och skogsbruk och binäringar som stöder det. Bostads- och arbetsplatsbyggande som riktar sig till området ska styras till områden för tätortsfunktioner och byar. I den mer detaljerade planeringen kan för området anvisas även annan markanvändning vars verkningar är av lokal betydelse.

I den mer detaljerade planeringen ska landskapets och kulturmiljöns särdrag samt åker-, skogs- och andra naturområden av betydelse för jord- och skogsbruket, ekologin eller rekreationen utredas och beaktas och det ska undvikas att de splittras i onödan.

Kommunerna utanför Helsingforsregionen är Askola, Borgå, Hangö, Högfors, Ingå, Lappträsk, Lojo, Lovisa, Mörskom, Pukkila, Raseborg och Sjundeå.

Planeringsbestämmelse som gäller hela området

Den undre gränsen för storleken på en stor detaljhandelsenhet av regional betydelse är 2 000 m²-vy, om utredningar inte visar något annat och om det inte bestäms något annat i dessa planeringsbestämmelser.

I den mer detaljerade planeringen ska de senaste uppgifterna över fasta fornlämningar i Museiverkets fornlämningsregister granskas samt behovet av arkeologiska utredningar utvärderas.

Rättsverkningar och tolkning

Planbeteckningen som anger område för tätortsfunktioner är en områdesreserveringsbeteckning. Den hänför sig inte till bygginskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Tätortsområdet förverkligas utifrån mer detaljerad planering och planer på general- och detaljnivå. Landskapsplanen gäller inte på området för en generalplan med rättsverkningar eller en detaljplan förutom vad gäller konsekvenserna då planerna ändras.

Områden för tätortsfunktioner förverkligas av kommunen med stöd av markanvändnings- och bygglagen och eventuell övrig speciallagstiftning. Som en översiktlig plan är landskapsplanen flexibel. Områdesgränser, placeringar för användningsändamål och inbördes förhållanden preciseras i den mer detaljerade planeringen. Beteckningen för tätortsområde i landskapsplanen innefattar inga bestämmelser som gäller byggnadseffektivitet. Principerna och målen för landskapsplanens lösning får inte äventyras i samband med den mer detaljerade planeringen. En planeringslösning som strider mot landskapsplanen kan inte godkännas utan att ändring görs i landskapsplanen.

Beteckningen för ett område som ska förtätas är en utvecklingsprincipbeteckning. Till beteckningen hänför sig inte bygginskränkning enligt MBL 33 §. Utvecklingsprincipbeteckningen används på områden för tätortsfunktioner och områden för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik. Utvecklingsprincipbeteckningen kompletterar planeringsbestämmelserna som gäller för områdesreserveringarna och tolkningen av dem samt deras rättsverkningar. Förättningsbeteckningen används också på ett helt nytt område för tätortsfunktioner, Malms flygplatsområde. Utgångspunkten för den mer detaljerade planeringen är då att förtätat stadsstrukturen. Planlösningen anger inte specifikt vilka mål som gäller förtätningen. Förverkligandet av förtätningen tolkas i relation till det omkringliggande tätortsområdet. Frågan kan bedömas först i samband med den mer detaljerade planeringen. En områdesreservering och planeringsbestämmelsen som gäller en utvecklingsprincipbeteckning som har angetts på området bildar alltid tillsammans en helhet. Den mera detaljerade planeringens förhållande

till landskapsplanen ska tolkas så att man samtidigt beaktar alla beteckningar som berör området som planeras och i synnerhet de samkonsekvenser som följer av planeringsbestämmelserna.

Planbeteckningen för område med tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafiken i landskapsplanen är en områdesreserveringsbeteckning. Utöver beteckningens ena planeringsbestämmelser omfattas beteckningen även alla samtliga planeringsbestämmelser för områden för tätortsfunktioner. Beteckningen tolkas således i huvudsak utifrån rättsverkningarna för område för tätortsfunktioner. På ett område som anges med beteckningen för område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik gäller ingen bygginskränkning i enlighet med i markanvändnings- och bygglagen.

Bestämmelsen enligt vilken området ska planeras och dimensioneras så att det gynnar verksamhetsförutsättningarna för spårtrafik ingår beteckningens planeringsbestämmelse och har en betydande inverkan på myndighetsstyrningen. I den mer detaljerade planeringen ska förverkligandet av området kopplas till ett bindande beslut om förverkligande som gäller förverkligande av antingen en spårtrafikförbindelse och station eller en befintlig spårtrafikförbindelse och en ny station. Konsekvenserna för myndigheterna berör på det sättet både den kommunala planläggningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen och till exempel banplanering i enlighet med banlagen.

Med bindande beslut om förverkligande som anges i planeringsbestämmelsen avses ett finansieringsbeslut som antingen staten eller kommunen fattar för att inleda utarbetandet av en byggnadsplan eller för att påbörja byggandet. Beslutet kan ingå i en budget, i statsförvaltningens ramavtal eller i andra finansieringsbeslut som gäller de närmaste åren. Kommunen kan också beslut om byggandet av en station eller spårförbindelser om stationen eller spårförbindelsen helt och hållet finansieras av kommunen, såsom en metrostation eller en snabbspårväg. Det räcker inte med att projektet namnges i trafiksystemplanen för att det ska vara ett bindande beslut om förverkligande.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Områdesreserveringen för tätortsområden som anges på Palopuro, Ristikytö och Malms område i planen möjliggör en ökning av befolkningen och arbetsplatserna i Nyland. Områdesreserveringarna minskar på byggnadstrycket på andra områden i Helsingfors och mellersta Nyland.

Området för tätortsfunktioner som anvisas för Malm i Helsingfors ligger i mitten av befintlig samhällsstruktur. Bygandet av området kopplar bättre samman nordöstra Helsingfors med den övriga samhällsstrukturen och stöder en hållbar utveckling av regionstrukturen.

Områdena för tätortsfunktioner som anges för Palopuro och Ristikytö områdena invid stambanan medför nya centrumområden och gör samhällsstrukturen längs med stambanan tätare. Ristikytö ligger mellan Kervo och Träskända centralorter invid goda trafikförbindelser vilket gör området attraktivare inte bara för boende utan också för näringsverksamhet. Palopuro skapar ett nytt utvidgningsområde söderut för Hyvinge centralort.

Utmanande med tanke på områdesanvändningen på Ristikytö område är att det gränsar till tre kommuner. Utmaningarna med utvecklandet av Palopuro är tryggandet av tillräckligt med egen service och trafikförbindelser på området samtidigt som området ska kopplas samman som en del av Hyvinge centralort.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Då områden för tätortsfunktioner förverkligas och förtätas blir förutsättningarna för att utveckla kollektivtrafiken bättre. Fungerande kollektivtrafik minskar också behovet av privatbilmil. Områden för tätortsfunktioner byggs tätt vilket innebär att då områden för boende, arbetsplatser och fritid placeras nära varandra blir det mer lockande att rör sig till fots och med cykel lokalt.

Bygandet av områden för tätortsfunktioner ökar trafiken vilket förutsätter att befintliga leder och trafiksystemplaner utvecklas. När samhällsstrukturen förtätas i närheten av befintlig samhällsstruktur minimeras kostnaderna för trafikinätet och kommunaltekniken och möjliggör kostnadseffektiva lösningar inom samhällsservice.

En tillräcklig befolkningsökning på Palopuro och Ristikytö område möjliggör förverkligandet av nya stationshållplatser längs stambanan. Omformandet av Malms område till en tätort gör att flygverksamheten som nu utövas på området upphör. Flygverksamheten kan flyttas till något annat fält för hobbyflygning i Nyland vilket innebär att flygverksamheten och annan trafik i anslutning till den ökar på det nya området.

Förverkligandet av nya tätortsområden ger också upphov till mera vägtrafik. Om till exempel Ristikytö område förverkligas ökar trafiken som riktas mot Kervo centrum. Ökningen i trafiken kan undvikas eller olägenheterna som uppstår av trafiken kan lindras med hjälp av fungerande vägtrafikförbindelser från Ristikytö.

Områdena för tätortsfunktioner säkerställer att det finns tillräckligt med utrymme för depåområden som krävs för att spår- och kollektivtrafiken ska kunna utvecklas.

Konsekvenser för naturen och miljön

Nya områden för tätortsfunktioner som förverkligas på Palopuro och Ristikytö område förändrar naturen och miljön på många sätt. Bebyggelse splittrar enhetliga grönområden, gör nuvarande ekologiska förbindelser i ost-västlig riktning smalare samt förändrar och förminskar också till viss del naturens mångfald lokalt. En tätare struktur och större bosättning ökar belastningen på natur- och rekreationsområden i närheten av tätorterna. Genom att beakta grönförbindelserna i den mer detaljerade planeringen och förverkligandet av regionstrukturen är det möjligt att hindra att ekologiska förbindelser bryts.

Ett mindre växtlighetstäckte och allt större områden med asfaltsbeläggning inverkar på växtlighetens levnadsförhållanden. Även jordmånen och vattenförhållandena förändras. Byggande i tätortsområden ändrar vattenbalansen på området vilket leder till ett ökat behov av dagvattenhantering. En tätare struktur och ökande bosättning ökar belastningen på natur- och rekreationsområden i närheten.

Malms område är redan nu ett bebyggt område och konsekvenserna riktar sig främst på lokal nivå mot stadsnaturen på området.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Bebyggelse förändrar märkbart landskapsbilden på områdena, vilket förutsätter samordning med landskapets särdrag och kulturmiljöns värden.

Malms område anvisas som en kulturmiljö av riksintresse och således ska flygfältets kulturhistoriskt värdefulla konstruktioner tryggas även om användningsändamålet ändras. Det är möjligt att lindra konsekvenserna genom att i den mer detaljerade planeringen samordna ny bebyggelse och värden i anslutning till områdets karaktär i enlighet med landskapsplanens planeringsbestämmelser som gäller område för tätortsfunktioner, område som ska förtätas och byggd kulturmiljö av riksintresse. Byggandet av området medför nya skikt i tätortsbilden men de värdefulla kulturmiljöerna bevaras vid sidan av nya konstruktioner och berikar dem.

På Palopuro och Ristikytö områden förekommer inga landskaps- eller kulturmiljövärden på landskaps- eller riksnivå. Områdenas lokala värden såsom öppna odlingslandskap kan beaktas i samband med den noggrannare planeringen.

Ristikytö område gränsar i väst till byggd kulturmiljö av riksintresse, kulturmiljön vid Tusby strandväg. Den nya bebyggelsen sträcker sig inte till kulturmiljöområdet men byggandet kan ha konsekvenser för miljön

som sträcker sig ända till kulturmiljöområdet. Eventuella negativa konsekvenser för miljön kan lindras i samband med den mer detaljerade planeringen genom samordning av de nya konstruktionerna och den närliggande kulturmiljöns värden.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Tätorternas växande befolkningsunderlag skapar möjligheter till ett allt mångsidigare serviceutbud och mångsidigare näringar. Byggandet av områdena, kommunal teknik och ordnandet av service medför betydande kostnader. Å andra sidan ger en tät struktur möjlighet till kostnadseffektiva lösningar inom kommunaltekniken. Vad gäller servicen kan nya områden för tätortsfunktioner delvis stöda sig på serviceutbudet i centrumområdena i närheten. Å andra sidan kan nya centrum jämte tjänster också inverka på tjänsterna i centrumområdena i närheten.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Invånarantalet ökar betydligt på nya tätortsområden. De nuvarande invånarna på områdena och i närheten av dem upplever förändringarna som följer med bebyggelsen på olika sätt. Nybyggande och ett ökande invånarantal kan upplevas som en försämring av livsmiljön. Å andra sidan kan bättre service och en eventuell förbättring av stadsbilden upplevas som en positiv utveckling. Störningar under byggtiden försämrar tillfälligt trivselen på området.

Då flygverksamheten upphör i Malm förutsätts att hobbyflygarna flyttar till andra flygfält. Då verksamheten upphör upphör också de störningar som verksamheten medför för omgivningen. Då flygverksamheten flyttar till en annat område följer å andra sidan också konsekvenserna med. Ändringen i Malms användningsändamål medför också ändringar för myndigheternas verksamhetsställen. Företagsverksamheten på flygfältet flyttar också till följd av ändringen.

5.5.2 Naturgashuvudledning

Utgångspunkter och uppgiftsunderlag

Det naturgasrörsystem som anges i landskapsplanen för Nyland (2006) har kompletterats i etapplandskapsplanerna 1 och 2 för Nyland. För det tidigare Östra Nylands del har naturgashuvudledningarna anvisats i landskapsplanen för Östra Nyland. I etapplandskapsplan 4 för Nyland behandlas naturgasrörsystemet endast till den del som det är motiverat att se över beteckningarna i de gällande landskapsplanerna med anledning av de för Finland internationellt viktiga gasprojekten Balticconnector och Finngulf-LNG-terminalen. Målet är att få bidrag till projekten via Europeiska kommissionens lista över projekt av gemensamt intresse PCI (Projects for Common Interest). Projekten som ingår i listan ska utveckla Europas gasnätverk och få bort isolering bland regionerna.

För att binda samman gasdistributionsnäten i Finland och Baltikum planeras för närvarande byggandet av en naturgasledning under vatten (Balticconnector) mellan Ingå i Finland och Paldiski i Estland. Förbindelsen skulle göra det möjligt att transportera naturgas i bägge riktningarna mellan Finland och Estland. I etapplandskapsplan 1 för Nyland har angetts ett behov av förbindelse för naturgasrör mellan Finland och Estland med pil för behov av förbindelse för naturgashuvudledning.

Ett stort terminalprojekt planeras för transporten av flytande naturgas. En förläggingsplats för terminalen har i landskapsplanen för Nyland anvisats med en egenskapsbeteckning på Fjusö udde i Ingå. En annan möjlig förläggingsplats för en LNG-terminal i Nyland finns i Tolkis hamn i Borgå. Hamnbeteckningen möjliggör byggandet av en LNG-terminal på området.

I etapplandskapsplan 4 för Nyland anges LNG-terminalens anslutning till naturgasnätverket. Miljökonsekvensbedömningsförfarandet som har utförts på projektaktörens initiativ har slutförts för Balticconnector-projektets del. Miljökonsekvensbedömningen för Finngulf-LNG-terminalen har varit framlagd till påseende och på remiss.

Till projekthelheten hör också byggandet av ett cirka 20 kilometer långt naturgasrör från Ingå till Sjundeå. Förbindelseröret har angetts i landskapsplanen för Nyland där man har förberett sig på utvecklingen av det riksomfattande naturgasnätet genom att ange till exempel en ledning till Joddböle med beteckningen riktgivande sträckning för naturgashuvudledning som betecknas med streckad linje. Det är motiverat att precisera beteckningen i landskapsplanen då planeringen av naturgasröret framskridit.

Beskrivning och motivering till planlösningen för en naturgashuvudledning

I etapplandskapsplan 4 upphävs pilen för behov av förbindelse för naturgasöverföring som angavs i etapplandskapsplan 1 för Nyland och uppdaterade alternativ för sträckningar från havet till Fjusö udde presenteras med beteckningen riktgivande sträckning för naturgashuvudledning, som är en streckad linje. Beteckningen är översiktlig och gör det möjligt att planera alternativa landstigningsplatser vid Fjusö udde. På havet anges två alternativa sträckningar för naturgashuvudledning. De ingick i miljökonsekvensbedömningen.

Den riktgivande sträckning som anvisats i landskapsplanen för Nyland och som gäller ett förbindelserör mellan Ingå och Sjundeå justeras norr om Joddböle. Den tidigare riktgivande sträckningen upphävs på en sträcka på ungefär 4 kilometer och anvisas på en annan plats, fortfarande som en riktgivande sträckning. Beteckningen är översiktlig och ger möjlighet till ett alternativ där naturgasen transporteras via ett förbindelserör till Fortums alternativa LNG-terminal och därifrån vidare mot Sjundeå.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning, förklaring	Beskrivning	Planeringsbestämmelse
-- -- Riktgivande sträckning för naturgashuvudledning	Med beteckningen anges riktgivande sträckningar för naturgasledningar med högt tryck (över 40 bar). Till beteckningen hänför sig inte byggnadskränkning enligt 33 § 1 mom. i MBL.	Vid planeringen av områdesanvändningen skall föreskrifterna om skyddsavstånd för naturgasrörssystem beaktas. I planeringen av sträckningarna för naturgashuvudledning skall det ses till att sträckningen varken ensam eller granskad tillsammans med andra projekt och planer orsakar sådana negativa verkningar på ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller som statsrådet föreslagit för nätverket och som ligger på sträckningen eller i närheten av den som avsevärt försämrar de naturvärden hos området vilkas skydd ligger till grund för att området har tagits med i eller är avsett att tas med i nätverket Natura 2000.

Rättsverkningar och tolkning

Den riktgivande sträckningen för naturgashuvudledning som anges i landskapsplanen berör inte av byggnadskränkning enligt 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Sträckningen preciseras i samband med den mera detaljerade planeringen och sträckningen som verkställs kan skilja sig från den som angivits i planen. I och med att projektplaneringen framskrider väljs en av de riktgivande sträckningarna som angetts i landskapsplanen. Den valda sträckningen ska preciseras. Kontakten till myndigheterna och hörandet av dem är en fortgående del av planeringssystemet i enlighet med markanvändnings- och bygglagen och förfarandet och tillståndsprövningen i enlighet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Sträckningarna för naturgashuvudledning som anges i landskapsplanen är projekt som förutsätter en bedömning i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. I samband med bedömningen granskas och beaktas områdenas särskilda egenskaper, såsom natur-, kultur- och landskapsvärden. På ett havsområde ska den slutliga sträckningen i samarbete med Trafikverket anpassas till vattenledningarna och de flytande säkerhetsanordningarna i anslutning till dem.

Projektet förutsätter vattentillstånd i enlighet med vattenlagen. Även bestämmelserna i naturvårdslagen och lagen om fornminnen och annan planering på vattenområdet ska tas i beaktande. Samtidigt beaktas också vad som anges i landskapsplanen. Byggandet av en huvudledning på ett område som ligger i Finlands ekonomiska zon förutsätter statsrådets godkännande bland annat med stöd av lagen om ekonomiska zoner. Införskaffningen av mark verkställs med frivilliga avtal eller i tvingande situationer tillämpas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter. Kompressorstationer och motsvarande konstruktioner kräver bygglov. Konstruktioner och motsvarande kräver tillstånd om miljöåtgärder. Samordningen av huvudledningen med annan markanvändning sker i samband med generalplaner och eventuellt detaljplaner som utarbetas av kommunen. Landskapsplanen gäller inte på området för en generalplan med rättsverkningar eller en detaljplan förutom vad gäller konsekvenserna då planerna ändras. Tillstånd att nyttja området under vattnet sker i samband med behandlingen av vattentillståndet. Det finns inte orsak till separata inlösen.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för områdesanvändningen

Sträckningen för en naturgashuvudledning har i huvudsak små konsekvenser för områdesanvändningen. Förverkligandet av en naturgashuvudledning ska tryggas i den mer detaljerade planeringen, men till beteckningen hänför sig ingen byggsinskränkning i enlighet med 33 § i markanvändnings- och bygglagen. Då ledningen byggs förutsätts det att en del av konstruktionerna på land inte täcks. Det här kan inverka begränsande på bland annat idkandet av skogsbruk. Konsekvenserna riktar sig ändå mot ett litet område. Området kan användas för odling och rekreation efter att ledningen har byggts. Under havsbotten.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

En naturgashuvudledning har betydande positiva konsekvenser för samhällsservicen. En naturgashuvudledning säkerställer ett enhetligare och mångsidigare naturgasnätverk på Östersjöområdet och tryggar distributionen av naturgas till de nordöstra länderna i EU. En naturgashuvudledning säkerställer en fungerande energidistribution och förbättrar därigenom funktionssäkerheten för samhällsservice.

Konsekvenser för naturen och miljön

Naturgashuvudledningarnas konsekvenser för naturen och miljön är störst i byggfasen eftersom byggandet förutsätter betydande åtgärder som omformar havsbotten. De mest betydande konsekvenserna för naturen under byggskedet riktar sig mot havsbotten, vattenkvaliteten, vattennaturen, växtligheten och djurlivet. Den riktgivande sträckningen för en naturgashuvudledning preciseras i den mer detaljerade planeringen och då är det också möjligt att genom noggrann planering och byggande minska på de negativa verkningarna. En färdigt byggd naturgashuvudledning har ringa konsekvenser för naturen och miljön.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

En naturgashuvudledning kan ha konsekvenser för kulturarvet under vattnet. Den

riktgivande sträckningen för en naturgashuvudledning preciseras i samband med den detaljerade planeringen och då kan konsekvenserna för kulturarvet bedömas noggrannare och de mest betydande konsekvenserna kan lindras.

De konstruktioner ovanpå jord som en naturgashuvudledning förutsätter har ringa konsekvenser för miljön. Projektet har inga konsekvenser för landskapets eller kulturmiljöns värdefulla objekt på markområdet. De konstruktioner som en naturgashuvudledning förutsätter kan ställvis skilja sig från landskapsbilden men det är möjligt att i den mer detaljerade planeringen anpassa konstruktionerna så bra som möjligt till den övriga omgivningen.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

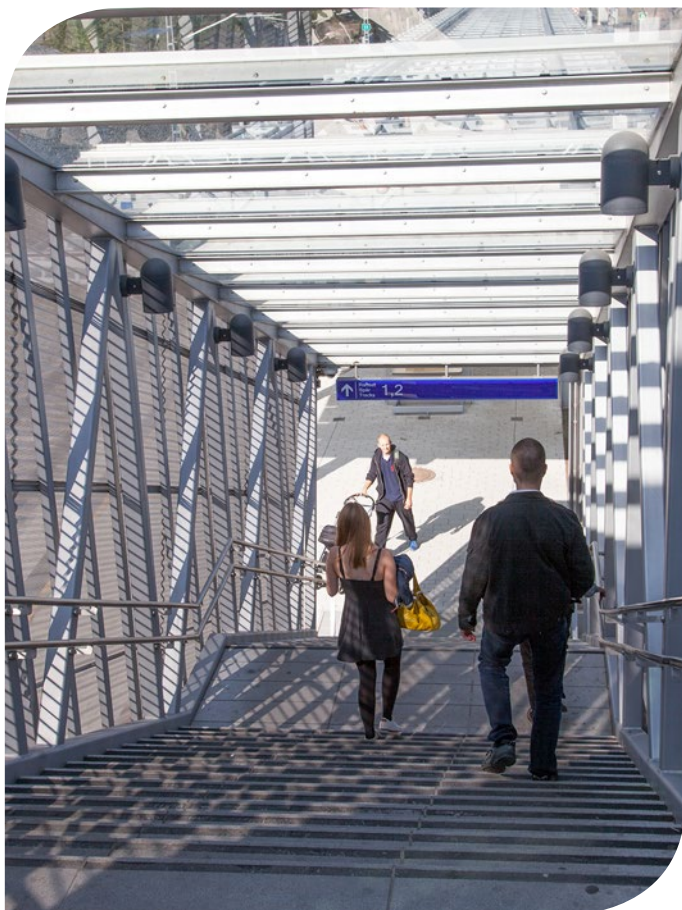
Med en naturgashuvudledning förbereder man sig på internationellt viktiga gasprojekt samt skapar förutsättningar för förverkligandet av projekt. Då projekten genomförs har de betydande ekonomiska konsekvenser på nationell nivå.

En naturgashuvudledning medför å andra sidan betydande byggnadskostnader. Vad gäller näringarna kan naturgashuvudledningen i byggskedet ha skadliga konsekvenser för fisket på det öppna havet. Efter byggskedet har naturgashuvudledningen rätt så obetydliga konsekvenser för näringarna, men där var naturgashuvudledningen går och i närheten av ledningen är det inte möjligt för marktäkt under vattnet.

Konsekvenser för invånarna, levnadsförhållandena och samhället

Naturgashuvudledningen tryggar invånarnas och samhällenas levnadsförhållanden i och med att samhällsförsörjningens driftssäkerhet förbättras. En naturgashuvudledning skapar förutsättningar för boende och rörlighet samt rent allmänt för samhällets verksamhet.

Osäkerheten beträffande tidpunkten för när den riktgivande sträckningen för naturgashuvudledning ska förverkligas kan medföra negativa konsekvenser såväl på individ- som samhällsnivå. I byggskedet medför arbetet tillfälliga störningar för levnadsförhållandena, såsom buller och ökad trafik på vattnet.

5.6 Beteckningar och bestämmelser som upphävs

I de gällande landskapsplanerna för Nyland upphävs planbeteckningar i den omfattning som lösningen i etapplandskapsplanen förutsätter. I kapitel 5 redogörs närmare för motiveringarna till de beteckningar som upphävs. Motiveringarna finns under planlösningens motivering och beskrivning.

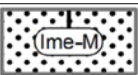
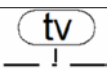

I sådana fall då planlösningen har krävt att en beteckning eller en tillhörande planeringsbestämelse ändras väsentliga, har beteckningen i fråga helt och hållet upphävts. En del beteckningar har upphävts till följd av behovet att förenhetliga de gällande landskapsplanerna för Nyland och östra Nyland.

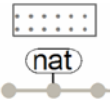

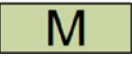
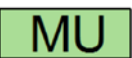
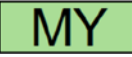

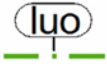
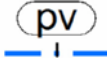
I planlösningen upphävs beteckningarna för logistik (bl.a. hamnområde, farled och båtled) i landskapsplanen för Östra Nyland. De upphävda

beteckningarna tas med i planen på nytt i den omfattning lösningen i etapplandskapsplan 4 förutsätter. För de upphävda beteckningarna som tas med på nytt används nya beteckningssätt.

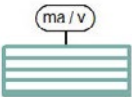
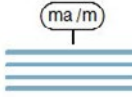

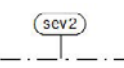

I planlösningen upphävs beteckningarna för grönstruktur samt beteckningarna för kulturmiljöer (bl.a. rekreationsområden och -objekt, grönförbindelsebehov, naturskyddsområden och områden som är viktiga med tanke på kulturmiljön eller landskapsvärden) i landskapsplanen för Nyland, etapplandskapsplan 1 och 2 för Nyland samt landskapsplanen för Östra Nyland. De upphävda beteckningarna tas med i planen på nytt i den omfattning lösningen i etapplandskapsplan 4 förutsätter. För de upphävda beteckningarna som tas med på nytt används nya beteckningssätt.

Följande beteckningssätt upphävs helt och hållet:

Beteckning	Förklaring	Plan
NÄRINGAR OCH INNOVATIONSVERKSAMHET		
	Område för turistanläggningar	Landskapsplan för Östra Nyland
LOGISTIK		
 	Hamnområde	Landskapsplan för Östra Nyland
	Fartygsled	Landskapsplan för Östra Nyland
	Ny fartygsled	Landskapsplan för Östra Nyland
	Småbåtsled	Landskapsplan för Östra Nyland
	Flygbullerområde M (Malm)	Landskapsplan för Östra Nyland (2006)
VINDKRAFT		
	Område lämpligt för produktion av vindkraft	Landskapsplan för Östra Nyland
GRÖNSTRUKTUR		
	Rekreationsområde samt rekreationsobjekt	Landskapsplan för Östra Nyland
	Rekreationsområde	Landskapsplan för Nyland, etapplan 1, etapplan 2
	Behov av grönförbindelse	Landskapsplan för Östra Nyland
	Naturskyddsområde eller -objekt	Landskapsplan för Östra Nyland

Beteckning	Förklaring	Plan
	Naturskyddsområde	Landskapsplan för Nyland, etapplan 1, etapplan 2
	Naturskyddsområde i försvarsmaktens bruk	Landskapsplan för Östra Nyland
	Natura 2000-område	Landskapsplan för Östra Nyland
	Värdefull geologisk formation	Landskapsplan för Östra Nyland
	Skogsbruksdominerat område	Landskapsplan för Östra Nyland
	Jord- och skogsbruksdominerat område med särskilt behov av att styra friluftslivet	Landskapsplan för Östra Nyland
	Jord- och skogsbruksdominerat område med särskilda miljövärden	Landskapsplan för Östra Nyland
	Område för idrottsanläggningar	Landskapsplan för Östra Nyland
	Område för riksomfattande skyddsprogram	Landskapsplan för Östra Nyland
	Paddlingsled	Landskapsplan för Östra Nyland
	Område som är särskilt viktigt för naturens mångfald	Landskapsplan för Östra Nyland
	Grundvattenområden	Landskapsplan för Östra Nyland

Beteckning	Förklaring	Plan
KULTURMILJÖER		
	Område som är viktigt med tanke på kulturmiljön eller landskapsvården, riksintresse	Landskapsplan för Östra Nyland
	Område som är viktigt med tanke på kulturmiljön eller landskapsvården, landskapsintresse	Landskapsplan för Östra Nyland
	Område, väg eller objekt som är viktigt med tanke på kulturmiljön eller landskapsvården	Landskapsplan för Nyland (2006)
	Område, väg eller objekt av riksintresse som är viktigt med tanke på kulturmiljön (RKY 2009)	Etapplandskapsplan 2 för Nyland
	Kulturhistoriskt betydande vägsträckning	Landskapsplan för Östra Nyland
	Landskapsväg	Landskapsplan för Östra Nyland
	Museibana	Landskapsplan för Östra Nyland
	Fornlämning av riksintresse	Landskapsplan för Nyland (2006)
	Fornminnesområde eller objekt	Landskapsplan för Östra Nyland
ÖVRIGA BETECKNINGAR I PLANEN		
	Förbindelsebehov för naturgashuvudledning	Etapplandskapsplan 1 för Nyland
	Trafikområde vars sekundära användningsändamål är område för tätortsfunktioner	Landskapsplan för Nyland (2006)
	Konsultationszonen i Valkom	Landskapsplan för Östra Nyland
	Industri- och lagerområde där en betydande anläggning för produktion eller lagring av farliga kemikalier får placeras	Landskapsplan för Östra Nyland

6. RÄTTSVERKNINGAR

Landskapsplanen skildrar på kartan målen för områdesanvändningen i Nyland men i planen har även tagits i beaktande att målen och ramvillkoren för lagstiftningen uppfylls. Ett mål är till exempel att främja naturens mångfald. Ett ramvillkor gäller i sin tur till exempel att trygga redan avgränsade naturskyddsområden. För att lagstiftningens styrande verkan ska förmedlas från landskapsplanen till planering på lägre nivå samt till genomförandet ska landskapsplanen och de särskilda lagarna följas på alla planeringsnivåer ända fram till genomförandet. Nedan redogörs för de metoder med hjälp av vilka förverkligandet av lagstiftningen tryggas.

6.1 Kommunernas planläggning och annan styrning av byggandet

Huvudregeln för landskapsplanläggningens styrande inverkan på kommunernas planläggning framgår av 32 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen. Enligt lagen ska landskapsplanen tjäna till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen. Den styrande principen genomförs när en markanvändningslösning som presenterats i landskapsplanen preciseras i kommunens planläggning på ett sätt som överensstämmer med målen för landskapsplanen.

Markanvändnings- och bygglagen anger klart egna uppgifter för olika planformer i systemet för planering av områdesanvändningen. I landskapsplanen anges principerna för områdesanvändningen och samhällsstrukturen och anges områden som är nödvändiga med tanke på landskapets utveckling. Områdesreserveringar anges endast i den mån och med den noggrannhet som är nödvändig med tanke på de riksomfattande målen eller landskapets mål för områdesanvändningen eller för att samordna områdesanvändningen i flera kommuner än en (MBL § 25). Landskapsplanen är en översiktlig markanvändningsplan som överlåter lokala frågor angående områdesanvändningen åt kommunernas planläggning.

Till plansystemets grundläggande egenskaper hör flexibilitet hos landskapsplanen. Omfattningen och placeringen av de områdesreserveringar som angetts i landskapsplanen kan ändras i en mera detaljerad plan eller så kan man också avstå från en områdesreservering. Detta förutsätter att de centrala lösningarna och målen i landskapsplanen inte äventyras. En lösning som åsidosätter principerna för landskapsplanen är sålunda inte möjlig i kommunens planläggning. Målen för landskapsplanen ska tryggas i samma plan där avvikelse görs från lösningen i landskapsplanen.

I kommunens planläggning är det möjligt att ändra ett användningsändamål som angetts i landskapsplanen förutsatt att det nya användningsändamålet uppnår målet för landskapsplanen. Det är inte möjligt för kommunen att ha en planlösning som strider mot målet för landskapsplanen. Markanvändningslösningar som är av betydelse på regional eller landskapsnivå ska behandlas i landskapsplanen innan kommunens plan kan godkännas. Landskapsförbundet prövar behovet av att ändra landskapsplanen, men initiativ till ändringar kan tas av bl.a. kommunen.

Landskapsplanen tjänar till ledning för kommunens planläggning. Förhållandet mellan landskapsplanen och en gemensam generalplan föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen (MBL). Enligt 48 § i MBL tjänar landskapsplanen på det sätt som föreskrivs i 32 § som ledning då en generalplan utarbetas eller ändras. En gemensam generalplan kan på motiverade grunder utarbetas så att innehåller inte följer bestämmelsen i 1. mom. men då bör man se till att den gemensamma generalplanen passar

in i den helheten som landskapsplanen bildar. Kommunen ska ha landskapsplanen som ledning när den gör upp eller ändrar generalplaner som har eller saknar rättsverkningar. Landskapsplanen förpliktar dock inte till utarbetande av generalplaner. Landskapsplanens styrande inverkan är mera förpliktande när en generalplan med rättsverkningar utarbetas, eftersom den i sin tur styr detaljplanen. På områden som saknar generalplan styr landskapsplanen detaljplanläggningen och annat byggande direkt. Landskapsplanen ska även beaktas i annan myndighetsverksamhet med anknytning till områdesanvändningen, t.ex. när kommunens byggnadsordning utarbetas.

Områden i behov av planering (MBL 16 §), som styr byggandet i t.ex. glesbygdsområden, kan fastställas i kommunens generalplan eller byggnadsordning. Om det inte finns någon generalplan med rättsverkningar på området är landskapsplanen den enda planen som styr markanvändningen på området. I etapplandskapsplan 2 har en planeringsbestämmelse som gäller glesbebyggelse utfärdats för vita områden i kommunerna i Helsingforsregionen. Denna bör beaktas när områden i behov av planering fastställs eller i kommunens tillståndsprövning som gäller byggande.

Landskapsförbundet ska se till att en landskapsplan utarbetas i nödvändig utsträckningen, att planen är ajour och att den utvecklas. Kommunen ska se till att dess general- och detaljplaner är ajour. En ny markanvändningslösning som anvisats i landskapsplanen kan dock vara en central grund när man bedömer om kommunens planer är ajour.

En landskapsplanebetecknings styrande inverkan varierar beroende om planbeteckningen är en områdesreservering, riktgivande beteckning, utvecklingsprincip- eller egenskapsbeteckning. De olika beteckningssättens styrande inverkan beskrivs mera ingående i kapitel 5.1.2.

6.2 Landskapsplanens styrande verkan på annan myndighetsverksamhet

I 32 § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen sägs att när myndigheterna planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar om att vidta dessa åtgärder, ska de beakta landskapsplanen, försöka främja genomförandet av planen och

se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen. Med annan myndighetsverksamhet som omfattas av landskapsplanens styrande inverkan avses sådan planering och sådant beslutsfattande som gäller annan markanvändning än den enligt markanvändnings- och bygglagen. Då avses markanvändningslösningar enligt t.ex. vattenlagen, banlagen eller landsvägslagen.

Denna rättsverkan riktar sig mot endast myndigheternas verksamhet och den gäller inte privat markanvändningsplanering. Skyldigheten att beakta och främja landskapsplanen gäller alla sådana statliga och kommunala myndigheter eller affärsverk som sköter planering eller genomförande i anslutning till områdesanvändningen. Stöd- och andra beslut som hänför sig till exempelvis landsbygdpolitik är således inte beroende av lösningen i landskapsplanen.

Att man beaktar landskapsplanen betyder att man förfar på ett sätt som inte minskar möjligheterna att genomföra landskapsplanen. Att främja landskapsplanen betyder åter ett aktivare tillvägagångssätt som betjänar genomförandet av landskapsplanen. För kommunerna betyder bestämmelsen att planläggningen i första hand ska inriktas på områden som främjar ett ändamålsenligt genomförande av landskapsplanen.

6.3 Bygginstränkning i landskapsplanen

Enligt 33 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen gäller på ett område som i landskapsplanen anvisats som rekreations- eller skyddsområde eller för nätverk eller områden för trafik eller teknisk försörjning inskränkning av byggandet. När planen vinner laga kraft träder bygginstränkningen i kraft på dessa områden. Ett område med bygginstränkning kan utvidgas eller inskränkas genom en särskild planbestämmelse. I etapplandskapsplan 2 för Nyland har inga dylika särskilda planbestämmelser använts.

I beskrivningen av respektive planbeteckning berättas huruvida bygginstränkning hänför sig till planbeteckningen. Områdesreserveringar som angetts med objektsbeteckning innefattar ingen bygginstränkning. Det har inte ansetts nödvändigt med bygginstränkning för att trygga förverkligandet av områden som angetts som objekt, eftersom de delvis redan existerar, de är små till arealen och deras exakta läge och omfattning kan fastställas först

i den mera detaljerade planläggningen.

Om en trafikled, trafiktunnel eller ledningslinje för teknisk försörjning har angetts med en beteckning för riktgivande eller alternativ sträckning, berörs området inte av bygginstränkning. Inte heller en beteckning för behov av förbindelse för trafik eller teknisk försörjning leder till bygginstränkning.

På områden där bygginstränkning gäller får tillstånd att uppföra en byggnad inte beviljas så att genomförandet av landskapsplanen försvåras. Bygginstränkningen är emellertid villkorlig, för om förvägrande av bygglov till följd av landskapsplanen orsakar sökanden betydande olägenhet ska tillstånd beviljas, om kommunen eller något annat offentlig-rättsligt samfund inte löser in området eller betalar skälig ersättning för olägenheten. På skyddsområden är det inlösnings- och ersättningskyldiga samfundet i allmänhet staten. Bygginstränkning som berör fartygsleder och småbåtsleder gäller endast vattenområden och byggande på dessa områden.

Oskälig olägenhet kan i landskapsplanen också hänföra sig till annat än att byggprojekt förhindras. Det kan t.ex. vara fråga om att närings- eller annan verksamhet försvåras eller förhindras orimligt eller blir orimligt dyr. Bedömningen av om en olägenhet är oskälig för markägaren görs alltid från fall till fall och utgående från helheten. Oskäligheten bedöms ofta med hjälp av markägarens ekonomiska ställning före och efter planen. När man bedömer olägenheten ska man beakta landskapsplanens karaktär av översiktlig plan, den aktuella områdesreserveringens karaktär och möjligheterna att styra placeringen av projektet. Den olägenhet som en markägare eventuellt orsakas kan i allmänhet bestämmas exakt först i samband med mera detaljerade planer och tillståndsprövning än landskapsplanen.

6.4 Annan lagstiftning och landskapsplanen

När landskapsplanen görs upp ska vid sidan av markanvändnings- och bygglagen beaktas i synnerhet naturvårdslagen, lagen om fornminnen, lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program samt lagen om främjande av skärgårdens utveckling. Vid växelverkan och hörande ska dessutom förvaltningslagen och kommunallagen beaktas.

De i naturvårdslagen avsedda naturskyddsprogrammen och besluten samt besluten om inrättande av landskapsvårdsområden ska vara riktgivande när planen utarbetas. De skyddsprogram och skyddsbeslut som statsrådet redan godkänt och som nämns i 77 § i naturvårdslagen har rättsliga verkningar för landskapsplanens innehåll. I lagen ingår dessutom särskilda bestämmelser om Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000. Enligt lagen ska man när en landskapsplan utarbetas, godkänns och fastställs se till att genomförandet av planen sannolikt inte betydligt försämrar de naturvärden för vilkas skydd statsrådet har införlivat området i nätverket Natura 2000. Vid behov ska en Naturabedömning enligt 65 § i naturvårdslagen göras av betydelsen av de försämrade naturvärdena.

Fasta fornminnen är skyddade enligt lagen om fornminnen. Enligt 13 § i lagen om fornminnen ska man när ett allmänt företag eller planläggning planeras i god tid ta reda på om företaget eller planläggningen kommer att beröra en fast förlämningsplats. På grund av landskapsplanens översiktliga karaktär kan man dock inte på landskapsplanenivå i detalj förutsäga de i planen planerade byggnadsobjektens placering i terrängen, varför 13 § i lagen om

fornminnen blir aktuell först i samband med den mera detaljerade planeringen och planläggningen. Landskapsplanen ska dock förmedla information om fornminnen till den mera detaljerade planeringen. Även lagen om skyddande av byggnadsarvet och kyrkolagen hänför sig till värnandet om kulturmiljön.

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning innehåller en allmän skyldighet för den projektansvarige att vara tillräckligt medveten om projektets miljökonsekvenser i den omfattning som rimligen kan förutsättas. Enligt lagen ska bl.a. landskapsförbundet och den projektansvarige samarbeta tillräckligt för att kunna samordna bedömningsförfarandet med planläggningen. Utredningar som gjorts i samband med planläggningen kan i allmänhet utnyttjas för det projektspecifika bedömningsförfarandet och på motsvarande sätt kan landskapsplanen basera sig på ett tidigare förfarande för bedömning av projektets miljökonsekvenser. Att ett projekt utmärks i landskapsplanen förutsätter inte i sig förfarande enligt MKB-lagen.

Landskapsplanen ska beaktas när man med stöd av annan lagstiftning planerar och beslutar om ordnandet av miljöns användning på det sätt

som bestäms i speciallagar. De speciallagar som är viktigast i detta avseende är miljöskyddslagen, landsväglagen, järnväglagen, lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter, marktäktslagen, skogslagen och vattenlagen.

Kravet på att landskapsplanen ska beaktas i myndigheternas beslutsfattande enligt speciallagstiftningen varierar beroende på vilket område lagstiftningen gäller. Rent allmänt kan man konstatera att speciallagstiftningen är av stor betydelse om dess förhållande till planeringen av markanvändningen regleras uttömmande i speciallagstiftningen. Om regleringen är mera vag, spelar markanvändnings- och bygglagen större roll.

Enligt miljöskyddslagen regleras verksamhet som medför risk för förorening av miljön med miljötillstånd. När det gäller tillståndsprövningen ska vid bedömningen av förlägningsplatsens lämplighet beaktas även landskapsplanen och det nuvarande och framtida användningsändamål som där anges för området och dess omgivning samt planbestämmelserna. Landskapsplanen kan dessutom fungera som material som klarlägger områdets olika värden och egenskaper samt verksamhetens konsekvenser.

Enligt landsväglagen och banlagen ska

planeringen av en väg eller bana grunda sig på en plan enligt markanvändnings- och bygglagen där trafikledens läge och dess förhållande till den övriga områdesanvändningen har utretts.

Ban- och väglinjer och energinät förverkligas genom frivilliga arrangemang eller med stöd av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter. Den myndighet som beviljar inlösningstillstånd är i allmänhet statsrådet. Även lantmäteribråran kan besluta om mindre viktiga inlösningar. I motiveringen till beslutet ska man beakta landskapsplanen och försöka främja genomförandet av planen. Enligt 99 § i markanvändnings- och bygglagen kan miljöministeriet bevilja en statlig myndighet, en samkommunsmyndighet och en kommunalmyndighet tillstånd att lösa in ett område som i landskapsplanen har anvisats för befolkningens gemensamma behov. Denna möjlighet har tillämpats ytterst sällan i Finland.

Tillståndsvillkoren enligt marktäktslagen anses vara rätt uttömmande. Landskapsplanen fungerar som stöd vid tillståndsprövning enligt marktäktslagen. Taktverksamheten får inte orsaka sådana skadliga påföljder som att en vacker landskapsbild därigenom fördäras eller att betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller att tillståndet hos grundvattnet äventyras. Landskapsplanen fungerar som material som klarlägger områdets värden när man prövar förutsättningarna för taktverksamhet.

I skogslagen har inskrivits att lagen inte tillämpas på områden som i en plan enligt markanvändnings- och bygglagen anvisats som skyddsområden. På landskapsplanens skyddsområden uppstår således inte situationer där man vid planering och beslutsfattande enligt skogslagen kunde försvåra genomförandet av landskapsplanen. På andra områden som berörs av områdesreserveringar enligt landskapsplanen, t.ex. på sådana jord- och skogsbruksområden som är av betydelse för miljövärden, landskapliga omständigheter eller friluftslivet, ska man vid förfarandet för behandling av tillstånd och anmälan om användning av skog enligt skogslagen beakta landskapsplanen och försöka främja dess genomförande.

Projekt enligt vattenlagen hör till de åtgärder beträffande vilka villkoren har angetts uttömmande i speciallagen. Man kan främja landskapsplanen t.ex. med åtgärder enligt vattenlagen som tryggar och främjar grundvattenskyddet.

7. KONSEKVENSBEDÖMNING

Bedömningen av landskapsplanens konsekvenser syftar till att ge alla som medverkar i processen mångsidig och objektiv information om vilka konsekvenser planen kommer att ha då den genomförs. Med hjälp av konsekvensbedömningen får de som bereder planen, intressenter samt beslutsfattare information om konsekvenserna av planens genomförande och hur betydande de är samt vilka möjligheter det finns för att lindra de skadliga konsekvenserna.

Bedömningen av landskapsplanens konsekvenser utgår från markanvändnings- och bygglagen och -förordningen. Enligt 9 § i markanvändnings- och bygglagen ska en plan grunda sig på planering som omfattar bedömning av de betydande

konsekvenserna av planen och på sådana undersökningar och utredningar som planeringen kräver. När planens konsekvenser utreds ska planens uppgift och syfte beaktas. När en plan utarbetas ska miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna, samt övriga konsekvenser av planen och av undersökta alternativa utredas i behövlig omfattning. Utredningarna ska omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser.

Konsekvensbedömningen är en fast del av planprocessen och bedömningen utförs i alla skeden av utarbetandet av planen. Konsekvenserna bedöms kontinuerligt som en del av planeringen då man då utarbetar olika planeringslösningar. Därtill är

det möjligt att genomföra enskilda utredningar om ett visst ämnesområdes konsekvenser. I samband med planutkastet och planförslaget bedöms planens sammantagna konsekvenser med hjälp av information som samlats in i samband med planeringen.

Bedömningen av landskapsplanens konsekvenser inleddes med programmet för deltagande och bedömning där det anges hur konsekvensbedömningen ska ordnas för landskapsplanens del. Bedömningen fortsatte i och med utarbetandet av utvecklingsbilder för varje tema som ingår i planen. Vidare har bedömningen fortskridit i planens utkastskede och förslagsfas. Bedömningen har i huvudsak utförts inom förbundet. Som bakgrundsmaterial för bedömningen har använts ett flertal utredningar av andra aktörer i vilka planens konsekvenser har bedömts för ett visst tema eller delområde. I bedömningen har man också utnyttjat konsekvensbedömningarna som har gjorts för de gällande landskapsplanerna. Därtill har en utomstående grupp sakkunniga utvärderat planutkastet. De sakkunnigas observationer har medfört nya perspektiv på det interna arbetet med att bedöma planens konsekvenser. De utomstående sakkunnigas arbete beskrivs närmare i kapitel 8.2.

Konsekvensbedömningen har utförts i den omfattning som landskapsplanen förutsätter i form av en översiktlig plan för markanvändningen. Konsekvensbedömning preciseras precis som planläggningen i samband med den mer detaljerade planeringen.

7.1 Influensområde

Etapplandskapsplan 4 för Nyland har utarbetats för hela Nylands område, med undantag av området som inte godkändes i etapplandskapsplan 2 för Nyland. För det här området har utarbetats en etapplandskapsplan med namnet etapplandskapsplan 2 för Nyland, Östersundomområdet.

I enlighet med 9 § i MBL ska planens konsekvenser utredas för hela det område där planen kan tänkas ha betydande konsekvenser. Konsekvensernas betydelse och influensområdets gräns varierar beroende på vilka verksamheter och markanvändningsformer som behandlas i planen. Konsekvenserna kan vara administrativa, funktionella och naturgeografiska. Gränserna för funktionella och naturgeografiska influensområden följer inte nödvändigtvis planområdets gränser utan kan även sträcka sig utanför planområdet.

Ett administrativt influensområde följer kommun- eller andra administrativa gränser. Administrativa influensområden bildar i etapplandskapsplan 4 till exempel kommunerna, samkommunerna, miljöförvaltningen och Nylands landskap.

Ett funktionellt influensområde uppstår då någon funktion riktas mot området. Funktionella influensområden är inte bundna till administrativa gränser utan de anpassar sig till funktionerna som hänför sig till områdena och kan till sin karaktär vara föränderliga. I etapplandskapsplan 4 för Nyland kan funktionella influensområden uppstå genom till exempel planlösningen för logistik. Logistikområdena och vägförbindelserna som stöder logistiken medför funktionella trafikflöden både inom landskapet och utanför. Konsekvenser som sträcker sig utanför landskapsplanens gränser riktas särskilt mot grannkommunerna men verksamhet som hänför sig till logistik kan också ha riksomfattande eller internationella konsekvenser.

Naturgeografiska influensområden bildar bland annat grundvattenområdena och de ekologiska nätverken. Grundvattenområden kan ändå till sin art vara rätt så statiska, men de ekologiska nätverkens influensområde sträcker sig också utanför planområdet.

Utsläpp som orsakas av trafik, boende och energiproduktion inverkar på luftkvaliteten och klimatet även utanför landskapet, oberoende av administrativa, funktionella och naturgeografiska gränser.

Konsekvenserna som etapplandskapsplan 4 för Nyland medför riktas i första hand mot Nylands 26 kommuner. Konsekvenserna preciseras i samband med kommunernas planläggning av general- och detaljplaner.

Etapplandskapsplan 4 för Nyland tar sikte på år 2040. Beroende på tema kan planens konsekvenser förverkligas i början eller slutet av planens tidsmässiga mål.

7.2 Planens sammantagna konsekvenser

I det här avsnittet redogörs för planens mest centrala och övergripande konsekvenser samt planens konsekvenser i förhållande till den helhet som de tidigare fastställda planerna bildar.

Konsekvenser för områdesanvändningen

En av de mest betydande konsekvenserna som etappplansplan 4 för Nyland har för områdesanvändningen är att planen i ett landskap som blir allt tätare tryggar bevarandet av obebyggda områden som hör till grönstrukturen. I synnerhet grönstrukturens och kulturmiljöernas planlösningar styr och begränsar byggandet på områdena. Nyland är Finland mest tätt bebodda landskap. De obebyggda markområdena minskar kontinuerligt då befolkningen och byggandet ökar. Det förekommer betydande tryck på markanvändningen på en del områden i Nyland. På de här områdena kan planlösningarna för grönstrukturen och kulturmiljöerna upplevas ha en begränsande inverkan på utvecklingen av områdesanvändningen.

Planlösningen främjar utvecklingen av markanvändning som hänför sig till logistik. Logistikområdena samt vägförbindelserna som stöder dem gör det möjligt att i närheten av huvudstadsregionens marknad förlägga omfattande logistikverksamhet. De nya vägförbindelserna för logistiken förbättrar möjligheterna att förlägga industri i närheten av vägsträckningarna. Å andra sidan möjliggör de en tätare markanvändning till exempel i Hyrylä invid den nuvarande leden som används för tung trafik. Med tanke på hela Finlands konkurrenskraft är det

viktigt att förbättra de logistiska förutsättningarna eftersom Nyland är Finlands på riks nivå mest betydande logistikcentrum för dagligvaru- och konsumtionshandel. Via hamnarna i Nyland kommer största delen av konsumtionsvarorna från utlandet, som sedan transporteras genom Nyland för att delas ut på olika håll i Finland.

Etapplandskapsplan 4 ökar inte märkbart möjligheterna för tätorterna i Nyland att bli större. Nya områden för tätortsfunktioner anges endast på Palopuro, Ristikytö och Malms områden. Dessa områden förenhetligar samhällsstrukturen invid stambanan samt på ett område som är centralt med tanke på Helsingfors stadsstruktur. Områdesreserveringarna minskar på byggnadstrycket i övriga delar av Helsingforsregionen.

Områdesreserveringarna och beteckningarna i landskapsplanen skapar förutsättningar men de begränsar också den övriga markanvändningen. Områdena som anges i landskapsplanen ska hållas fria från sådan markanvändning som strider mot användningsändamålet som angetts i planen.

Motstridiga konsekvenser för områdesanvändningen kan uppstå om man strävar efter att använda ett område för flera olika användningsändamål. Utmaningen med mångbruk av områden är att konsekvenserna av en markanvändningsform kan

utesluta möjligheterna att utnyttja andra markanvändningsformer på området. På till exempel naturområden kan åtgärder som hänför sig till skogsbruket försämra områdenas värde med tanke på turismen. Mångbruk av ett område förutsätter noggrann planering så att områdenas viktigaste och primära värden bevaras.

Då flera planbeteckningar förenhetligas i etapp-landskapsplan 4 i förhållande till beteckningarna och bestämmelserna i de gällande landskapsplanerna för Nyland och Östra Nyland har det en betydande inverkan på områdesanvändningen. Som en följd av lösningen styr landskapsplanens beteckningar områdesanvändningen på samma sätt på hela landskapets område.

Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen

Planen bidrar till att i synnerhet den tunga trafiken mellan riksväg 3 och riksväg 4 blir smidigare. Trafiken minskar på leder där det nu förekommer mycket tung trafik i Nyland. Å andra sidan ökar trafiken i synnerhet på de nya vägförbindelserna som tjänar logistiken, i närheten av logistikområdena samt på vägarna som leder till Tallinntunneln. Att trafiken ökar på vissa ställen kan också ske i närheten av rekreationsområden eller på kulturmiljöområden då de lockar allt fler motionärer och turister. I och med att trafiken ökar kan det kräva att ändringar görs i trafiksystemet.

Planen kan också ha betydande konsekvenser för trafikförbindelser som går över landskaps- eller nationsgränserna. Tallinntunneln har en betydande inverkan på restiderna och tillgängligheten för Helsingfors och Tallinn men också ur ett bredare perspektiv för Finland och Europa. I och med att tunnelnförbindelsen förverkligas ökar trafiken förutom i Finland också i Estland och på övriga håll i östra Europa.

Vindkraftsområdena inverkar positivt på möjligheterna till förnybar energiproduktion i östra Nyland och på Finska vikens havsområden. Vindkraftsområdena stöder Nylandsprogrammets mål om ett koldioxidneutralt Nyland samt motsvarar de riksomfattande målen för områdesanvändningen, enligt vilka man i planläggningen på landskapsnivå ska anvisa de områden som bäst lämpar sig för vindkraft.

Förutsättningarna för att bygga en

naturgashuvudledning och LNG-terminaler förbättrar energiförsörjningens driftsäkerhet. Grundvattenområden som är viktiga för samhällenas vattenförsörjning upprätthåller vattenförsörjningens driftsäkerhet på hela Nylands område.

Konsekvenser för naturen och miljön

Landskapsplanen har mångsidiga positiva konsekvenser för de nyländska naturen och miljön. Planlösningen som gäller grönstrukturen förbättrar förutsättningarna för att identifiera och upprätthålla naturens mångfald. Det är möjligt att de nya skyddsområden som anges i planen kan skyddas med stöd av naturvårdslagen. Grönstrukturen tryggar det ekologiska nätverkets kontinuitet på landskapsnivå samt arternas möjligheter att röra sig. Lösningarna för grönstrukturens del motsvarar Nylandsprogrammets mål som gäller tryggheten av naturens mångfald.

Naturens mångfald producerar i sin tur ekosystemtjänster. Med tanke på den övriga naturen och miljön är i synnerhet de reglerande och upprätthållande tjänster som ekosystemtjänsterna erbjuder viktiga. Till exempel grönstrukturen fungerar som ett kolsvalg, jämnar ut temperaturskillnader och dämpar flöden. På det här sättet har grönstrukturen en betydande roll i anpassningen till och stävandet av klimatförändringen. Grönstrukturen filtrerar avrinningsvattnet och främjar på så sätt Nylandsprogrammets mål om att uppnå god vattenstatus. Konsekvenserna för lösningarna som gäller grönstrukturen sträcker sig över landskapsgränserna och inverkar på hela södra Finlands område.

Planlösningen för kulturmiljöerna inverkar också positivt på naturen och miljön bland annat i och med att den upprätthåller naturens mångfald och värdbiotoper. Odlingsområdena som ingår i kulturmiljöerna kan vara en del av ekologiska nätverket på landskapsnivå eller nätverket av ekosystemtjänster.

Å andra sidan har landskapsplanen också skadliga konsekvenser för naturen och miljön eftersom nytt byggande och ändringarna i områdesanvändningen alltid inverkar på miljön. Planlösningen som gäller vindkraften kan medför skadliga konsekvenser för till exempel fåglar eller fladdermöss. Vägförbindelserna som tjänar logistiken samt logistikområdena kan utgöra en risk för grundvattnet eller splittra Nylands ekologiska nätverk och därigenom öka trafiken som belastar naturen.

Negativa konsekvenser för undervattensnaturen kan i synnerhet uppstå om Tallinntunneln, en naturgas-huvudledning eller havsvindkraften förverkligas. Byggandet av Ristikytö och Palopuro tätortsområden försämrar de ekologiska förbindelserna i öst-västlig riktning i Nyland.

Det är möjligt att samband med den fortsatta planeringen lindra de skadliga konsekvenserna för naturen och miljön, till exempel genom att noggrannare planera den exakta placeringen för vindkraftverk eller sträckningar för vägar och ledningar, eller genom att beakta det ekologiska nätverkets kontinuitet i samband med planeringen av nya vägförbindelser och tätorter.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Planen har en betydande på positiv inverkan på förutsättningarna för att bevara det nyländska landskapet, kulturarvet och den byggda miljön. Kulturmiljöbeteckningarna som anges i planen skapar en grund för att i den mer detaljerade planläggningen värna om områdenas särdrag. Kulturmiljöbeteckningarna i planen hindrar inte utvecklingen av områdena utan de skapar förutsättningar för att samordna gamla och nya konstruktioner samt främjar förläggandet av ny verksamhet till landskaps- eller stadsbilden

på det sätt som passar bäst.

Utöver kulturmiljöbeteckningarna stöder grönsstrukturens lösningar i synnerhet bevarandet av Nylands naturlandskap. Sådan av människans verksamhet som formar landskapet förekommer i väldigt liten grad eller inte alls på naturskyddsområden.

De mest betydande motstridiga konsekvenserna med tanke på landskapets och kulturmiljöns värden i Nyland uppkommer till följd av förverkligandet av vindkraftsområdena. Vindkraftverk är stora industrikonstruktioner och de medför alltid konsekvenser för den närliggande miljön. Å andra sidan kan det uppstå nya tidsmässiga skikt till följd av vindkraften. Vindkraftverk som har placerats bra kan också ge landskapet mervärde.

Byggandet av nya vägvsnitt som krävs för planens logistikområden och vägförbindelserna som stöder logistiken medför bestående konsekvenser för miljön. Det förutsätts att byggandet samordnas med landskapets särdrag. Byggandet på Ristikytö, Palopuro och Malms områden har betydande konsekvenser för de ifrågasvarande områdenas landskap och stadsbild då landsortsbetonade eller öppna miljöer byggs om till tätortsområden. För att bevara kulturmiljön värden på Malms område krävs att nya och gamla konstruktioner samordnas.

Konsekvenser för ekonomin och näringarna

Planlösningen förutsätter betydande samhällsekonomiska investeringar. Förverkligandet av till exempel logistikområden, vägförbindelser för logistiken, en tunnelförbindelse till Tallinn, vindkraftsområden samt Palopuro, Ristikytö och Malms tätorter medför betydande kostnader som sträcker sig över flera år. Kostnaderna riktar sig i synnerhet till kommunerna och staten men också till företagsverksamheten.

Planlösningen skapar förutsättningar för ett konkurrenskraftigt Nyland i enlighet med Nylandsprogrammets mål. Logistikområden erbjuder nya sysselsättningsmöjligheter för invånarna i regionerna. Förverkligandet av vägförbindelserna för logistiken gör att restiderna blir kortare samtidigt som transportkostnaderna i regionen blir lägre. Upprättandet av ett vindkraftsområde har samma fördelar för förläggningssorten som en investering i industri skulle ha. Förverkligandet av Tallinntunneln bildar ett enhetligt pendlingsområde mellan Helsingfors och Tallinn som också erbjuder potentiella

etableringsmöjligheter för internationella företag och investeringar. Genom att utveckla Palopuro, Ristikytö och Malm till tätortsområden erbjuds nya byggmöjligheter i Helsingforsregionen och etableringsmöjligheter för nya arbetsplatser och kommersiella tjänster.

Även kulturmiljöerna och grönstrukturen har betydande positiva konsekvenser för den regionala ekonomin och företagsverksamheten. Landskapet och naturmiljön kan vara viktiga faktorer som inverkar på regionens dragningskraft och som till exempel områdets turism-, natur och upplevelsetjänster kan stöda sig på. Genom att skapa förutsättningar för företagsverksamhet som baseras på natur och kultur bidrar kulturmiljöerna och grönstrukturen till att förbättra Nylands konkurrenskraft. En mångsidig grönstruktur är ett trumfkort då man vill locka nya invånare till området. Det beror på att uppskattningen för och behovet av rekreationsområden överlag håller på att öka. Kulturmiljöernas särpreget och skillnad till andra områden är redan nu en betydande nämnare då man eftersträvar att öka städernas och områdenas konkurrenskraft.

Kulturmiljöerna och grönstrukturen kan utnyttjas i samband med marknadsföringen av regionerna. Ett potentiellt objekt som kunde marknadsföras är Helsingforsregionens grönbälte som erbjuder bland annat rekreationsmöjligheter och närproducerad mat för regionen. Genom att skapa ett eget varumärke för området som grönbältet bildar och tjänsterna som det erbjuder kan grönbältet bli mera värdefullt och mera känt. Grönbältet skulle fungera som ett paraply under vilket man kunde samla leder och rekreationsområden, natursevärdheter, kulturobjekt, turismtjänster och matproducenter. Genom att skapa en produkt av grönbältet kan man marknadsföra till exempel den rena naturen och tystnaden som är betydande för Nylands dragningskraft.

Planen stöder hållbar användning av naturtillgångar och näringsverksamhet som är beroende av dem. Till exempel planens MLY-områden tryggar skogsbrukets och andra landsbygdsnäringars verksamhets- och utvecklingsförutsättningar. Planen har positiva konsekvenser för skogssektorn. Områdena som lämpar sig för vindkraftsproduktion och

Konsekvenser för områdesanvändningen	<ul style="list-style-type: none"> Förenhetligandet av planbeteckningarna för de gällande landskapsplanerna för östra Nyland och Nyland förenhetligar styrningen av områdesanvändningen på hela landskapets område. Via planlösningarna för grönstrukturen och kulturmiljöerna tryggar planen bevarandet av obebyggda områden som ingår i grönstrukturen i Nyland. Planen främjar etableringsförutsättningarna för logistik och industri. En strävan efter mångbruk av områden kan medför motstridiga konsekvenser.
Konsekvenser för trafiken och samhällsservicen	<ul style="list-style-type: none"> Planen gör förbindelserna för i synnerhet den tunga trafiken smidigare i mellersta Nyland. Planen har konsekvenser för trafiken och trafikarrangemangen, också över nationsgränserna. Förutsättningarna för att bygga en naturgashuvudledning och LNG-terminaler förbättrar energiförsörjningens driftsäkerhet. Grundvattenområden som är viktiga för samhällenas vattenförsörjning upprätthåller vattenförsörjningens driftsäkerhet på hela Nylands område.
Konsekvenser för naturen och miljön	<ul style="list-style-type: none"> Grönstrukturen tryggar kontinuiteten för det ekologiska nätverket samt naturens mångfald och ekosystemtjänster Planlösningen för kulturmiljöer inverkar också positivt på naturen och miljön bland annat genom att upprätthålla naturens mångfald och vårdbiotoper. Negativa natur- och miljökonsekvenser uppkommer bland annat planlösningarna för logistik, vindkraft, tätorter och naturgashuvudledningen.
Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön	<ul style="list-style-type: none"> Den uppdaterade kulturmiljöhelheten, där också värdefulla objekt på landskapsnivå har beaktats, har en betydande positiv inverkan på förutsättningarna för att bevara det nyländska landskapet, kulturarvet och den byggda miljön. Lösningarna för grönstrukturen stöder i synnerhet bevarandet av naturlandskap. De mest motstridiga konsekvenserna för kulturmiljön uppkommer av planlösningen för vindkraft.
Konsekvenser för ekonomin och näringarna	<ul style="list-style-type: none"> Många planlösningar förutsätter betydande ekonomiska investeringar. Å andra sidan främjar flera av dem märkbart Nylands konkurrenskraft. Förverkligandet av till exempel vindkraft, logistik och tätorter kan ha betydande ekonomiska effekter. Kulturmiljöerna och grönstrukturen kan vara viktiga för dragningskraften på regional nivå och kan utnyttjas i marknadsföringen av områdena.
Konsekvenser för människors levnadsförhållanden och livsmiljön	<ul style="list-style-type: none"> Ett av planens mål är att skapa förutsättningar för ett välmående Nyland och planen stöder på flera sätt detta mål. I synnerhet planlösningarna för grönstruktur och kulturmiljöer främjar märkbart trivseln på i livsmiljöerna. Planlösningarna för vindkraft och logistik kan upplevas försämra kvaliteten på livsmiljön.

Tabell: Sammanfattning av planens mest centrala konsekvenser.

grundvattenområdena samt bestämmelserna som gäller för dessa gör det möjligt att utnyttja ifrågasvarande resurser.

Det ekonomiska värdet på de producerande, reglerande och kulturella ekosystemtjänster som grönstrukturen och kulturmiljöerna erbjuder är speciellt anmärkningsvärd även om den är svår att mäta. Å andra sidan medför det kostnader att underhålla kulturmiljöerna och grönstrukturen. Detta berör i första hand staten och kommunerna. Det är ändå möjligt att uppskatta att kostnader för att underhålla kulturmiljöerna och grönstrukturen är

betydligt lägre än den ekonomiska nytta som miljöerna medför åt kommunen, den regionala ekonomin och turismen. Då man uppskattar de ekonomiska konsekvenserna är det viktigt att komma ihåg att ekosystemtjänsterna säkerställer hela samhällets verksamhet.

Konsekvenser för levnadsförhållandena och livsmiljön

En av planens främsta målsättningar är att skapa förutsättningar för ett välmående Nyland och

planen stöder på många sätt det här målet. I synnerhet planlösningarna för grönstrukturen och kulturmiljöerna främjar märkbart trivselen för livsmiljöerna i Nyland. Grönstrukturen gör det möjligt att röra sig i naturen, samt ha motion som en livsstil. Grönstrukturen medför också ren luft. De vidsträckta och sammanhängande naturområden som ingår i grönstrukturen kan också främja bevarandet av tysta områden i Nyland. Grönstrukturen har också väsentlig roll i anpassningen till och stävjandet av klimatförändringen och således har de långtgående konsekvenser för livsmiljön och invånarnas välbefinnande. En god livsmiljö har omfattande positiva effekter på hälsan.

Då trafiken minskar på de nuvarande lederna för tung trafik minskar de negativa konsekvenserna för livsmiljön i förhållande till konsekvenserna som de nuvarande förbindelserna orsakar. Ändringen av användningsändamålet för Malms flygplatsområde kommer att öka boendetrivselen på området i och med att flygbullret upphör. Lösningarna för logistikområden, hamnar som utvecklas samt grönstrukturen och kulturmiljöerna erbjuder möjligheter att utveckla näringarna. Bättre sysselsättnings- och utkomstmöjligheter återspeglar sig på regionens välbefinnande och levnadsförhållanden rent allmänt.

På en del ställen kan planens lösningar försämra livsmiljöns kvalitet. Förverkligandet av logistikområden och vägförbindelser som stöder logistiken kan till exempel medföra ökat buller och utsläpp av små partiklar längs de nya vägförbindelserna och i områdenas närmiljö. Med utförlig planering är det möjligt att minimera de skadliga konsekvenserna för livsmiljöerna.

Konsekvenser i förhållande till helheten som de fastställda landskapsplanerna bildar

Nya beteckningar i etapplandskapsplan 4 är beteckningarna för logistikområden och vägförbindelser för logistiken. Dessa beteckningar ökar bland annat de skadliga konsekvenserna för naturen och landskapet i förhållande till tidigare planer. Logistiken har för första gången granskats som en egen helhet. Det har positiva effekter för logistikverksamheten och näringsverksamheten överlag i Nyland.

I landskapsplanen ändras områdena som lämpar sig för vindkraftsproduktion i Nyland så att de

motsvarar de nuvarande krav som ställs på industriell vindkraftsproduktion. De vindkraftsområden som anges i planerna är betydligt mer vidsträckta än de områden som upphävs i de tidigare landskapsplanerna och deras konsekvenser är klart mer påtagliga än tidigare. De nya vindkraftsområdena ökar de skadliga konsekvenserna i synnerhet för miljön, kulturmiljön, livsmiljöerna eller fåglarna i förhållande till de tidigare planernas konsekvenser. Å andra sidan styr landskapsplanerna de vidsträckta vindkraftsområdena på landskapsnivå så att de bildar koncentrerade helheter, vilket minskar konsekvensernas regionala omfattning.

Beträffande grönstrukturhelheten och ekosystemtjänsterna sker det positiva förändringar i jämförelse med tidigare planer. Ändringarna gäller i synnerhet östra Nylands område där tidigare vita områden nu blir områdesreserveringar skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket (MLY) och till en del även skyddsområden. Ändringen i planeringsbestämmelsen för skärgårdszoner medför mångsidigare möjligheter för områdesanvändningen på kust- och skärgårdsområden.

Planen aktualiserar kulturmiljöhelheten. Kulturmiljöer på landskapsnivå anvisas nu för första gången också på västra Nylands område. Tidigare har de bara angetts på östra Nylands område. Det innebär att det i jämförelse med de tidigare landskapsplanerna i synnerhet i västra Nyland finns betydligt fler områden som omfattas av kulturmiljöbeteckningar och de konsekvenser som uppkommer av dem.

7.3 Bedömning av hur målen nås

I det här avsnittet utvärderas hur planen förverkligar de riksomfattande målen för områdesanvändningen, Nylandsprogrammets mål samt spetsmålen som ställts upp för planens olika teman.

Riksomfattande mål för områdesanvändningen

De riksomfattande målen för områdesanvändningen utgör en del av markanvändnings- och bygglagens system för planering av områdesanvändningen. De har godkänts av statsrådet 30.11.2000 och reviderats 13.11.2008 beträffande målens innehåll. Målen har i uppgift att säkerställa att omständigheter av nationellt intresse beaktas i landskapens och kommunernas planläggning samt i de statliga myndigheternas verksamhet. De riksomfattande målen för

områdesanvändningen berör följande helheter:

1. Fungerande regionstruktur
2. Enhetligare samhällsstruktur och kvalitet på livsmiljön
3. Kultur- och naturarv, rekreation i det fria och naturresurser
4. Fungerande förbindelsenät och energiförsörjning
5. Specialfrågor i Helsingforsregionen
6. Helheter av särskild betydelse som natur- och kulturmiljöer

I varje helhet ingår allmänna och särskilda mål.

Av helheterna som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen stöder etapplandskapsplan 4 i synnerhet helheten som berör kultur- och naturarv, rekreation i det fria och naturresurser samt helheten som berör en enhetligare samhällsstruktur och kvalitet på livsmiljön. I tabellen som ingår i bilagan anges noggrannare hur planens teman motsvarar målen.

Nylandsprogrammets mål

Landskapsplanens syfte är att beträffande markanvändningen skapa förutsättningar för förverkligandet av Nylandsprogrammets mål. I tabellen nedan utvärderas hur planen förverkligar de strategiska mål som har ställts upp i Nylandsprogrammet.

Tabell: Bedömning av hur målen i Nylandsprogrammet förverkligas.

Nylandsprogrammets strategiska utvecklingsmål	Metoder för förverkligande i etappplansplan 4	Bedömning av hur målet förverkligas
Den smarta tillväxtens vagga		
År 2040 är Nyland det mest konkurrenskraftiga landskapet i Östersjöregionen.	Planlösningarna för näringarna, logistiken, vindkraften, grönstrukturen och kulturmiljöerna främjar Nylands konkurrenskraft bland annat genom att skapa förutsättningar för logistikverksamhet, förnybar energiproduktion eller turismtjänster.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.
År 2040 är Nyland en av de viktigaste innovationskoncentrationerna för hållbar tillväxt, som även utnyttjar informationstekniken.	Näringar och innovationsverksamhet ingår som teman i planen med av utredningar framgår att de redan fastställda landskapsplanerna stöder förverkligandet av målet. Innovationer behandlas därför inte i den egentliga planlösningen.	Planlösningen stöder inte direkt förverkligandet av målet. Målen förverkligas med hjälp av redan gällande landskapsplaner.
År 2040 har Nyland utnyttjat sin logistiska ställning i Finska vikens tillväxttriangel.	Logistikens planlösning i sin helhet och i synnerhet logistikområdena, logistikens vägförbindelser, hamnarna, flygplatsen och Tallinntunneln stärker Nylands logistiska ställning som en del av Finska vikens tillväxttriangel.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.

Lätt att komma till, stanna och verka i		
År 2040 har Nyland smart kollektivtrafik.	Ämnesområdet behandlas inte som en del av planlösningen.	Planlösningen stöder inte direkt förverkligandet av målet.
År 2040 har Nyland en enhetlig samhällsstruktur.	Områdesreserveringarna för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik och som anges på Palopuro och Ristikytö områden förenhetliga samhällsstrukturen i närheten av stambanan. Områdesreserveringen för tätortsfunktioner på Malms område förenhetligar samhällsstrukturen på ett område som är viktigt med tanke på Helsingfors stadsstruktur.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.
År 2040 är levnadsförhållandena i Nyland bland de bästa i världen.	Planlösningen stöder i sin helhet förverkligandet av planen men i synnerhet grönstrukturens och kulturmiljöernas planlösningar skapar förutsättningar för de nyländska levnadsförhållandena att vara bland världens bästa.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.

Ett rent och vackert Nyland		
År 2040 är tillståndet i de nyländska vattnen bra.	Grönstrukturens planlösningar inverkar på avrinningsvattnets mängd och kvalitet och tryggar på det sättet en god vattenstatus. Planbeteckningarna för grundvattenområden upprätthåller en god kvantitativ och kvalitativ status för grundvattnen.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.
År 2040 är Nyland koldioxidneutralt (2050).	Planlösningen för vindkraft stöder målet om att Nyland ska bli koldioxidneutralt.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.
År 2040 är den nyländska naturens mångfald tryggad.	Grönstrukturens, och till en del också kulturmiljöernas planlösningar tryggar naturens mångfald.	Planlösningen stöder förverkligandet av målet.

Spetsmålen för planens teman

Spetsmål har ställts upp varje tema som behandlas i etapplandskapsplan 4 för Nyland. Planlösningen uppfyller ändå inte ensam de mål som ställts för planen, utan förutsätter åtgärder särskilt inom kommunernas planläggning. Landskapsplanens styrande verkan och förverkligandet av målen sker i första hand med hjälp av planens planeringsbestämmelser,

planbeteckningarna, plankartan samt tolkningen och uppföljningen av planen. Landskapsplanen skapar förutsättningar för en utveckling som följer de uppställda målen och som blir konkret genom kommunernas planläggning. I tabellen nedan följer en bedömning av hur landskapsplanens mål förverkligas för respektive temas del.

Tabell: Bedömning av hur spetsmålen förverkligas för respektive tema. Arealer och antal som anges för beteckningarna i tabellen gäller endast etapplandskapsplan 4. Motsvarande gällande beteckningar i de fastställda landskapsplanerna har inte beaktats.

NÄRINGAR		
Spetsmål för temat	Metoder för att förverkliga målet i etapplandskapsplan 4	Bedömning av hur målet uppnås
Näringarnas placering stöder en regionstruktur med flera centralorter och en samhällsstruktur med blandade funktioner, med hänsyn till respektive områdes särdrag.	I etapplandskapsplan 4 anvisas inga nya områdesreserveringar för näringar. I och med näringarnas placering stöder de gällande landskapsplanerna en regionstruktur med flera centralorter och en samhällsstruktur med blandade funktioner.	Målen uppnås med hjälp av de gällande landskapsplanerna.
I Nyland finns det tillräckligt med mångsidiga och genomförbara etableringsmöjligheter för näringsverksamheten.	I etapplan 4 kompletteras den lagakraftvunna landskapsplanens MLY-områden så att de stöder skogsbrukets verksamhetsförutsättningar. Planlösningen för grönstrukturen och kulturmiljöerna främjar i synnerhet naturturismens verksamhetsförutsättningar. Planlösningen för logistik ger etableringsmöjligheter för logistikverksamhet. I övrigt anvisas inga nya områdesreserveringar för näringar eftersom dylika områden redan i tillräckligt hög grad har anvisats i de gällande landskapsplanerna. I planen anvisas: <ul style="list-style-type: none"> • MLY-områden, 17 st., totalt ca 43 600 ha • Flera andra beteckningar som hänför sig till grönstrukturen • Flera beteckningar som hänför sig till kulturmiljöer • Flera beteckningar som hänför sig till logistik. 	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet vad gäller skogsbruket, logistiken och turismen. I övrigt uppnås målen med hjälp av de gällande landskapsplanerna.
Olika befolkningsgrupper har bra tillgång till service och arbetsplatser som är placerade så att de nuvarande strukturerna utnyttjas samt med hänsyn till miljön.	I etapplan 4 anvisas inga nya service- eller arbetsplatsområden för eftersom dylika områden redan i tillräckligt hög grad har anvisats i de gällande landskapsplanerna. Planlösningen för grönstrukturen främjar rekreationstjänsternas verksamhetsförutsättningar.	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet för rekreationstjänsternas del. I övrigt uppnås målen med hjälp av de gällande landskapsplanerna.

LOGISTIK		
Spetsmål för temat	Metoder för att förverkliga målet i etappplansplan 4	Bedömning av hur målet uppnås
Nyland är lätt att nå nationellt och internationellt.	Beträffande internationell och nationell närbarhet har man i planen behandlat flygplatser, nätverk av hamnar och farleder, vägförbindelser för logistiken samt en tunnelförbindelse till Tallinn. I planen anvisas: <ul style="list-style-type: none"> • 1 flygplats • 11 hamnar • Nätverk av hamnar och farleder, totalt ca 300 km • 3 tvärgående förbindelser i mellersta Nyland • En Tallinntunnel 	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.
Det skapas etableringsförutsättningar för verksamhet som betjänar logistiken.	Logistiktemat har i planen behandlats som en helhet. I planen har man behandlat flygplatser och hamnar samt angett nya områdesreserveringar för logistikområden och vägförbindelser som förenar dessa. I planen anvisas: <ul style="list-style-type: none"> • 1 flygplats • 11 hamnar • Nätverk av hamnar och farleder, totalt ca 300 km • 3 logistikområden, totalt ca 1100 ha • 3 tvärgående förbindelser i mellersta Nyland • en Tallinntunnel 	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.
Logistiknätverket är internationellt konkurrenskraftigt och stöder sig på det nuvarande trafiksystemet.	Logistiken behandlas i planen som en helhet. De gällande landskapsplanerna har i behövlig grad kompletterats med nya logistikområden samt förbindelser som stöder logistiken. I planen anvisas: <ul style="list-style-type: none"> • 1 flygplats • 11 hamnar • Nätverk av hamnar och farleder, totalt ca 300 km • 3 logistikområden, totalt ca 1100 ha • 3 tvärgående förbindelser i mellersta Nyland • en Tallinntunnel 	Planlösningen stöder förverkligandet av planlösningen.

VINDKRAFT		
Spetsmål för temat	Metoder för att förverkliga målet i etappplansplan 4	Bedömning av hur målet uppnås
Man anvisar områden av intresse på landskapsnivå som lämpar sig för vindkraft på lands- och havsområden.	I planen har utifrån utredningar anvisats fyra områden som lämpar sig för vindkraft på lands- och havsområden i Nyland. I planen anvisas: <ul style="list-style-type: none"> • 4 vindkraftsområden, totalt ca 11 500 ha 	Spetsmålet förverkligas.
Utbyggnaden av vindkraft främjas med hjälp av landskapsplanen	Planen stöder vindkraftsbyggande av betydelse på såväl landskapsnivå som lokal nivå. Planbeteckningarna och -bestämmelserna stöder förverkligandet av vindkraftsområdena på landskapsnivå medan en planeringsrekommendation som gäller hela området stöder förverkligandet av vindkraftsområden på lokal nivå. I planen anvisas: <ul style="list-style-type: none"> • 4 vindkraftsområden, totalt ca 11 500 ha 	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.

Spetsmål för temat	Metoder för att förverkliga målet i etappplansplan 4	Bedömning av hur målet uppnås
<p>Utbudet av ekosystemtjänster förbättras.</p>	<p>De områden som ekosystemtjänsterna förutsätter har i planen granskats som en helhet. I granskningen har förutom landområden även ingått kust- och havsområden. I och med att naturens mångfald tryggas i grönstrukturens planlösning tryggas också utbudet av ekosystemtjänster.</p> <p>I planen anvisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naturskyddsområden, ca 600 st., totalt ca 91 400 ha • Naturaområdena, 21 st., totalt ca 93 300 ha, samt 1 bandlikt Naturaområde, ca 60 km • grundvattenområden, 227 st., totalt ca 73 500 ha • värdefulla geologiska formationer, 71 st., totalt ca 3 500 ha • MLY-områden, 17 st., totalt ca 43 600 ha • rekreationsområden, 253 st., totalt ca 24 900 ha • grönförbindelsebehov, 54 st. • friluftsleder, ca 250 km 	<p>Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.</p>
<p>Naturens mångfald tryggas så att det ekologiska nätverkets kärnområden är sammanhängande och så att tillräckliga förbindelser mellan områdena bevaras.</p>	<p>I planen anvisas uppdaterade rekreationsområden och östra Nylands Naturaområden. För att förena dessa områden har man anvisat nödvändiga, uppdaterade behov av grönförbindelser.</p> <p>I planen anvisas viktiga grundvattenområden samt värdefulla geologiska formationer.</p> <p>I planen anvisas skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket.</p> <p>Till planeringsbestämmelserna för en del andra beteckningar, såsom industri-, logistik- och vindkraftsområden, har man lagt till hänvisningar om beaktandet av naturvärden.</p> <p>I planen anvisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naturskyddsområden, ca 600 st., totalt ca 91 400 ha • Naturaområdena, 21 st., totalt ca 93 300 ha, samt 1 bandlikt Naturaområde, ca 60 km • grundvattenområden, 227 st., totalt ca 73 500 ha • värdefulla geologiska formationer, 71 st., totalt ca 3 500 ha • MLY-områden, 17 st., totalt ca 43 600 ha • grönförbindelsebehov, 54 st. 	<p>Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.</p>

Spetsmål för temat	Metoder för att förverkliga målet i etapplandskapsplan 4	Bedömning av hur målet uppnås
Man säkerställer ett sammanhängande, tillräckligt och lättillgängligt nätverk av rekreationsområden i landskapet.	<p>I planen anvisas de uppdaterade rekreationsområden på landskapsnivå. En del av rekreationsområdena ligger i närheten av tätorterna och är därmed lättillgängliga. Nätverket av rekreationsområden innefattar många olika sorters områden. Därtill kompletteras den lagakraftvunna landskapsplanens friluftsleder så att de stöder enhetligheten och tillgängligheten beträffande nätverket av rekreationsområden. I planen anvisas också värdefulla naturmiljöer, vidsträckt och sammanhängande skogsområden samt kulturmiljöområden som erbjuder rekreativ möjligheter. I planen anvisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • friluftsleder, ca 250 km • rekreationsområden, 253 st., totalt ca 24 900 ha	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.
Man främjar hållbart utnyttjande av naturresurserna och näringsverksamhet som stöder sig på dem.	<p>De vidsträckt, sammanhängande skogsområden som anvisas i landskapsplanen tryggar jord- och skogsbruksnäringarnas verksamhetsförutsättningar. I planen har också anvisats grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjningen samt geologiska formationer. Planlösningen för grönstrukturen främjar i synnerhet naturturismens verksamhetsförutsättningar. Vinden är en förnybar naturresurs och utnyttjandet av den främjas av planlösningen för vindkraft. I planen anvisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grundvattenområden, 227 st., totalt 73 500 ha • MLY-områden, 17 st., totalt ca 43 600 ha • värdefulla geologiska formationer, 71 st., totalt ca 3 500 ha • vindkraftsområden, 4 st., totalt ca 11 500 ha	Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.

Spetsmål för temat	Metoder för att förverkliga målet i etapplandskapsplan 4	Bedömning av hur målen uppnås
<p>Kulturmiljöområden och kulturmiljöleder av intresse på landskapsnivå och av riksintresse är kända.</p>	<p>I planen anvisas kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå och av riksintresse. En utredning har gjorts om kulturhistoriskt värdefulla vägar och rutter. I planen anvisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå, 289 st. • nationellt värdefulla landskapsområden, 11 st. • byggda kulturmiljöer av riksintresse, 311 st. • fornlämningar och andra kulturarvsobjekt, 3 934 st. 	<p>Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.</p>
<p>De betydande kulturmiljöernas viktiga särdrag tas i beaktande i planeringen av markanvändningen.</p>	<p>Planeringsbestämmelserna som hänför sig till kulturmiljöer förpliktar till att i den mer detaljerade planeringen beakta kulturmiljöernas särdrag samt värna om landskaps- och kulturvärdena. Till planeringsbestämmelserna för en del andra beteckningar, såsom industri-, logistik- och vindkraftsområden, har man lagt till hänvisningar om beaktandet av naturvärden. I planen anvisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå, 289 st. • nationellt värdefulla landskapsområden, 11 st. • byggda kulturmiljöer av riksintresse, 311 st. • fornlämningar och andra kulturarvsobjekt, 3 934 st. 	<p>Planlösningen stöder förverkligandet av spetsmålet.</p>

7.4 Bedömning av konsekvenserna för nätverket Natura 2000

Särskilda bestämmelser om nätverket Natura 2000 ingår i 10 kap. i naturvårdslagen. Enligt markanvändnings- och bygglagen ska kapitlet i naturvårdslagen följas då en plan ska godkännas. Landskapsplanen är en sådan plan som avses i naturvårdslagen och när den utarbetas ska det bedömas om genomförandet av planen sannolikt betydligt försämrar de naturvärden för vars skydd ett område har införlivats i nätverket Natura 2000.

På det område som landskapsplanen omfattar finns över 100 områden som hör till nätverket Natura 2000. Deras sammanlagda areal är cirka

18 000 hektar. För samtliga områden utvärderas huruvida planlösningen betydligt försämrar områdets Naturvärden. Bedömningsmetoderna grundar sig på tillvägagångssätt som använts i de tidigare landskapsplanerna. I arbetet utnyttjas också resultaten av tidigare utredningar.

Resultaten av bedömningarna av respektive område och de slutsatser som dragits utifrån dem framställs i form av en egen rapport som utgör en del av materialet som sänds på remiss och läggs fram till påseende.

8. DELTAGANDE OCH VÄXELVERKAN

8.1 Landskapsplanens växelverkan

Genom landskapsplanens växelverkan har alla intresserade möjlighet att delta i diskussionen om planens innehåll, konsekvenser och andra centrala frågor. Deltagandemetoderna är framläggande till påseende på lagstadgat sätt, myndigheternas samråd och överläggningar med intressentgrupper och presentationstillställningar och seminarier, tankeverkstäder, samarbete med sakkunniga och arbetsgrupper, samt möten med de kommunala grupperna. Officiella utlåtanden har begärts både i begynnelsefasen och utkastskedet av kommunerna, myndigheterna vilkas ansvarsområden behandlas i

planen och de med tanke på planprocessen viktigaste aktörerna och sammanslutningarna. I enlighet med ändringarna i markanvändnings- och bygglagens bestämmelser har utlåtanden i förslagsfasen begärts av ministerierna som ärendet berör innan planförslaget godkänts och lagts fram till påseende. Under processens gång har det hela tiden varit möjligt att komma med fritt formulerad respons. Som grund för eventuella kommentarer har planmaterialet presenterats i stor omfattning på planens webbsidor.

Växelverkan och samarbetet med kommunerna har varit intensivt under hela processens gång. Kontaktpersoner har varit medlemmarna i Nylands förbunds samarbetsgrupper men man har också velat inkludera kommunernas förtroendevalda i landskapsplanarbetet genom att ordna regionala seminarier om planens teman och frågor som är viktiga för respektive region. Via kommunernas tjänstemannagrupper har man fått praktiska och aktuella kommun- och expertaspekter på planarbetet. Genom samarbete med kommunerna har man också försökt få dem som ska genomföra planen att binda sig vid landskapsplanens innehåll.

Sakkännedom om planens teman och utredningar har man fått genom att inrätta olika arbetsgrupper med sakkunniga där representanter från förbundets intressentgrupper, kommunerna och andra myndigheter medverkar. Med hjälp av grupperna utbyts information om beredningen av planen, men de egentliga besluten fattas i landskapsstyrelsen och landskapsfullmäktige. Planarbetets fortskridande har presenterats från landskapets beslutsfattare vid möten och seminarier som ordnats under planens två viktigaste faser och även enligt tema.

Begynnelsefasens växelverkan

Etapplandskapsplan 4 för Nyland kungjordes första gången i slutet av år 2013. I begynnelsefasen utarbetades ett program för deltagande och bedömning, som innehöll de med tanke på planarbetet viktigaste temana och en beskrivning av processen och som gav intressenterna information om deras möjligheter att påverka. Man tog emot respons från kommuner, olika myndigheter och organisationer medan planen var framlagd 2013–2014. Av responsen framgick att programmet i huvudsak ansågs vara bra och omfattande och inga större ändringsbehov kom fram. Därtill bedömde man att växelverkan hade varit öppen samt att kommunikationen hade varit lyckad. Myndigheternas första lagstadgade samråd om etapplandskapsplan 4 ordnades i november 2013.

Under våren 2014 kretsade de tillställningar för växelverkan som Nylands förbund ordnade kring utvecklingsbilderna som utarbetades för etapplandskapsplan 4. Planens teman jämte bakgrundsutredningar samt utkast till utvecklingsbilder presenterades för kommunernas sakkunniga vid workshoppar, för kommunala beslutsfattare vid regionala

seminarier och för landskapets beslutsfattare vid landskapsfullmäktiges seminarium. I faser med utvecklingsbilderna sammanställdes resultatet av bakgrundsutredningarna, utvecklingsutsikterna och en målbild för framtiden i form av en rapport om utvecklingsbilden eller utgångsläget för varje tema som ingår i planen. Materialet utgör grunden för planutkastet som utarbetades under hösten 2014,

Utöver dessa tillställningar och seminarier presenterades också materialet i anslutning till utvecklingsbilderna i de sakkunniggrupper som bildats för varje tema och i kommunernas samarbetsgrupper samt på plansidorna på webbplatsen. Invånarnas synpunkter samlades också in via en webbenkät och bland annat även fototävling. Ärenden som lyftes fram i samband med växelverkan har man i mån av möjlighet eftersträvat att beakta både vid fullbordandet av utvecklingsbilderna samt vid arbetet med planutkastet som fortskridit utifrån dem.

Växelverkan i utkastskedet

På hösten 2014 då man övergick från begynnelsefasen till arbetet med planutkastet ordnades den enda tankeverkstaden för kommunernas sakkunniga som gällde etapplandskapsplan 4. Då fick de sakkunniga granska den första kartversionen av planutkastet. Ärenden som lyftes fram i samband med tankeverkstaden diskuterades mer ingående senare på hösten vid sammankomster som ordnades för kommunerna. Vid slutet av 2014 presenterades planutkastet jämte material för planens sakkunnig- och samarbetsgrupper och landskapsstyrelsen- och fullmäktige.

Utkastet till landskapsplan var framlagt till påseende i början av 2015 på Nylands förbunds byrå samt på karttjänsten på Nylands förbunds webbplats. Utlåtanden om utkastet begärdes av kommunerna, olika myndigheter och organisationer. Planutkastet presenterades för remissinstanserna vid ett separat evenemang i januari 2015. Det hölls också flera evenemang för allmänheten om planutkastet. De ordnades i Kervo, Lojo, Borgå och Helsingfors och då presenterades planutkastet innehåll ur regionens synvinkel. Sammanlagt cirka 100 personer deltog.

Responser på planutkastet

På utkastet till etapplandskapsplan 4 inlämnades 79 utlåtanden och 364 anmärkningar. Responserna

fördelade sig rätt så jämnt över olika intressegrupper och kom från såväl myndigheter, näringslivet och organisationer som medborgarna. Mest respons fick de öppna frågor som lämnats i utkastet. I flera utlåtanden önskades att teman som inte tagits med i den här planen ändå skulle ingå, såsom fritidstjänster. Responsen var delvis också uppmuntrande och planen hade redan i utkastskedet lyckats motsvara flera önskemål om teman som skulle behandlas.

Mest respons gavs som väntat om grönstrukturen och ändrandet av Malms flygplatsområde till område för tätortsfunktioner. Responsen på grönstrukturtemat gällde främst rekreationsområdet i Domargård och planens LUO-områden. Ungefär 100 av dem som lämnade in kommentarer motsatte sig att Malm flygplats byggs om till tätortsområde. I utlåtandena var rösterna för och emot däremot mera jämnt fördelade.

Logistiktemat lockade också mycket respons. I en stor del av kommentarerna som gällde logistik motsatte man sig alternativen för tvärgående förbindelser i mellersta Nyland. I utlåtandena däremot presenterades förslag på ändringar i bland annat klassificeringen av hamnarna och farlederna. Åsikterna som var emot vindkraftsområdena gällde främst området på havet i Ingå-Raseborg. I de flesta utlåtanden fick vindkraften däremot positiv respons.

Av utlåtandena som gällde kulturmiljöerna framgick önskemål som gällde hörande av myndigheterna, realtida information och ett utvecklingsperspektiv. I kommentarerna som gällde kulturmiljöerna vill man å ena sidan trygga de allt tätare värdefulla

områdena från byggnadstrycket. Å andra sidan befarade man att värnandet om kulturlandskapet skulle göra det svårt att idka jordbruk.

De nya stationsomgivningarna Palopuro och Ristikytö invid stambanan fick medhåll i utlåtandena. Det önskades fler utredningar om områdenas konsekvenser och beredskap samt om hur områdena ska kopplas samman med förverkligandet av stationerna. Endast en liten del av responsen berörde näringarna. Det som främst lyftes fram var tryggheten av jord- och skogsbrukets verksamhetsförutsättningar.

Växelverkan i förslagsfasen

I planens förslagsfas har man redan delvis haft siktet inställt på genomförandet av planen. Nylands förbund har inlett flera projekt som ska främja planens genomförande. Växelverkan i förslagsfasen fokuserade således mycket på dessa projekt. I samband med utarbetandet av guiden för vindkraftsproduktion på lokal nivå samt landskapsguiden som gjordes i samarbete med Pro Agria, ordnades workshoppar, seminarier och evenemang för allmänheten. I anslutning till främjandet av landskapsplanens förverkligande ordnades också en workshop för kommunernas sakkunniga på försommaren 2015 samt en studieresa till Stockholmsregionen. Vid dessa behandlade man de viktigaste metoderna för att förverkliga etappplansplan 4. Därtill ordnades även tillställningar för kommunernas sakkunniga där man presenterade de senaste

forskningsmetoderna som berör gränstrukturen, såsom Zonation- och GreenFrame-metoderna.

En annan viktig prioritering för växelverkan under hösten 2015 var den externa bedömningen av planen. Bedömningen gick ut på att utomstående sakkunniga granskade planutkastets lösningar i förhållande till framtidens utmaningar. Den externa bedömningen presenteras närmare i kapitel 8.2. Innan planförslaget sändes på remiss ordnades också sammankomster med de kommunala grupperna där man gick igenom de ändringar som gjorts i planförslaget. Under hösten diskuterades planen också i de temavisa sakkunniggrupperna.

Planförslaget sändes på remiss i slutet av 2015, innan förslaget godkändes och lades fram till påseende. På det här sättet ville man beakta ändringen i markanvändnings- och bygglagen, som trädde i kraft i början av år 2016. Utlåtanden begärdes av regionens kommuner och de mest centrala myndigheterna, organisationerna och ministerierna. För remissinstanserna ordnades också ett evenemang i början av 2016 där planförslaget presenterades. För de kommunala beslutsfattarna ordnades i sin tur regionala seminarier där planförslaget mest centrala lösningar presenterades. I maj 2016 ordnades förslagsfasens myndighetssamråd om etapplandskapsplan 4. Under våren ordnades också flera tema- och ämnesvisa samråd angående planförslaget lösningar. Efter att planen hade varit på remiss var den framlagd till påseende i slutet av 2016. Då tog man emot anmärkningar om planförslaget.

Förslagsfasens utlåtanden

Utlåtanden om planförslaget begärdes av 125 remissinstanser och totalt 78 utlåtanden lämnades in. Bland medlemskommunerna gav 24 stycken ett utlåtande. De övriga intressenterna såsom näringslivet och organisationer var jämnt representerade. Mest respons gavs om grönstrukturen och i synnerhet om naturskydds- och LUO-områdena. Grönförbindelserna och rekreationsområdena lyftes också ofta fram i utlåtandena. Inom logistiktemat fick logistikområdena och de tvärgående förbindelserna i Kuumaregionen mest respons. I utlåtandena om kulturmiljötemat lyftes kulturmiljöerna av intresse på landskapsnivå fram.

I de flest utlåtanden önskades fortfarande att de ämnesområden som inte tagits med i etappplanen, såsom handeln, åtminstone behandlas i nästa plan. Positiv respons gavs också om till exempel

de ändringar som gjorts i planförslaget på basis av utlåtandena som gavs om planutkastet.

Utifrån utlåtandena och växelverkan gjordes flera ändringar i planen innan den lades fram till påseende. Man beredde också svar på utlåtandena som godkändes av landskapsstyrelsen. Ändringar har gjorts i planen utgående från ungefär 50 utlåtanden. Landskapsstyrelsen godkände det reviderade planförslaget och beslutade att lägga fram planen till påseende.

Förslagsfasens anmärkningar

Efter remissförfarandet var det reviderade planförslaget framlagt till påseende i slutet av år 2016. Då kunde intressenterna framställa anmärkningar om planen. Inom utsatt tid lämnade invånare och andra intressenter in sammanlagt 90 anmärkningar.

Vad gäller planens teman berörde största delen av anmärkningarna grönstrukturen. Bland annat grönförbindelserna, naturskyddsområdena, rekreationsområdena och friluftslederna lyftes fram. Beträffande vindkraften fäste man i anmärkningarna uppmärksamhet vid utredningarnas tillräcklighet och framförde en oro för vindkraftens konsekvenser för skogsbruket, trivselen, rekreationen, hälsan och viltstammarna. I flera anmärkningar motsatte man sig att Malms flygplats får beteckningen område för tätortsfunktioner. Vad gäller logistiktemat i planen mötte områdesgränsen för Bastukärrs logistikområde motstånd i flera anmärkningar. Anmärkningarna innehöll också positiv respons som gällde bland annat ändringarna som hade gjorts utifrån utlåtandena om planförslaget.

Till anmärkningarna bereddes bemötanden som godkändes av landskapsstyrelsen. Ändringar i enlighet med bemötandena har gjorts i planförslaget.

Kommunikation och information

Det har aktivt informerats om etapplandskapsplan 4 för Nyland och deltagandemetoderna under hela processen. Framläggandet har kungjorts i enlighet med programmet för deltagande och bedömning på Nylands förbunds och medlemskommunernas officiella anslagstavlor samt i Nylands förbunds annonstidningar. Nylands förbunds annonstidningar är Aamuposti, Östnyland, Keski-Uusimaa, Västra Nyland, Uusimaa samt de riksomfattande tidningarna Helsingin Sanomat och Hufvudstadsbladet.

Nylands förbunds webbplats (www.uudenmaanliitto.fi) har varit en viktig informationskanal där man har publicerat bland annat bakgrundsmaterial samt artiklar om planens teman. På webbplatsen har det varit möjligt att kommentera artiklar som publicerats på sidorna.

På Nylands förbunds karttjänst har intressenterna kunnat granska de gällande landskapsplanerna och planen som har utarbetats. Via tjänsten har man också kunnat ge officiell respons om planen som varit framlagd till påseende. Man har också informerats om hur planarbetet framskrider i Nylands förbunds nyhetsbrev, vid tillställningar som ordnats under planarbetets gång samt på Nylands förbunds Facebooksida och Twitterkonto.

8.2 Extern utvärdering som en del av växelverkan

8.2.1 Utvärdering som utförts av externa sakkunniga

En grupp externa sakkunniga har deltagit i beredningen av etapplandskapsplan 4 för Nyland. Gruppen har bildats av professor Jorma Mäntynen från Tammerfors tekniska universitet, professor Jari Niemelä från Helsingfors universitet, professor Marketta Kyttä från Aalto-universitetet och forskardoktor Eeva Säynäjoki från Aalto-universitetet. Gruppen med externa sakkunniga har haft i uppgift att utvärdera huruvida den helhet som landskapsplanen bildar tillsammans med etapplandskapsplan 4 svarar mot framtidens utmaningar och målsättningarna

som ställts upp för planarbetet.

Varje sakkunnig har närmast sig bedömningen av landskapsplanen från olika perspektiv. Jorma Mäntynen koncentrerade sig på att utvärdera planen för näringarnas och logistikens del, Jari Niemelä utvärderade grönstrukturtemat och Marketta Kyttä kulturmiljöerna med Eeva Säynäjoki fokuserade på strävan efter att minska på växthusgasutsläppen samt på hållbar utveckling och vindkraft.

Gruppen med externa sakkunniga arbetade med bedömningen av planen då planförslaget var i beredningsfasen. I anslutning till arbetet ordnades sammanlagt tre workshoppar i juni–september 2015. I de två första workshopparna arbetade sakkunniggruppen tillsammans med anställda vid landskapsförbundet för att definiera riktlinjerna för arbetet med att utvärdera planen samt kriterierna för själva bedömningen. Under den sista workshoppen presenterade de sakkunniga det preliminära resultatet av bedömningen för en större publik. Tillställningen ordnades på Kommunhuset 29.9 och marknadsfördes för förbundets samarbetsgrupper och planens sakkunniggrupper. Vid evenemanget hade publiken möjlighet att bland annat delta i paneldiskussionen genom att via telefonen i realtid svara på olika gallupar.

Gruppen med externa sakkunniga har tillfört landskapsplaneprocessen olika perspektiv från de främsta sakkunniga inom olika branscher. Resultatet av de sakkunnigas utvärdering kommer också att användas som en del av planeringen av den kommande, övergripande landskapsplanen. Nedan följer

en kort redogörelse för resultatet av de sakkunnigas bedömningar. De sakkunnigas artiklar kan läsas i sin helhet i en separat publikation (publiceras 12/2015).

Marketta Kyttä konstaterar i sin utvärdering att arbetet med att identifiera kulturmiljöer i landskapsplanen har varit rätt så omfattande och med hjälp av en stor grupp aktörer samt ur ett brett perspektiv. Enligt Kyttä kunde invånarna medverka mer i processen med att identifiera kulturmiljöobjekt. I valet av miljöer kunde man också utnyttja information som baserar sig på de lokala invånarnas upplevelser och erfarenheter. För detta ändamål kunde man till exempel använda sig av enkäter som baserar sig på kartor. Värnandet om kulturmiljöerna kunde enligt Kyttä ännu mer också sträcka sig till nybyggande, till exempel genom att man stöder särpräglat byggande på lokal nivå. I arbetet med landskapsplanen kunde man också begrunda hur man ännu mer effektivt kunde utnyttja kulturmiljöerna. Kyttä föreslår en väg som skulle förena kultur- och naturmiljöer och som skulle vara ämnad för invånare och turister i Nyland. Den skulle locka i synnerhet cyklister och andra som långsamt tar sig fram i naturen.

Jorma Mäntynen konstaterar att om man använder sig av landskapsplanens måttstock är näringsstrukturen och befolkningsgrunden de viktigaste framtida förändringarna i verksamhetsmiljön. Från logistikens synpunkt är speciellt handeln, industrin och de logistiska tjänsterna sådana. Uppmärksamhet ska fästas vid mångsidiga och flexibla områden. Områden för logistiska funktioner ska i landskapsplanen reserveras på de trafikmässigt sett bästa platserna. Man ska också begrunda hurdana funktioner som med tanke på synergien kunde placeras nära varandra. Enligt Mäntynen är turismen en växande bransch och natur-, miljö- och kulturfaktorerna som beaktas i landskapsplanen kan locka turister från olika urbana områden i världen. Förändringar i teknologi och verksamhetsmodeller kan ha en stor inverkan på hur logistik och näringsliv fungerar i framtiden. Landskapsplanen omspannar och representerar just precis en lämplig tidsmässig nivå för att utvärdera en större helhetsbild av verksamhetsmiljön.

Enligt **Jari Niemelä** är klimatförändringens konsekvenser och stävjandet och anpassningen till den de viktigaste förändringarna i verksamhetsmiljön för grönstrukturens och ekosystemtjänsternas del. Grönstrukturens roll i anpassningen till och stävjandet av klimatförändringen har ändå inte lyfts fram i tillräckligt hög grad i planarbetet. Ekosystemtjänsternas betydelse för välbefinnandet och hela samhällets funktionsduglighet kunde också tydligare föras fram. Planeringsprinciperna för grönstrukturen är enligt Niemelä omfattande och urvalet metoder som presenteras för att förverkliga principerna är på rätt väg. Natur- och kulturmiljötemana i planen kopplas samman med varandra och de skapar förutsättningar för rekreation, friluftsliv, naturupplevelser och naturturism. Samtidigt främjas Nylands konkurrenskraft och näringar. Niemelä anser att mångbruk av områden ändå kan ge upphov till ett kontroversiellt tryck på markanvändningen. Grönbältet är ett välkommet initiativ och det finns möjligheter att på basis av internationella exempel utveckla det till en rekreationshelhet med mångsidig service.

Enligt **Eeva Säynäjoki** har man på många ställen i beskrivningen på ett berömligt sätt hänvisat till hållbar utveckling. Man kunde ända tydligare särskilja vilka verkningar en viss strävan har haft och mot vilken planeringslösning den har riktats. För vindkraftens del har definitionen av lämplighet en avgörande roll då man bedömer huruvida man har lyckats ange områden som lämpar sig för vindkraft. En relevant fråga är hurdana nackdelar vindkraften har i jämförelse med bruket av fossila bränslen. Säynäjoki konstaterar att landskapets utsläppsgranskning inte beaktar konsumtionens indirekta utsläpp. Det finns skäl att granska konsekvenserna av utsläppsminskningen utifrån hur de totala utsläppen som konsumtionen orsakar. De så kallade rebound-effekterna innebär att minskade utsläpp i en konsumtionskategori brukar leda till ökade utsläpp i en annan. Enligt Säynäjoki är det i det framtida planarbetet skäl att precisera vilka planeringslösningar för det hållbara utnyttjandet av naturtillgångar som kan främjas, och vilken är den näringsverksamhet som stöder sig på dessa som kan främjas, och vilka konkreta åtgärder som eftersträvas.

8.2.2 Extern utvärdering som utförts av Stockholms Läns Landsting

Den externa utvärderingen av planen har våren 2016 kompletterats med Stockholms läns landstings (ansvarsområdet för tillväxt och områdesplanering) utvärdering av landskapsplanens logistik- och grönstrukturteman och generellt om skillnaderna och likheterna i planläggningen på landskapsnivå. Landstinget har gjort en utvärdering utgående från sitt ansvarsområdes erfarenheter som regionplaneringsmyndighet i en nordisk huvudstadsregion. Utvärderingen grundar sig till största delar på en jämförelse av Helsingforsregionens och Stockholmsregionens regionplanering. Tre sammankomster har ordnats våren 2016 i anslutning till utvärderingen. I samband med utvärderingen har man också skapat ett sakkuntnätverk mellan regionerna och utvärderingen har också varit till nytta i Landstingets planprocesser. Utvärderingens iakttagelser har beaktats då förslaget till etapplandskapsplan 4 har färdigställts och resultatet kommer också att utnyttjas i planeringen av den kommande, övergripande landskapsplanen för Nyland. Nedan följer en kort sammanfattning av utvärderingens iakttagelser:

Etapplandskapsplanen fokuserar på enskilda teman vilket är svårförstått för intressenterna. Det är också svårt att få en helhetsbild av planeringssituationen. I en övergripande landskapsplan skulle det vara lättare att behandla regionstrukturen som helhet samt samordna olika teman med varandra. Planen skulle också vara lättare för intressenterna att tyda.

De framtida utmaningarna som Nylands verksamhetsmiljö står inför framgår inte tillräckligt tydligt av beskrivningen till etapplandskapsplan 4. För att målet om en mer strategisk landskapsplan och planering ska kunna uppnås borde man tydligare föra fram hur olika utmaningar, mål och strategier samt planeringslösningar är kopplade till varandra.

I utvärderingen presenterades också flera idéer på hur landskapsplanens förverkligande kan främjas samt på växelverkan och andra mer detaljerade observationer angående grönstrukturen och logistiken. Med hjälp av utvärderingen fick man också många idéer på hur processen kan utvecklas. De kan utnyttjas i beredningen av den kommande, övergripande landskapsplanen.

8.3 Ändringar som har gjorts i planlösningen under planprocessens gång

Utkastet till etapplandskapsplan 4 var framlagt till påseende och på remiss i början av 2015. Utifrån responsen på planutkastet och samverkan i samband med planarbetet gjordes ändringar i planutkastet. Utlåtanden om planförslaget begärdes i början av 2016. På våren 2016 ordnades också förslagsfasens myndighetssamråd samt ett flertal sammankomster med olika intressegrupper och kommunernas representanter för att precisera lösningarna i planförslaget. Bemötandena som utarbetats till utlåtandena godkändes av landskapsstyrelsen 22.8.2016. Ändringar gjordes i planförslaget på basis av utlåtandena. Det reviderade planförslaget var framlagt till påseende i slutet av 2016, och då var det möjligt att framställa anmärkningar om planen. Bemötandena till anmärkningarna godkändes i landskapsstyrelsen 13.3.2017. Ändringarna som gjordes enligt bemötandena till anmärkningarna och det reviderade planförslaget godkändes i landskapsstyrelsen 24.4.2017 och i landskapsfullmäktige 24.5.2017.

Utifrån responsen i utkastskedet, utlåtandena och anmärkningarna om planförslaget och annan samverkan har ändringar och justeringar gjorts i planlösningen som blev till i utkastskedet. Nedan presenteras vilka ändringar som har gjorts inom respektive tema. Ändringarna i planlösningen har gällt planeringsbestämmelser, beskrivningar till beteckningar, områdesgränser eller beteckningarnas placering, vilken beteckning som har använts eller beteckningens visuella utformning. Utöver de ändringar som beskrivs nedan har man också gjort mindre ändringar och korrigeringar av teknisk natur på plankartan, i kartbilagan, beteckningarna och bestämmelserna samt i beskrivningen.

Närings- och innovationsverksamhet

De flesta utvecklingsbehov som framkommit i anslutning till temat har redan behandlats i etapplandskapsplan 2 för Nyland. Där definierades Nylands regionstruktur och ett trafiksystem som stöder den samt tillräckliga tätorts- och arbetsplatsområden, ett centralnät, ett servicenät för handeln och nya trafikförbindelser som stöder regionens närhet. Som en komplettering till dessa lösningar i etapplandskapsplan 2 behandlades i etapplandskapsplan

4 enbart några bestämmelser i anslutning till näringarna. Den enda ändringen i temat i förhållande till planutkastet gäller planeringsbestämmelsen för trafikområde på Helsingfors-Vanda flygplats som beskrivs till nästa. I bestämmelsen har handelns dimensionering på flygplatsområdet ändrat.

Logistik

Beträffande logistiken och näringarna gjordes ändringar i jämförelse med planutkastet i områdesgränserna och planeringsbestämmelserna som berör Helsingfors-Vanda flygplats och områdesgränserna som berör planens logistikområden. Dimensioneringen av handeln behandlas inte i etapplandskapsplan 4 men utifrån utlåtandena om planutkastet och -förslaget är det motiverat att med tanke på flygplatsens utvecklingsutsikter, den ökande mängden resenärer och nya kollektivtrafikförbindelser göra det möjligt att öka affärsutrymmet på flygplatsens trafikområde i samma mån som på områdesreserveringarna för tätortsfunktioner på övriga håll i huvudstadsregionen. Planeringsbestämmelsen som gäller trafikområde ändrades så att det är möjligt att på Helsingfors-Vanda flygplats trafikområde öka den undre gränsen för storleken på stora detaljhandelsenheter av regional betydelse till 10 000 kvadratmeter våningsyta för den övriga specialvaruhandelns del och till 5 000 kvadratmeter våningsyta för dagligvaruhandelns del, om inte utredningar visar något annat. På området med begränsat tillträde är det möjligt att placera detaljhandel som betjänar resenärerna.

Gränsen för **Helsingfors-Vanda flygplats trafikområde** justerades efter responsen som lämnades in om planutkastet. På basis av utlåtandena som Vanda och Finavia gav om planförslaget och utifrån samråd återgick man ändå till den tidigare områdesgränsen som följer de fastställda landskapsplanerna. Den mer översiktliga områdesgränsen tas tillbaka på grund av landskapsplanens mål om att vara en strategisk plan. På det här sättet är det möjligt att i samband med den mer detaljerade planeringen justera flygplatsens trafikområde i enlighet med flygplatsens utvecklingsbehov.

Beträffande **hamnätet** ändrades beskrivningen för hamn på landskapsnivå efter utkastskedet så att den i större grad omfattar hamnarna i Nyland. I och med ändringen anges Kantviks hamn i Kyrkslätt och Tolkis hamn i Borgå med objektsbeteckningen för hamn på landskapsnivå. I planlösningen anges också de farleder som leder till hamnarna. Samtidigt får Skuru farled i Raseborg stå kvar i landskapsplanen. Farleden betjänar flera lokala hamnar och är av betydelse på landskapsnivå. Till skillnad från planutkastet anges i planen även Mussalö farled, den västliga sträckningen för Sköldviks farled och Hästholmens farled i Lovisa med en riktgivande sträckning.

Beteckningssättet för hamnarna sågs också över i förslagsfasen. Utifrån kommunernas utlåtanden och sammankomster med intressenterna togs områdesreserveringsbeteckningen för trafikområde som följer de fastställda landskapsplanerna med i planen för de internationellt mest betydande hamnområdenas del, det vill säga Sköldvik hamn

och hamnen i Hangö centrum. Motivering till att använda områdesreserveringsbeteckningen är att det på dessa hamnområden finns ett behov av att tydligt särskilja hamnverksamheten från annan markanvändning på grund av hamnverksamhetens och den omgivande markanvändningens natur. På övriga hamnområden kvarstår objektsbeteckningen. Nordsjö hamn, som är av betydelse på internationell nivå, har angetts som ett trafikområde redan i de gällande landskapsplanerna och den beteckningen förblir fortfarande i kraft.

Lösningen för **logistikområdena** har setts över på basis av responsen på planutkastet och ändringar har gjorts i områdenas gränser i Bastukärr, på Focus-området och i Kullo. Landskapsstyrelsen beslutade 13.3.2017 att områdesreserveringen för ett logistikområde i Bastukärr stryks från planlösningen, men landskapsfullmäktige beslutade 24.5.2017 att ifrågavarande beteckning tas med på nytt i planen i den form området anvisades i planförslaget som var framlagt till påseende.

I planutkastet anvisades flera alternativa **trafikförbindelser** i mellersta Nyland som är viktiga med tanke på logistiken. Utgående från växelverkan och utredningar valdes tre förbindelser som anvisas som riktgivande sträckningar. Förbindelsen norr om Träskända som går från Haarajoki anslutning vid Lahtisleden till stamväg 45 klarar av att svara på ett brådskande behov att utveckla en tvärgående förbindelse. Förbindelsen ändrades till en riktgivande sträckning vilket innebär mera frihet att justera sträckningen i samband med den mer detaljerade planeringen. Förbindelsen längs Ring IV norr om flygplatsen drogs i väster längre norrut så att den i förhållande till den tidigare planen fortsätter längre norrut på Tavastehusleden, vid anslutningen till Klövskogs omfartsväg. Den här ändringen motsvarar bättre näringslivets behov och är ett bättre alternativ både vad gäller förbindelsens förverkligande och konsekvenser. En tredje reservering på lång sikt är den östliga vägen invid järnvägen som går från Haarajoki anslutning till Hyvinge. Sträckningen anges i planlösningen med en riktgivande beteckning. Konsekvensbedömningen som gäller vägsträckningar utvidgades i planens förslagsfas så att den var mer mångsidig och tog i beaktande bland annat kulturmiljöer och grundvattenområden.

Betydelsen av **Ilmala depå i Helsingfors** lyftes fram på basis av utlåtandena som gavs om planförslaget. Med beaktande av depåns utvecklingsbehov

stryks området för tätortsfunktioner, rikscentrumet norr om Skogsbackavägen. Planeringsbestämmelsen som gäller tätortsfunktioner ändras vad gäller depåområdena. Åtgärden motiveras med att en landskapsplan som behandlar logistiken fram till år 2040 ska främja och styra möjligheterna utveckla spårtrafiken. Sträckningarna för de internationellt betydande förbindelserna Flygbanan och Tallinntunneln går också via området.

Vindkraft

Vindkraftsområdenas gränser grundar sig på vindkraftsutredningar utifrån vilka områdena i olika skeden av planeringen har avgränsats och justerats. Efter att planförslaget var på remiss lämnades havsområdet utanför Ingå-Raseborg utanför planlösningen. Övre Rikeby och Röjsjö områden i Lovisa förminskades. Inga ändringar gjordes i områdesgränserna för havsområdet utanför Borgå och området i Lapträsk-Lovisa i förhållande till lösningen i planutkastet. Beskrivningen och planeringsbestämmelsen som gäller beteckningen för område som lämpar sig för vindkraftsproduktion ändrades och förtydligades utifrån responsen på planutkastet. Utifrån utlåtandena om planförslaget och en fågelutredning som gjorts kompletterades planeringsbestämmelsen för vindkraftsområden vad gäller konsekvenserna för landskaps-, Natura- och fågelområden samt samkonsekvenserna. Vindkraftsområdenas konsekvenser har beaktats mer omfattande än tidigare vid bedömningen av planens konsekvenser för Natura 2000-områden.

Grönstruktur

Efter att planförslaget varit på remiss ströks **LUO-områdena** från plankartan. I kartbilagan ingår alla värdefulla områden som tagits fram med hjälp av Zonation-analysen som grundar sig på geografiska data. På separata objektkort redogörs för områdenas naturvärden.

I utkastskedet anvisades 130 LUO-områden på plankartan. Områdesavgränsningarna baserade sig på resultatet av en Zonation-analys som tagit fram sådana områden som är värdefulla med tanke på sina naturvärden och som ligger på områden utanför naturskyddsområden som har förverkligats och områden som har införskaffats åt staten för naturskyddsändamål. Utifrån en granskning av materialet

som utarbetats av en naturkonsult i förslagsvasen gjordes objektbeskrivningar för varje område och sådana områden vilkas värden inte tydligt kunde anses vara av betydelse på landskapsnivå ströks. LUO-områdena gränsar granskades så att de bättre motsvarar det rutbaserade material som tagits fram med hjälp av Zonation-analysen. På LUO-områdena gjordes också några granskningar i terrängen i samband med terrängbesök som gjordes för naturskyddsområdenas del.

Trots omfattande samverkan och justeringarna som gjordes i planlösningen efter utkastskedet förekom det fortfarande betydande, obesvarade frågor som riktar sig mot LUO-områdena. De gäller i synnerhet myndigheternas förutsättningar att främja förverkligandet av planen, konsekvenser för markägarna och huruvida Zonation-analysen ensam kan fungera som utgångspunkt för LUO-beteckningen. Eftersom planlösningen som varit på remiss inte ansågs vara möjlig att tolka tillräckligt tydligt och ha tillräcklig styrande verkan i förhållande till den tidigare planeringen och myndigheternas verksamhet flyttades LUO-områdena från plankartan till kartbilagan och i fortsättningen hänvisar man till dem med benämningen Zonation-områden.

Efter utkastskedet gjordes ändringar i gränserna till tre **MLY-områden**: ändringarna i två av områdena grundar sig på markägarnas åsikter och ändringen i det tredje området på att området efter att beteckningarna hade förenhetligats inte längre uppfyllde kriterierna om att området ska vara sammanhängande. I MLY-områdena gjordes också tekniska korrigeringar. Bland annat upphävdes MLY-beteckningar på områden på vilka man anvisar nya skyddsområden.

Vad gäller skyddsområden kompletterades planlösningen i utkastet med nya naturskyddsområdet i förslaget som var på remiss. Största delen av dem grundade sig på det förslag som arbetsgruppen för myrskydd tagit fram för att komplettera myrskyddet (Alanen & Aapata 2015) samt på den riksfattande myrinventeringen (NTM-centralen 2014). I utlåtandena som lämnades in om planförslaget konstaterades ändå att man genom att i planen anvisa dessa områden strider mot den princip om frivilligt skydd som satts upp som mål. Genom att områdena anvisas i planen äventyras också möjligheterna att senare anvisa områdena som skyddsområden. För att trygga främjandet av skyddet av dessa områden anvisas inte inventeringens myrområden

som naturskyddsområden i planen. Ett undantag är ändå sådana områden som ingår i inventeringen och som ligger på områden som ägs av staten eller som redan i de tidigare, gällande planerna har anvisats som naturskyddsområdet. Dessa områden anvisas på plankartan som naturskyddsområden.

Andra, nya skyddsområden togs med efter utkastskedet i enlighet med NTM-centralens skyddsbeslut och med beaktande av de nya områden som staten har införskaffat för skyddsändamål. Ändringar av teknisk natur gjordes i områdesgränserna för enstaka områden. Som källor för nya naturskyddsområden användes resultatet av terrängbesök som förbundet låtit utföra, responsen på utkastet, kommunala planer och naturutredningarna i anslutning till dem. Naturskyddsområden på mindre än 5 hektar som har förverkligats anvisas i kartbilagan till beskrivningen. I kartbilagan skildras också de nuvarande nationalparkernas och Naturaområdenas gränser.

Efter att planförslaget var framlagt till påseende ändrades planbeteckningen för områdena i Hindsby i Sibbo och Syndalen i Hangö, som är i försvarsmaktens bruk, från SL till SL/ep (Naturskyddsområde som är i försvarsmaktens bruk). Försvarsmakten och Forststyrelsen hördes i enlighet med 32 § i markanvändnings- och byggförordningen i samband med ändringen.

I enlighet med planeringsprinciperna för rekreationsområden anges nya **rekreationsområden** i första hand på områden som ägs av kommuner, städer och staten samt Föreningen Nylands friluftsområden. Rekreationsområden på mindre än fem hektar anvisas inte i planlösningen. Efter planens utkastskedet anvisades ett nytt rekreationsområde på Jussarö i Raseborg utgående från uppdaterade utredningar. Efter att utlåtanden lämnades in om planförslaget anvisades nya rekreationsområden i planlösningen på Emsalö i Borgå. Därtill anvisades Pentala ö i Esbo och Svartholm i Lovisa som naturskyddsområden. Bland de rekreationsområden som upphävdes i utkastet togs några objekt som ändrats till områdesreserveringar i Sibbo skärgård med på nytt. Därtill anvisas objekt som efter planens utkastskede införskaffats åt föreningen för friluftsområden som rekreationsområden i landskapsplanen.

Utgående från responsen på utkastet till etappplansplan 4 och uppdaterade markägarpapper gjorde man ändringar i rekreationsområdenas avgränsningar. Därtill ströks områden

som i utkastskedet anvisats som nya rekreationsområden i Kyrkslätt, Tusby och Lovisa. Vad gäller områdesreserveringarna för Esbo och Helsingfors centralparker och åkerområdena i Hanaböle i Vanda återgick man efter utkastskedet till det mer översiktliga framställningssättet som följer den gällande landskapsplanen (2006). De detaljerade avgränsningarna som anvisades i planutkastet ströks för att bevara landskapsplanens strategiska framställningssätt. Rekreationsholmarna utanför Helsingfors som upphävdes i utkastskedet togs på basis av uppdaterade markägaruppgifter med på nytt med rekreationsområdesbeteckningen som följer den gällande landskapsplanen (2006). Ändringen gäller områdesreserveringar på mer än fem hektar.

Utifrån utlåtandena som inlämnades om planförslaget upphävdes rekreationsområden eller delar av dem i Annivaara i Tusby, Raseborgs skärgård och Nurmijärvi. Holmarna utanför Westend i Esbo, Småholmen, Tvijälp och Fölisholmen, anvisas som vita områden i enlighet med landskapsstyrelsens omröstning vid styrelsens möte 22.8.2016. Dessutom

gjordes ändringar i beteckningarna för tätorter i Kyrkslätt och Borgå som ersätter rekreationsområdena som upphävdes i utkastskedet.

Grönförbindelsebehov lades till i planens förslagsfas i enlighet med flera av planens planeringsprinciper, till en del utgående från respons och växelverkan. Två grönförbindelser anvisades som nya i förslaget som var på remiss då de hade markerats felaktigt i utkastskedet. Andra nya förbindelser anvisades till Esbos strandpromenad samt söder om Käringmossen mellan Esbo och Kyrkslätt. Därtill lade man till ett behov av grönförbindelse söder om Palopuro i Hyvinge och mellan Sahajärvi rekreationsområde i Vähäjärvikallio Naturaområde i Mäntsälä. Sträckningarna för grönförbindelsebehov justerades ytterligare för Stadsbergets del i Esbo, på Focus-området i Vanda, i Jokela i Tusby och i Valkjärvi i Nurmijärvi. I anslutning till ändringarna i grönförbindelserna i Valkjärvi upphävdes beteckningen för behov av grönförbindelse sydost om träsket. Behovet av grönförbindelse som i materialet som var på remiss anvisats på Kullo område i

Borgå ströks från planen och behovet av grönförbindelse i Savijärvi justerades så att förbindelsen ersätter Kullos förbindelse. I samma sammanhang kompletterades den riktgivande friluftsleden på området och beteckningen för behov av grönförbindelse väster om Savijärvi upphävdes. Efter planens utkastskede gjordes ytterligare karttekniska ändringar, till exempel på områden där grönförbindelsebehov i motsats till vad som anges i planeringsprinciperna har sträckt sig över skydds- eller rekreationsområden.

På basis av responsen på utkastet gjordes några ändringar beträffande **friluftsledernas** lägen. Ändringarna gäller friluftslederna i Hax i Borgå och Sarvlaxträsket i Lovisa.

På plankartan lade man till områden som ingår i skyddsprogrammet för åsar. Områdena anvisas som **värdefulla åsar eller andra geologiska formationer** i Mörskom och Lovisa.

Ett **grundvattenområde** ströks från plankartan på basis av det uppdaterade källmaterialet. Som grund för de gränserna för grundvattenområden har man använt Finlands miljöcentrals och NTM-centrals data om grundvatten. Efter utkastskedet uppdaterades uppgifterna och ett grundvattenområde som hörde till klass II ströks (Vesi-Pekka 0154001, Lojo). En motsvarande uppdatering gjordes på plankartan.

Kulturmiljöer

Utifrån responsen på planutkastet förtydligade och utvecklade man för **kulturmiljöernas del** beteckningssätten för nationellt värdefulla landskapsområden, byggda kulturmiljöer av riksintresse samt kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå. En gemensam planeringsbestämmelse som grundar sig på markanvändnings- och bygglagen utarbetades

för kulturmiljöerna på riksnivå. Områdesgränserna för kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå sågs över i samarbete med kommunerna och en del ändringar gjordes. I planlösningen ingår två nya kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå som togs med på basis av kompletterande inventeringar. Planeringsbestämmelsen för kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå ändrades så att den utgår från författningsgrunden i enlighet med markanvändnings- och bygglagen.

Nationalstadsparkerna (Hangö och Borgå) samt ett nationellt värdefullt landskapsvårdsområde (Skärlandet i Raseborg) anvisades i förhållande till utkastet som nya områden på plankartan. Gränsen för Skärlandet justerades i förslaget som var framlagt. Områdesgränsen för Vuorela kulturmiljö av intresse på landskapsnivå i Kervo justerades utifrån utlåtandena om planförslaget. I planlösningens allmänna bestämmelse beaktas även fornlämningar som är fridlysta med stöd av lagen om fornminnen.

För kulturmiljöernas del gjordes utgående från utlåtandena om planförslaget ändringar i kartbilagorna och förteckningarna samt även kompletteringar i beskrivningen.

Stationstrakter

Efter utkastskedet beslutades att de nya stationstrakterna Palopuro i Hyvinge och Ristikytö i Tusby i stället för med beteckningen tätortsområde anges med beteckningen område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafiken. Beteckningssättet motsvarar bättre riktlinjerna om tätortsområden i etapplandskapsplan 2. Utgående från responsen på förslaget flyttades Palopuros beteckning för område för tätortsfunktioner som stöder sig på spårtrafik norrut. Områdesreserveringens form eller storlek ändrades inte.

9. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

9.1 Genomförande av landskapsplanerna

Landskapsplanen är ingen genomförandeplan utan den genomförs genom mer detaljerade planer. Det är i huvudsak kommunerna i området som genomför landskapsplanen. Landskapsförbundets utlåtanden om kommunernas planläggning och andra planer spelar därför en viktig roll i främjandet av landskapsplanens mål. Staten spelar en betydande roll för förverkligandet av landskapsplanen. Riksomfattande områdesbehov, såsom landsvägar, järnvägar, vidsträckta områden som ingår i skyddsprogram etc. är sådana som de statliga myndigheterna ska genomföra.

Att landskapsplanen godkänna medför inga direkta ändringar i områdesanvändningen och

förpliktar inte heller till att påbörja planering, till exempel i form av kommunens planläggning. Då man utarbetar eller ser över planer som inverkar på områdesanvändningen ska landskapsplanen ändå tas i beaktande.

Med hjälp av landskapsplanen kan man trygga de allmänna konkurrensförutsättningarna och skapa förutsättningar för olika aktörer att förlägga sin verksamhet till ändamålsenliga områden. Landskapsplanen kan också genomföras av andra än myndigheternas kunder, till exempel invånarföreningar eller privata markägare.

Genomförandet av regionstrukturen enligt landskapsplanen kan främjas genom avtal mellan

kommunerna och staten. Sådana avtal har ingåtts bland annat i anslutning till en solidarisk bostadspolitik och trafiksystemen. Det dröjer flera år innan planlägningsprocessen fortskrider från planeringsfasen till förverkligandet av planen. Det är av största vikt för kommunerna att så tidigt som möjligt få säkerhet om de statliga investeringar som ett område eventuellt förutsätter.

Utöver utlåtanden och myndighetsarbete främjar Nylands förbund med sin egen verksamhet förverkligandet av planen även med hjälp av landskapsprogrammet och dess genomförandeplan samt genom intressebevakning, projektverksamhet och kommunikation. Man har valt att fästa särskild uppmärksamhet vid genomförandet av de godkända landskapsplanerna genom att årligen välja prioriteringar för främjandet av de redan befintliga målen.

9.2 Beredning av programmet för genomförande

Som en del av planprocessen har man tagit fram riktlinjer för planens program för genomförande. Utgångspunkten för främjandet av genomförandet av etapplandskapsplan 4 för Nyland är spetsmålen som godkändes i början av planarbetet. Målen beskrivs närmare i kapitel 4. I form av en interaktionsprocess där man analyserade spetsmålen och granskade planlösningen identifierades totalt ungefär 50 olika metoder och åtgärder för att främja landskapsplanens mål.

Tillsammans med sakkunniga och representanter för intressegrupperna valde man ut de mest relevanta åtgärderna, det vill säga metoderna med vilka det skulle vara viktigt att fortsätta arbetet. De valda åtgärderna för att främja genomförandet har räknats upp utifrån varje tema, men flera av dem förverkligar flera av planens mål. Åtgärderna och metoderna kan vara större projekthelheter, samarbete eller kommunikationsrelaterade åtgärder. Åtgärderna kan förutom av Nylands förbund även genomföras av regionens kommuner, samkommuner, olika statliga organisationer, regionala aktörer samt regionens privata sektor och invånarna. Aktörerna för var respektive projektidé fastställs skilt för sig beroende på vilka behov projektet har.

Bland de metoder som lyfts fram här väljs tillsammans med målen för de godkända landskapsplanerna de prioriteringar som man vill fokusera på. De årliga prioriteringarna för främjandet av planens

genomförande anges i programmet för genomförande av planläggningen på landskapsnivå i Nyland. Programmet uppdateras varje år och innefattar också rapporter om hur projekten fortskrider.

9.3 Genomförandet av respektive tema

Närings- och innovationsverksamhet

Landskapsplanen skapar förutsättningar för att skapa nya arbetsplatser och utveckla dem som redan finns. Smidiga trafikförbindelser, mångsidigt boende, ett fungerande centralortsnät och en tillräckligt tät stadsstruktur med tillhörande service är indirekt viktiga faktorer för att målen för näringarna och innovationsverksamheten ska förverkligas. Landskapsplanens mål för främjandet av näringar stöder vid sidan av kommunernas planer bland annat trafikplaner i enlighet med landsvägs- och banlagen. Med tanke på naturresursekonomin är det viktigt att trygga grönstrukturen och naturresurserna samt i synnerhet verksamhetsförutsättningarna för jord- och skogsbruksnäringarna. Då förverkligar bland annat skogscentralerna landskapsplanens mål med sin tillståndsverksamhet. I den här planen behandlas också grönstruktur och kulturmiljöer som är viktiga med tanke på turismen. Värnandet om dessa främjar alltså turismnäringarna i Nyland.

Följande åtgärder har ansetts vara de viktigaste för näringarnas och innovationsverksamhetens del.

- **Bättre förutsättningar för bostadsproduktion**

Priset och kvaliteten på boendet är viktigt med tanke på arbetskraftens och näringslivets förutsättningar. Vid Nylands förbund pågår ett projekt, Hyvän asumisen työkalupakki (Verktyg för bra boende), där man granskar boendet ur många synvinklar. Genom att förankra resultatet av utredningen som har gjorts eller som är på gång, såsom projektet om kvalitativt boende i Kuumaregionen, främjar förutsättningarna för bostadsproduktion i hela Nyland. Lösningar som hänför sig till boendet och tätortstrukturen har i första hand anvisats i etapplandskapsplan 2 för Nyland. Genom att förbättra förutsättningar för bostadsproduktion kan man bättre uppnå både rent allmänna mål som gäller bostadsproduktionen samt

mål som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

- **Spetsområdet för smart specialisering**
Vardagens välfärdsstad som hör till RIS3-innovationerna

Ett av teman i innovations- och forskningsstrategin för smart specialisering i Nyland är vardagens välfärdsstad. Med temat eftersträvas en välfungerande urban vardag samt effektivitet och trivsamhet som hänför sig till bland annat kultur, rekreation, turism och trafik. För att nå målet kopplar man samman metoderna inom stadsutveckling, ny teknologi och servicedesign med samhälls- och trafikplanering i form av branschövergripande samarbete. Potentiella ämnesområden utvecklas vidare i form av innovationsnätverk och projekt som i fortsättningen söker europeisk finansiering. Genom att verkställa strategin och projekt som stöder den främjas flera av landskapsplanernas mål.

- **Utredning av metoder som främjar turismen**
Turismen kunde vara en viktig näringsgren för hela Finlands och Nylands ekonomi. Även om turismen inte behandlas i planlösningarna anses främjandet av turismen vara en viktig del av främjandet av planernas genomförande. Speciellt betydande är turismens koppling till andra teman som behandlas i planen såsom kulturmiljöer och grönstruktur. Nylands trafikort med tanke på turismen är bland annat nationalparkerna, Helsingforsregionens grönbälte, kusten och skärgården samt kulturmiljöerna. För turismens del utreds bland annat med en jämförande utredning mellan övriga landskap vilka möjligheter landskapsplanen och andra metoder på landskapsnivå har för främjandet av turismen.

Logistik

Logistik är en av näringarnas viktigaste verksamhetsförutsättningar och även en stor bransch i sig själv. För att trygga logistikens funktionsduglighet ska för stora logistikaktörer reserveras tillräckligt stora områden på lättillgängliga platser både i planläggningen på landskaps- och kommunnivå. Närheten till smidiga trafikförbindelser, hamnätet och flygplatsen stöder logistikområdenas utveckling. Tillräckligt stora och koncentrerade logistikområden är

ekonomiskt och ekologiskt de mest effektiva, de erbjuder företagen synergifördelar är attraktiva också ur ett internationellt perspektiv. Det är också möjligt att med hjälp av marknadsföring och naturlig profilering av logistikområden stöda områdenas dragningskraft.

Följande åtgärder har konstaterats vara de viktigaste för främjandet av logistiken

- **Profilering och marknadsföring av logistikområden genom samarbete**

Det är viktigt för logistikcenter och -områden att ha en egen profil som grundar sig på deras naturliga styrkor. Samarbete vid marknadsföringen skulle hjälpa både kommunerna och företagen att ta del av synergifördelarna och få en uppfattning om vilka möjligheter som erbjuds. Med gemensam marknadsföring kunde man stöda de nyländska logistikområdenas internationella dragningskraft. Kommuner, myndigheter och företag borde samarbeta mer inom utveckling, planering och marknadsföring. Det kunde ske till exempel genom att grunda ett branschövergripande samarbetsforum. Om universitet, yrkeshögskolor och forskningsinstitut skulle ansluta sig till samarbetet skulle det främja uppkomsten och tillämpningen av nya innovationer som hänför sig till logistik. I fortsättningen ska också utredas om kommunernas gemensamma näringsbolag kunde sköta samordningen av profileringen och marknadsföringen.

- **Främjande av tvärgående förbindelser för logistiken i mellersta Nyland**

En förutsättning för smidig godstrafik är att de tvärgående förbindelserna för logistiken i mellersta Nylands förbättras. Beredskapen att förverkliga nya förbindelser ska förbättras med hjälp av nödvändiga planer samt utrednings- och vägplaner. Man ska också satsa på intressebevakning och möjligheterna att få finansiering samt på växelverkan och samordning.

- **Depåer, förbindelser och torrhamnar för tåg- och lastbilstrafiken**

Tryggandet och utvecklingen av fungerande spår- och landsvägsförbindelser för godstrafikens behov är en viktig förutsättning för att förverkliga en torrhamn. Med hjälp av planläggning och intressebevakning inverkar man på förverkligandet av förbindelserna. Utrymmes- och

förbindelsebehoven för depåer för tåg- och lastbilstrafiken som hänför sig till torrhamnen ska utredas och förutses i landskaps- och kommunplanerna. Därtill vore det viktigt att finna en lösning för förverkligandet av rast- och serviceområden för den tunga trafiken. En gemensam marknadsföring och profilering av logistikområdena stöder för sin del också ett lockande torrhamnskoncept.

- **En Tallinntunnel och Rail Baltica**

En smidig och fast förbindelse för person- och godstrafik via Tallinn till Europa skulle märkbart främja Finlands näringsliv och konkurrenskraft på lång sikt. De mest betydande fördelarna av en tunnel i och med att Helsingfors och Tallinns pendlingsområden kopplas samman. Vad gäller godstrafiken skapar förverkligandet av tunneln tillsammans med Rail Baltica förutsättningar för en direkt tågförbindelse mellan Finland och Mellaneuropa. För att uppnå fördelarna för godstrafikens del krävs förutom att de tekniska utmaningarna som gäller spårsystemet löses även förändringar i logistiksystemet på ett större område enbart Nyland. Järnvägsnätet hindrar godståg att åka till de nuvarande logistikområdena i Nyland, vilket innebär att det potentiella etableringsområdet för tunnelförbindelsens godsterminaler, det vill säga torrhamnar, skulle vara utanför Nyland. Beredskapen att förverkliga tunnelförbindelsen ska

förbättras med hjälp av nödvändig planläggning samt planer, satsningar på intressebevakning och möjligheterna till finansiering samt växelverka och samordning på ett område som är större än Nyland.

Vindkraft

Förverkligandet av vindkraftsområden på landskapsnivå förutsätter i huvudsak en vindkraftsgeneralplan och annan mer detaljerad planering. Kommunernas inställning till att planlägga vindkraftsområden och en vindkraftsaktör som aktivt för projektet framåt har en nyckelposition. Landskapsförbundet kan stöda kommunernas planläggning bland annat med remissförfaranden och myndighetssamarbete samt övrig växelverkan och kommunikation.

Följande åtgärd har konstaterats vara de viktigaste för främjandet av vindkraft:

- **Främjande av lokal vindkraft**

En handbok för vindkraft på lokal nivå utarbetas. I handboken öppnas planeringsrekommendationen i landskapsplanen upp. Med vindkraft på lokal nivå avses vindkraftshelheter ligger under gränsen på för vindkraft på landskapsnivå (mindre än 10 kraftverk).

Grönstruktur

Målen för grönstrukturen kan främjas på många sätt med hjälp av landskapsplanens beteckningar och bestämmelserna i anslutning till dem. På landskapsnivå framhävs bland annat tryggheten av det ekologiska nätverket vilket ska göras i samarbete med bland annat planeringen av leder. Det är viktigt bland annat med tanke bevarandet av tysta områden och för att trygga grönförbindelsernas koppling till varandra.

Utöver att det i planen reserveras tillräckliga rekreativområden ska deras användbarhet samt ledernas kontinuitet förbättras. Genom att komma överens med markägarna kunde det vara möjligt att förverkliga till exempel stigar och andra tjänster så att olägenheterna för den övriga användningen av skogsområdena minskar.

Följande åtgärder har konstaterats vara de viktigaste för främjandet av grönstrukturen:

- **Förverkligande av rekreativområden och -leder som är attraktiva på landskapsnivå**
Förverkligandet har till många delar varit långsamt i synnerhet vad gäller friluftslederna. Det vore också viktigt att satsa på förverkligandet av nationalparker och deras roll i främjandet av turismen. Genom att intensifiera samarbetet med Föreningen Nylands friluftsområden kunde det vara möjligt att speciellt förverkliga rekreativområden av betydelse på landskapsnivå.
- **Helsingforsregionens grönbälte**

Helsingforsregionens grönbälte är ett bra exempel på förverkligande av rekreativområden och -leder som är attraktiva på landskapsnivå. Temat berör både främjandet av medborgarnas välmående och att förbättra områdets konkurrenskraft. Grönbältet är betydande både för människans rekreation och för naturen. Blåbältet jämte öar och havet med kustområden som ingår i grönbältet är en viktig del av grönbältets dragningskraft vid sidan av nationalparker och rekreativområden. Grönbältet är också ett bra exempel på en grönstruktur som erbjuder flera olika ekosystemtjänster. För att utveckla grönbältet och framställa det som en produkt samt för att kommunikationen ska vara lyckad förutsätts omfattande samarbete samt att grönbältets olika delar beaktas i den planläggningen på kommunnivå. Begreppet ska förtydliga och det är värt att begrunda huruvida Nyland kan ha flera grönbälten.

Kulturmiljöer

Bevarandet av kulturmiljöerna förverkligas förutom i kommunernas planläggning även i kommunernas egna kulturmiljöstrategier, arkitekturpolitiska program samt vård- och bruksplaner som gäller kulturmiljöerna. Sådana är till exempel vård- och bruksplanerna som utarbetas för nationalstadsparkerna i Hangö och Borgå.

Följande åtgärder har konstaterats vara de viktigaste för främjandet av kulturmiljöerna:

- **Kulturmiljöer som faktorer som ökar turismens dragningskraft**
Kulturmiljöernas vägar och leder och sjölederna vid Nylands kust utnyttjas inom turismen. Man stöder ekologisk närturism genom att identifiera och beakta möjligheterna att gå och cykla då man planerar resor och objekt. Kulturmiljöernas betydelse som stöd och dragningskraftsfaktorer för olika näringar beaktas. Detta bildar en konkret helhet eller en koncentrerad åtgärd genom att man utnyttjar de bakgrundsutredningar som gjorts i samband med etapplandskapsplan 4, t.ex. På väg – Nylands kulturhistoriskt värdefulla vägar, utredningen om Nylands skärgård och kust samt handboken som utarbetas för markanvändning och vård av landskapet.

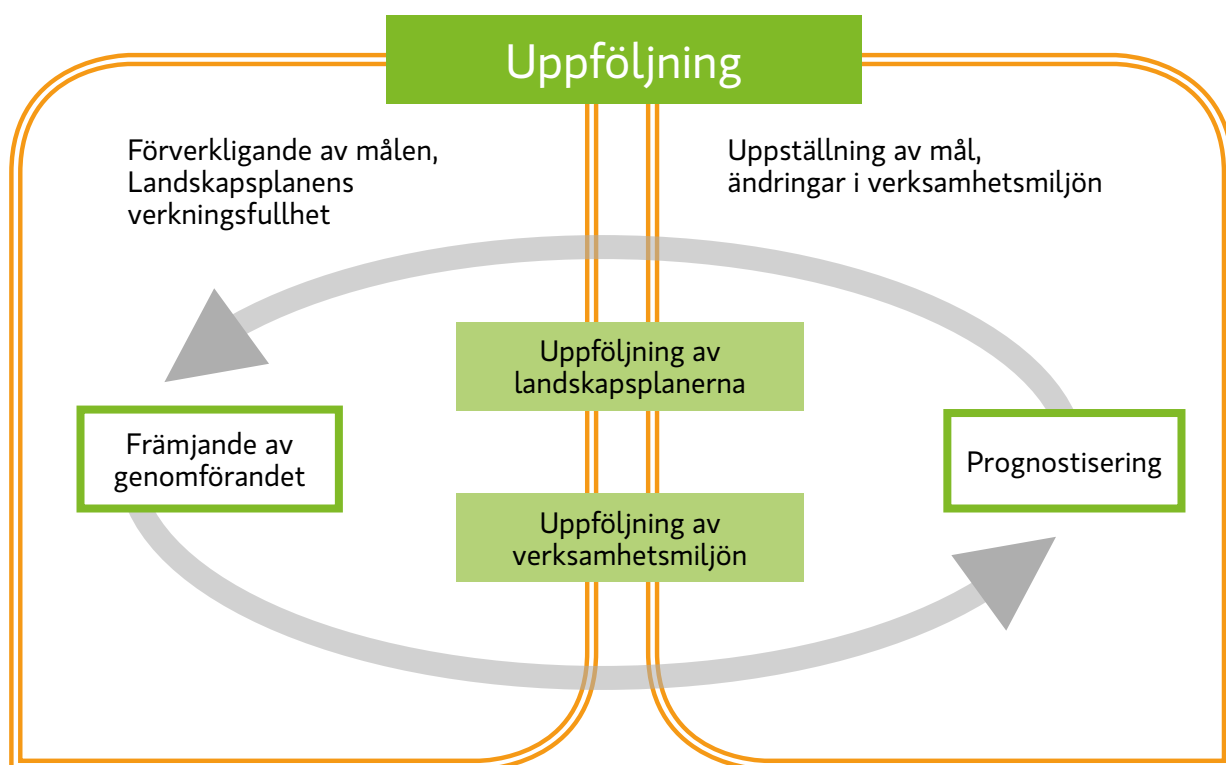

Bild 15: Landskapsplanernas uppföljningsprocess.

- **Göra Nylands kulturmiljöer kända med hjälp av informationsgivning och kommunikation**
Bakgrundsutredningarna om kulturmiljöerna kan laddas ner på Nylands förbunds webbplats och kan delas via nätet. Bra exempel på utveckling och samordning av kulturmiljöer ska föras fram som stöd för ändringsbehoven inom markanvändningen. På Nylands förbunds webbplats presenteras i artikelform till exempel projekt där man har lyckats utnyttja kulturmiljöerna inom näringarna samt ökat invånarnas välmående.
- **Proaktivt samarbete mellan kommunala planläggare, tillståndsmyndigheter, museimyndigheter och lokala invånare i planeringen och användningen av värdefulla kulturmiljöer**

Landskapsplanens styrande verkan är störst på de så kallade vita områden där det inte råder någon mera detaljerad planläggning. Åtgärder som främjar målet borde betonas på dessa områden. Kommunerna kan uppmanas till att utarbeta vård- och bruksplaner för landskapsområden och till exempel ordnas stugkvällar i byar som hör till landskapsområdet. Vid kvällarna kunde man fundera över metoder för att

värna om kulturmiljöns värden. Kommunens byggnadstillsyn har som tillståndsmyndighet en viktig roll i bevarandet av kulturmiljöns värden. Därför ska deras arbete med att känna igen dessa värden och särdrag stödjas till exempel genom workshoppar. Användningen av handboken för markanvändning av och vård på landskapsområden kan testas vid dessa sammankomster.

9.4 Uppföljning

Principer för uppföljningen

Vid uppföljningen av landskapsplanen samlar man in systematisk information om hur områdesanvändningen och målen som åsyftas i landskapsplanen har förverkligats. Med hjälp av mätinstrument som baserar sig på statistik och geografisk information är det möjligt att bedöma genomförandets nuläge och vilka eventuella ändringar som har skett.

Landskapsplanens styrande verkan grundar sig på planbeteckningar och planeringsbestämmelser som hänför sig till dem. Centralt vid uppföljningen är förverkligandet av planbeteckningarna och beaktandet av planeringsbestämmelserna i kommunernas

planer och andra mer detaljerade planer.

Med hjälp av utlåtanden som förbundet ger främjar man en enhetlig tolkning av landskapsplanerna samtidigt som de styr utvecklingen så att den följer de utvecklingsmålen. Utlåtandena är viktigt material då man utvärderar landskapsplanens verkningfullhet och hur målen har uppnåtts.

Genomförandet av landskapsplanen främjas också genom projekt, samarbete och kommunikation. Vi förverkligar projekten själva samt söker efter bra projektsamarbetspartner och finansiering. Till uppföljningen hör också att följa med framskridandet av projekt, utredningar och planer som utgår från landskapsplanen.

Bedömningen av landskapsplanen aktualitet och identifierandet av ändringsbehov förutsätter även att verksamhetsmiljön följs upp och att långsiktiga utvecklingstrender förutses. Uppföljningen av verksamhetsmiljön ger en uppfattning om vilka teman som ska behandlas i kommande landskapsplaner och hurdana mål som ska ställas upp för planerna.

Uppföljning i etapplandskapsplan 4

Uppföljningen görs för den helhet som de godkända landskapsplanerna bildar och av vilken etapplandskapsplan 4 kommer att vara en del. I tabellen nedan presenteras de ämnesområden som behandlas i etapplandskapsplan 4 samt de preliminära behoven av uppgifter som behövs för uppföljningen. Utifrån de här uppgifterna fastställs en egentlig mätare för bedömningen av landskapsplanens genomförande.

Uppgifterna som anges här gäller till en del ämnesområden som också har behandlats i de fastställda landskapsplanerna, som etapplandskapsplan 4 kompletterar. När en plan utarbetas ska miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna, samt övriga konsekvenser av planen och av undersökta alternativ utredas i behövlig omfattning. Utredningarna ska omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser.

ÄMNESOMRÅDE I PLANEN	PRELIMINÄRA UPPGIFTER SOM BEHÖVS FÖR UPPFÖLJNING
Närings- och innovationsverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • arbetsplatsområden i kommunernas planer • koncentrationen av branscher • sysselsättning och befolkningsutveckling
Logistik	<ul style="list-style-type: none"> • logistikområden i kommunernas planer • utvecklingen av väg- och järnvägsförbindelser som tjäna logistiken
Vindkraft	<ul style="list-style-type: none"> • planläggning av vindkraft/vindkraftsprojekt • vindkraftens produktionskapacitet och el som produceras med vindkraft
Grönstruktur	<ul style="list-style-type: none"> • rekreationsområden i kommunernas planer • splittringen av naturområden • grund- och ytvattnets status
Kulturmiljöer	<ul style="list-style-type: none"> • kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå i kommunernas planer • bidrag som beviljats för skötseln av kulturarvet

10. LITTERATUR- OCH KÄLLFÖRTECKNING

Finlex (2014). **Markanvändnings- och bygglagen**, Tillgänglig på: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Miljöministeriet (2002). **Landskapsplanens innehåll och utformning**. Markanvändnings- och bygglagen, 2000-serien handledning 6.

Miljöministeriet (2003). **Landskapsplanens beteckningar och bestämmelser**. Markanvändnings- och bygglagen, 2000-serien handledning 6.

Miljöministeriet (2014). **Riksomfattande mål för områdesanvändningen**. Tillgänglig på: www.ymparisto.fi/vat

Nylands förbund (2007). **Landskapsplan för Nyland, beskrivning**. Nylands förbunds publikationer A 17 - 2007.

Nylands förbund (2013). **Beskrivning, Etapplandskapsplan 1 för Nyland**. Nylands förbunds publikationer A 25 - 2013

Nylands förbund (2013). **Etapplandskapsplan 2 för Nyland, beskrivning**.

Nylands förbund och Närings-, trafik- och miljöcentralen (2013). **Nylandsprogrammet, vision och strategi 2040. Strategiska val 2014–2017**. Nylands förbunds publikationer A 27 – 2013.

Nylands förbund och Östra Nylands förbund (2010). **Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan asemakaavavarannot ja suunnitelmat 2035**. Nylands förbunds publikationer E 109 – 2010 (Svenskt presentationsblad).

Östra Nylands förbund (2010). **Landskapsplan för Östra Nyland, beskrivning**. 2010, publikation 97.

Näringar och innovationsverksamhet

Nylands förbund och Sweco Ympäristö Oy (2014). **Matkailun ja vapaa-ajan asumisen vaikutukset kaupan liiketilatarpeeseen ja elinkeinoihin Uudellamaalla**. Nylands förbunds publikationer E 143 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund och Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus (2014). **Uusimaa innovaatio-ekosysteeminä - kehittämisen painoalueet**. Nylands förbunds publikationer C 75 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund och Kaupunkitutkimus TA Oy (2014). **Uudenmaan elinkeinotoimintojen nykytilanne ja kehityssuunnat**. Nylands förbunds publikationer E 141 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2014). **Elinkeinojen ja innovaatiotoiminnan kehityskuva. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava**. Nylands förbunds publikationer E 138 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund och Sweco Ympäristö Oy (2015). **Matkailun edistämiskeinot maakuntakaavoituksessa**. Nylands förbunds publikationer E 161 - 2015. (Svenskt presentationsblad)

Logistik

Harju County Government, City of Helsinki, City of Tallinn (2015). **Pre-feasibility study of Helsinki–Tallinn fixed link**.

Kommunikationsministeriet (2015). **Lentoliikennestrategia**. LVM:n julkaisuja 2a/2015 ja 2B/2015. Kommunikationsministeriets publikationer.

Kommunikationsministeriet (2014). **Suomen meriliikennestrategia 2014–2022**. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 9/2014

Kommunikationsministeriet (2014). **Malmin harrasteilmailun sijoittumismahdollisuudet Nummelan ja Hyvinkään lentokentille**. Kommunikationsministeriets publikationer 26/2014.

Markus Pöllänen, Lasse Nykänen, Heikki Liimatainen, Jouni Wallander / Liikennevirasto ja Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi (2014). **Tieliikenteen toimintaympäristö ja liikkuminen vuonna 2030 – neljä skenaariota**

Newsbrokers (2015). **Aika astua Eurooppaan. Rail Baltic-hankkeen mahdollisuudet suomalaisille**. Taustaa ja asiantuntijahaastatteluja 2015.

Nylands förbund (2014). **Logistiikan vaihtoehtojen vaikutusten arviointi**. Nylands förbunds publikationer E 140 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2014). **Logistiikan kehityskuva. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava**. Nylands förbunds publikationer E 136 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2015). **Keski-Uudenmaan pohjoisten poikittaisyhteyksien vaikutusten arviointi**. Nylands förbunds publikationer E 159 – 2015.

Nylands förbund och Ramboll (2015). **Helsingin ympäristön logistiikka-alueiden kehittämisen tiekartta** (2016). Nylands förbunds publikationer E 166- 2016.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (2015). **Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvitys**.

Nylands förbund (2015). **Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan logistiikka-alueiden liikennetarkastelut**. Nylands förbunds publikationer E 153 – 2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Helsingin ympäristön logistiikka-alueet** (publiceras 12/2015).

Raisa Valli, Jori Heinonen, Olli Jokinen, Ilkka Salanne, Iida-Maria Seppä (2015). **Verkkokauppa kaupunkiseuduilla - selvitys nykytietämyksestä**. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 42/2015.

Salanne, I & Jaakkola E. & Tikkanen M. & Rönkkö S. & Seppä I.-M. & Valli R. (2014). **Suomen satamien takamaatutkimus**. Trafikverkets forskningar och utredningar 23/2014.

Vanda stad (2015). **Esisuunnitelma maantien 152 pohjoiselle linjaukselle välillä Hämeenlinnanväylä-Myllykyläntie**.

Harlu landskap, Helsingfors stad, Tallinn stad och Sweco (2015).

Ville Haapasaari, Finavia (Lentoliikennestrategian Etelä-Suomen alueellinen yhteistyöryhmä, 14.4.2015). **Helsinki-Vantaan lentoaseman kehittäminen – kalvosarja**

Vindkraft

Miljöministeriet (2012). **Planeringen av vindkraftsutbyggnad**. Miljöförvaltningens instruktioner 4/2012.

Nylands förbund (2014). **Lähtökohtia tuulivoiman käsittelyyn maakuntakaavassa**. Nylands förbunds publikationer E 137 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2013). **Uudenmaan tuulivoimaselvitys, osa 1: Nykytila-analyysi**. Nylands förbunds publikationer E127 – 2013. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2013). **Uudenmaan tuulivoimaselvitys, osa 2: Selvitettävien alueiden valinta**. Nylands förbunds publikationer E130 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2014). **Uudenmaan tuulivoimaselvitys, osa 3: Kohdekohtaiset selvitykset**. Nylands förbunds publikationer E 134 - 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund (2015). **Energi från vinden. Handbok för planering av vindkraftsområden med färre än 10 kraftverk i Nyland**. Nylands förbunds publikationer E 162 – 2015.

Ramboll (2016). **Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset muuttolinnustoon, Natura-alueisiin sekä suuriin petolintuihin**. 5.10.2016.

Grönstruktur

Ahola, A., Heinonen, M. & Manninen (2015): **Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luontoselvitys 2014-2015**. Maastoselvityskohteet ja niiden maakunnallinen arvo. -- Faunatica Oy, Espoo.

Alanen, Aulikki ja Kaisu Aapala (toim.) (2015). **Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi**. Miljöministeriets rapporter 26/2015.

Finlands miljöcentral (2013). **Kaupunkiseutujen vihreän infrastruktuurin käsitteitä**. Finlands miljöcentralers rapporter 39/2013.

Finlands miljöcentral (2014). **EkoUma-hankkeen loppuraportti** (opublicerad).

Hanski, Ilkka (2007). **Kutistuva maailma. Elinympäristöjen häviämisen populaatioekologiset seuraukset**. Gaudeamus, Helsinki.

Heinonen Markku ja Elina Manninen (2014). **Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luontoselvitys – Maastokäyntikohteet ja niiden maakunnallinen arvo**. Faunatica Oy, Espoo.

Itä-Uudenmaan seutukaavaliitto et al. (1988). **Selvitys Uudenmaan maakunnallisista ulkoilureiteistä**. Uudenmaan seutukaavaliittojen julkaisuja 11 - 1988.

Kopperoinen, L. och Viinikka A. (2014). **Uudenmaan virkistysalueiden luokittelu ja kriteerit**. Finlands miljöcentral.

Mäkinen, Kalevi, Jari Teeriaho, Hannu Rönty, Tom Rauhaniemi och Lauri Sahala (2011). **Valtakunnallisesti arvokkaat tuulija rantakerrostumat**. Miljöministeriet, Finlands miljö 32/2011.

Nylands förbund (2007). **Laajat yhtenäiset metsäalueet ekologisen verkoston osana**. (Vidsträckt sammanhängande skogsområden som en del av det ekologiska nätverket i Nyland) Utredningar till etapplandskapsplan 1. Nylands förbunds publikationer E87-2007. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2011). **Maatalouden kannalta hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Uudellamaalla**. Nylands förbunds publikationer E 115 – 2011. Helsinki. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2014). **Uudenmaan meri- ja rannikkoalueselvitys**. Nylands förbunds publikationer E 142 - 2014.

Nylands förbund (2014). **Viherrakenteen kehityskuva**. Nylands förbunds publikationer E139-2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Helsingin seudun viherkehä – Mahdollisuuksien tomintaympäristö**. Nylands förbunds publikationer E 151-2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava – MLY-alueiden eli laajojen, yhtenäisten ja ekologisen verkoston kannalta merkittävien metsätalousvaltaisten alueiden kohdekuvaukset**. Nylands förbunds publikationer E 164 - 2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Uudenmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut. EkoUma-hankkeen loppuraportti**. Nylands förbunds publikationer C 76 – 2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Uudenmaan viherrakenneselvitykset 2013-2014. Yhteenvetoraportti**. Nylands förbunds publikationer E 147 – 2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Uudenmaan viherrakenteen analysointi Zonation-menetelmällä.** Nylands förbunds publikationer E 145-2015. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2015). **Uudenmaan viherrakenteen arviointi uusien menetelmin – vertailu GreenFrame- ja Zonation-analyysien tuloksista.** Nylands förbunds publikationer C 77 – 2015. (Svenskt presentationsblad)

Pouta, E. & Heikkilä, M. (1998). **Virkistysalueiden suunnittelu ja hoito.** Ympäristöopas 40. Miljöministeriet.

Suikkari, Eeva ja Hellas, Kirsi (2007). **Uudenmaan perinnebiotooppien hoito-ohjelma 2007, valtakunnallisen inventoinnin kohteet,** Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 1/2007, Helsinki

Söderman, Tarja och Sanna-Riikka Saarela (toim.) (2011). **Kestävät kaupunkiseudut. Kriteereitä ja mittareita suunnittelun työvälineiksi.** Finlands miljöcentral, Finlands miljö 25/2011.

Trafikverket (2013). **Eläinonnettomuudet 2009–2013.**

Väre, Seija, Katja Tuomola, Siru Parviainen ja Maija Krankka (2014). **Uudenmaan ELY-keskuksen alueellinen hirvivaaraselvitys 2014.** Uudenmaan ELY-keskus, raportteja 14/2014. www.doria.fi/handle/10024/94657

Ward, R. & J. Rich (1996). **Adapting the Recreation Opportunity Spectrum for Use in Urban Natura Settings.** A Case Study of Lee Valley Regional Park (U.K.). Page 18 4th WRLA Congress, Cardiff, Wales, U.K.

Östra Nylands förbund (2010). **MALU: Itä-Uudenmaan maakunnallisesti arvokkaat luonnonympäristöt.**

Kulturmiljöer

Miljöministeriet (1992) **Arvokkaat maisema-alueet, Maisema-alueetöryhmän mietinnöt I ja II.**

Miljöministeriet (1995). **Valtioneuvoston periaatepäätös maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä.** Saatavissa: <http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B2ACD666F-7940-498A-8CF5-2539B4B35C46%7D/57773>

Miljöministeriet (2011). **Kulttuuriympäristö maakuntakaavoituksessa.** Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto, 28/2011. Helsinki.

Museiverket (2014). **Webbsidan om arkeologiskt kulturarv:** http://www.nba.fi/sv/kulturmiljo/arkeologisk_kulturarv

Museiverket (2014). **Bygda kulturmiljöer av riksintresse (RKY).** Tillgänglig på: www.rky.fi

Nylands förbund och Närings- trafik- och miljöcentralen (opublicerad). **Uudenmaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi 2013. Inventointikortit ja rajausehdotukset.**

Nylands förbund (2015). **Häiriöitä aiheuttavat muutokset maisemassa – Selvitys maisemahäiriöistä.** Nylands förbunds publikationer E 146 – 2015. (Svenskt presentationsblad).

Nylands förbund (2012). **Missä maat on mainiommat - Uudenmaan kulttuuriympäristöt.** Nylands förbunds publikationer E 114 – 2012. (Svenskt presentationsblad)

Nylands förbund (2014). **Lähtökohtia kulttuuriympäristöjen käsittelyyn maakuntakaavassa. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava.** Nylands förbunds publikationer E 135 – 2014. (Svenskt presentationsblad).

Nylands förbund (2014). **Tien päällä - Uudenmaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat tiet ja reitit.** Nylands förbunds publikationer E 132 – 2014. (Svenskt presentationsblad.)

Nylands förbund och NTM-centralen i Nyland (2014). **Yhteinen metropolimme – Uudenmaan arkkitehtuuripoliittiset tavoitteet 2014-2020.** Nylands förbunds publikationer C74 – 2014.

Nylands förbund (2015). **Vetreämmät veet – Uudenmaan rannikon ja saariston täydennysinventointi.** Nylands förbunds publikationer E 160 – 2016. (Svenskt presentationsblad)

Pro Agria i södra Finland rf (2015). **Porkkalan saaristo- ja viljelymaisema – opas arvokkaiden maisema-alueiden maankäytön suunnitteluun.**

Riionheimo Anna (2011). **Näkymiä maakunnan maisemahistoriaan. Uudenmaan paikkatietoaineistot.** Nylands förbunds publikationer E 113 - 2011.

Seppänen Raija (2003). **Uudenmaan maakuntakaavaehdotus 2025. Kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevien vaikutusten arviointi.** Nylands förbund.

Undervisnings- och kulturministeriet och Miljöministeriet (2014). **Kulturmiljöstrategi 2014–2020.**

Webbplatsen **Byggnadsarv.fi.** (2014). Tillgänglig på: www.rakennusperinto.fi

Andra ämnesområden som behandlas i planen

Gasum Oy (2014). **Balticconnector, Naturgasrörledningen mellan Finland och Estland.** Miljökonsekvensernas bedömningsprogram.

Gasum Oy (2015). **Finnulf LNG – LNG-terminal till Ingå.** Beskrivning av miljökonsekvensbedömningen 17.4.2015.

Trafikverket (2015). **Esiselvitys lähiliikenteen uusista seisakkeista Kerava–Riihimäki- ja Kerava–Lahti-väleillä.**

Avtal mellan staten och Helsingforsregionens kommuner om stora infrastrukturprojekt och att främja bostadsproduktionen, godkänt vid statsrådets plenum 20.11.2014.

Kommunikationsministeriets pressmeddelande 5.10.2015.

Finansministeriet 2014. **Planen för de offentliga finanserna 2015-2018.**

Sakkunnigas bedömningar av etappplansplan 4. Nylands förbunds publikationer E 155 – 2015. (Svenskt presentationsblad)

BILAGA 1. RIKSOMFATTANDE MÅL FÖR OMRÅDESANVÄNDNINGEN

I följande tabell redogörs för hur temana i etappplansplan 4 svarar mot de reviderade riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Helhet som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen: fungerande regionstruktur				
Grönstruktur	Kulturmiljöer	Vindkraft	Logistik	Övriga beteckningar
<p>Lösningarna för grönstrukturen stöder en balanserad utveckling av regionstrukturen.</p> <p>Kontinuiteten för grönstrukturens nätverk som går över landskapsgränserna har beaktats i planlösningen.</p>	<p>Lösningarna för kulturmiljön stöder en balanserad utveckling av regionstrukturen.</p> <p>Lösningarna för kulturmiljön främjar utnyttjandet av redan befintliga konstruktioner på landsbygden samt ger förutsättningar för en mångsidigare näringsverksamhet.</p>	<p>Lösningarna för vindkraften stöder förbättrandet av näringslivets konkurrenskraft och en den internationella ställningen.</p> <p>Försvarsmaktens behov och verksamhetsmöjligheter har beaktats i områdesreserveringen och planerings-bestämmelsen.</p>	<p>Lösningarna för logistiken stöder förbättrandet av näringslivets konkurrenskraft och en den internationella ställningen.</p>	<p>Palopuro, Ristikytö och Malms stationsområden stöder en balanserad utveckling av regionstrukturen och utnyttjar de redan befintliga konstruktionerna. Områdena stöder sig på goda trafikförbindelser, Palopuro och Ristikytö i synnerhet på järnvägstrafiken på stambanan.</p>

Helhet som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen: enhetligare samhällsstruktur och kvalitet på livsmiljön				
Grönstruktur	Kulturmiljöer	Vindkraft	Logistik	Övriga beteckningar
<p>Lösningarna för grönstrukturen främjar samhällenas och livsmiljöernas ekologiska hållbarhet och förbättrar kvaliteten på livsmiljön.</p> <p>Lösningarna för grönstrukturen främjar stävjan av och anpassningen till klimatförändringen.</p> <p>Grönstrukturens kontinuitet har också tryggats på tätortsområden genom att i planen till den mån det är nödvändigt anvisa grönförbindelser som går tvärs över dem.</p> <p>Grönstrukturhelheten förebygger risker som hänför sig till översvämningar genom att dämpa konsekvenserna av störtregn och genom att fungera som översvämningsskydd.</p> <p>Tillräcklig tillgång till vatten av bra kvalitet har tryggats genom att i planen anvisa grundvattenområden med värdefulla egenskaper som kan vara eller som är viktiga för samhällenas vattenförsörjning.</p>	<p>Lösningarna för kulturmiljön främjar samhällenas och livsmiljöernas kulturella hållbarhet.</p> <p>Kulturmiljöerna främjar utnyttjandet av det redan befintliga byggnadsbeståndet och skapar förutsättningar för en bra tätortsbild.</p>	<p>Planlösningarna för vindkraften främjar samhällenas och livsmiljöernas ekologiska och ekonomiska hållbarhet.</p> <p>Områdes-reserveringarna för vindkraften erbjuder etableringsmöjligheter för näringsverksamhet.</p> <p>Områdes-reserveringarna för vindkraften har anvisats på tillräckligt avstånd från bosättningen så att de skadliga verkningarna för människornas hälsa förebyggs.</p> <p>Planlösningen för vindkraften främjar förutsättningarna för att utnyttja förnybar energi.</p>	<p>Planlösningarna för logistik stöder samhällenas och livsmiljöernas ekonomiska hållbarhet.</p> <p>Logistikområdena erbjuder etableringsmöjligheter för näringsverksamhet.</p> <p>I planerings-bestämmelsen för industriområden beaktas miljökonsekvenserna som verksamheten medför och det förutsätts att miljö- och naturvärdena tryggas. I planen anvisas vägförbindelser för logistiken så att den tunga trafiken och därigenom miljöolägenheterna som den orsakar skulle minska på nuvarande tätortsområden.</p>	<p>Områdes-reserveringarna för tätorter på Palopuro, Ristikytö och Malms områden gynnas av den befintliga samhällsstrukturen. Områdena placeras så att service och arbetsplatser lätt kan nås av olika befolkningsgrupper.</p> <p>Områdes-reserveringarna för tätorter på Palopuro, Ristikytö och Malms områden gör det möjligt för bostadsbyggandet att öka på stadsregionernas pendlingsområden.</p>

**Helhet i de riksomfattande målen för områdesanvändningen:
kultur- och naturarv, rekreation i det fria och naturresurser**

Grönstruktur	Kulturmiljöer	Vindkraft	Logistik	Övriga beteckningar
<p>Beteckningarna för naturskydds-, Natura- och grundvattenområden samt geologiska formationer tryggar bevarandet av mångfalden på områden som är värdefulla och känsliga med tanke på den levande och livlösa naturen. Därtill främjar beteckningarna för grönförbindelsebehov bevarandet av ekologiska förbindelser mellan värdefulla naturområden.</p> <p>Grönstrukturens lösningar erbjuder förutsättningar för att använda naturen för rekreatjonsbruk samt för natur- och kulturturism.</p> <p>Grönstrukturens lösningar tryggar en hållbar användning av naturresurser och tryggar de kommande generationernas tillgång till dem.</p> <p>Grönstrukturen tar i beaktande sammanhängande naturområden som är ekologiskt viktiga och betydande för rekreatjonsbruket och tryggar dem från den splittrande inverkan som övrig områdesanvändning har.</p> <p>Grönområden vid vattendragens strandområden inverkar på avrinningsvattnets mängd och kvalitet och främjar på så sätt förutsättningarna för och upprätthållandet av en god vattenstatus.</p> <p>Beteckningarna för grönförbindelse-behov, rekreatjonsområden och friluftsleder skapar förutsättningar för rekreation som överskrider landskapsgränserna samt för bildandet av nätverk.</p> <p>Behovet av grundvattenskydd har beaktats genom att i planen anvisa grundvattenområden med värdefulla egenskaper som kan vara eller som är viktiga för samhällenas vattenförsörjning.</p> <p>I planen anvisas skogsbruksdominerade områden som vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket. Planerings-bestämmelsen kräver att splittring av området ska undvikas.</p>	<p>Den nationella kulturmiljön och naturarvet tryggas genom att i planen anvisa nationellt värdefulla landskapsområden, byggda kulturmiljöer av riksintresse och kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå.</p> <p>Kulturmiljöernas som anvisas i planen grundar sig på riksomfattande inventeringar. I planeringsbestämmelserna för dessa beteckningar förutsätts att bevarandet av kultur- och naturarvet måste säkerställas vid användningen av områdena.</p> <p>Kulturmiljöerna erbjuder förutsättningar att använda områdena för kulturturism och rekreatjonsbruk.</p>	<p>Vid placeringen av områden som lämpar sig för vindkraft har konsekvenserna för kulturmiljö- och landskapsvärden på nationell och landskapsnivå beaktats. I planeringsbestämmelsen för vindkraft förutsätts att konsekvenserna för landskapet, kulturmiljön och naturen tas i beaktande.</p> <p>Planlösningen för vindkraften främjar utnyttjandet av förnybar energi genom att stöda förnybar energiproduktion.</p>	<p>I planlösningen för logistiken har kultur- och naturarvets värden beaktats i samband med att områdesreserveringarna har anvisats. Planeringsbestämmelsen för industriområden har kompletterats med ett omnämnande om att nybyggande och annan markanvändning ska anpassas till sin omgivning på ett sätt som tryggar miljö- och kulturvärden samt beakta områdets kulturhistoriska och landskapliga särdrag.</p>	<p>De kulturhistoriska värdena på Malms tätortsområde tryggas med en beteckning för kulturmiljö av riksintresse.</p>

**Helhet som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen:
fungerande förbindelsenät och energiförsörjning**

Grönstruktur	Kulturmiljöer	Vindkraft	Logistik	Övriga beteckningar
Temat motsvarar inte helheten i fråga.	Temat motsvarar inte helheten i fråga.	<p>Lösningen för vindkraft stöder för sin del de riksomfattande behoven inom energiförsörjningen och främjar möjligheterna att utnyttja förnybar energi.</p> <p>I planen anvisas områden som är mest lämpliga för produktion av vindkraft på landskapsnivå. Områdes-reserveringarna för vindkraft gör det möjligt att koncentrera kraftverken till enheter med flera kraftverk.</p> <p>I planlösningen för vindkraften har höjdbegränsningarna för flyghinder beaktats.</p> <p>I planlösningen för vindkraft har markanvändningen och dess utvecklingsbehov på de omgivande områdena, bosättningen, värdefulla natur- och kulturobjekt samt landskapets särdrag beaktats.</p>	<p>I planen tryggas utvecklings-möjligheterna för nationellt viktiga hamnar och flygplatser genom att beteckningarna för dessa revideras.</p> <p>Helsingfors-Vanda flygplats trafikområde utvidgas för att trygga områdets utvecklingsmöjligheter.</p> <p>En Tallinntunnel mellan Helsingfors och Tallinn möjliggör internationell rörlighet.</p>	<p>En naturgashuvudledning tryggar för sin del riksomfattande behov inom energiförsörjningen.</p> <p>En naturgashuvudledning tryggar förutsättningarna för att förverkliga en naturgasledning som behövs för fjärrtransport.</p>

**Helhet som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen:
specialfrågor i Helsingforsregionen**

Grönstruktur	Kulturmiljöer	Vindkraft	Logistik	Övriga beteckningar
<p>Grönstrukturens lösningar stöder målet om att utveckla Helsingforsregionen till ett internationellt konkurrenskraftigt och riksomfattande huvudcentrum genom att skapa förutsättningar för en god livsmiljö.</p> <p>Grönstrukturens lösningar tryggar tillräckligt vidsträckt och attraktiva områden som används för rekreativ bruk över kommungränserna samt tryggar kontinuiteten för grönnätverket som förenar dem.</p>	Lösningarna för kulturmiljön stöder målet om att utveckla Helsingforsregionen till ett internationellt konkurrenskraftigt och riksomfattande huvudcentrum genom att skapa förutsättningar för en god livsmiljö.	Vindkraftens lösningar stöder målet om att utveckla Helsingforsregionen till ett internationellt konkurrenskraftigt och riksomfattande huvudcentrum genom att skapa förutsättningar för en god livsmiljö.	<p>Tvärförbindelserna för logistiken stöder målet om att utveckla Helsingforsregionen till ett internationellt konkurrenskraftigt och riksomfattande huvudcentrum genom att skapa förutsättningar för en god livsmiljö.</p> <p>Logistikområdena förstärker Helsingforsregionens roll som ett arbetsplatscentrum.</p>	<p>Områdes-reserveringarna för tätortsområden i Malm, Ristikytö och Palopuro stöder målet om att utveckla Helsingforsregionen till ett internationellt konkurrenskraftigt och riksomfattande huvudcentrum genom att skapa förutsättningar för en god livsmiljö.</p> <p>Malm, Ristikytö och Palopuro tätortsområden stöder sig på kollektivtrafiken och förenhetligar samhällsstrukturen.</p> <p>Palopuro och Ristikytö tätortsområden ligger invid stambanan. Området för tätortsfunktioner i Malm ligger på en central plats med tanke på stadsstrukturen och förutsättningarna för kollektivtrafik är tryggade.</p>

**Helhet som ingår i de riksomfattande målen för områdesanvändningen:
helheter av särskild betydelse som natur- och kulturmiljöer**

Grönstruktur	Kulturmiljöer	Vindkraft	Logistik	Övriga beteckningar
<p>Grönstrukturens lösningar främjar bevarandet av kustområdet som en områdeshelhet som är särskilt betydande med tanke på områdets naturvärden.</p> <p>Avgränsningen för huvudstadsregionens kust- och skärgårdszon främjar bevarandet av kusten som en områdeshelhet som är viktig med tanke på sina natur- och kulturvärden.</p> <p>Förutsättningarna för boende och näringsverksamhet tryggas i planeringsbestämmelsen som möjliggör kompletterande byggande och byggande som behövs för turismen.</p>	<p>Lösningarna för kulturmiljön stöder bevarandet av kustområdets kulturmiljöer som enhetliga områden.</p>	<p>Temat motsvarar inte helheten i fråga.</p>	<p>Temat motsvarar inte helheten i fråga.</p>	<p>Temat motsvarar inte helheten i fråga.</p>

11. KARTBILAGOR OCH ÖVRIGA BILAGOR

11.1 Kartbilagor

Kartbilagorna utgör en central del av planbeskrivningen. Kartbilagorna presenteras i form av A4- och A3-förminskningar som inte är i skala. Samtliga kartbilagor till etappplansplan 4 saknar rättsverkningskraft, vilket betyder att de inte godkänns av landskapsfullmäktige. Deras uppgift är att förtydliga och ge bakgrund åt planlösningen.

- I de **förtydligande kartbilagorna** anges separat vissa beteckningshelheter på plankartan som ska godkännas och/eller planer som förblir i kraft.
- I de **kartbilagor som ger bakgrund** presenteras bland annat bakgrundsinformation som använts vid beredningen av planen, till exempel utredningsresultat beträffande teman som inte behandlas i planen i sin helhet.

Närings- och logistik: kartserie L

- Kartbilaga L1, Målnätverk för logistiken (ger bakgrund)
- Kartbilaga L2, Målnätverk för stora specialtransporter och transporter av farliga ämnen samt nuvarande rastplatser för tung trafik (ger bakgrund)

Vindkraft: kartserie T

- Kartbilaga T1, Vindkraft (ger bakgrund)
- Kartbilaga T2, Vindkraft samt landskapets och kulturmiljöernas värdefulla objekt av riksintresse och intresse på landskapsnivå (förtydligande)

Grönstruktur: kartserie V

- Kartbilaga V1, Grönstrukturen i de gällande landskapsplanerna, förenklad (ger bakgrund)
- Kartbilaga V2, Naturskyddsområden som förverkligats och områden som införskaffats åt staten för naturskyddsändamål (ger bakgrund, förtydligande av planlösningen)
- Kartbilaga V3, Planlösning: Naturskyddsområden (förtydligande)
- Kartbilaga V4, Zonation-analysens resultat (ger bakgrund)
- Kartbilaga V5, Planlösning: Behov av grönförbindelse (förtydligande)
- Kartbilaga V6, Planlösning: Rekreationshelhet (förtydligande)
- Kartbilaga V7, Planlösning: Rekreativområden (förtydligande)
- Kartbilaga V8, Planlösning: MLY-områden (förtydligande)
- Kartbilaga V9, Planlösning: Grundvattenområden (förtydligande)
- Kartbilaga V10, Grundvattenområdenas klassificering (ger bakgrund)
- Kartbilaga V11, Planlösning: Geologiska formationer (förtydligande)
- Kartbilaga V12, Områden som ingår i programmet Natura 2000 (förtydligande)
- Kartbilaga V13, Vårdbiotoper (ger bakgrund)

Kulturmiljöer: kartserie K

- Fornlämningar och andra kulturarvsobjekt: (ger bakgrund)
  - Kartbilaga K1, Fornlämningar och andra kulturarvsobjekt
  - Kartbilaga K1a, Fornlämningar och andra kulturarvsobjekt, delförstoring a
  - Kartbilaga K1b–c, Fornlämningar och andra kulturarvsobjekt, delförstoring b–c
- Kartbilaga K2, Nationellt värdefulla landskapsområden (ger bakgrund)
- Byggda kulturmiljöer av riksintresse och objekt som ingår i UNESCO:s världsarvslista (förtydligande)
  - Kartbilaga K3, Byggda kulturmiljöer av riksintresse och objekt som ingår i UNESCO:s världsarvslista
  - Kartbilaga K3a, Byggda kulturmiljöer av riksintresse och objekt som ingår i UNESCO:s världsarvslista, delförstoring a
  - Kartbilaga K3b–f, Byggda kulturmiljöer av riksintresse och objekt som ingår i UNESCO:s världsarvslista, delförstoring b–f
- Kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå (förtydligande)
  - Kartbilaga K4, Kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå
  - Kartbilaga K4a-c, Kulturmiljöer av intresse på landskapsnivå, delförstoring a-c
- Kartbilaga K5, Fornlämningar och inventeringarnas uppskattade omfattning (läget 2011) samt områden som har inventerats 2010–2016 (ger bakgrund)

11.2 Övriga bilagor

I planens övriga bilagor finns mera omfattande material som ger bakgrund åt planen. Materialet finns på Nylands förbunds webbplats på adressen www.uudenmaanliitto.fi/planfyra.

- Övriga bilagor 1: Information om naturskyddsobjekt.
- Övriga bilagor 2: Konsekvenser för områden som ingår i Natura 2000-programmet.
- Övriga bilagor 3: Objektbeskrivning för MLY-områden, det vill säga skogsbruksdominerade områden som är vidsträckta, sammanhängande och betydande för det ekologiska nätverket.
- Övriga bilagor 4: Information om objekt som ingår i nätverket av rekreatiosområden.
- Övriga bilagor 5: Analys av Nylands grönstruktur med hjälp av Zonation-metoden -objektsbeskrivningar.
- Övriga bilagor 6: Ändringar i kulturmiljöerna av landskapsintresse.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi